

ISBN 974-7341-55-7

รายงานเศรษฐกิจและการเงิน

2545

มุ่งมั่นพัฒนา สร้างคุณค่าเพื่อไทย

วัตถุประสงค์หลัก

มุ่งเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางการเงินที่มั่นคง
มีเสถียรภาพ เพื่อการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน
อันจะนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานการครองชีพ
ของประชาชนอย่างต่อเนื่อง

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรที่สังคมเชื่อถือและศรัทธา

ค่านิยมร่วม

การสื่อสารอย่างเปิดเผย
การทำงานเป็นทีม
การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและไม่สิ้นเปลือง
ความรับผิดชอบต่อหน้าที่
ความรู้ ความสามารถ
ความซื่อสัตย์ เป็นธรรม และมีจุดยืนอันมั่นคง

รายงานเศรษฐกิจและการเงิน ๒๕๔๕

www.bot.or.th

บริการข้อมูลอัตโนมัติ 24 ชั่วโมง โทร. 0-2283-6789

สารบัญ

ภาคสรุป

ภาวะเศรษฐกิจไทยปี 2545	1
------------------------	---

ภาวะเศรษฐกิจปี 2545

ภาคการผลิต	9
ภาคการเกษตร	9
ภาคอุตสาหกรรม	14
ภาคเหมืองแร่	17
ภาคการท่องเที่ยว	18
ภาคโทรคมนาคม	20
ภาคอสังหาริมทรัพย์	21
ภาคการค้า	24
การใช้จ่ายในประเทศ	25
การอุปโภคบริโภคภาคเอกชน	25
การลงทุนภาคเอกชน	27
ภาวะแรงงาน	28
ระดับราคา	30
ภาคต่างประเทศ	32
ภาวะเศรษฐกิจโลก	32
การค้าต่างประเทศและดุลการชำระเงิน	33
หนี้ต่างประเทศ	37
ภาวะการคลัง	40
ฐานะการคลังรัฐบาล	40
หนี้สาธารณะ	46
ภาวะการเงิน	47
ฐานเงินและปริมาณเงิน	47
อัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ย และอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล	48
เงินฝากและสินเชื่อภาคเอกชน (รวมการถือครองหลักทรัพย์ภาคเอกชน)	
ของระบบธนาคารพาณิชย์	52
การดำเนินงานของระบบธนาคารพาณิชย์	54
ภาวะตลาดทุน	56

นโยบายและมาตรการเศรษฐกิจสำคัญในปี 2545

มาตรการการเงิน	61
การดำเนินนโยบายการเงิน	61
มาตรการด้านการพัฒนาตลาดเงิน	62
มาตรการด้านการแก้ไขปัญหาสถาบันการเงิน	63
มาตรการด้านสินเชื่อ	66
มาตรการด้านการกำกับและพัฒนาสถาบันการเงิน	68
มาตรการการคลัง	72
มาตรการภาษี	72
มาตรการรายจ่าย	73
มาตรการก่อหนี้และบริหารหนี้	74
มาตรการรัฐวิสาหกิจ	75
มาตรการอื่น ๆ	75
มาตรการเกษตร	75
มาตรการการค้า	77
มาตรการอุตสาหกรรม	79
มาตรการราคา	79
มาตรการแรงงาน	80
มาตรการบริการ	81
มาตรการตลาดทุน	82

การดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยในปี 2545

การดำเนินงานเกี่ยวกับเงินสำรองทางการและการพิมพ์ธนบัตร	87
การดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารเงินสำรองทางการ	87
การนำธนบัตรออกใช้	87
ฐานะทุนสำรองเงินตรา	88
การดำเนินงานของโรงพิมพ์ธนบัตร	88
กิจการธนาคาร	91
การจัดการเกี่ยวกับเงินสด	91
การเป็นศูนย์กลางการโอนเงิน	91
การเป็นนายธนาคารของรัฐบาล	97
การเป็นนายธนาคารของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่น	97
กิจการในฐานะตัวแทนกระทรวงการคลัง	101
การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน	101
สรุปธุรกิจเงินตราต่างประเทศและฐานะของตัวแทนรับอนุญาต กิจการวิเทศธนกิจ บุคคลรับอนุญาต ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ และสำนักงานแลกเปลี่ยนเงิน	103
การจัดการหนี้สาธารณะ	108
นโยบายการกำกับสถาบันการเงิน	111
การกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน	121
การเป็นตัวแทนติดต่อกับองค์กรระหว่างประเทศ	124
สมาคมประชาชาติอาเซียน	124
ธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ	125
ธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก	125
กองทุนการเงินระหว่างประเทศ	125
ธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	126
ธนาคารกลางแห่งประเทศไทยในเอเชียอาคเนย์ ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์	126
ความคืบหน้าในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้	126
การดำเนินงานด้านกฎหมาย	131
การดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	134

การดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยในปี 2545

ผลการดำเนินงานของสำนักงานภาค	137
สำนักงานภาคใต้	137
สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	139
สำนักงานภาคเหนือ	140
งานด้านวางแผน	142
การวางแผน	142
การบริหารความเสี่ยงทางการเงิน	143

รายงานของประธานคณะกรรมการตรวจสอบ

รายงานของประธานคณะกรรมการตรวจสอบ	149
----------------------------------	-----

รายงานของผู้สอบบัญชี

รายงานของผู้สอบบัญชี	153
งบดุล	154
บัญชีกำไรขาดทุน	156
งบกระแสเงินสด	157
หมายเหตุประกอบงบการเงิน	159

การบริหารและการพนักงาน

โครงสร้างองค์กรและระบบงาน	169
สถานะด้านกำลังคน	169
การบริหารทรัพยากรบุคคล	170
คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย	171
ผู้บริหาร ธนาคารแห่งประเทศไทย	172
ผังโครงสร้างองค์กร ธนาคารแห่งประเทศไทย	178

ภาคสรุป

ภาวะเศรษฐกิจไทยปี 2545

เศรษฐกิจไทยในปี 2545 คาดว่าจะขยายตัวประมาณร้อยละ 5 ซึ่งเป็นอัตราการขยายตัวที่สูงกว่าการคาดการณ์ของทุกสำนักในช่วงต้นปีค่อนข้างมาก และเป็นการขยายตัวท่ามกลางภาวะเศรษฐกิจโลกที่ยังฟื้นตัวไม่เต็มที่ ประกอบกับมีความอึมครึมของภาวะสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรัก การฟื้นตัวในครั้งนี้อาศัยการใช้จ่ายภายในประเทศ โดยเฉพาะการใช้จ่ายของภาคเอกชนเป็นแรงขับเคลื่อนด้านอุปสงค์ที่สำคัญที่สุด อย่างไรก็ตาม อุปสงค์ต่างประเทศซึ่งสะท้อนได้จากการส่งออกที่เร่งตัวสูงโดยเฉพาะในช่วงครึ่งหลังของปี ยังช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของการเข้าสู่วัฏจักรการฟื้นตัวอีกรอบหนึ่ง

แม้ว่าการใช้จ่ายของภาครัฐบาลมีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ไตรมาสที่ 2 เป็นต้นมา ซึ่งทำให้แรงกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านการใช้จ่ายโดยตรงของภาครัฐบาลแผ่วลงเมื่อเทียบกับช่วงปลายปี 2544 แต่ภาครัฐบาลยังคงมีบทบาทสำคัญต่อเนื่องต่อเศรษฐกิจผ่านมาตรการอื่น ๆ เช่น มาตรการสนับสนุนภาคอสังหาริมทรัพย์ และมาตรการเสริมสร้างอำนาจซื้อให้ประชาชนโดยเฉพาะในชนบท

ในภาคการเงิน สภาพคล่องในระบบการเงินยังคงมีสูง ซึ่งเมื่อประกอบกับการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายของทางการ จึงมีส่วนผลักดันให้อัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์โน้มลดลงในปี 2545 อัตราดอกเบี้ยต่ำช่วยกระตุ้นการใช้จ่ายของภาคเอกชน ขณะเดียวกันยังช่วยลดภาระต้นทุนกู้ยืมของภาคธุรกิจด้วย

การปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ปรับตัวไปในทิศทางที่ดีในปี 2545 โดยสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ปล่อยสู่บางสาขา เช่น สินเชื่อเพื่อการบริโภคส่วนบุคคล และสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย มีอัตราการขยายตัวเป็นบวกตลอดปี ขณะที่สินเชื่อเพื่ออุตสาหกรรม การส่งออก และการพาณิชย์ก็เริ่มขยายตัวในช่วงปลายปี นอกจากนี้ ทั้งผู้บริโภคและภาคธุรกิจต่างมีทางเลือกด้านแหล่งเงินทุนมากขึ้น จึงไม่จำเป็นต้องพึ่งพาสินเชื่อจากระบบสถาบันการเงินมากเช่นในอดีต กล่าวคือ ผู้บริโภคสามารถกู้ยืมจากธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน เช่น ธุรกิจเช่าซื้อ และภาคธุรกิจ ซึ่งมีผลประกอบการดีขึ้นก็หันมาพึ่งพาการระดมหรือออกตราสารหนี้ในช่วงที่สถาบันการเงินยังมีความระมัดระวังสูงในการปล่อยสินเชื่อ

ในปี 2545 เสถียรภาพเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดีตลอดทั้งปี อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยทั้งปีอยู่ในเกณฑ์ต่ำที่ร้อยละ 0.7 แม้ว่าความไม่แน่นอนของภาวะสงครามได้ทำให้ราคาน้ำมันผันผวนและเพิ่มสูงขึ้น ขณะที่ภาวะน้ำท่วมในช่วงครึ่งหลังของปีสร้างความเสียหายแก่ผลผลิตเกษตรบางส่วน และส่งผลให้ราคาสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นด้วย อัตราการว่างงานลดลงจากปีก่อนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการจ้างงานนอกภาคเกษตรขยายตัวดี สำหรับด้านต่างประเทศ ดุลบัญชีเดินสะพัดที่เกินดุลสูงต่อเนื่องทำให้ทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น ขณะที่ยอดคงค้างหนี้ต่างประเทศปรับลดลงตามลำดับ

รายละเอียดของภาวะเศรษฐกิจในแต่ละด้านมีดังนี้

การผลิต อุปสงค์ภายในประเทศ และเงินเฟ้อ

ภาคเกษตร

แม้ว่าภาวะน้ำท่วมในหลายพื้นที่ในช่วงครึ่งหลังของปี 2545 ทำให้ผลผลิตพืชผลหลัก โดยเฉพาะข้าว ได้รับความเสียหายบางส่วน แต่รายได้เกษตรกรที่เพาะปลูกพืชผลหลักกลับเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 11.1 เนื่องจากราคาพืชผลหลักปรับตัวสูงขึ้นร้อยละ 10.9 ส่วนหนึ่งเพราะแนวโน้มราคาในตลาดโลกปรับตัวดีขึ้น และอีกส่วนหนึ่งเพราะอุปทานในประเทศลดลงจากภาวะน้ำท่วม การขยายตัวของรายได้เกษตรกรดังกล่าวช่วยส่งเสริมการบริโภคของครัวเรือนในภาคเกษตร และเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่สนับสนุนการฟื้นตัวอย่างเข้มแข็งของเศรษฐกิจในปี

ภาคอุตสาหกรรม

การผลิตภาคอุตสาหกรรมขยายตัวดีเพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศและการฟื้นตัวของภาคส่งออก ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมเฉลี่ยทั้งปีขยายตัวร้อยละ 8.4 อุตสาหกรรมที่ขยายตัวสูง ได้แก่ เหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็ก อิเล็กทรอนิกส์ และยานยนต์ ส่วนอัตราการใช้จ่ายกำลังผลิตเฉลี่ยในปี 2545 อยู่ที่ร้อยละ 60.0 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 53.5 ในปีก่อนหน้า

ภาคบริการ

การท่องเที่ยวซึ่งเป็นสาขาบริการที่สำคัญที่สุดปรับตัวดีขึ้นชัดเจนในช่วงต้นปี เพราะนักท่องเที่ยวต่างชาติเริ่มคลายความกังวลจากเหตุการณ์วินาศกรรมในสหรัฐ และสงครามในอัฟกานิสถาน ประกอบกับทางการได้ดำเนินมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ต่อมาเมื่อเกิดเหตุการณ์ระเบิดที่บาห์ลี ฟิลิปปินส์ และภาคใต้ของไทยในเดือนตุลาคม กระแสความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยในการเดินทางได้เพิ่มขึ้นบ้าง แต่ผลกระทบดังกล่าวมีเพียงชั่วคราวในเดือนพฤศจิกายน ดังนั้นเฉลี่ยทั้งปี 2545 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติจึงเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.1 สูงกว่าเป้าหมายที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ที่ร้อยละ 4.4

การใช้จ่ายภาคเอกชน

การใช้จ่ายในประเทศ โดยเฉพาะการบริโภคภาคเอกชน เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญของการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี ทั้งปีดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนขยายตัวร้อยละ 3.7 เป็นผลจากการใช้จ่ายในสินค้าคงทนประเภทรถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นจำนวนมาก ส่วนหนึ่งเพราะได้รับแรงกระตุ้นจากอัตราดอกเบี้ยต่ำและเงื่อนไขทางการเงินที่ผ่อนปรน นอกจากนี้มาตรการของภาครัฐได้ช่วยสร้างอำนาจซื้อให้แก่ประชาชนโดยเฉพาะในชนบท อีกทั้งรายได้ของเกษตรกรและความมั่นใจของผู้บริโภคก็ดีขึ้น

สำหรับด้านการลงทุน การลงทุนภาคเอกชนในหมวดก่อสร้างฟื้นตัวต่อเนื่องจากช่วงครึ่งหลังของปี 2544 โดยเฉพาะเมื่อมาตรการกระตุ้นภาคอสังหาริมทรัพย์เริ่มแสดงผลชัดเจนในไตรมาสที่ 1 ของปีนี้ ส่วนการลงทุนในเครื่องมือเครื่องจักรเริ่มฟื้นตัวในไตรมาสที่ 2 แม้จะยังไม่เต็มที่นักเพราะโดยรวมยังคงมีกำลังการผลิตส่วนเกินอยู่ในภาคอุตสาหกรรม เฉลี่ยทั้งปี 2545 ดัชนีการลงทุนภาคเอกชนขยายตัวร้อยละ 23.3 เทียบกับร้อยละ 0.2 ในปี 2544

การใช้จ่ายภาครัฐบาล

รัฐบาลดำเนินนโยบายการคลังแบบผ่อนคลายเป็นต่อเนื่องเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยในปีงบประมาณ 2545 รัฐบาลได้ตั้งงบประมาณขาดดุลไว้ที่ 200 พันล้านบาท หรือร้อยละ 3.6 ของ GDP แต่เมื่อสิ้นปีงบประมาณ 2545 ปรากฏว่าแรงกระตุ้นจากภาครัฐบาลมีได้มากกว่าที่ตั้งไว้ในงบประมาณเนื่องจากการจัดเก็บรายได้สูงกว่าเป้าหมายถึง 46 พันล้านบาท ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการขยายตัวดีเกินคาดของเศรษฐกิจ รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของรัฐบาล ส่วนการใช้จ่ายเงินจากงบกระตุ้นเศรษฐกิจ 58 พันล้านบาทก็ใช้ไปเพียง 21.3 พันล้านบาท เพราะความจำเป็นในการกระตุ้นเศรษฐกิจมีน้อยลง ทั้งปีงบประมาณ 2545 รัฐบาลจึงขาดดุลเงินสด (ไม่รวมการชำระคืนต้นเงินกู้) เพียง 118.7 พันล้านบาท หรือร้อยละ 2.2 ของ GDP เทียบกับ 175 พันล้านบาท (ไม่รวมการชำระคืนต้นเงินกู้) ตามที่ตั้งไว้ในงบประมาณ

ในช่วงไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2546 รายได้รัฐบาลยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่องโดยขยายตัวร้อยละ 18.2 สำหรับรายจ่ายลดลงร้อยละ 6.6 ส่วนหนึ่งเพราะมีการจัดสรรงบประมาณน้อยลง กอปรกับการปฏิรูประบบราชการทำให้การเบิกจ่ายของส่วนราชการบางแห่งล่าช้าไปบ้าง ทั้งไตรมาส รัฐบาลขาดดุลเงินสด 31.0 พันล้านบาท

ระดับราคา

อัตราเงินเฟ้อทั่วไปทรงตัวอยู่ในระดับต่ำตลอดทั้งปี แม้ว่าราคาน้ำมันจะสูงขึ้นจากปัญหาความตึงเครียดในตะวันออกกลาง ประกอบกับภาวะน้ำท่วมทำให้ราคาผักผลไม้แพงขึ้นก็ตาม เฉลี่ยทั้งปี 2545 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปอยู่ที่ร้อยละ 0.7 และอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานอยู่ที่ร้อยละ 0.4 อัตราเงินเฟ้อที่ต่ำนี้มีได้สะท้อนว่าเศรษฐกิจเริ่มอ่อนแรง แต่เป็นเพราะประเทศยังมีกำลังการผลิตส่วนเกินอยู่ ความต้องการสินค้าที่เพิ่มขึ้นจึงยังไม่ส่งผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้อ

ภาคต่างประเทศ

ดุลบัญชีเดินสะพัดและดุลการชำระเงิน

ในปี 2545 ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุล 7.6 พันล้านดอลลาร์ สรอ. สูงกว่าปีก่อนเพราะดุลการค้าเกินดุลเพิ่มขึ้นจากการส่งออกที่ฟื้นตัวในปีนั้น ขณะที่ดุลบริการฯ รายได้และเงินโอน เกินดุลใกล้เคียงกับปีก่อน ด้านดุลเงินทุนเคลื่อนย้ายขาดดุล 4.7 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ลดลงจากปีก่อนตามการชะลอตัวของการชำระคืนหนี้ต่างประเทศ ดังนั้นดุลการชำระเงินทั้งปีจึงเกินดุล 4.2 พันล้านดอลลาร์ สรอ.

การส่งออก

แม้การใช้จ่ายภายในประเทศจะเป็นแรงขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจไทยในปี 2545 แต่อุปสงค์ภายนอกประเทศที่ฟื้นตัวจากปีก่อนก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งช่วยให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวดีเกินคาด มูลค่าการส่งออกเริ่มขยายตัวในไตรมาสที่ 2 และเร่งตัวสูงในช่วงครึ่งหลังของปี เฉลี่ยทั้งปีมูลค่าการส่งออกในรูปดอลลาร์ สรอ. ขยายตัวถึงร้อยละ 5.8 โดยสินค้าส่งออกที่มีแนวโน้มดีคือ สินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูง และสินค้าเกษตร

อนึ่ง แม้เศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าสำคัญ เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น หรือยุโรป จะไม่ได้ฟื้นตัวชัดเจนในระยะที่ผ่านมา แต่ผลกระทบต่อส่งออกของไทยมีไม่มากเหมือนในอดีต เนื่องจากมีการค้าขายกันเองในภูมิภาคเอเชียสูงขึ้น รวมทั้งมีการส่งออกไปตลาดใหม่ ๆ ด้วย

การนำเข้า

การขยายตัวดีต่อเนื่องของอุปสงค์ในประเทศประกอบกับการฟื้นตัวของการส่งออกทำให้มูลค่าการนำเข้าในรูปดอลลาร์ สรอ. ขยายตัวร้อยละ 4.6 ในปี 2545 และหมวดสินค้าที่ขยายตัวสูงได้แก่ สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าทุน และวัตถุดิบและกึ่งวัตถุดิบ

ภาคการเงิน

แม้การออกพันธบัตรออมทรัพย์ช่วยชาติจำนวน 305 พันล้านบาท ซึ่งมีการชำระเงินในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม 2545 จะช่วยดูดซับสภาพคล่องส่วนเกินในระบบการเงินบางส่วนแล้วก็ตาม แต่สภาพคล่องโดยรวมก็ยังคงอยู่ในระดับสูง ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดเงินอยู่ในระดับต่ำ และปรับลดลงเป็นระยะตามการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายของ ธปท. โดยล่าสุด ธปท. ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงจากร้อยละ 2.0 เป็นร้อยละ 1.75 เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2545 เพื่อรองรับความไม่แน่นอนของภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจต่างประเทศ

ธนาคารพาณิชย์ต่างๆ ได้ทยอยปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ลงทั้งในช่วงต้นปี และปลายปี เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางอัตราดอกเบี้ยนโยบายของ ธปท. และสภาพคล่องของแต่ละธนาคาร ทั้งนี้อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 4 แห่ง ประเภทฝากประจำระยะ 3 เดือนลดลงจากร้อยละ 2.25 ต่อปี ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2544 มาอยู่ที่ร้อยละ 1.75 ต่อปี และอัตราดอกเบี้ย MLR ลดลงจากร้อยละ 7.125 ต่อปี มาอยู่ที่ร้อยละ 6.69 ต่อปี ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2545

ในปี 2545 สินเชื่อรวมธนาคารพาณิชย์ปรับตัวดีขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจ โดยสินเชื่อที่ให้แก่สาขาอสังหาริมทรัพย์ สาธารณูปโภค และการบริโภคส่วนบุคคล มีการขยายตัวดีตลอดทั้งปี และสินเชื่อที่ให้แก่สาขาธุรกิจหลักอื่นๆ ก็เริ่มขยายตัวในช่วงปลายปี เช่น สินเชื่อเพื่ออุตสาหกรรม การส่งออก และการพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2545 สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ (บวกกลับตัดหนี้สูญและหนี้ที่โอนไป AMCs แต่ไม่รวมสินเชื่อที่ให้ AMCs) เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2 จากระยะเดียวกันปีก่อน ขณะที่เงินฝากธนาคารพาณิชย์ขยายตัวร้อยละ 2.5

แนวโน้มเศรษฐกิจปี 2546

เศรษฐกิจไทยในปี 2546 น่าจะขยายตัวได้ดี บัจจัยสนับสนุนที่สำคัญได้แก่ แรงส่งต่อเนื่องจากปี 2545 ทั้งในส่วนของเศรษฐกิจโลกที่คาดว่าจะขยายตัวในอัตราที่สูงขึ้น รายได้เกษตรกรที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อไป ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและนักธุรกิจที่แข็งแกร่งขึ้นเป็นลำดับ มาตรการของภาครัฐที่เอื้ออำนวยตลอดจนภาวะดอกเบี้ยต่ำต่อเนื่อง การขยายบทบาทของแหล่งเงินทุนที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน และการเริ่มฟื้นตัวของสินเชื่อนาการพาณิชย์ ซึ่งส่วนหนึ่งเพราะการแก้ไขปัญหาระบบสถาบันการเงินเริ่มเห็นผล

อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของเศรษฐกิจไทยในปี 2546 ยังคงมีความเปราะบางอยู่ ความเสี่ยงที่สำคัญที่สุดมาจากภายนอกประเทศ กล่าวคือสถานการณ์ตึงเครียดระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรักที่ทวีความอึมครึมในช่วงปลายเดือนมกราคม 2546 หากสงครามเกิดขึ้นอย่างรุนแรงและยืดเยื้อ การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกอาจหยุดชะงักและส่งผลกระทบต่อทั้งการส่งออกและภาคการท่องเที่ยวของไทย นอกจากนี้ราคาน้ำมันที่เคลื่อนไหวอยู่ในระดับสูงอาจเพิ่มขึ้นอีกในภาวะสงครามซึ่งเป็นการลดอำนาจซื้อของประเทศผู้นำเข้าน้ำมันอย่างไทย ตลอดจนบั่นทอนความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและผู้ประกอบการด้วย

ภาวะเศรษฐกิจปี 2545

ภาวะเศรษฐกิจปี 2545

ภาคการผลิต

ก. ภาคการเกษตร

- รายได้จากการขายพืชผลเพิ่มขึ้นสูงเป็นผลจากราคาเป็นสำคัญ

รายได้จากการขายพืชผลสำคัญ

รายได้เกษตรกรจากการขายพืชผลปี 2545 ขยายตัวร้อยละ 11.1 เป็นผลด้านราคา (+10.9%) ขณะที่ผลผลิตใกล้เคียงกับปีก่อน โดยพืชผลที่ราคาสูงขึ้นมากที่สุด ได้แก่ ข้าว ตามการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์โลก ขณะที่อุปทานในตลาดลดลงจากนโยบายรับจำนำข้าวของรัฐบาล และผลกระทบจากภาวะน้ำท่วมในช่วงปลายปี 2545 ราคามันสำปะหลัง สูงขึ้นจากผลผลิตที่ลดลงมากและมีความต้องการจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ซึ่งส่วนมากนำไปใช้ในอุตสาหกรรมผลิตแอลกอฮอล์และกรดน้ำส้ม ราคายางพารา เพิ่มขึ้นตามความต้องการใช้ในตลาดโลก รวมทั้งผลผลิตในประเทศที่ลดลงจากรยะเวลาผลัดใบที่นานกว่าปกติในช่วงต้นปี รวมทั้งราคาในกลุ่มพืชน้ำมัน โดยเฉพาะปาล์มน้ำมัน ที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นมากเพราะอุปทานทั้งในและต่างประเทศลดลง

สำหรับแนวโน้มปี 2546 คาดว่ารายได้เกษตรกร จะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ชะลอลง โดยราคาพืชผลยังเพิ่มขึ้นแต่ในอัตราที่ชะลอลงจากปี 2545 เนื่องจากราคาพืชผลหลายชนิดได้ปรับตัวเพิ่มขึ้นมากแล้ว โดยราคาข้าวคาดว่าจะเพิ่มขึ้นต่อเนื่องตามการลดลงของผลผลิตโลก โดยเฉพาะผลผลิตของอินเดียที่คาดว่าจะลดลงประมาณร้อยละ 15 จากภาวะฝนแล้ง ราคายางพารา แม้จะชะลอลง แต่ระดับราคาคาดว่ายังอยู่ในเกณฑ์ดีโดยมีปัจจัยจากการขยายตัวที่ต่อเนื่องของอุตสาหกรรมยานยนต์ กอปรกับนโยบายของรัฐบาลที่ให้มีการโค่นต้นยางทั้ง ราคาปาล์มน้ำมัน คาดว่าจะยังขยายตัวตามราคาในตลาดโลก เนื่องจากผลผลิตโลกลดลง

สำหรับผลผลิตพืชผลในปี 2546 จะขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ส่วนหนึ่งมาจากราคาที่จูงใจในปี 2545 โดยผลผลิตพืชผลที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น ได้แก่ ข้าว เนื่องจากมีการปลูกข้าวนาปรังทดแทนพื้นที่ข้าวนาปีที่เสียหายจากน้ำท่วมในช่วงปลายปี 2545 ข้าวโพดและมันสำปะหลัง จากการขยายพื้นที่เพาะปลูก และปาล์มน้ำมัน เนื่องจากการปลูกปาล์มที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่องในช่วง 4- 5 ปีก่อน เริ่มให้ผลผลิต

ผลผลิตเกษตรอื่น ๆ

ปศุสัตว์ ปริมาณผลผลิตปี 2545 เพิ่มขึ้นตามอุปทานไก่เนื้อและไข่ไก่ที่ขยายตัวในเกณฑ์สูงตั้งแต่ช่วงต้นปีตามแรงจูงใจด้านราคาในปีก่อน แม้ว่าในช่วงครึ่งหลังของปีจะมีการปรับลดการผลิตลงให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด หลังจากที่ราคาตกต่ำมาก เพราะการส่งออกไม่คล่องตัว

ประมง ปริมาณสัตว์น้ำขึ้นทำในปี 2545 เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.3 เนื่องจากต้นทุนการทำประมงลดลงจากราคาน้ำมันดีเซลหมุนเร็วที่มีแนวโน้มลดลง ส่งผลให้มีการออกจับสัตว์น้ำมากขึ้น อย่างไรก็ตามกระแสการเกิดสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรักในช่วงปลายปีทำให้ราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้นต่อเนื่อง อาจส่งผลทำให้ปริมาณการจับสัตว์น้ำลดลงในช่วงต่อไป สำหรับผลผลิตสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำในปี 2545 ลดลง เนื่องจากราคาไม่จูงใจ รวมทั้งยังประสบปัญหาการส่งออก

ราคาสินค้าเกษตรรวม

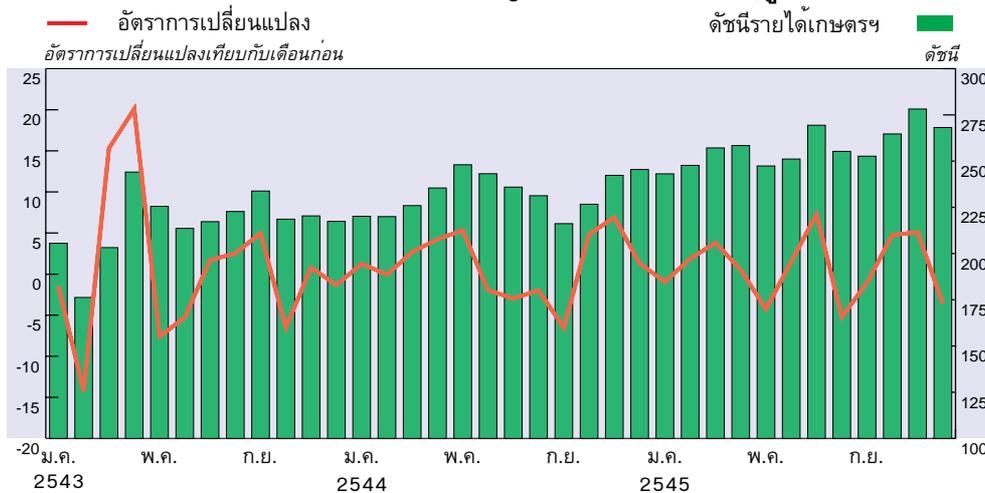
ราคาสินค้าเกษตรรวมที่เกษตรกรขายได้ (ปรับฤดูกาล) ปี 2545 สูงขึ้นต่อเนื่องตลอดทั้งปี โดยราคาพืชผลส่วนใหญ่สูงขึ้น เพราะอุปทานทั้งในและต่างประเทศลดลงจากอุทกภัย ขณะที่ความต้องการเพิ่มขึ้น ส่วนราคาสัตว์น้ำและปศุสัตว์ลดลง ซึ่งเป็นผลจากปัญหาการส่งออกกุ้งและไก่ที่เกิดขึ้นตั้งแต่เดือนมีนาคมที่ผ่านมา

ตารางที่ 1 : รายได้เกษตรกรจากการขายพืชผล ผลผลิต และราคา
(อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน)

	2544		2545				ทั้งปี
	ทั้งปี	ครึ่งปีแรก	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	พ.ย.	ธ.ค.	
รายได้เกษตรกร	8.4	9.1	13.6	13.8	15.4	8.9	11.1
ผลผลิตพืชผล	5.1	0.0	2.9	-0.9	1.7	-3.2	0.2
ราคาพืชผล	3.2	9.1	10.3	14.8	13.5	12.5	10.9

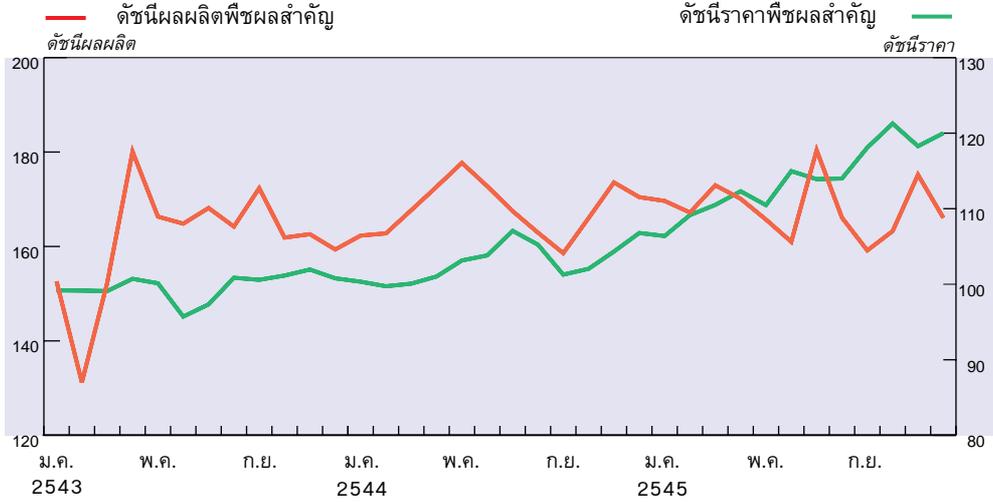
หมายเหตุ : เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้รับฤดูกาล

รายได้จากการขายพืชผลสำคัญของเกษตรกร (ปรับฤดูกาล)

ที่มา : อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้จากการขายพืชผลสำคัญ คำนวณจากดัชนีผลผลิตพืชผลหลัก และดัชนีราคาพืชผล

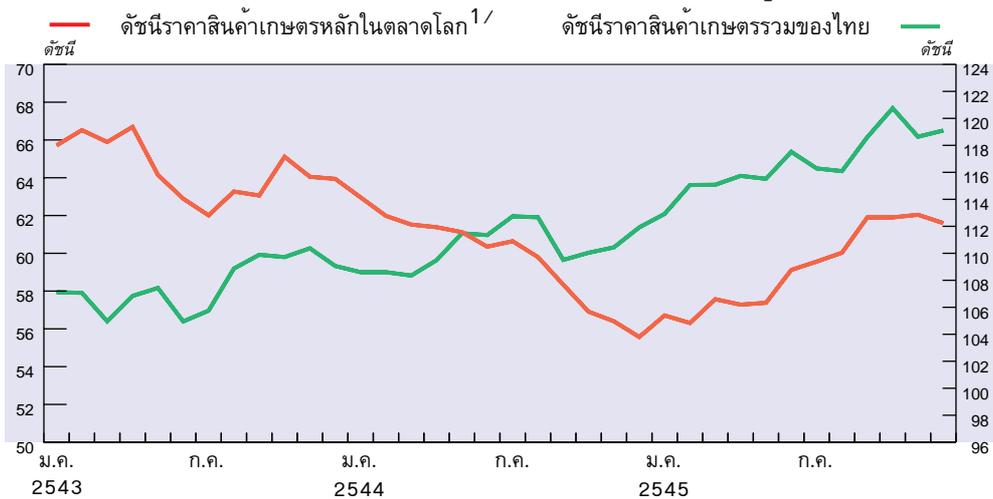
ดัชนีผลผลิตพืชผลสำคัญ และดัชนีราคาพืชผลสำคัญ (ปรับฤดูกาล)

ที่มา : ดัชนีผลผลิตพืชผลสำคัญ จำนวนจากข้อมูลผลผลิตพืชผลสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แนวโน้มปี 2546 เมื่อพิจารณาจากแนวโน้มดัชนีราคาสินค้าเกษตรของไทยที่ปรับฤดูกาลแล้ว คาดว่าราคาสินค้าเกษตรที่เกษตรกรขายได้จะยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่องแต่ในอัตราที่ชะลอลง เนื่องจากคาดว่าจะมีการขยายการผลิตสินค้าเกษตรหลายชนิดที่ราคาสูง รวมทั้งปัญหาการส่งออกกุ้งและไก่จะคลี่คลายลงได้อย่างรวดเร็ว ทำให้การส่งออกของไทยคล่องตัวมากขึ้นและทำให้ราคาส่งออกและราคาในประเทศปรับตัวสูงขึ้นได้ ซึ่งจะช่วยเพิ่มรายได้ของเกษตรกรและสนับสนุนการบริโภคในประเทศต่อไป

ดัชนีราคาสินค้าเกษตรของไทยและตลาดโลก (ปรับฤดูกาล)

1/ ประกอบด้วยข้าว กุ้ง ยาง น้ำตาล ข้าวโพด มันสำปะหลัง กาแฟ ถั่วเหลือง ปาล์ม น้ำมัน ยาสูบ ฝ้าย และข้าวฟ่าง

ที่มา : ธนาคารโลก

ตารางที่ 2 : เครื่องชี้ภาวะสินค้าเกษตรกรรมที่สำคัญ
(หน่วย : ล้านเมตริกตัน)

	2541/42	2542/43	2543/44	2544/45	2545/46	% การเปลี่ยนแปลง จากปีก่อน
ผลผลิตภาคเกษตรของไทย^{1/}						
ข้าวเปลือก	23.00	24.18	25.84	26.69	25.93	-2.8
นาปี	18.66	19.02	19.79	20.90	20.00	-4.3
นาปรัง	4.34	5.16	6.01	5.79	5.93	2.4
ยางพารา ^{2/}	2.16	2.20	2.38	2.42	2.40	-0.8
ข้าวโพด	4.62	4.29	4.46	4.47	4.21	-5.8
มันสำปะหลัง	16.51	19.06	18.40	16.87	18.43	9.2
อ้อย	52.84	54.90	52.01	62.65	62.52	-0.2
ถั่วเขียว	0.23	0.25	0.23	0.24	0.26	8.3
ถั่วเหลือง	0.32	0.32	0.31	0.26	0.27	3.8
ปาล์มน้ำมัน	2.46	3.51	3.26	4.09	3.90	-4.6
กาแฟ	0.05	0.08	0.09	0.06	0.06	0.0
ผลผลิตพืชผลสำคัญของโลก^{3/}						
ธัญพืชรวม						
ผลผลิต	1,873.4	1,871.7	1,841.1	1,864.6	1,807.7	-3.1
การค้า	223.5	240.1	231.8	238.6	232.5	-2.6
ข้าว						
ผลผลิต	394.1	409.3	397.6	397.3	380.3	-4.3
การค้า	24.9	22.8	24.4	27.1	26.7	-1.5
ข้าวโพด						
ผลผลิต	605.6	606.4	587.3	597.2	590.5	-1.1
การค้า	68.7	73.3	76.4	74.1	75.3	1.6
ถั่วเหลือง						
ผลผลิต	159.8	159.9	175.1	184.3	190.9	3.6
การค้า	38.7	46.7	55.1	55.0	61.4	11.6
ยางพารา ^{2/}						
ผลผลิต	6.78	6.88	6.93	7.03	7.09 ^E	0.9
การบริโภค	6.51	6.77	7.13	6.97	7.12 ^E	2.2

หมายเหตุ : 1/ ตัวเลขประมาณการในเดือนธันวาคม 2545

2/ ผลผลิตยางเป็นปีปฏิทิน เช่นปี 2544/45 หมายถึง ผลผลิตระหว่าง 1 มกราคม 2544 - 31 ธันวาคม 2544

3/ ตัวเลขประมาณการในเดือนมกราคม 2546

E = ตัวเลขประมาณการ

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

World Agricultural Supply and Demand, USDA. Grain : World Markets and Trade, January 2003.

LMC Commodity Bulletin, December 2002.

ราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลกที่ปรับฤดูกาลแล้ว (เฉพาะสินค้าเกษตร 12 ชนิด ที่มีผลต่อราคาสินค้าเกษตรไทย) ปี 2545 มีแนวโน้มชะลอลงในช่วงไตรมาส 4 ตามราคาถั่วและน้ำตาลเป็นสำคัญ ส่วนราคาสินค้าอื่นๆ สูงขึ้นมาก ได้แก่ ข้าว ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และมันสำปะหลัง

แนวโน้มปี 2546 จากการพิจารณาแนวโน้มของดัชนีราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลก (ปรับฤดูกาล) อยู่ในช่วงฟื้นตัวหลังจากที่ราคาตกต่ำซึ่งเป็นไปตามวัฏจักรราคา โดยคาดว่าราคาข้าว

ตารางที่ 3 : ราคาสินค้าเกษตรที่เกษตรกรขายได้
(หน่วย : บาท/ตัน)

	2542	2543	2544			2545			
	ทั้งปี	ทั้งปี	ครึ่งปีแรก	ครึ่งปีหลัง	ทั้งปี	ครึ่งปีแรก	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ทั้งปี
ดัชนีราคารวม*	111.6	107.7	109.6	111.4	110.5	115.1	117.9	118.9	116.8
(2538=100)									
Δ %	-15.4	-3.5	2.9	2.2	2.6	5.1	4.8	7.8	5.7
ดัชนีราคาพืชผล*	105.6	99.8	101.1	104.7	102.9	110.3	115.8	120.1	114.1
Δ%	-19.8	-5.5	2.3	4.0	3.2	9.1	10.3	14.9	10.9
ข้าวเปลือกหอมมะลิ	6,892	7,349	5,992	5,011	5,501	5,088	6,196	5,956	5,582
Δ%	-15.5	6.6	-15.3	-34.3	-25.2	-15.1	19.9	22.7	1.5
ข้าวเปลือกเจ้าชั้น1(5%)	5,459	4,937	4,447	4,700	4,574	4,791	5,182	5,128	4,973
Δ%	-18.2	-9.6	-7.2	-7.5	-7.4	7.7	8.8	10.5	8.7
ยางพารา	17,930	21,480	22,400	19,490	20,940	23,970	30,440	30,040	27,100
Δ%	-22.6	19.8	6.6	-11.3	-2.5	7.0	44.1	68.3	29.4
ข้าวโพด	4,214	4,263	3,912	3,942	3,927	4,183	4,130	4,170	4,167
Δ%	-7.8	1.2	-17.5	4.1	-7.9	7.0	5.7	4.9	6.1
มันสำปะหลัง	770	620	750	990	870	1,090	1,010	940	1,030
Δ%	-44.5	-19.0	18.0	62.5	39.7	44.5	0.7	-3.1	18.6
ดัชนีราคาปศุสัตว์*	115.2	103.3	110.2	117.1	113.7	115.5	110.7	105.6	111.9
Δ%	2.4	-10.3	7.4	12.7	10.1	4.8	-7.4	-7.7	-1.6
ดัชนีราคาปลาและสัตว์น้ำ*	127.1	137.4	135.7	126.8	131.3	130.1	131.7	128.6	130.1
Δ%	-16.2	8.1	1.1	-9.7	-4.5	-4.1	1.7	3.5	-0.9
ดัชนีราคาไม้*	97.1	102.8	103.8	103.4	103.6	104.4	104.6	104.6	104.5
Δ%	-6.3	-19.4	2.9	-1.3	0.8	0.6	1.2	1.2	0.9

หมายเหตุ : * ปรับพื้นฐานจากปี 2527 เป็นปี 2538

Δ% คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน

ที่มา : ดัชนีราคาสินค้าเกษตรที่เกษตรกรขายได้ คำนวณจากข้อมูลราคาสินค้าเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ และองค์การสะพานปลา

ตารางที่ 4 : ราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลก*

(หน่วย : ดอลลาร์ สหรัฐ./ตัน)

	2542	2543	2544		2545				
	ทั้งปี	ทั้งปี	ครึ่งปีแรก	ครึ่งปีหลัง	ทั้งปี	ครึ่งปีแรก	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ทั้งปี
ดัชนีราคารวม (2538=100)	68.3	64.5	62.0	57.5	59.8	57.8	60.5	61.0	59.3
Δ %	-15.3	-5.6	-5.9	-8.8	-7.3	-6.8	1.5	9.8	-0.9
ข้าวสาร 5%	248.4	202.4	173.3	172.4	172.8	194.4	192.2	186.5	191.9
Δ%	-18.3	-18.5	-21.1	-6.9	-14.6	12.2	12.9	6.9	11.0
กุ้ง	14,607	15,126	16,397	13,767	15,082	10,725	9,920	10,690	10,515
Δ%	-7.5	3.6	9.2	-9.7	-0.3	-34.6	-34.9	-13.1	-30.3
ยางพารา	628	691	628	572	600	698	863	825	771
Δ%	-12.9	10.0	-11.2	-15.2	-13.2	11.0	44.9	50.2	28.4
น้ำตาล	138	180	209	172	190	146	144	171	152
Δ%	-29.8	30.6	52.4	-23.1	5.6	-30.2	-19.6	4.4	-20.3
มันสำปะหลัง	100.5	81.3	77.1	81.9	79.5	83.6	95.5	90.1	88.2
Δ%	-5.8	-19.1	-9.6	5.4	-2.2	8.5	17.9	8.8	10.9
ข้าวโพด	90.2	88.5	88.8	90.5	89.7	90.7	107.2	108.5	99.3
Δ%	-11.5	-1.9	-4.7	7.9	1.3	2.1	17.0	21.5	10.7
ปาล์มน้ำมัน	436.0	310.3	248.0	323.3	285.7	356.0	410.3	438.3	390.2
Δ%	-35.0	-28.8	-27.1	15.3	-7.9	43.5	22.9	40.2	36.6

หมายเหตุ : * เฉพาะสินค้าเกษตร 12 ชนิด ที่มีผลต่อราคาสินค้าเกษตรไทย ได้แก่ ข้าว กุ้ง ยางพารา น้ำตาล ข้าวโพด มันสำปะหลัง กาแฟ ถั่วเหลือง ปาล์มน้ำมัน ยาสูบ ฝ้าย และข้าวฟ่าง
Δ% คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน

ที่มา : ดัชนีราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลก คำนวณจากข้อมูลราคาสินค้าเกษตรของธนาคารโลก

ยางพารา และปาล์มน้ำมัน จะยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากปีก่อน โดยข้าวและปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นเนื่องจากอินเดียได้รับผลกระทบจากสภาพอากาศแห้งแล้งในช่วงปลายปี 2545 ทำให้ผลผลิตข้าวและปาล์มน้ำมันเสียหาย ส่งผลให้อินเดียต้องนำเข้าเพิ่มขึ้นมาก ส่วนราคายางพาราเพิ่มขึ้นเนื่องจากคาดว่าอุปสงค์ยางของโลกจะขยายตัวตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก

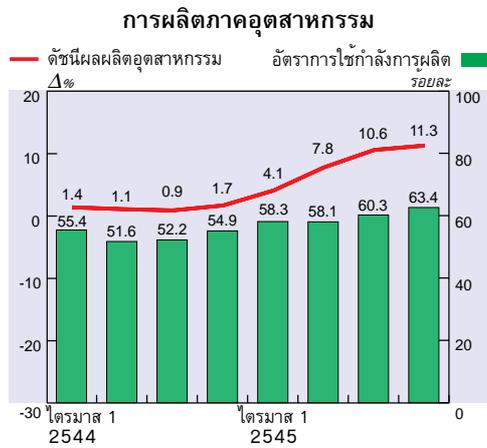
ข. ภาคอุตสาหกรรม

• การผลิตภาคอุตสาหกรรมในปี 2545 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 8.4 โดยเพิ่มขึ้นมากทั้งในหมวดสินค้าที่ผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศและเพื่อส่งออก โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์เหล็กและปูนซีเมนต์ที่เพิ่มขึ้นตามธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้างในประเทศ หมวดอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นตามวัฏจักรขาขึ้นของสินค้าอิเล็กทรอนิกส์

และหมวดยานยนต์ที่ผลิตรถยนต์พาณิชย์ และรถจักรยานยนต์เพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกไตรมาสตามความต้องการของตลาดในประเทศ

ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (Manufacturing Production Index: MPI) ในปี 2545 เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.4 เร่งขึ้นมากเมื่อเทียบกับปีก่อน โดยอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศ (ส่งออกน้อยกว่าร้อยละ 30) มีการขยายตัวสูงในอุตสาหกรรมเหล็ก และผลิตภัณฑ์เหล็ก สรา รถมอเตอร์ และ

ปูนซีเมนต์ และอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อส่งออก (ส่งออกมากกว่าร้อยละ 60) มีอัตราเพิ่มสูงในอุตสาหกรรมแผงวงจรรวม เครื่องรับโทรทัศน์ และน้ำตาล สำหรับอุตสาหกรรมที่ผลิตทั้งเพื่อส่งออกและจำหน่ายในประเทศ (ส่งออกร้อยละ 30 -60) เริ่มขยายตัวเร่งขึ้นในไตรมาสที่ 3 จากการผลิตรถยนต์พาณิชย์ ยางรถยนต์ เหล็กแผ่นรีดร้อนรีดเย็น และกระจกแผ่น

อัตราการใช้กำลังการผลิตเฉลี่ยของภาคอุตสาหกรรม (Capacity Utilization) ในปีนี้ อยู่ที่ร้อยละ 60.0 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 53.5 ในปีก่อน

อุตสาหกรรมที่การผลิตขยายตัวในปี 2545 ได้แก่

หมวดเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็ก เพิ่มขึ้นมากทุกผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะเหล็กแผ่นรีดร้อน และรีดเย็นเพิ่มขึ้นมากตามความต้องการใช้ในประเทศเพื่อทดแทนการนำเข้าที่มีราคาสูง เนื่องจากการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษการนำเข้าเหล็ก (Surcharge) ในช่วงวันที่ 28 มกราคม ถึง 28 กรกฎาคม 2545 และการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping : AD) ตั้งแต่วันที่ 29 กรกฎาคม 2545 เป็นต้นมา นอกจากนี้ ลวดเหล็กแรงดึงสูง เหล็กเส้น เหล็กลวด ยังเพิ่มขึ้นจากรุกิจอสังหาริมทรัพย์ที่ฟื้นตัวเป็นลำดับตั้งแต่ต้นปีจากนโยบายกระตุ้นของภาครัฐและการเร่งก่อสร้างสนามบินสุวรรณภูมิ อัตราการใช้กำลังการผลิตในหมวดนี้เพิ่มขึ้นจากปีก่อนมากเป็นร้อยละ 60.6

หมวดอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า เพิ่มขึ้นมากจากแผงวงจรรวมที่ฟื้นตัวต่อเนื่องมาตั้งแต่ปลายปี 2544 ตามวัฏจักรสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ทั่วโลก ประกอบกับเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา และกลุ่มประเทศอาเซียนซึ่งเป็นตลาดหลักฟื้นตัวขึ้นในช่วงครึ่งแรกของปี และการผลิตได้เร่งตัวขึ้นในไตรมาสที่ 4 จากการผลิตสินค้าชนิดใหม่ สำหรับเครื่องรับโทรทัศน์ ขยายตัวจากอุปสงค์ทั้งในประเทศและส่งออกโดยเฉพาะช่วงการแข่งขันฟุตบอลโลก ประกอบกับมีการโอนการผลิตบางส่วนจากบริษัทแม่ที่ญี่ปุ่นมาไทย อัตราการใช้กำลังการผลิตในหมวดนี้เพิ่มขึ้นจากปีก่อนเป็นร้อยละ 59.7

หมวดยานยนต์และอุปกรณ์ขนส่ง การผลิตเพิ่มขึ้นในเกณฑ์สูง โดยเร่งตัวสูงขึ้นมากในช่วงครึ่งหลังของปีตามการผลิตรถยนต์พาณิชย์และรถจักรยานยนต์ จากเงื่อนไขการชำระเงิน

และอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำจูงใจผู้ซื้อรถในประเทศรวมทั้งมีการผลิตรถยนต์พาณิชย์รุ่นใหม่ ๆ และรถจักรยานยนต์ราคาต่ำที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายกระตุ้นความต้องการของผู้บริโภคอย่างต่อเนื่อง อัตราการใช้กำลังการผลิตในหมวดนี้เพิ่มขึ้นมาอยู่ในระดับร้อยละ 54.6

หมวดเครื่องดื่ม โดยเฉพาะสุรา มีการผลิตเพิ่มขึ้นมากต่อเนื่องจากปลายปีก่อน เนื่องจากสต็อกสุราของผู้ผลิตรายใหญ่ลดลงมาก กอปรกับในช่วงไตรมาสที่ 2 มีการผลิตมากเพื่อจำหน่ายช่วงการแข่งขันฟุตบอลโลก และในไตรมาสที่ 3 การผลิตยังเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากการออกผลิตภัณฑ์สุราดีกรีต่ำเพื่อเพิ่มส่วนแบ่งตลาดในภูมิภาค อัตราการใช้กำลังการผลิตในหมวดนี้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50.5

หมวดวัสดุก่อสร้าง ผลิตเพิ่มขึ้นจากปีก่อนในอัตราสูง แม้ว่าในช่วงไตรมาสที่ 4 การผลิตจะหดตัวลง แต่เป็นผลจากฐานไตรมาสที่ 4 ปีก่อนที่มีการเร่งผลิตจากการแข่งขันลดราคาเพื่อรักษาส่วนแบ่งทางการตลาด กอปรกับภาวะก่อสร้างที่ชะลอตัวลงจากภาวะน้ำท่วม โดยการผลิตเพิ่มขึ้นต่อเนื่องตั้งแต่ปลายปีก่อนเพื่อสนองความต้องการในประเทศที่ฟื้นตัวขึ้นตามการก่อสร้างที่อยู่อาศัยประเภทบ้านเดี่ยวและทาวน์เฮ้าส์ โดยมีแรงกระตุ้นจากนโยบายด้านอสังหาริมทรัพย์ของภาครัฐ อัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำ รวมทั้งการเร่งก่อสร้างสนามบินสุวรรณภูมิ สำหรับอัตราการใช้กำลังการผลิตของหมวดนี้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 56.9

ตารางที่ 5 : ผลผลิตสินค้าอุตสาหกรรม *
(อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน)

	2543	2544	2545		ทั้งปี
	ทั้งปี	ทั้งปี	ครึ่งปีแรก	ครึ่งปีหลัง	
อาหาร	2.6	-2.9	6.6	-1.6	3.2
เครื่องดื่ม	-41.7	13.4	21.5	16.3	18.7
ยาสูบ	-1.3	-3.0	-0.3	7.1	3.2
สิ่งทอ	3.2	0.6	-1.7	0.8	-0.4
ปิโตรเลียม	-0.9	2.2	0.5	3.2	1.9
วัสดุก่อสร้าง	0.1	9.9	21.1	6.0	13.4
ผลิตภัณฑ์เหล็ก	15.1	2.5	24.0	24.6	24.3
ยานยนต์และอุปกรณ์ขนส่ง	25.5	23.3	9.5	28.9	19.7
อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า	31.6	-26.8	16.7	31.8	24.1
อัญมณีและเครื่องประดับ	28.5	3.9	-0.3	0.2	0.0
ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ	14.9	0.7	-8.0	13.2	2.4
รวม	3.3	1.3	5.9	11.0	8.4
(ไม่รวมสุรา)	10.9	0.7	4.1	9.7	6.9

หมายเหตุ * คิดเป็นร้อยละ 62.4 ของการผลิตภาคอุตสาหกรรม

ตารางที่ 6 : อัตราการใช้กำลังการผลิต *
(หน่วย : ร้อยละ)

	2543	2544	2545
อาหาร	44.0	42.6	46.4
เครื่องดื่ม	32.6	36.4	50.5
ยาสูบ	53.7	52.1	53.8
วัสดุก่อสร้าง	50.1	52.3	56.9
ผลิตภัณฑ์เหล็ก	47.0	50.0	60.6
ยานยนต์และอุปกรณ์ขนส่ง	40.1	44.5	54.6
ปิโตรเลียม	83.9	74.8	76.2
อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า	65.4	47.5	59.7
ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ	75.4	77.0	71.5
รวม	55.8	53.5	60.0
(ไม่รวมสุรา)	59.5	56.1	60.8

หมายเหตุ * ครอบคลุมรายการสินค้าอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 44.5 ของมูลค่าเพิ่มภาคอุตสาหกรรม

สำหรับอุตสาหกรรมที่ผลิตลดลง ได้แก่ หมวดสิ่งทอ โดยเฉพาะเสื้อผ้าสำเร็จรูป ผ้าทอ และผ้าถัก เนื่องจากเสียส่วนแบ่งตลาดส่งออกให้กับประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่า รวมทั้งได้รับผลกระทบต่อเนื่องจากเหตุการณ์ก่อวินาศกรรมในสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 ทำให้คำสั่งซื้อชะลอลงมากในช่วงปลายปี และต่อเนื่องมาถึงครั้งแรกของปี 2545 อย่างไรก็ดี การผลิตเริ่มฟื้นตัวในช่วงครึ่งหลังของปี ยกเว้นผลิตภัณฑ์ปอที่ยังคงลดลงตามการลดลงของผลผลิตทางการเกษตร

ค. ภาคเหมืองแร่

- ผลผลิตภาคเหมืองแร่ขยายตัวดีตามกลุ่มแร่เพื่อใช้ในการก่อสร้างและกลุ่มแร่เชื้อเพลิง

ภาคเหมืองแร่ ในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2545 ดัชนีผลผลิตแร่เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 11.0 โดยแร่หินปูนเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมซีเมนต์มีการขยายตัวร้อยละ 21.3 ตามความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์เพื่อรองรับการลงทุนก่อสร้างโครงการใหม่ในธุรกิจที่อยู่อาศัย ส่วนน้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ

ที่มา : ดัชนีผลผลิตเหมืองแร่คำนวณจากข้อมูลผลผลิตเหมืองแร่กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงอุตสาหกรรม

ตารางที่ 7 : อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตแร่

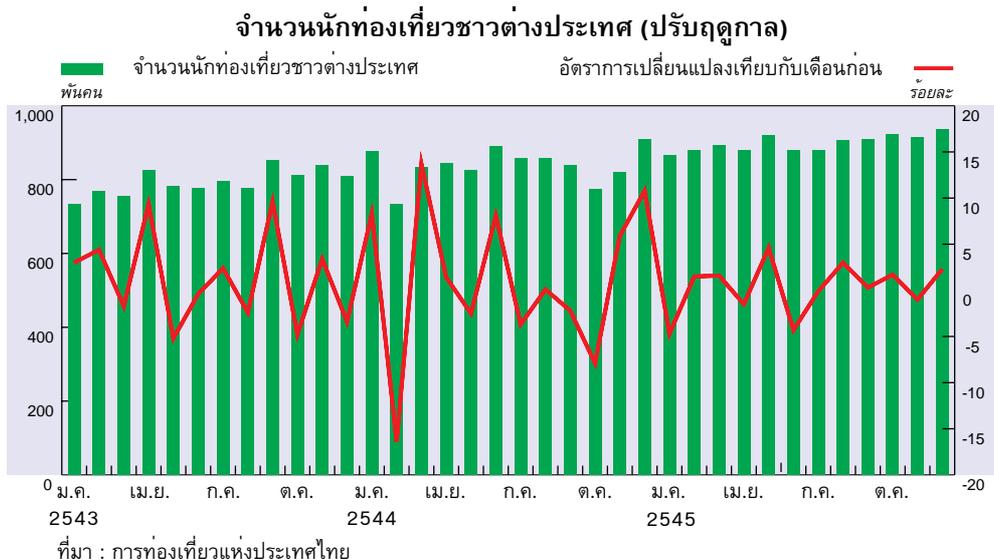
การผลิต	2544		2545			
	ทั้งปี	ม.ค.-ต.ค.	ครึ่งปีแรก	ไตรมาส 3	ต.ค. ^P	ม.ค.-ต.ค. ^P
ดัชนีผลผลิตเหมืองแร่	167.0	166.7	181.0	193.7	183.9	185.1
Δ%	2.7	1.8	11.3	10.9	9.7	11.0
ก๊าซธรรมชาติ	-2.7	-2.6	2.9	8.3	-2.0	4.0
ลิกไนต์	10.7	7.4	11.6	-17.0	32.6	3.2
หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมซีเมนต์	7.7	4.3	42.9	-13.8	16.7	21.3
น้ำมันดิบ	6.4	5.9	19.8	28.8	27.0	23.4
ดีบุก	0.8	6.9	-62.1	-29.2	-6.7	-49.9

หมายเหตุ : P = ข้อมูลเบื้องต้น
 Δ% คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน
 ที่มา : ดัชนีผลผลิตเหมืองแร่คำนวณจากข้อมูลผลผลิตเหมืองแร่ของกรมทรัพยากรธรณี กระทรวงอุตสาหกรรม

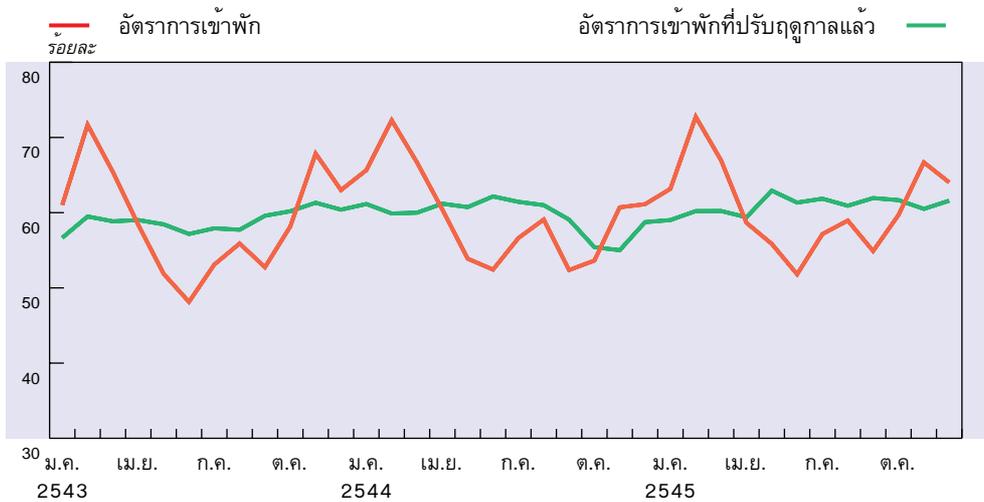
และลิกไนต์ ขยายตัวในอัตราร้อยละ 23.4 4.0 และ 3.2 ตามลำดับ ตามปริมาณการใช้เป็นเชื้อเพลิงทดแทนน้ำมันเตา

ง. ภาคการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวไทยปี 2545 เริ่มฟื้นตัวหลังจากที่มีแนวโน้มลดลงในช่วงเดือนกันยายน - พฤศจิกายน 2544 เนื่องจากเหตุการณ์วินาศกรรมในสหรัฐอเมริกา การฟื้นตัวเป็นผลจากการจัด

อัตราการเข้าพักโรงแรม

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

กิจกรรมกระตุ้นการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องของภาครัฐ โดยการเพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัย และเร่งประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ทำให้การท่องเที่ยวไทยได้รับผลกระทบไม่มากนัก จากเหตุระเบิดในภูมิภาคเอเชียช่วงเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน 2545 ทำให้ในปี 2545 มีนักท่องเที่ยวต่างประเศจำนวน 10.78 ล้านคน ขยายตัวจากปีก่อนร้อยละ 7.1 สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว 7.7 พันล้านดอลลาร์ สรอ. และมีอัตราการเข้าพักโรงแรมเฉลี่ยทั้งปีที่ร้อยละ 60.7

โครงสร้างของนักท่องเที่ยวในช่วง 11 เดือนแรกของปี 2545 ยังคงเป็นโครงสร้างเดิม

ตารางที่ 8 : โครงสร้างนักท่องเที่ยวจำแนกตามสัญชาติของนักท่องเที่ยว

	อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)		ส่วนแบ่งตลาด (%)		
	2544		2545		
	ทั้งปี	ม.ค.-พ.ย.	ม.ค.-พ.ย.	ม.ค.-พ.ย.	
เอเชียตะวันออก	4.3	2.8	8.7	57.4	58.0
- ญี่ปุ่น	-2.0	-0.7	3.3	12.1	11.6
- มาเลเซีย	6.7	1.3	15.4	11.3	12.1
- เกาหลี	21.6	21.4	29.4	5.4	6.5
ยุโรป	9.0	9.6	5.0	24.7	24.1
อเมริกา	3.0	3.8	5.7	6.9	6.7
อื่น ๆ	-0.1	9.1	9.1	11.0	11.2

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 9 : เครื่องชี้ภาวะการท่องเที่ยว

	2544	2545 ^P	2545				
	ทั้งปี	ทั้งปี	ครึ่งปีแรก	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	พ.ย. ^P	ธ.ค. ^P
1. จำนวนนักท่องเที่ยว							
ชาวต่างประเทศ (พันคน)	10,062	10,779	5,326	2,569	2,865	949	1,076
$\Delta\%$	5.8	7.1	6.4	5.3	9.4	11.3	3.0
2. รายได้จากการท่องเที่ยว							
(ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)	7,076.9	7,729.6	3,820.4	1,914.7	1,994.5		
2. อัตราการเข้าพักโรงแรม							
(ร้อยละ)	59.6	60.7	61.4	51.2	63.1	66.3	63.4

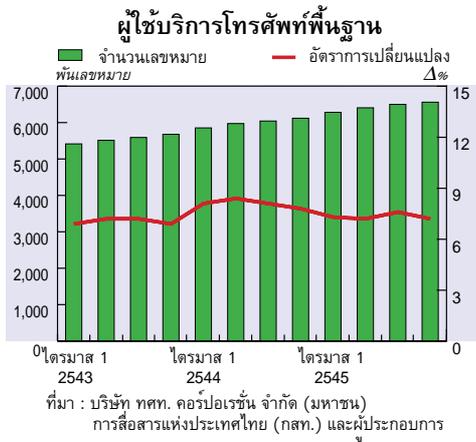
หมายเหตุ : P = ข้อมูลเบื้องต้น
 $\Delta\%$ คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน
 ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และธนาคารแห่งประเทศไทย

โดยร้อยละ 58.0 เป็นนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคเอเชียตะวันออก ซึ่งมีการขยายตัวในอัตราสูงของนักท่องเที่ยวประเทศเพื่อนบ้านทั้งมาเลเซีย เวียดนาม กัมพูชา ฮองกง และเกาหลี ขณะที่นักท่องเที่ยวจากยุโรปและอเมริกาที่มีสัดส่วนร้อยละ 24.1 และ 6.7 ตามลำดับ เดินทางมาท่องเที่ยวไทยในอัตราทรงตัว

แนวโน้มปี 2546 ปัจจัยเสี่ยงจากสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรัก ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ โดยเฉพาะตลาดระยะไกลอาจชะลอลง

จ. ภาคโทรคมนาคม

ภาคโทรคมนาคมในปี 2545 ยังคงขยายตัวดี สะท้อนถึงภาวะการใช้จ่ายของประชาชนในประเทศที่เพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจ โดยมีผู้ใช้บริการโทรศัพท์พื้นฐานเพิ่มจากปีก่อนร้อยละ 7.2 เป็น 6.6 ล้านเลขหมาย และผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เพิ่มกว่าเท่าตัวจากปีก่อนเป็น 17.4 ล้านเลขหมาย โดยการใช้บริการที่เพิ่มขึ้นเป็นผลจากการเปิดให้บริการของผู้ประกอบการโทรศัพท์เคลื่อนที่รายใหม่เมื่อเดือนมกราคม กอปรกับการปลดล็อกรหัสประจำเครื่องลูกข่ายโทรศัพท์ (IMEI) มีส่วนกระตุ้นให้ตลาดโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีการแข่งขันทางด้านราคา ทั้งการลดราคาตัวเครื่องและอัตราค่าบริการมากยิ่งขึ้น **แนวโน้มในปี 2546** ยังคงเป็นการแข่งขันของบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งจะมีผู้ให้บริการรายใหม่เปิดให้บริการอย่างเป็นทางการในระบบ 1900 MHz ทั้งนี้ ภาครัฐจะต้องเร่งดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) และการแปรรูปร่วมการงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการก่อนเปิดเสรีโทรคมนาคมในปี 2549

ตารางที่ 10 : การให้บริการภาคโทรคมนาคม
(หน่วย : เลขหมาย)

	2544	2545			
		ทั้งปี	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3
ผู้เข้าโทรศัพท์พื้นฐาน ^{1/}	6,119,321	6,281,943	6,405,996	6,499,842	6,560,000
Δ%	7.8	7.3	7.2	7.6	7.2
ผู้เข้าโทรศัพท์เคลื่อนที่ ^{1/}	8,008,435	9,971,391	12,679,904	15,742,893	17,415,400
Δ%	119.9	125.4	137.9	142.5	117.5

หมายเหตุ : 1/ เป็นข้อมูล ณ วันสิ้นสุด
E = ข้อมูลประมาณการ
Δ% คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน
ที่มา : บริษัท ทศท. คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) และการสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.)

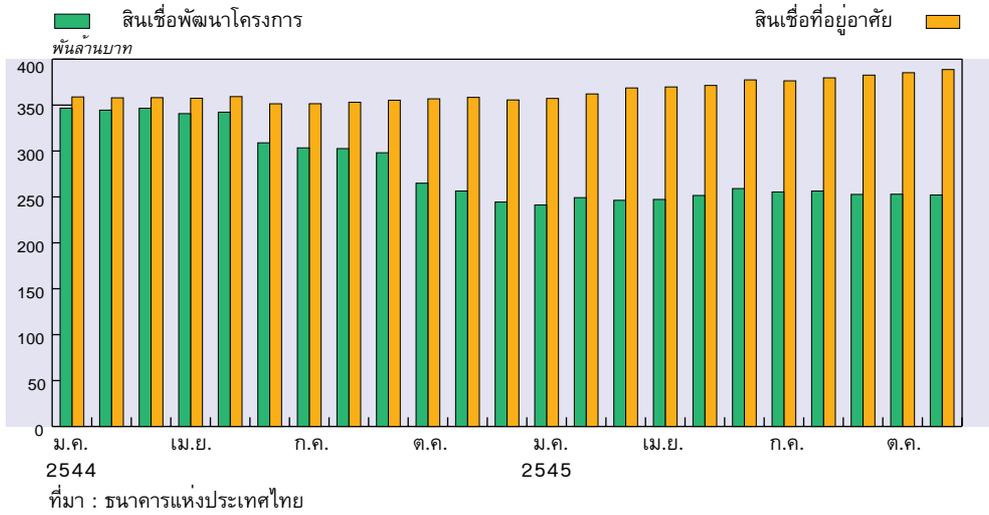
จ. ภาคอสังหาริมทรัพย์

• ธุรกิจที่อยู่อาศัยพื้นตัว

ในช่วง 11 เดือนแรกของปี 2545 เครื่องชี้สังหาริมทรัพย์แสดงแนวโน้มฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง ทั้งพื้นที่ได้รับอนุญาตก่อสร้าง (+56.8%) มูลค่าการซื้อขายที่ดินทั่วประเทศ (+37.8%) และปริมาณการจำหน่ายปูนซีเมนต์ (+24.6%) ทั้งนี้ การฟื้นตัวยังคงจำกัดเฉพาะธุรกิจที่อยู่อาศัยประเภทบ้านเดี่ยวและทาวน์เฮ้าส์ โดยเฉพาะธุรกิจบ้านจัดสรรขยายตัวถึงร้อยละ 50.9

ปัจจัยที่มีผลต่อการฟื้นตัวของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่สำคัญ ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ทำให้สถาบันการเงินแข่งขันกันปล่อยสินเชื่อ โดย ณ สิ้นเดือนพฤศจิกายน 2545

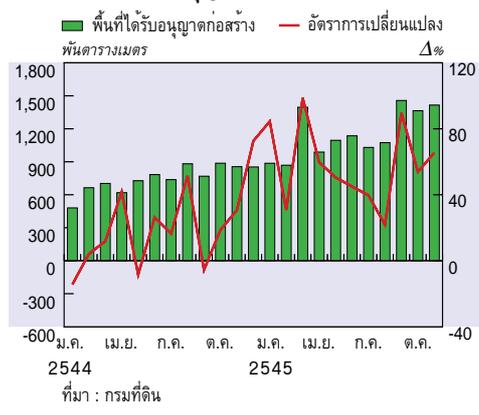
สินเชื่อสังหาริมทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์

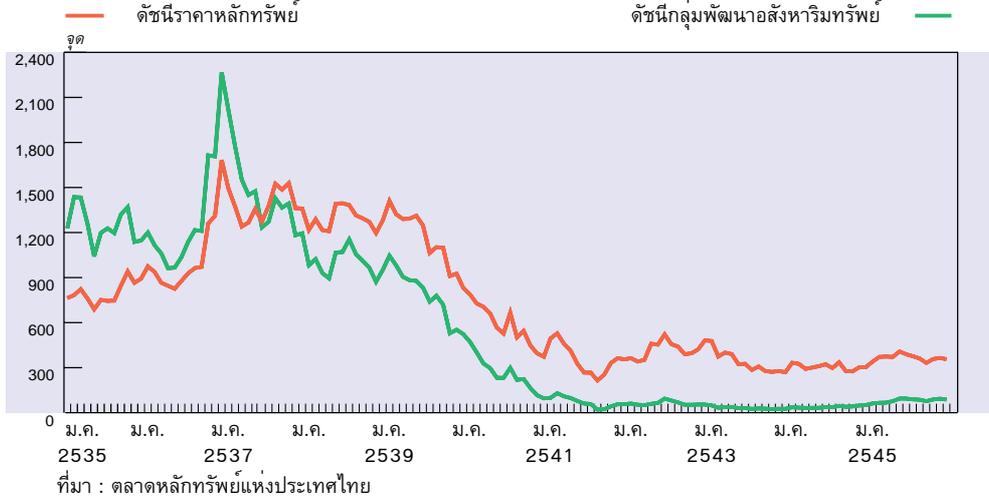
ธนาคารพาณิชย์มียอดสินเชื่อเพื่อซื้อที่อยู่อาศัยคงค้าง 388,735 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.5 จากระยะเดียวกันปีก่อน ตลอดจนรายได้ของครัวเรือนที่เพิ่มขึ้นตามการฟื้นตัวของภาวะเศรษฐกิจและมาตรการกระตุ้นของภาครัฐ

ด้านราคาปิดของดัชนีกลุ่มพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ณ สิ้นปี 2545 อยู่ที่ 87.7 จุด เพิ่มขึ้น จาก ณ สิ้นปี 2544 ที่ 51.0 จุด โดย

พื้นที่ได้รับอนุญาตก่อสร้างทั่วประเทศ

ดัชนีราคาหลักทรัพย์และดัชนีกลุ่มพัฒนาอสังหาริมทรัพย์

ตารางที่ 11 : เครื่องชี้ภาวะอสังหาริมทรัพย์

	2544	2545				
	ทั้งปี	ครึ่งปีแรก	ไตรมาส 3	ต.ค.	พ.ย.	ม.ค.-พ.ย.
มูลค่าซื้อขายที่ดิน (ล้านบาท)	189,021	117,579	69,675	24,994	22,983	235,231
Δ%	10.0	36.1	39.8	54.4	26.0	37.8
พื้นที่อนุญาตก่อสร้าง (พันตารางเมตร)	8,959	6,370	3,561	1,364	1,416	12,711
Δ%	17.8	60.2	49.1	53.9	65.5	56.8
การจดทะเบียน ที่อยู่อาศัยเพิ่ม (หน่วย)	34,023	18,467	8,226	2,627	2,055	31,375
Δ%	6.2	2.6	9.6	-7.0	-30.0	0.4
บ้านจัดสรร	9,691	7,605	3,450	1,156	890	13,101
แฟลต/อาคารชุด	4,693	1,719	4	248	0	1,971
บ้านสร้างเอง	19,639	9,143	4,772	1,223	1,165	16,303
ปริมาณการจำหน่าย ปูนซีเมนต์(พันตัน)	19,048	12,081	5,706	1,847	1,661	21,295
Δ%	5.7	24.4	28.8	26.6	11.4	24.6
สินเชื่อธนาคารพาณิชย์ (ล้านบาท)	600,049	636,578	635,391	638,258	640,858	640,858
Δ%	-15.5	-3.6	-2.8	2.6	4.2	4.2
สินเชื่อพัฒนาโครงการ	244,427	259,098	252,736	252,962	252,123	252,123
สินเชื่อที่อยู่อาศัย	355,622	377,480	382,655	385,296	388,735	388,735

หมายเหตุ : Δ% คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน
ที่มา : กรมที่ดิน, ธนาคารอาคารสงเคราะห์ และธนาคารแห่งประเทศไทย

ราคาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์มีแนวโน้มปรับสูงขึ้นอย่างช้าๆ ตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจและเป็น
การปรับอย่างมีเสถียรภาพ

สำหรับปี 2546 ธุรกิจที่อยู่อาศัยมีแนวโน้มขยายตัวตามอุปสงค์อย่างต่อเนื่องและมาตรการ
สนับสนุนจากภาครัฐหลายประการ เช่น การขยายระยะเวลาการลดค่าจดทะเบียนออกไปอีก 1 ปี
เป็นสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2546 การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เรียกเก็บจากเงินได้
การขายที่อยู่อาศัยเดิมเพื่อไปซื้อที่อยู่อาศัยใหม่ (เฉพาะส่วนที่ไม่เกินมูลค่าที่อยู่อาศัยที่ซื้อใหม่)
ตลอดจนโครงการจัดสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย (โครงการบ้านเอื้ออาทร) และสำหรับ
คนจนในเมือง (โครงการบ้านมั่นคง)

ช. ภาคการค้า

การค้าปลีกปี 2545 ขยายตัวสูงต่อเนื่องในทุกๆ หมวด โดยกลุ่มที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้า วัสดุก่อสร้างและของตกแต่งบ้าน อาหาร เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และผลิตภัณฑ์ยาสูบ รวมถึงการขายปลีกที่ไม่มีร้านค้า เช่น แฝงลอยและตลาดสด เป็นต้น

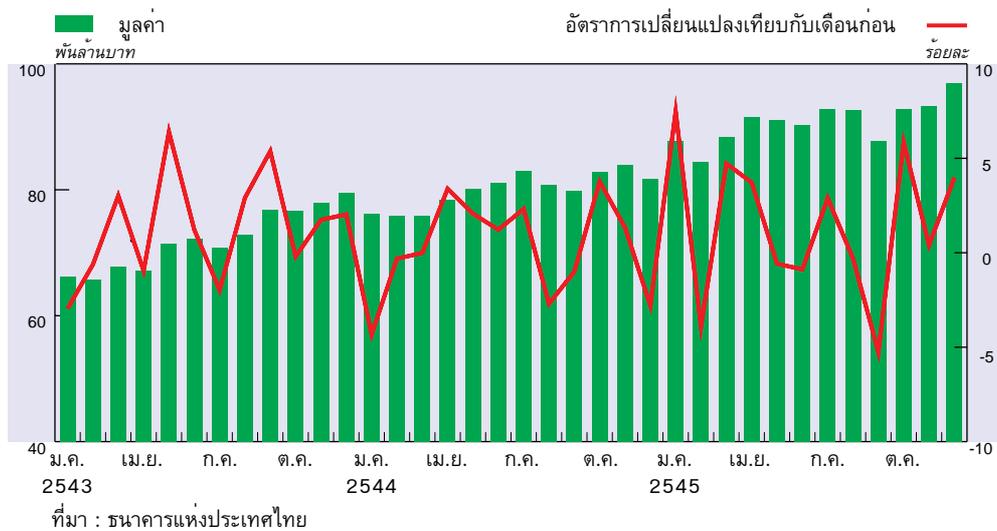
ปัจจัยสนับสนุนการขยายตัวของการค้า ได้แก่ กำลังซื้อของประชาชนที่เพิ่มขึ้นจากการขยายตัวของเศรษฐกิจ การจ้างงาน รวมทั้งอัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ กอปรกับอัตราดอกเบี้ยต่ำทำให้เกิดการขยายสินเชื่อสินค้าอุปโภค และการซื้อที่อยู่อาศัยใหม่

การแข่งขันที่รุนแรงของธุรกิจค้าปลีก โดยเฉพาะจากผู้ประกอบการค้าปลีกสมัยใหม่ขนาดใหญ่ (Modern trade) ที่ใช้กลยุทธ์การส่งเสริมการขาย เช่น การลดราคา และการให้สินเชื่อบุคคลกับผู้มีรายได้น้อย ทำให้ธุรกิจค้าปลีกดั้งเดิม (Traditional trade) ปิดกิจการไปเป็นจำนวนมากและกระทบต่อโครงสร้างการค้าปลีก โดยผู้ประกอบการสมัยใหม่ เช่น Super/hypermarket และ Convenience store มีส่วนแบ่งการตลาดที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ส่วนแบ่งการตลาดของธุรกิจค้าปลีกดั้งเดิมลดลง

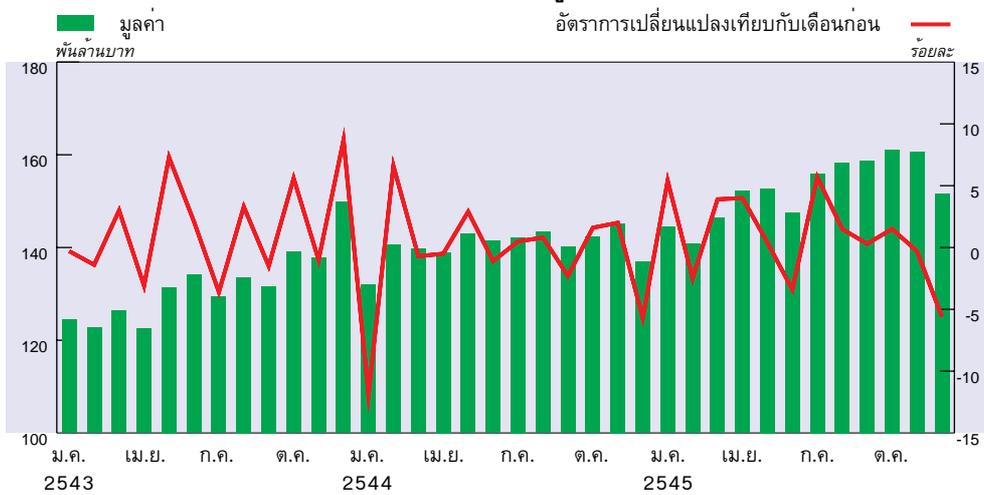
สำหรับมูลค่าการค้าส่งปี 2545 (ไม่รวมการขายยานยนต์และอุปกรณ์) ขยายตัวดีแต่มีแนวโน้มชะลอตัวในช่วงปลายปี จากการชะลอตัวของหมวดสินค้าอุปโภค และหมวดเครื่องจักรและอุปกรณ์

แนวโน้มปี 2546 คาดว่าภาวะการค้าจะขยายตัวต่อเนื่องจากปี 2545 ตามภาวะเศรษฐกิจในประเทศที่มีแนวโน้มที่ดี สำหรับทิศทางการแข่งขันของผู้ประกอบการคาดว่าจะยังอยู่ในระดับสูงต่อเนื่องโดยผู้ประกอบการสมัยใหม่มีการขยายสาขาไปสู่พื้นที่เขตชุมชนของจังหวัดใหญ่มากขึ้น

ยอดค้าปลีกทั่วประเทศปรับฤดูกาล (Real-Terms)

ยอดคำสั่งทั่วประเทศปรับฤดูกาล (Real-Terms)

ตารางที่ 12 : มูลค่ายอดค้าปลีกและคำสั่งทั่วประเทศ (Real-Terms)^{1/}
(ข้อมูลไม่ปรับฤดูกาล)

	2544		2545			
	ทั้งปี	ครึ่งปีแรก	ไตรมาส3	ต.ค.	พ.ย.	ม.ค.-พ.ย.
มูลค่าค้าปลีก (พันล้านบาท)	960.3	530.4	273.3	92.0	88.1	983.8
Δ%	10.7	14.0	12.0	11.8	6.4	12.5
มูลค่าคำสั่ง (พันล้านบาท)	1,687.7	860.0	473.5	165.3	160.9	1,659.7
Δ%	6.3	5.4	10.7	13.3	6.9	7.8

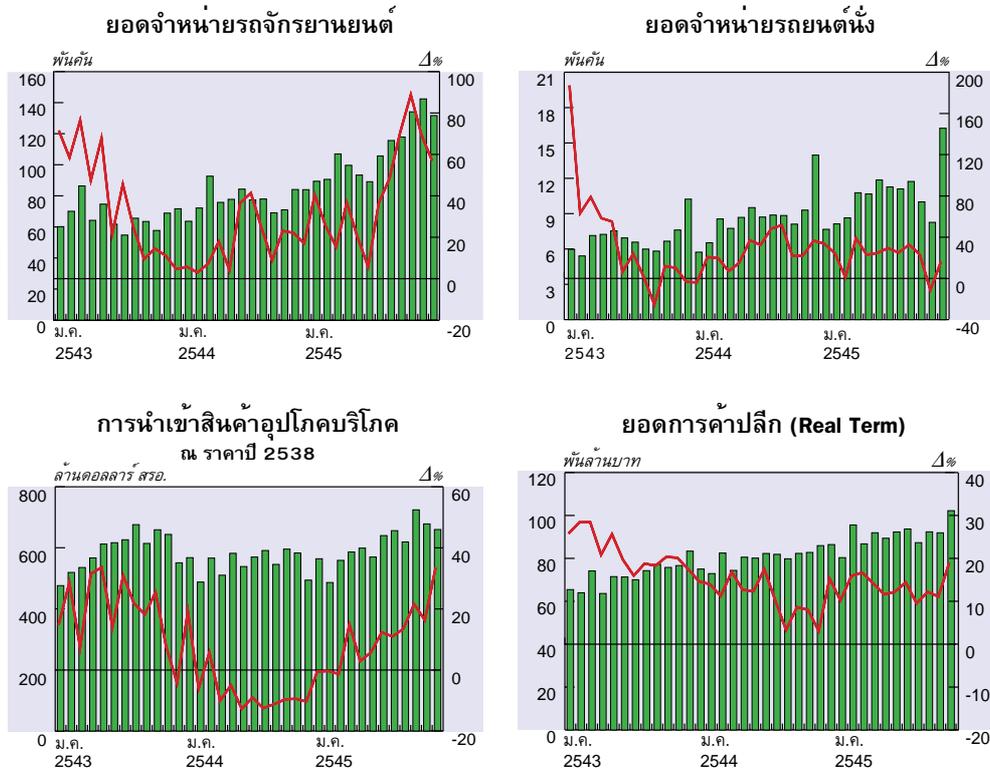
หมายเหตุ : 1/ เป็นยอดขายของผู้ประกอบการที่จดทะเบียนเป็นผู้เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม
Δ% คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน
ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

การใช้จ่ายในประเทศ

ก. การอุปโภคบริโภคภาคเอกชน

- ขยายตัวจากปี 2544
- ดัชนีเร่งตัวขึ้นในแต่ละไตรมาส
- เครื่องชี้การอุปโภคบริโภคขยายตัวในเกณฑ์ดี โดยเฉพาะกลุ่มยานพาหนะ

เครื่องชี้การอุปโภคบริโภคภาคเอกชน

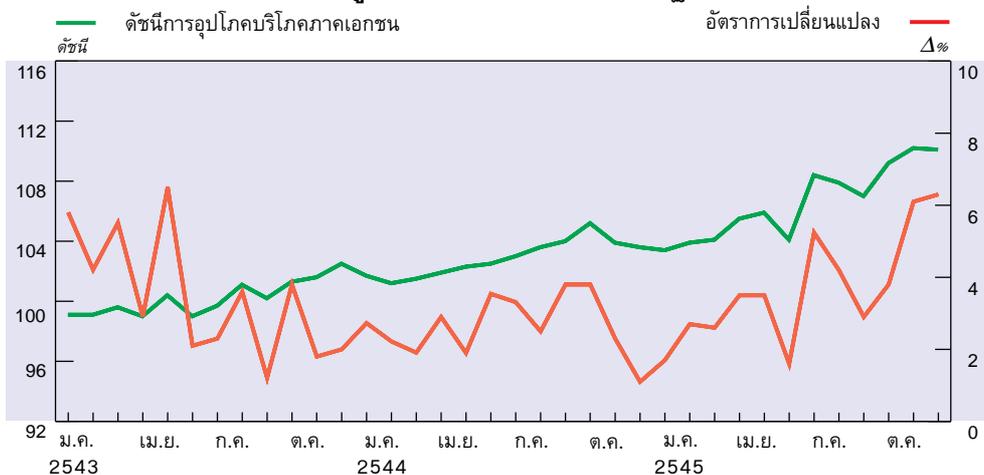
กราฟเส้น แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน ($\Delta\%$)
ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย และกรมศุลกากร

ดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนเฉลี่ยทั้งปี 2545 อยู่ที่ระดับ 106.6 สูงขึ้นร้อยละ 3.7 จากระดับ 102.9 ของปี 2544 โดยดัชนีเร่งตัวขึ้นในแต่ละไตรมาสเนื่องจากสภาพคล่องทางการเงินและอัตราดอกเบี้ยที่เอื้ออำนวยต่อการบริโภค ซึ่งสะท้อนจากเครื่องชี้ที่สำคัญ ได้แก่ ปริมาณจำหน่ายรถยนต์นั่ง และรถจักรยานยนต์ ปริมาณการใช้น้ำมันเบนซิน และภาษีมูลค่าเพิ่มจากสินค้าอุปโภคบริโภคที่ขยายตัวดีในปีนีเช่นเดียวกับยอดการค้าปลีกรวมทั้งประเทศ (โดยเฉพาะการค้าปลีกวัสดุก่อสร้าง เครื่องใช้ไฟฟ้า และเครื่องดื่ม)

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยสำคัญด้านอื่นที่ทำให้การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนของปี 2545 ขยายตัวดี ได้แก่

- (1) อำนาจซื้อที่เพิ่มขึ้นของประชาชน จากรายได้เกษตรกรที่ขยายตัวดี
- (2) ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่แม้จะอยู่ในระดับต่ำ แต่ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
- (3) มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลสู่ท้องถิ่นในช่วงที่ผ่านมา

ดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน^{1/}
(ปรับฤดูกาล โดยใช้ ปี 2538 เป็นปีฐาน)

1/ จำนวนจากตัวชี้วัดการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน 9 ตัว (ข้อมูลปรับฤดูกาล)
 ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ข. การลงทุนภาคเอกชน

• **พื้นที่ชัดเจน**

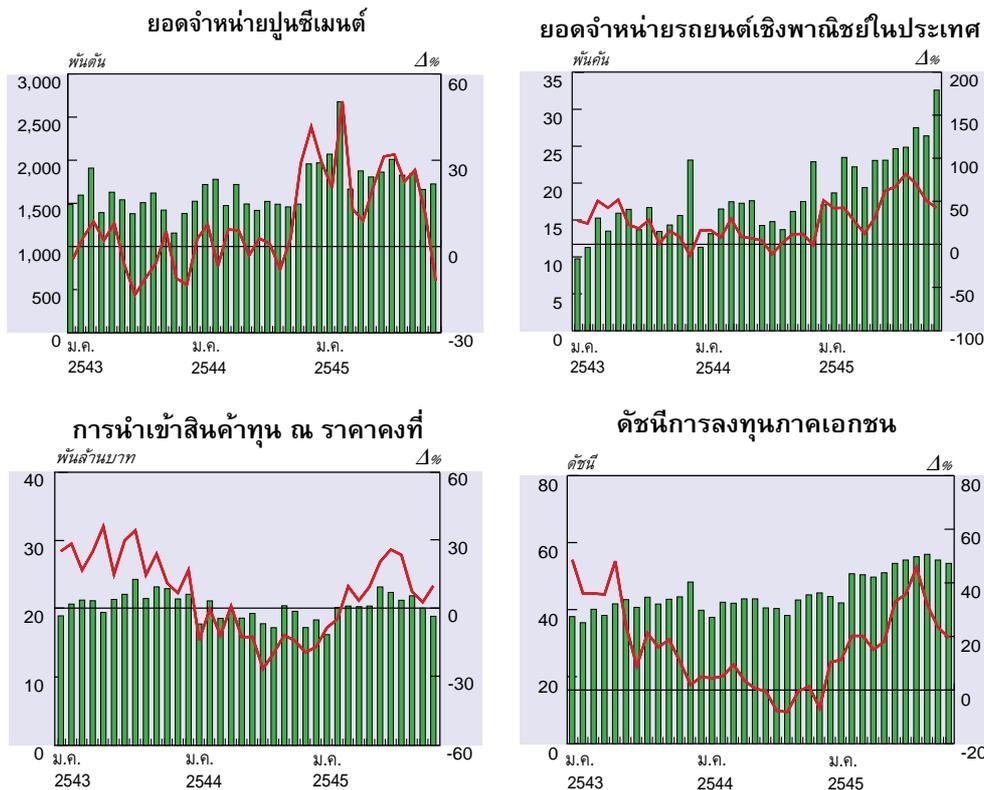
ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน เฉลี่ยทั้งปี 2545 ขยายตัวร้อยละ 23.3 สูงกว่าปีก่อนที่ขยายตัวเพียงร้อยละ 0.2 โดยดัชนีฯ มีแนวโน้มสูงขึ้นโดยลำดับจนถึงไตรมาสที่ 3 แล้วเริ่มชะลอลงเล็กน้อย ในไตรมาสที่ 4 ปัจจัยที่ทำให้การลงทุนขยายตัวได้แก่ การผลิตภาคอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้น และการฟื้นตัวของธุรกิจก่อสร้างที่ทยอยฟื้นตัวตามอุปสงค์ในประเทศซึ่งส่วนหนึ่งเป็นเพราะสภาพคล่องทางการเงินและอัตราดอกเบี้ยที่เอื้ออำนวย ประกอบกับมาตรการกระตุ้นอุปสงค์ของภาครัฐ ซึ่งสะท้อนได้จาก**ดัชนีการลงทุนในหมวดก่อสร้าง** ที่ขยายตัวสูงถึงร้อยละ 52.5 ตามการเพิ่มขึ้นของพื้นที่ก่อสร้างรับอนุญาตเป็นสำคัญ ในขณะที่**ดัชนีการลงทุนในหมวดเครื่องจักรอุปกรณ์** ขยายตัวร้อยละ 18.3 ซึ่งเพิ่มขึ้นโดยลำดับตั้งแต่ต้นปี โดยเริ่มชะลอลงในไตรมาสที่ 4 ตามปริมาณการนำเข้าสินค้าทุนเนื่องจากความกังวลเกี่ยวกับภาวะสงคราม

ปริมาณการนำเข้าสินค้าทุน ขยายตัวร้อยละ 6.4 เทียบกับหดตัวร้อยละ 11.2 ในปีก่อน โดยเพิ่มขึ้นตั้งแต่ไตรมาสที่ 2 เป็นต้นมา ตามการฟื้นตัวของการผลิตภาคอุตสาหกรรมและการลดลงของราคาสินค้านำเข้า และเริ่มชะลอตัวในไตรมาสที่ 4

ปริมาณจำหน่ายรถยนต์พาณิชย์ ขยายตัวสูงถึงร้อยละ 47.0 เทียบกับขยายตัวเพียงร้อยละ 7.5 ในปี 2544 เนื่องจากการรณรงค์ด้านการจำหน่ายยังคงมีอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับผู้ซื้อสามารถเข้าถึงบริการแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้นและอัตราดอกเบี้ยที่ยังอยู่ในระดับต่ำ

ปริมาณจำหน่ายปูนซีเมนต์ในประเทศ ขยายตัวร้อยละ 20.7 ซึ่งค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับ การขยายตัวเพียงร้อยละ 5.7 ในปี 2544 เนื่องจากการฟื้นตัวของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ด้านที่อยู่อาศัยและการก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่ของภาครัฐที่สำคัญได้แก่ สนามบินสุวรรณภูมิ

เครื่องชี้การลงทุนภาคเอกชน

กราฟเส้น แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน ($\Delta\%$)
ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาวะแรงงาน

- การจ้างงานปี 2545 ขยายตัวต่อเนื่อง อัตราการว่างงานลดต่ำลงมาก
- จำนวนผู้มีงานทำในปี 2545 สูงขึ้นเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน
- จำนวนผู้ว่างงานและจำนวนผู้ทำงานต่ำกว่าระดับทยอยลดลงต่อเนื่อง
- จำนวนผู้ประกันตนขยายตัวต่อเนื่อง

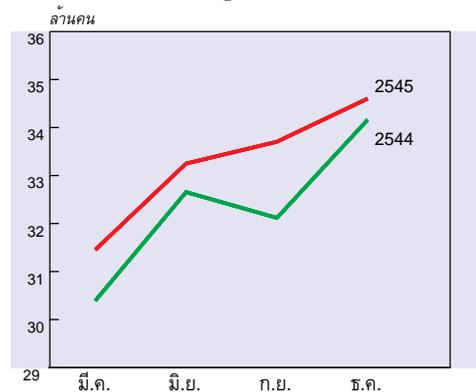
ภาวะตลาดแรงงาน ในเดือนธันวาคม 2545 จำนวนผู้มีงานทำเพิ่มสูงขึ้นเป็น 34.6 ล้านคน จากกำลังแรงงานรวม 35.1 ล้านคน และทั้งปี 2545 กำลังแรงงานเฉลี่ยอยู่ที่ 34.2 ล้านคน เพิ่มขึ้นจาก 33.8 ล้านคนในปี 2544 ส่วนหนึ่งเป็นเพราะมาตรการของรัฐบาลในการสร้างงาน

และให้ทุนหมุนเวียนแก่ชุมชนที่เริ่มดำเนินการตั้งแต่กลางปี 2544 เช่น กองทุนหมู่บ้าน และโครงการ 1 ผลิตภัณฑ์ 1 ตำบล ทำให้ผู้ที่เคยว่างงานกลับเข้าตลาดแรงงานจำนวนมาก และคนกลุ่มนี้มีโอกาสหางานทำได้มากขึ้นตลอดปี ประกอบกับในปี 2545 เศรษฐกิจโดยรวมฟื้นตัว จำนวนผู้มีงานทำจึงเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยเฉพาะในสาขาอุตสาหกรรม การก่อสร้าง การค้าส่งค้าปลีก และโรงแรมภัตตาคาร

จำนวนผู้ว่างงาน ในเดือนธันวาคม

2545 ปรับลดลงมาอยู่ที่ 0.488 ล้านคน คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 1.4 ส่วนจำนวนผู้ทำงานต่ำกว่าระดับปรับลดลงเช่นกันโดยอยู่ที่ 0.468 ล้านคน คิดเป็นอัตราผู้ทำงานต่ำกว่าระดับเพียงร้อยละ 1.3 เฉลี่ยทั้งปี 2545 อัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 2.4 เทียบกับร้อยละ 3.3 ในปี 2544

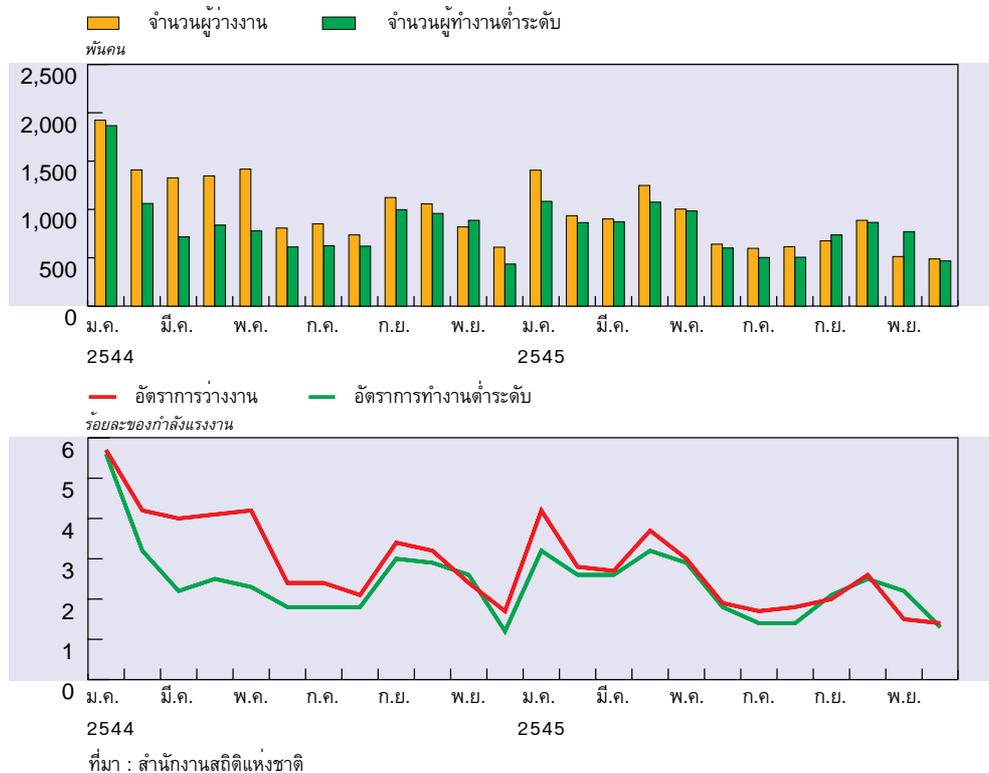
จำนวนผู้มีงานทำ

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ภาวะการจ้างงานภาคเอกชนจากเครื่องชี้รายเดือน ในปี 2545 จำนวนผู้ประกันตน

ภาวะการว่างงานและการทำงานต่ำกว่าระดับ

ตารางที่ 13 : ดัชนีราคาผู้บริโภค
(อัตราการเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน)

	น้ำหนัก	2544		2545			
		(ร้อยละ)	ทั้งปี	ทั้งปี	ไตรมาส1	ไตรมาส2	ไตรมาส3
ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป	100.0	1.6	0.7	0.6	0.2	0.3	1.4
หมวดอาหารและเครื่องดื่ม	38.5	0.7	0.3	0.3	-0.2	-0.1	1.1
หมวดอื่นๆ ที่มีโชอาหาร	61.5	2.2	0.8	0.8	0.4	0.5	1.5
ดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน	75.3	1.3	0.4	0.9	0.3	0.3	0.2

ที่มา : สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

(2) การที่ค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้นเทียบกับดอลลาร์ สรอ. จากการที่ดอลลาร์ สรอ. อ่อนตัวลงจากเฉลี่ย 44.48 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ในปี 2544 เป็น 43.00 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ในปี 2545 ส่งผลให้ราคาสินค้านำเข้าในรูปเงินบาทลดลง โดยเฉพาะราคาน้ำมัน ซึ่งแม้ว่าราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.4 แต่ราคาสินค้ากลุ่มพลังงานเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.7

(3) ราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลกที่ปรับลดลงอย่างต่อเนื่องทำให้ราคาสินค้าในหมวดอาหารสดอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะราคาข้าว แป้ง และผลิตภัณฑ์แป้งที่ลดลงร้อยละ 8.2

(4) ราคาสินค้าบางรายการที่อยู่ภายใต้มาตรการควบคุมราคาสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีพขั้นพื้นฐานของประชาชนได้ทรงตัวหรือลดลง อาทิ ค่าบริการสาธารณสุขไปโรค และค่าโดยสารสาธารณะ เป็นต้น

อย่างไรก็ดียังมีราคาสินค้าบางหมวดที่เพิ่มขึ้นมาก ได้แก่ สินค้าในหมวดพาหนะ การขนส่ง และการสื่อสาร ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 โดยเป็นผลมาจากราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่สูงขึ้น

โดยรวมอัตราเงินเฟ้อทั่วไปยังคงอยู่ในระดับที่สูงกว่าอัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้ากลุ่มพลังงานเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานที่ลดลงต่อเนื่องตลอดทั้งปีสะท้อนให้เห็นว่าไม่มีแรงกดดันต่อราคาด้านอุปสงค์และต้นทุน ซึ่งสอดคล้องกับอัตราการใช้กำลังการผลิตที่ยังอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ยังได้รับผลจากต้นทุนสินค้าเข้าที่ลดลงมากจากค่าเงินบาทที่แข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับดอลลาร์ สรอ. ด้วย

ดัชนีราคาผู้ผลิตในปี 2545 เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 1.6 โดยเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของราคาหมวดผลผลิตเกษตรกรรมร้อยละ 10.0 โดยเฉพาะข้าวเปลือกซึ่งเพิ่มขึ้นจากนโยบายข้าวของรัฐบาล ยางพารา หัวมันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ และผลปาล์มสด

ตารางที่ 14 : ดัชนีราคาผู้ผลิต
(อัตราการเปลี่ยนแปลงจากระยะเดียวกันปีก่อน)

	น้ำหนัก (ร้อยละ)	2544		2545			
		ทั้งปี	ทั้งปี	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
ดัชนีราคาผู้ผลิต	100.0	2.5	1.6	1.2	1.0	0.9	3.5
ผลผลิตเกษตรกรรม	13.1	5.1	10.0	9.6	8.9	9.0	12.6
ผลิตภัณฑ์จากเหมือง	1.9	8.1	-1.3	-2.9	-4.0	-1.9	4.0
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	85.0	2.0	0.6	0.2	-0.1	-0.2	2.2

ที่มา : สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

ส่วนสินค้าในหมวดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6 โดยเฉพาะข่าวสาร เหล็กเส้น เครื่องใช้ไฟฟ้า ทองรูปพรรณ และยานพาหนะและอุปกรณ์ ขณะที่ราคาสินค้าในหมวดผลิตภัณฑ์จากเหมืองลดลงร้อยละ 1.3

ภาคต่างประเทศ

ก. ภาวะเศรษฐกิจโลก

เศรษฐกิจโลกในปี 2545 ปรับตัวดีขึ้นเทียบกับปีก่อนหน้า โดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ได้ประมาณการการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกที่ร้อยละ 2.8 ในเดือนกันยายน 2545 เทียบกับร้อยละ 2.2 ในปี 2544

เศรษฐกิจของกลุ่มประเทศหลักในภาพรวมยังคงขยายตัวต่อเนื่องอย่างช้าๆ โดยเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญแม้ว่ายังไม่สามารถฟื้นตัวได้อย่างเต็มที่แต่ก็ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.4 เทียบกับร้อยละ 0.3 ในปีก่อนหน้า ขณะที่เศรษฐกิจกลุ่มประเทศยุโรปยังคงเปราะบางอยู่ โดยคาดว่าเศรษฐกิจจะขยายตัวเพียงร้อยละ 1.1 จากปัญหาการว่างงานที่ยังอยู่ในระดับสูง รวมถึงปัญหาการขาดดุลงบประมาณในประเทศสมาชิกหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยอรมนีซึ่งมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 1 ของกลุ่มประเทศยุโรป ประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำอย่างมาก สำหรับประเทศญี่ปุ่นนั้นเศรษฐกิจสามารถขยายตัวได้ร้อยละ 0.3 เทียบกับที่หดตัวร้อยละ 0.5 ในปีก่อนหน้า เนื่องจากอุปสงค์ของภาคเอกชนในไตรมาสสุดท้ายของปี 2545 ปรับตัวดีขึ้น อย่างไรก็ตามญี่ปุ่นยังมีความเสี่ยงจากปัญหาสถาบันการเงิน การว่างงานและภาวะเงินฝืด อีกทั้งประชาชนยังขาดความมั่นใจในเศรษฐกิจ เนื่องจากญี่ปุ่นเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำเรื้อรังมาเป็นเวลานาน สำหรับกลุ่มประเทศละตินอเมริกา (โดยเฉพาะอาร์เจนตินาและเวเนซุเอล่า) ยังคงเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจและการเมืองภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจในกลุ่มประเทศ ภูมิภาคเอเชียปรับตัวดีขึ้นมากจากการใช้จ่ายของผู้บริโภคที่ปรับตัวดีขึ้นและการส่งออกที่ฟื้นตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้าระหว่างกันในภูมิภาค

ปริมาณการค้าโลก คาดว่าจะขยายตัวในอัตราที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5 ในปี 2545 จากที่หดตัวร้อยละ 0.1 ในปี 2544 เนื่องจากเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลักปรับตัวดีขึ้น

อัตราเงินเฟ้อ ในปี 2545 ลดลงจากปีก่อนหน้า โดยในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วคาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ 1.5 โดยญี่ปุ่นยังคงประสบกับปัญหาเงินฝืดต่อเนื่องเป็นปีที่ 3 โดยอัตราเงินเฟ้อติดลบร้อยละ 0.9 ส่วนอัตราเงินเฟ้อในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาคาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ 5.7 ทั้งนี้ราคาสินค้าในตลาดโลกที่ปรับลดลงเป็นผลจากการแข่งขันที่เพิ่มสูงขึ้นและกำลังการผลิตส่วนเกินที่มีอยู่มาก ขณะที่ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกเฉลี่ยในปี 2545 ปรับลดลงเหลือ 23.85 ดอลลาร์ สรอ. ต่อบาร์เรลเทียบกับ 24.28 ดอลลาร์ สรอ. ต่อบาร์เรลในปี 2544 อันเป็นผลจากระดับราคาที่ต่ำในช่วงต้นปี อย่างไรก็ตาม จากความเสี่ยงด้านสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรักรวมถึงความไม่สงบภายในประเทศเวเนซุเอลาซึ่งเป็นประเทศผู้ส่งออกน้ำมันรายสำคัญทำให้ราคาน้ำมันปรับเพิ่มขึ้นในช่วงปลายปี

อัตราดอกเบี้ย ในปี 2545 ธนาคารกลางสหรัฐอเมริกาปรับลดอัตราดอกเบี้ย Fed Funds ลงร้อยละ 0.5 ในเดือนพฤศจิกายนมาอยู่ที่ร้อยละ 1.25 เพื่อกระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจและธนาคารกลางกลุ่มประเทศยูโรได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยทางการลงร้อยละ 0.5 เช่นกันในเดือนธันวาคมมาอยู่ที่ร้อยละ 2.75 ในขณะที่ญี่ปุ่นยังคงอัตราดอกเบี้ยในระดับต่ำที่ร้อยละ 0 เพื่อสนับสนุนและกระตุ้นเศรษฐกิจ

ข. การค้าต่างประเทศและดุลการชำระเงิน

- **ดุลการค้าเกินดุลจากการส่งออกที่ขยายตัวสูงตามการขยายตัวของเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า**

- **ดุลบริการ รายได้และเงินโอนเกินดุลสูงขึ้นจากปีก่อนจากรายได้ท่องเที่ยวเป็นสำคัญ รวมทั้งรายจ่ายดอกเบี้ยของทั้งภาคเอกชนและภาคทางการลดลง ทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลสูง**

- **เงินทุนเคลื่อนย้ายสุทธิขาดดุลลดลงจากปีก่อน เนื่องจากมีเงินทุนไหลเข้าผ่าน ธปท. จำนวนมากซึ่งส่วนหนึ่ง ธปท. นำไปใช้ชำระหนี้ IMF Packages ประกอบกับภาคธนาคารเกินดุลจากการลดสินทรัพย์ต่างประเทศ**

- **ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลเพิ่มขึ้นและเงินทุนเคลื่อนย้ายสุทธิขาดดุลลดลง ทำให้ดุลการชำระเงินเกินดุลสูงจากปีก่อน**

การส่งออก ปี 2545 มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.8 เนื่องจากการขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าและการค้าในภูมิภาคที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ปริมาณส่งออกขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับราคาสินค้าที่มีแนวโน้มกระตือรือร้นเริ่มมีอัตราขยายตัวเป็นบวกในไตรมาสที่ 4 ก็มีส่วนทำให้มูลค่าการส่งออกขยายตัวด้วย

สินค้าเกษตร ราคาส่งออกมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเนื่องจากมีอุปสงค์จากต่างประเทศมากต่อเนื่อง สินค้าที่มีมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น ได้แก่ **ยางพารา**ที่เพิ่มขึ้นทั้งปริมาณและราคา ตามการขยายตัวในอุตสาหกรรมรถยนต์ ขณะที่**ข้าว**ขยายตัวดีเนื่องจากราคาเป็นสำคัญ แม้ปริมาณจะลดลงเนื่องจากฐานการคำนวณสูงเพราะในช่วงปลายปี 2544 ไนจีเรียมีการเร่งนำเข้าก่อนที่จะมีการปรับเพิ่มภาชนะนำเข้า ส่วน**มันสำปะหลัง** แม้มีอุปสงค์ต่อมันเส้นและมันอัดเม็ดจากจีนเพื่อผลิตแอลกอฮอล์ ซึ่งส่งผลให้ราคามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปี แต่มูลค่าส่งออกก็ยังคงลดลงเนื่องจากการขาดแคลนผลผลิต อย่างไรก็ตาม ราคาที่สูงขึ้นทำให้ตลาดสหภาพยุโรปหันไปใช้ธัญพืชในประเทศในการเลี้ยงสัตว์ที่มีราคาต่ำกว่าทดแทน **เปิดไก่แช่เย็นแช่แข็ง** มูลค่าส่งออกลดลงเนื่องจากราคาที่ลดลงต่อเนื่องตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเพราะมีการแข่งขันสูงจากบราซิลที่มีการขยายการผลิตและได้ประโยชน์จากค่าเงินเรียลที่อ่อนตัวลง และจีนที่มีความได้เปรียบด้านต้นทุนที่ต่ำกว่า ขณะที่การส่งออกไปสหภาพยุโรปก็ลดลงทั้งราคาและปริมาณ

สินค้าประมง **กุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง** ลดลงทั้งปริมาณและราคา (โดยเฉพาะตลาดสหรัฐอเมริกาที่มีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 40) เนื่องจากมีอุปทานในตลาดโลกสูงทั้งจากจีน เวียดนาม และบราซิล ทำให้ราคาส่งออกอยู่ในระดับต่ำ ผู้ผลิตในประเทศจึงไม่มีแรงจูงใจในการขยายการผลิต นอกจากนี้ยังมีปัญหาการตรวจสอบสารเคมีตกค้างของสหภาพยุโรปด้วย อย่างไรก็ตาม ขณะนี้สหภาพยุโรปได้ยกเลิกมาตรการตรวจสอบ 100% ให้ไทยแล้ว โดยมีเงื่อนไขว่ากรมประมงต้องตรวจสอบสินค้าที่ต้นทางอย่างเข้มงวด 100% และต้องรายงานผลการดำเนินงานให้ทราบทุกเดือน

สินค้าอุตสาหกรรม

สินค้าที่ใช้เทคโนโลยีในการผลิตสูง ที่สำคัญ ได้แก่ **สินค้าอิเล็กทรอนิกส์**ในกลุ่ม**เครื่องใช้ไฟฟ้า** ประเภทโทรทัศน์ วิทยุ ตู้เย็นและอุปกรณ์ มีมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น รวมทั้ง**อุปกรณ์สื่อสาร** ก็ขยายตัวเช่นกัน ส่วนการส่งออก**คอมพิวเตอร์และชิ้นส่วนและแผงวงจรรวมและชิ้นส่วน** ถึงแม้ว่าจะยังคงลดลงแต่ก็มีแนวโน้มดีขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปี **ผลิตภัณฑ์โลหะสามัญ** มูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการส่งออกเหล็กและเหล็กกล้าไปสหรัฐอเมริกา ได้หวนและ**เงินยานพาหนะและชิ้นส่วน** เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะการส่งออกไปประเทศในภูมิภาคเอเชีย และมีการขยายตลาดในออสเตรเลียเพิ่มขึ้นด้วย **ผลิตภัณฑ์พลาสติก** เพิ่มขึ้นตามราคาน้ำมันซึ่งใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต ประกอบกับจีนมีการลดภาชนะนำเข้าพลาสติกด้วย **ผลิตภัณฑ์เคมี** เพิ่มขึ้นเนื่องจากมีอุปสงค์มากตามภาวะเศรษฐกิจที่ขยายตัวของประเทศคู่ค้า ทำให้ราคาเพิ่มขึ้นตามราคาตลาดโลก

สินค้าที่ใช้แรงงานสูง **เสื้อผ้าสำเร็จรูป** ลดลงโดยเฉพาะตลาดสหรัฐอเมริกา (ซึ่งมีสัดส่วนการส่งออกมากกว่าร้อยละ 50) และสหภาพยุโรป ประกอบกับมีคู่แข่งจากจีนและอินโดนีเซีย ซึ่งส่งออกสินค้าคุณภาพต่ำราคาถูกเป็นส่วนใหญ่ **รองเท้า** ยังลดลงเพราะมีคู่แข่งจากจีนซึ่งมีต้นทุนต่ำกว่า อย่างไรก็ตาม มูลค่าการส่งออก**อัญมณีและเครื่องประดับ** ยังขยายตัวเนื่องจากมีการขยายตลาดไปยังประเทศในแถบตะวันออกกลาง แม้จะมีการส่งออกไปสหรัฐอเมริกาลดลง

สินค้าที่ใช้วัตถุดิบในประเทศในการผลิต อาหารทะเลกระป๋อง มูลค่าส่งออกลดลง เป็นผลจากทางด้านราคาที่ปรับตัวลดลงตามราคาวัตถุดิบ ขณะที่ปริมาณยังขยายตัวเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน **เฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วน** เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะตลาดสหรัฐอเมริกาที่หันมานำเข้ามากขึ้น เนื่องจากมีราคาถูกกว่าการผลิตภายในประเทศ **น้ำตาล** ปริมาณส่งออกขยายตัวเนื่องจากผลผลิตเพิ่มขึ้น และรัสเซียมีการเร่งนำเข้าน้ำตาลภายใต้โควตาของรัสเซียก่อนที่จะมีการเพิ่มภาษีนำเข้าน้ำตาลในวันที่ 1 กรกฎาคม 2545 แต่ราคาลดลงตามราคาตลาดโลกที่อยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากผลผลิตของบราซิลออกสู่ตลาดมาก และราคาถูกลงเนื่องจากค่าเงินเรียลที่อ่อนตัวลง ทำให้มูลค่าส่งออกลดลง **ผลิตภัณฑ์ยาง** เพิ่มขึ้นตามความต้องการยางนอกชนิดอัดลมที่เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของอุตสาหกรรมรถยนต์ **สับปะรดกระป๋อง** เพิ่มขึ้นเนื่องจากราคาเป็นสำคัญเพราะอุปทานจำกัดเนื่องจากขาดแคลนวัตถุดิบ

การนำเข้า มูลค่านำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.6 ตามการขยายตัวทางด้านปริมาณสอดคล้องกับอุปสงค์ในประเทศที่ฟื้นตัวต่อเนื่องและปริมาณการส่งออกที่เพิ่มขึ้น ขณะที่ราคานำเข้ายังคงลดลงแม้ว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี 2545

สินค้าอุปโภคบริโภค เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะหมวดสินค้าคงทนประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องใช้ในครัวเรือน และสินค้าไม่คงทนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในกลุ่มอาหารและเครื่องดื่ม สบู่ ผงซักฟอก และเครื่องสำอาง เสื้อผ้า และรองเท้า และเภสัชภัณฑ์

วัตถุดิบและกึ่งวัตถุดิบ มูลค่านำเข้าคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพิ่มขึ้นตามความต้องการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั้งในส่วนภาครัฐและภาคเอกชนที่เพิ่มขึ้น ขณะที่**ชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์** ลดลงตามการส่งออกคอมพิวเตอร์ที่ลดลง ด้านการนำเข้า**แผงวงจรรวมและชิ้นส่วน** มีแนวโน้มดีขึ้นสอดคล้องกับการส่งออกสินค้าที่เกี่ยวข้องกับ IT **อัญมณี** มีการนำเข้าวัตถุดิบเพิ่มขึ้นเนื่องจากขาดแคลนวัตถุดิบในประเทศ ส่วน**เหล็กและเหล็กกล้า** มีการนำเข้าเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของธุรกิจก่อสร้างในประเทศและอุตสาหกรรมรถยนต์

สินค้าทุน ปริมาณนำเข้าเครื่องจักรกลและส่วนประกอบ มีแนวโน้มดีขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปี ที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมกระดาษ อุตสาหกรรมโลหะ และเครื่องจักรใช้ในสำนักงาน ขณะที่การนำเข้า**เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ** ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์มีปริมาณเพิ่มขึ้น

รถยนต์และส่วนประกอบ นำเข้าเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะแซสซีส์และตัวถังตามแนวโน้มการส่งออกและอุปสงค์ในประเทศที่ขยายตัว

น้ำมันดิบ ปริมาณนำเข้ายังคงขยายตัว ขณะที่ราคานำเข้าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 22 ดอลลาร์ สรอ. ต่อบาเรล ลดลงจาก 23 ดอลลาร์ สรอ. ต่อบาเรลในปีก่อน อย่างไรก็ตามราคานำเข้าก็ยังมียกขึ้นสูงขึ้นต่อเนื่องจากช่วงต้นปีเนื่องจากความกังวลที่จะเกิดสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกากับอิรักและปัญหาการเมืองของเวเนซุเอลา (ผู้ผลิตน้ำมันรายใหญ่อันดับ 5 ของโลก)

ดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัด ดุลการค้าเกินดุล 3.4 พันล้านดอลลาร์ สรอ. สูงกว่าปีก่อนตามการส่งออกที่ขยายตัวมากกว่าการนำเข้า และเมื่อรวมกับดุลบริการ รายได้ และเงินโอนที่เกินดุล 4.2 พันล้านดอลลาร์ สรอ. (สูงขึ้นจากปีก่อนที่เกินดุล 3.7 พันล้านดอลลาร์ สรอ.) จากการเพิ่มขึ้นของรายได้ท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ประกอบกับรายจ่ายดอกเบี้ยของทั้งภาคเอกชนและภาคทางการลดลงตามการลดลงของหนี้และอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลก ทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุล 7.6 พันล้านดอลลาร์ สรอ. (เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่เกินดุล 6.2 พันล้านดอลลาร์ สรอ.)

เงินทุนเคลื่อนย้ายสุทธิ เบื้องต้นขาดดุล 4.7 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ลดลงจากปีก่อน ซึ่งขาดดุล 5.1 พันล้านดอลลาร์ สรอ. เนื่องจากมีเงินทุนจากต่างประเทศไหลเข้าผ่าน ธพท. ซึ่งก็ได้นำส่วนหนึ่งไปชำระคืนหนี้ IMF Package รวมทั้งในภาคธนาคารก็มีการเกินดุลจากการลดสินทรัพย์ต่างประเทศด้วย

เงินทุนภาคเอกชน ขาดดุล 6.2 พันล้านดอลลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้นจากปีก่อนประมาณร้อยละ 50 โดยภาครัฐกิจเอกชนที่ไม่ใช่ธนาคารขาดดุลเพิ่มขึ้นมาก จำนวน 8.2 พันล้านดอลลาร์ สรอ. เป็นการที่มีเงินทุนไหลออกจากบัญชีเงินบาทของผู้มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศเพิ่มขึ้นสูงมากประกอบกับการนำเข้าเงินลงทุนโดยตรงลดลงจากปีก่อนเหลือ 0.6 พันล้านดอลลาร์ สรอ. สำหรับการชำระคืนหนี้ต่างประเทศอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปีก่อนคือประมาณ 2.8 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ส่วนภาคธนาคารเปลี่ยนจากขาดดุลเป็นเกินดุลจำนวน 2.0 พันล้านดอลลาร์ สรอ. จากการที่ผู้ส่งออกมีความมั่นใจในแนวโน้มค่าเงินบาทจึงขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้ามากขึ้นทำให้ธนาคารพาณิชย์มียอดคงค้างการขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าสุทธิของลูกค้านำเข้าลดลง จึงลดสินทรัพย์ต่างประเทศลง นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ยังมีการลงทุนซื้อหลักทรัพย์รัฐบาลระยะสั้นที่ออกจำหน่ายในต่างประเทศ โดยเฉพาะ ECP (European Commercial Paper) รวมทั้งหลักทรัพย์รัฐบาลต่างประเทศเพิ่มขึ้นด้วย ส่วนการชำระคืนหนี้ต่างประเทศของภาคธนาคารทั้งธนาคารพาณิชย์และกิจการวิเทศธนกิจชะลอตัวลงจากปีก่อนเล็กน้อย

เงินทุนภาคทางการ (รวม ธพท.) ธพท. มีการเกินดุลจำนวน 4.0 พันล้านดอลลาร์ สรอ. สูงกว่าปีก่อน ซึ่งขาดดุล 0.4 พันล้านดอลลาร์ สรอ. เนื่องจากมีเงินทุนไหลเข้าผ่าน ธพท. เป็นจำนวนมาก ซึ่งส่วนหนึ่ง ธพท. ใช้ไปชำระคืนเงินกู้จากกองทุนการเงินระหว่างประเทศภายใต้ IMF Package จำนวน 3.8 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ส่วนภาคทางการ (ไม่รวม ธพท.) ขาดดุลเพิ่มขึ้นเป็น 2.5 พันล้านดอลลาร์ สรอ. เนื่องจากทั้งรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจมีการปรับโครงสร้างหนี้โดยการชำระคืนเงินกู้ตามกำหนดและก่อนครบกำหนด จำนวน 3.7 พันล้านดอลลาร์ สรอ. รวมทั้งมีการ refinance เงินกู้โครงการต่าง ๆ โดยบางส่วน refinance ด้วยการออก ตราสารหนี้ระยะสั้น (ECP) ในต่างประเทศ ประกอบกับมีการไถ่ถอนพันธบัตรรัฐบาล (Yankee bond) และมีการซื้อคืนพันธบัตรรัฐบาลจากตลาดรองในต่างประเทศด้วย

ดุลการชำระเงิน การเกินดุลบัญชีเดินสะพัดในระดับสูงและเงินทุนเคลื่อนย้ายสุทธิที่ขาดดุลน้อยกว่าปีก่อน ทำให้ดุลการชำระเงินเกินดุล 4.2 พันล้านดอลลาร์ สรอ. เทียบกับปีก่อนที่

เกินดุล 1.3 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ทำให้เงินสำรองระหว่างประเทศ ณ สิ้นปี 2545 เพิ่มขึ้นเป็น 38.9 พันล้านดอลลาร์ สรอ. หรือเทียบเท่าการนำเข้า 7.4 เดือน โดย รพท. มียอดคงค้างการขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าสุทธิจำนวน 0.5 พันล้านดอลลาร์ สรอ.

ตารางที่ 15 : ดุลการชำระเงิน
(หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.)

	2544			2545 ^{1/}		
	ครึ่งปีแรก	ครึ่งปีหลัง	ทั้งปี	ครึ่งปีแรก	ครึ่งปีหลัง	ทั้งปี
สินค้าออก เอฟ.โอ.บี.	31,654	31,536	63,190	31,178	35,708	66,886
Δ%	-1.0	-12.2	-6.9	-1.5	13.2	5.8
สินค้าเข้า ซี.ไอ.เอฟ.	31,182	29,483	60,665	29,865	33,568	63,433
Δ%	7.2	-11.5	-2.8	-4.2	13.9	4.6
ดุลการค้า	472	2,053	2,525	1,313	2,140	3,453
ดุลบริการ รายได้ และเงินโอน	1,932	1,779	3,711	1,438	2,740	4,178
ดุลบัญชีเดินสะพัด	2,404	3,832	6,236	2,751	4,880	7,631
เงินทุนเคลื่อนย้ายสุทธิ	-3,040	-2,044	-5,084	-721	-3,967	-4,688
เอกชน	-2,049	-2,079	-4,128	-3,482	-2,705	-6,187
- ธนาคาร	-2,227	175	-2,052	1,006	980	1,986
ธนาคารพาณิชย์	-1,826	1,070	-756	1,354	2,056	3,410
กิจการวิเทศธนกิจ	-401	-895	-1,296	-348	-1,076	-1,424
- ธุรกิจที่ไม่ใช่ธนาคาร	178	-2,254	-2,076	-4,488	-3,685	-8,173
ทางการ	-64	-503	-567	-590	-1,943	-2,533
ธนาคารแห่งประเทศไทย	-927	538	-389	3,351	681	4,032
คลาดเคลื่อนสุทธิ	404	-239	165	750	541	1,291
ดุลการชำระเงิน ^{2/}	-232	1,549	1,317	2,780	1,454	4,234

หมายเหตุ : 1/ ข้อมูลเบื้องต้น

2/ ข้อมูลจริง

Δ% คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน

ที่มา : กรมศุลกากร และธนาคารแห่งประเทศไทย

หนี้ต่างประเทศ

- หนี้ต่างประเทศลดลงตามการชำระคืนหนี้ของภาคธุรกิจที่ไม่ใช่ธนาคารและ รพท.

เมื่อเทียบกับเดือนพฤศจิกายน 2545

หนี้ต่างประเทศรวม ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2545 มีจำนวน 59.2 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ลดลงจากเดือนก่อนหน้า 0.4 พันล้านดอลลาร์ สรอ. โดยเป็นการชำระคืนหนี้สุทธิ 0.9 พันล้าน

ดอลลาร์ สรอ. ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการชำระคืนหนี้ของภาคธุรกิจที่ไม่ใช่ธนาคารและ ธปท. แต่เนื่องจากการแข็งค่าขึ้นของเงินเยน จึงทำให้หนี้ต่างประเทศลดลงจากเดือนก่อนหน้าเพียง 0.4 พันล้านดอลลาร์ สรอ.

หนี้ภาคเอกชน มีการชำระคืนรวม 0.4 พันล้านดอลลาร์ สรอ. โดยหนี้ภาคธนาคารเพิ่มขึ้น 0.2 พันล้านดอลลาร์ สรอ. จากการนำเข้าเงินกู้ระยะสั้นเพื่อเสริมสภาพคล่องในช่วงปิดบัญชี ส่วนหนี้ภาคธุรกิจที่ไม่ใช่ธนาคาร ลดลง 0.6 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ตามงวดการชำระคืนของสินเชื่อการค้าและการชำระคืนเงินกู้ที่ครบกำหนดของธุรกิจให้สินเชื่อทางการเงิน

หนี้ภาคทางการ (รวม ธปท.) อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับเดือนก่อนหน้า โดยหนี้ภาครัฐบาลสูงขึ้น 0.4 พันล้านดอลลาร์ สรอ. จากการที่รัฐวิสาหกิจมีการเบิกถอนเงินกู้จาก USEXIM โดยบางส่วนเพื่อนำไปไถ่ถอนตราสารหนี้ระยะสั้น (ECP) ในขณะที่หนี้ ธปท. ลดลง 0.4 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ตามการชำระคืนเงินกู้ IMF Package

เมื่อเทียบกับสิ้นปี 2544

หนี้ต่างประเทศรวม ลดลง 8.2 พันล้านดอลลาร์ สรอ. โดยเป็นการลดลงทั้งหนี้ภาคเอกชนและภาคทางการ

หนี้ภาคเอกชน มีการชำระคืนทั้งสิ้น 4.6 พันล้านดอลลาร์ สรอ. แต่การที่เงินเยนมีค่าแข็งขึ้นมากเมื่อเทียบกับสิ้นปี 2544 ทำให้เมื่อแปลงหนี้เป็นสกุลดอลลาร์ สรอ.แล้ว ยอดหนี้คงค้างของภาคเอกชนลดลงเพียง 3.4 พันล้านดอลลาร์ สรอ. สำหรับการชำระหนี้ในภาคเอกชนนั้น ส่วนใหญ่เป็นการชำระคืนเงินกู้ระยะยาวของบริษัทนอกเครือและตราสารหนี้ระยะยาวของภาคธุรกิจที่มีธนาคาร โดยหนี้ระยะสั้นส่วนใหญ่มีการชำระคืนเงินกู้ของภาคธนาคารทั้งธนาคารพาณิชย์และกิจการวิเทศธนกิจ ขณะเดียวกันมีการนำเข้าหนี้ระยะสั้น โดยเฉพาะสินเชื่อการค้าเพิ่มขึ้น

หนี้ภาคทางการ มีการชำระคืนหนี้ทั้งสิ้น 6.3 พันล้านดอลลาร์ สรอ. แต่ผลของเงินเยนที่แข็งขึ้น ทำให้ยอดหนี้คงค้างของภาคทางการลดลงเพียง 4.8 พันล้านดอลลาร์ สรอ. โดยในการชำระคืนหนี้ เป็นการชำระคืนหนี้ IMF Package ของธนาคารแห่งประเทศไทย 3.8 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ขณะที่ภาครัฐบาลชำระคืนตราสารหนี้ระยะยาว เงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ (SAL) ก่อนครบกำหนด และเงินกู้ในโครงการต่างๆ ทั้งก่อนกำหนดและตามสัญญาจำนวน 4.2 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งหนี้ดังกล่าวส่วนหนึ่ง refinance ด้วยการออก ECP จำนวน 1.2 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ในจำนวนนี้บางส่วนธนาคารพาณิชย์ในประเทศได้ซื้อกลับคืนมา จึงทำให้หนี้ระยะสั้นเพิ่มขึ้น 0.5 พันล้านดอลลาร์ สรอ.

โครงสร้างหนี้ต่างประเทศ สัดส่วนหนี้ระยะยาวต่อหนี้ระยะสั้นอยู่ที่ร้อยละ 77:23 ใกล้เคียงกับเดือนก่อนหน้า แต่สัดส่วนหนี้ระยะสั้นเพิ่มขึ้นจาก ณ สิ้นปีก่อน ซึ่งสัดส่วนดังกล่าวอยู่ที่ระดับ 80:20 เนื่องจากการออก ECP เพื่อ refinance เงินกู้ของรัฐบาล รวมทั้งมีการออกตราสารหนี้ระยะสั้นของภาคธุรกิจที่ไม่ใช่ธนาคาร และได้รับสินเชื่อการค้าเพิ่มขึ้นตามมูลค่านำเข้าที่เพิ่มขึ้น สำหรับสัดส่วนหนี้ภาคเอกชนต่อหนี้ภาคทางการอยู่ที่ร้อยละ 60:40

ตารางที่ 16 : ยอดคงค้างหนี้ต่างประเทศ
(หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.)

	2543	2544	2545		เทียบกับ	เทียบกับ
			พ.ย.	ธ.ค.	เดือน พ.ย.	สิ้นปี 2544
1. ภาคทางการ	33,913	28,308	23,451	23,466	15	-4,842
1.1 ธพท. (ระยะยาว)	12,019	8,325	5,288	4,902	-386	-3,423
1.2 ภาครัฐบาล	21,894	19,983	18,163	18,564	401	-1,419
ระยะยาว	21,868	19,836	17,421	17,927	506	-1,909
ระยะสั้น	26	147	742	637	-105	490
2. ภาคเอกชน	45,802	39,203	36,174	35,786	-388	-3,417
ระยะยาว	31,134	25,961	22,789	22,669	-120	-3,292
ระยะสั้น	14,668	13,242	13,385	13,117	-268	-125
2.1 ภาคธนาคาร	12,157	9,354	7,883	8,133	250	-1,221
ระยะยาว	6,731	4,334	3,941	3,897	-44	-437
ระยะสั้น	5,426	5,020	3,942	4,236	294	-784
2.1.1 ธนาคารพาณิชย์	3,921	3,262	2,670	2,956	286	-306
ระยะยาว	2,580	1,765	1,478	1,497	19	-268
ระยะสั้น	1,341	1,497	1,192	1,459	267	-38
2.1.2 วิเทศธนกิจ	8,236	6,092	5,213	5,177	-36	-915
ระยะยาว	4,151	2,569	2,463	2,400	-63	-169
ระยะสั้น	4,085	3,523	2,750	2,777	27	-746
2.2 ภาคธุรกิจที่ไม่ใช่ธนาคาร	33,645	29,849	28,291	27,653	-638	-2,196
ระยะยาว	24,403	21,627	18,848	18,772	-76	-2,855
ระยะสั้น	9,242	8,222	9,443	8,881	-562	659
รวม (1+2)	79,715	67,511	59,625	59,252	-373	-8,259
ระยะยาว	65,021	54,122	45,498	45,498	0	-8,624
ระยะสั้น	14,694	13,389	14,127	13,754	-373	365
สัดส่วน (%)	100.0	100.0	100.0	100.0		
ระยะยาว	81.6	80.2	76.3	76.8		
ระยะสั้น	18.4	19.8	23.7	23.2		
สัดส่วน (%)	100.0	100.0	100.0	100.0		
เอกชน	57.5	58.1	60.7	60.4		
ทางการ	42.5	41.9	39.3	39.6		

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาวะการคลัง

ปีงบประมาณ 2545 ตามเอกสารงบประมาณ ประมาณการรายได้จัดเก็บสุทธิของรัฐบาลเท่ากับ 823 พันล้านบาท ขณะที่วงเงินงบประมาณรายจ่ายเท่ากับ 1,023 พันล้านบาท ส่งผลให้ประมาณการขาดดุลงบประมาณเท่ากับ 200 พันล้านบาท อย่างไรก็ตามรัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิได้สูงกว่าประมาณการเป็นจำนวนมาก จึงได้ปรับลดการขาดดุลงบประมาณลงเหลือ 170 พันล้านบาท

ทั้งนี้ รายได้รัฐบาลมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะรายได้ภาษีอากร ด้านการใช้จ่ายเร่งตัวขึ้นมากในช่วงครึ่งแรกของปี เนื่องจากมาตรการเร่งรัดการเบิกจ่ายของรัฐบาล อย่างไรก็ตามรายจ่ายได้ชะลอตัวลงในช่วงครึ่งปีหลัง ในปีงบประมาณ 2545 รัฐบาลขาดดุลเงินสดทั้งสิ้น 118.7 พันล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.2 ของ GDP

ปีงบประมาณ 2546 รัฐบาลคาดว่าเศรษฐกิจไทยจะมีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากปีงบประมาณก่อน โดยภาคเอกชนจะเป็นกำลังหลักในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ขณะที่ภาครัฐจะลดบทบาทลงโดยการลดการขาดดุลอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อเป็นการรักษาวินัยทางการคลังและเพื่อให้เกิดความยั่งยืนทางการคลังในระยะปานกลาง ทั้งนี้รัฐบาลกำหนดวงเงินงบประมาณรายจ่ายเท่ากับ 999.9 พันล้านบาท ขณะที่ประมาณการรายได้สุทธิตามเอกสารงบประมาณมีจำนวน 825 พันล้านบาท ดังนั้น ประมาณการขาดดุลงบประมาณจึงเท่ากับ 174.9 พันล้านบาท

จากการที่ภาวะเศรษฐกิจไทยมีการฟื้นตัวอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2545 รัฐบาลจึงคาดว่าจะสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิได้มากกว่าตามที่ประมาณการไว้เดิม ดังนั้นรัฐบาลจึงได้ปรับประมาณการรายได้สุทธิเพิ่มขึ้นเป็น 867.4 พันล้านบาท ส่งผลให้ประมาณการขาดดุลงบประมาณลดลงเหลือ 132.5 พันล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 2.3 ของ GDP

ไตรมาสแรก ของปีงบประมาณ 2546 รายได้รัฐบาลยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากปีงบประมาณก่อน ส่วนการเบิกจ่ายชะลอตัวลง ทำให้รัฐบาลมีการขาดดุลเงินสด 31.0 พันล้านบาท ลดลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันของปีก่อน

ก. ฐานะการคลังรัฐบาล

รายได้

ในปีงบประมาณ 2545 รัฐบาลมีรายได้นำส่งสุทธิเท่ากับ 845.4 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.5 ต่อปี ทั้งนี้รายได้ภาษีอากรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ ขณะที่รายได้ที่ไม่ใช่ภาษีหดตัวลงในช่วงสิ้นปี เนื่องจากรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นๆ ได้เร่งนำส่งรายได้ให้แก่รัฐบาลแล้วในช่วงกลางปี

สำหรับรายได้ภาษีอากรมีจำนวน 758.0 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.7 โดยเป็นการเพิ่มขึ้นของภาษีที่เก็บจากทั้งฐานการบริโภค ฐานรายได้ และฐานการค้าระหว่างประเทศเกือบทุกประเภท ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการฟื้นตัวอย่างต่อเนื่องของภาวะเศรษฐกิจ นอกจากนี้รัฐบาลมี

มาตรการปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บ รวมทั้งเพิ่มฐานรายได้ภาษี (Tax Base) รายได้ภาษีที่เพิ่มขึ้นที่สำคัญ ได้แก่ (1) ภาษีสรรพสามิต เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.4 ส่วนใหญ่เป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของภาษีเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ภาษีรถยนต์ ภาษีรถจักรยานยนต์ และภาษีน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน ตามปริมาณการผลิตที่เพิ่มขึ้น (2) ภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.6 ส่วนหนึ่งเนื่องจากผลประกอบการของภาคเอกชนที่ปรับตัวดีขึ้นตามการฟื้นตัวของภาวะเศรษฐกิจ (3) ภาษีมูลค่าเพิ่มเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.8 ตามการเพิ่มขึ้นของภาษีที่เก็บจากธุรกรรม การซื้อขายสินค้าและบริการ (4) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.4 โดยเป็นการเพิ่มขึ้นของภาษีที่เก็บจากเงินเดือนและค่าจ้างตามภาวะการจ้างงานที่ปรับตัวดีขึ้น ขณะที่ภาษีรายได้ ดอกเบี้ยยังคงปรับลดลง ตามแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยในช่วงที่ผ่านมา และ (5) อากรนำเข้าเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.1 ตามมูลค่าการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นตั้งแต่ช่วงไตรมาส 3 ของปีงบประมาณ

ด้านรายได้อื่นๆ ที่ไม่ใช่ภาษีเท่ากับ 87.4 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.1 ต่อปี โดยรัฐวิสาหกิจมีการนำส่งรายได้รวม 48.5 พันล้านบาท ที่สำคัญได้แก่ การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 17 : ฐานะการคลังรัฐบาล
(หน่วย : พันล้านบาท)

ปีงบประมาณ	2545 ทั้งปี	2546			
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ไตรมาส 1
รายได้	845.4	63.9	65.1	75.8	204.8
Δ%	10.5	15.2	8.5	31.1	18.2
รายจ่าย	972.2	86.8	79.3	74.1	240.2
Δ%	11.0	-14.8	-3.3	1.3	-6.6
ดุลเงินในงบประมาณ	-126.8	-22.9	-14.2	1.7	-35.4
ดุลเงินนอกงบประมาณ	8.1	10.0	-3.2	-2.4	4.4
ดุลเงินสด	-118.7	-12.9	-17.4	-0.7	-31.0
: % ต่อ GDP	-2.2				
: อัตราการเบิกจ่ายงบประมาณ (%) (ไม่รวมชำระคืนต้นเงินกู้)	89.2	7.8	7.3	6.8	21.9
การชดเชยการขาดดุล					
กั๊ยมในประเทศสุทธิ	161.0	-18.2	14.6	14.1	10.6
กั๊ยมต่างประเทศสุทธิ	-31.9	-0.3	-1.4	-1.2	-3.0
ใช้เงินคงคลัง	-10.4	31.4	4.2	-12.2	23.4
ยอดคงค้างเงินคงคลัง	82.8	51.4	47.2	59.4	59.4
หมายเหตุ : Δ% คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน					
ที่มา : กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง					
สายฐานข้อมูล ธนาคารแห่งประเทศไทย					

10.0 พันล้านบาท องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย 8.3 พันล้านบาท การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย 7.5 พันล้านบาท การสื่อสารแห่งประเทศไทย 4.6 พันล้านบาท การทำอากาศยานแห่งประเทศไทย 3.9 พันล้านบาท และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 3.4 พันล้านบาท

ในปีงบประมาณนี้ รัฐบาลได้ออกรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ตามนโยบายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นจำนวน 16.5 พันล้านบาท

อนึ่ง เมื่อพิจารณารายได้ของปีงบประมาณ 2545 เทียบกับประมาณการรายได้จัดเก็บตามเอกสารงบประมาณแล้ว รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิ (รวมภาษีมูลค่าเพิ่มที่โอนให้แก่ อปท.) เท่ากับ 869 พันล้านบาท สูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ 46 พันล้านบาท โดยรายได้ภาษีสูงกว่าเป้าหมาย

ตารางที่ 18 : รายได้รัฐบาล

(หน่วย : พันล้านบาท)

ปีงบประมาณ	2545 ทั้งปี	2546			
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ไตรมาส 1
รายได้ทั้งหมด	845.4	63.9	65.1	75.8	204.8
Δ%	10.5	15.2	8.5	31.1	18.2
ภาษี	758.0	59.3	62.3	65.3	186.9
Δ%	10.7	16.2	10.0	26.4	17.3
- ฐานรายได้	279.3	14.7	13.9	18.9	47.5
Δ%	10.2	29.4	-7.9	31.6	16.4
บุคคลธรรมดา	103.2	7.9	8.0	8.1	24.0
Δ%	6.4	7.8	5.0	10.4	7.7
นิติบุคคล	157.2	6.8	5.9	10.8	23.5
Δ%	12.6	80.0	-20.9	53.8	28.5
- ฐานการบริโภค	362.3	35.4	35.4	37.1	108.0
Δ%	13.5	13.8	18.8	25.3	19.2
มูลค่าเพิ่ม	138.7	14.7	14.2	16.1	45.0
Δ%	8.8	19.3	23.1	27.5	23.3
สรรพสามิต	210.0	19.5	20.2	20.1	59.8
Δ%	17.4	11.3	19.1	26.3	18.7
- ฐานการค้าระหว่างประเทศ	95.1	8.6	9.5	8.9	27.0
Δ%	5.2	5.3	13.8	21.8	13.3
รายได้อื่นๆ	87.4	4.6	2.8	10.5	17.9
Δ%	8.1	4.4	-17.9	70.0	27.9

หมายเหตุ : Δ% คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน

ที่มา : กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง,

สายฐานข้อมูล ธนาคารแห่งประเทศไทย

40 พันล้านบาท ขณะที่รายได้ที่ไม่ใช่ภาษีสูงกว่าเป้าหมาย 6 พันล้านบาท¹

ในช่วงไตรมาสแรกปีงบประมาณ 2546 รายได้รัฐบาลยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากปีงบประมาณที่ผ่านมา ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากภาวะเศรษฐกิจที่มีการฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้รายได้ นำส่งรัฐบาลมีจำนวนรวม 204.8 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 18.2 แบ่งเป็นรายได้ภาษีอากร 186.9 พันล้านบาท และรายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอากร 17.9 พันล้านบาท คิดเป็นการเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.3 และ 27.9 ตามลำดับ

รายได้ภาษีที่เพิ่มขึ้นที่สำคัญ ได้แก่ (1) ภาษีเงินได้นิติบุคคล เนื่องจากฐานการดำเนินงานของภาคเอกชนที่มีการปรับตัวดีขึ้น (2) ภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยเป็นการเพิ่มขึ้นตามปริมาณการอุปโภคบริโภคที่มีแนวโน้มสูงขึ้น (3) ภาษีสรรพสามิต ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของภาษีรถยนต์ และภาษีเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และ (4) อากรนำเข้าที่ปรับตัวสอดคล้องกับมูลค่าสินค้านำเข้าที่เพิ่มขึ้น สำหรับรายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอากรเร่งตัวขึ้นในช่วงสิ้นไตรมาส เนื่องจากการนำส่งรายได้ของธุรกิจที่สำคัญ ได้แก่ องค์กรโทรศัพท์แห่งประเทศไทย 6.8 พันล้านบาท

เมื่อพิจารณาผลการจัดเก็บรายได้ รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิได้เท่ากับ 193 พันล้านบาท มากกว่าประมาณการรายได้ตามเอกสารงบประมาณ 18 พันล้านบาท โดยรายได้ภาษีอากรสูงกว่าเป้าหมาย 16 พันล้านบาท และรายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอากรสูงกว่าเป้าหมาย 2 พันล้านบาท

รายจ่าย

ในปีงบประมาณ 2545 ช่วงครึ่งปีแรก รายจ่ายรัฐบาลเร่งตัวขึ้นมาก โดยเป็นผลจากมาตรการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณของรัฐบาล การเบิกจ่ายที่เพิ่มขึ้นในไตรมาสแรกส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายประจำ ขณะที่รายจ่ายลงทุนมีแนวโน้มการเบิกจ่ายสูงขึ้นในไตรมาสที่ 2 ทั้งนี้รายจ่ายรัฐบาลในไตรมาสแรกและไตรมาสที่ 2 เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.5 และ 27.0 ตามลำดับ ในไตรมาสที่ 3 รายจ่ายรัฐบาลโดยรวมชะลอตัวลง และมีอัตราการขยายตัวเพียงร้อยละ 0.5 สำหรับในไตรมาสที่ 4 รายจ่ายเร่งตัวขึ้นเล็กน้อยจากช่วงไตรมาสที่ 3 เนื่องจากรัฐบาลเร่งการเบิกจ่ายในช่วงสิ้นปีงบประมาณ ส่งผลให้รายจ่ายมีอัตราการขยายตัวเท่ากับร้อยละ 3.2 ทั้งนี้อัตราการเบิกจ่ายของทั้งปีงบประมาณเท่ากับร้อยละ 89.2 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 88.4 ของปีก่อน

ในปีงบประมาณ 2545 รัฐบาลมีการใช้จ่ายเงินงบประมาณทั้งสิ้น 972.2 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.0 โดยเป็นการเบิกจ่ายรายจ่ายประจำ 761.6 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.3 ขณะที่รายจ่ายลงทุนเท่ากับ 210.6 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.8

ในไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2546 รัฐบาลมีการใช้จ่ายเท่ากับ 240.2 พันล้านบาท ลดลงร้อยละ 6.6 ส่วนหนึ่งเนื่องจากการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งทำให้ส่วนราชการบางแห่งไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้รายจ่ายบางประเภทมีการเลื่อนการ

¹ ที่มา - ข่าวกระทรวงการคลัง วันที่ 11 ตุลาคม 2545

เบิกจ่ายเมื่อเทียบกับปีงบประมาณก่อน อย่างไรก็ตามการเบิกจ่ายได้เร่งตัวขึ้นเล็กน้อยในช่วงสิ้นไตรมาส ส่งผลให้อัตราการเบิกจ่ายเท่ากับร้อยละ 21.9 เทียบกับร้อยละ 22.2 ในไตรมาสแรกของปีงบประมาณก่อน อนึ่ง รัฐบาลยังคงใช้มาตรการเร่งรัดการเบิกจ่ายเช่นเดียวกับในปีงบประมาณ 2545 จึงคาดว่าค่าใช้จ่ายของรัฐบาลจะเร่งตัวขึ้นในระยะต่อไป

รายจ่ายที่สำคัญในไตรมาสนี้ ได้แก่ รายจ่ายโอนให้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา 11.9 พันล้านบาท รายจ่ายบัตรประกันสุขภาพ 6.9 พันล้านบาท รายจ่ายโอนให้การรถไฟแห่งประเทศไทยเพื่อก่อสร้างทางรถไฟรางคู่ 3.9 พันล้านบาท รายจ่ายโอนให้กองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร 3.0 พันล้านบาท รายจ่ายชดเชยค่าดอกเบี่ยตามโครงการพักชำระหนี้เกษตรกร 2.8 พันล้านบาท และรายจ่ายเงินสำรองกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ 2.5 พันล้านบาท

ตารางที่ 19 : รายจ่ายรัฐบาล จำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ
(หน่วย : พันล้านบาท)

ปีงบประมาณ	2545 ทั้งปี	2546 ต.ค.
รายจ่ายรวม	972.2	86.8
Δ%	11.0	-14.8
รายจ่ายประจำ	761.6	77.0
Δ%	11.3	-15.1
- เงินเดือนและค่าจ้าง	323.9	31.0
Δ%	2.4	20.9
- ซื้อสินค้าและบริการ	174.9	7.6
Δ%	8.3	-7.5
- ดอกเบี่ยจ่าย	68.2	7.6
Δ%	7.1	-4.6
- เงินอุดหนุนและเงินโอน	194.6	30.9
Δ%	36.3	-36.9
รายจ่ายลงทุน	210.6	9.7
Δ%	9.8	-13.0
- จัดหาสินทรัพย์ถาวร	139.0	9.3
Δ%	-10.5	-20.6
- เงินโอนเพื่อการลงทุน	71.4	0.4
Δ%	98.5	-80.5
- การให้กู้ยืมและซื้อสินทรัพย์ทางการเงิน	0.1	0.0
Δ%	-80.4	-100.0

หมายเหตุ : Δ% คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน
ที่มา : กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง,
สายฐานข้อมูล ธนาคารแห่งประเทศไทย

การชดเชยการขาดดุล

สำหรับในปีงบประมาณ 2545 รัฐบาลมีการขาดดุลเงินสด 118.7 พันล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.2 ของ GDP โดยรัฐบาลกู้ยืมเงินในประเทศสุทธิ 161.0 พันล้านบาท และชำระคืนเงินกู้ต่างประเทศสุทธิ 31.9 พันล้านบาท ทำให้เงินคงคลังเพิ่มขึ้น 10.4 พันล้านบาท และมียอดคงค้าง ณ สิ้นปีงบประมาณ เท่ากับ 82.8 พันล้านบาท

เมื่อพิจารณาการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลในปีงบประมาณ 2545 เทียบกับเป้าหมายการกู้เงินตามเอกสารงบประมาณแล้วปรากฏว่ารัฐบาลกู้เงินเพียง 170.0 พันล้านบาท ต่ำกว่าเป้าหมาย 30.0 พันล้านบาท เนื่องจากการจัดเก็บรายได้สูงกว่าเป้าหมาย สำหรับตราสารหนี้ที่ออกประกอบด้วยพันธบัตร 85.0 พันล้านบาท ตั๋วสัญญาใช้เงิน 25.0 พันล้านบาท และตั๋วเงินคลัง 60.0 พันล้านบาท

ในไตรมาสแรกปีงบประมาณ 2546 รัฐบาลชดเชยการขาดดุลเงินสดจำนวน 31.0 พันล้านบาท ด้วยการกู้ยืมในประเทศสุทธิ 10.6 พันล้านบาท และใช้เงินคงคลัง 23.4 พันล้านบาท โดยมีการชำระคืนเงินกู้ต่างประเทศจำนวน 3.0 พันล้านบาท ทำให้ยอดเงินคงคลัง ณ สิ้นไตรมาสแรกเท่ากับ 59.4 พันล้านบาท

รัฐวิสาหกิจ

ในปีงบประมาณ 2545 รัฐวิสาหกิจมีกำไรสุทธิจากการดำเนินงาน 102.3 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.8 ส่วนหนึ่งเนื่องจากการลดลงของค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ประกอบกับรัฐวิสาหกิจมีกำไรสุทธิจากอัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญรัฐวิสาหกิจมีเงินสดเพื่อใช้ในการลงทุน (Retained Income) 158.5 พันล้านบาท ลดลงร้อยละ 5.8 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการที่รัฐวิสาหกิจไม่มีรายรับจากส่วนเกินมูลค่าหุ้น ประกอบกับรายรับจากการขายสินทรัพย์ลดลงจากช่วงที่ผ่านมา

ตารางที่ 20 : ดุลรัฐวิสาหกิจ

(หน่วย : พันล้านบาท)

ปีงบประมาณ	2543	2544	2545
เงินสดที่มีเพื่อใช้ในการลงทุน (Retained Income)	122.7	168.3	158.5
Δ%	37.4	37.2	-5.8
รายจ่ายลงทุน	171.3	152.3	118.5
Δ%	-2.4	-11.1	-22.2
ดุลรัฐวิสาหกิจ	-48.6	16.0	40.0
(% ต่อ GDP)	(-1.0)	(0.3)	(0.8)

หมายเหตุ : Δ% คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ด้านรายจ่ายลงทุน มีการเบิกจ่ายจำนวน 118.5 พันล้านบาท ลดลงร้อยละ 22.2 และคิดเป็นร้อยละ 73.3 ของเป้าหมายการเบิกจ่าย ทั้งนี้เนื่องจากรัฐวิสาหกิจบางแห่งมีการปรับเปลี่ยนรายละเอียดการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ นอกจากนี้ ยังเกิดความล่าช้าในการดำเนินการโครงการลงทุนขนาดใหญ่ เช่น โครงการก่อสร้างท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และการก่อสร้างโรงไฟฟ้าบ่อนอก-หินกรูด รวมทั้งเกิดความล่าช้าในขั้นตอนการจัดจ้าง จึงส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการเบิกจ่ายงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

ในปีงบประมาณ 2545 รัฐวิสาหกิจมีการเกินดุล 40 พันล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.8 ของ GDP

ข. หนี้สาธารณะ

ณ สิ้นปีงบประมาณ 2545 รัฐบาลมีหนี้สาธารณะ 2,934.9 พันล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 55.1 ของ GDP เทียบกับยอดคงค้าง ณ สิ้นปีงบประมาณ 2544 ที่ระดับ 2,931.7 พันล้านบาท หรือร้อยละ 57.6 ของ GDP

ตารางที่ 21 : หนี้สาธารณะ
(หน่วย : พันล้านบาท)

ปีงบประมาณ	2543	2544	2545
1. หนี้ที่รัฐบาลกู้โดยตรง	1,113.9	1,263.7	1,670.5
(% ต่อ GDP)	(22.8)	(24.8)	(31.4)
1.1 หนี้ต่างประเทศ	395.2	449.6	409.6
1.2 หนี้ในประเทศ	718.7	814.1	1,261.0
2. หนี้ของรัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน	908.9	970.5	907.1
(% ต่อ GDP)	(18.6)	(19.1)	(17.0)
2.1 หนี้ที่รัฐบาลค้ำประกัน	775.6	796.4	772.0
หนี้ต่างประเทศ	422.6	384.8	351.4
หนี้ในประเทศ	353.0	411.6	420.6
2.2 หนี้ที่รัฐบาลไม่ค้ำประกัน	133.3	174.1	135.2
หนี้ต่างประเทศ	48.5	74.9	63.2
หนี้ในประเทศ	84.8	99.2	71.9
3. หนี้สินของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ	781.4	697.5	357.3
(% ต่อ GDP)	(16.0)	(13.7)	(6.7)
3.1 หนี้ที่รัฐบาลค้ำประกัน	0.0	112.0	112.0
3.2 หนี้ที่รัฐบาลไม่ค้ำประกัน	781.4	585.5	245.3
4. รวม (1+2+3)	2,804.3	2,931.7	2,934.9
(% ต่อ GDP)	(57.3)	(57.6)	(55.1)
ที่มา : สำนักบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง			

หนี้ที่รัฐบาลกู้โดยตรงมีจำนวน 1,670.5 พันล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 31.4 ของ GDP ขณะที่หนี้ของรัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน ทั้งที่รัฐบาลค้ำประกันและไม่ค้ำประกันเท่ากับ 907.1 พันล้านบาท หรือร้อยละ 17.0 ของ GDP และหนี้ของกองทุนเพื่อการฟื้นฟู เท่ากับ 357.3 พันล้านบาท หรือร้อยละ 6.7 ของ GDP

ภาวะการเงิน

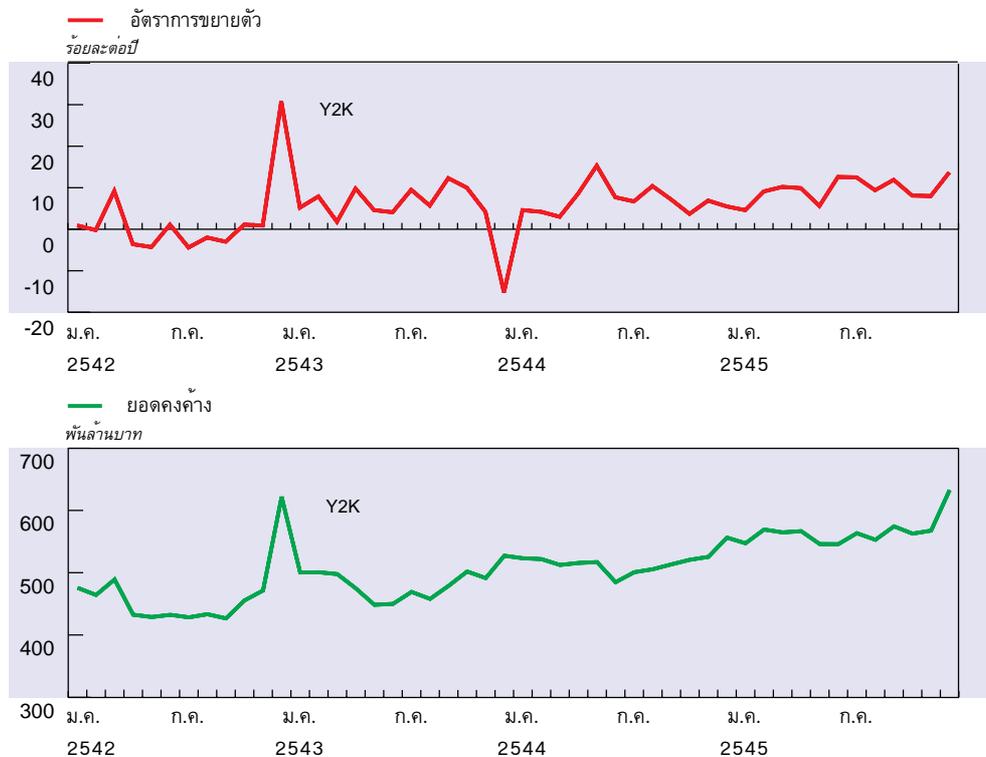
ก. ฐานเงินและปริมาณเงิน

- ฐานเงินและปริมาณเงินยังคงขยายตัวต่อเนื่อง

ฐานเงิน ในปี 2545 ขยายตัวตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ โดย ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2545 ฐานเงินมียอดคงค้าง 632.7 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.7 จาก 556.3 พันล้านบาท ณ สิ้นปี 2544

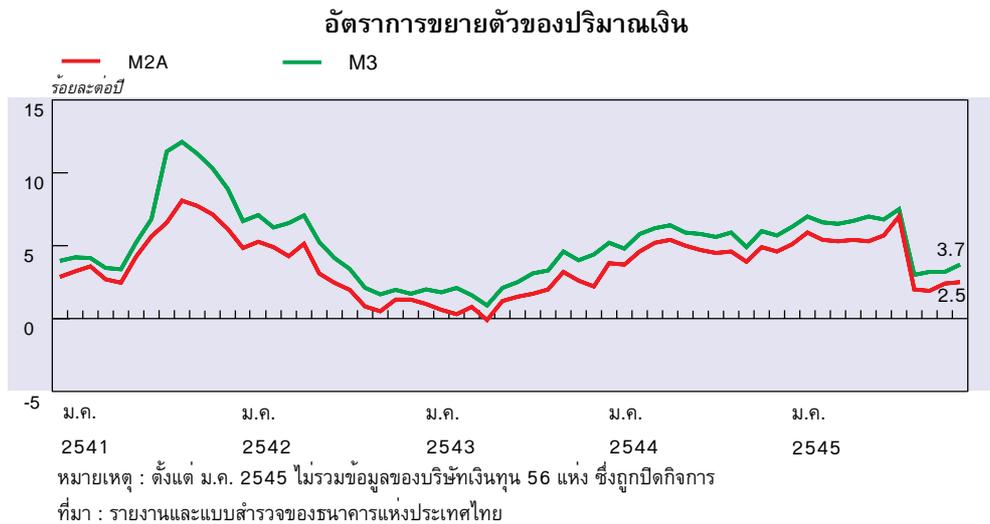
การเปลี่ยนแปลงด้านอุปทานของฐานเงินที่สำคัญในปี 2545 ได้แก่ (1) สินทรัพย์ต่างประเทศสุทธิของทางการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากการรับซื้อเงินตราต่างประเทศของทางการ แม้จะมีการชำระคืนหนี้เงินกู้ทั้งจากภาครัฐและเอกชนก็ตาม (2) สินเชื่อสุทธิที่ให้แก่รัฐบาลโดยรวม

ฐานเงิน

ลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อน เนื่องจากรัฐบาลขาดดุลเงินสดน้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้ (3) ในช่วงเดือนกันยายนถึงธันวาคม ๒๕๔๕. ลดการดูดซับสภาพคล่องในตลาดซื้อคืน เพื่อเสริมสภาพคล่องในระบบหลังจากที่รับชำระเงินจากการจำหน่ายพันธบัตรออมทรัพย์ช่วยชาติ

ปริมาณเงิน M2A และ M3 ในปี 2545 ขยายตัวชะลอลงเหลือร้อยละ 2.5 และ 3.7 ต่อปี ตามลำดับ ซึ่งเป็นการขยายตัวต่ำกว่าฐานเงินและเคลื่อนไหวตามภาวะเงินเฟ้อที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2545 อัตราการขยายตัวของปริมาณเงินได้โน้มสูงขึ้นต่อเนื่อง ทั้ง M2A และ M3 โดยขยายตัวประมาณร้อยละ 5.6 และ 6.8 ตามลำดับ ตามการขยายตัวของเงินฝากของประชาชนที่ธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุน แต่ในช่วง 4 เดือนสุดท้ายของปี 2545 อัตราการขยายตัวของปริมาณเงิน M2A และ M3 ได้ชะลอลงเหลือประมาณร้อยละ 2.2 และ 3.3 ตามลำดับ เนื่องจากยอดเงินฝากในบัญชีของประชาชนลดลงเพื่อนำไปชำระค่าพันธบัตรออมทรัพย์ช่วยชาติ

ข. อัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ย และอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล

- ค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้นในช่วงครึ่งปีแรก ก่อนปรับอ่อนค่าลงในช่วงครึ่งปีหลังตามปัจจัยภายนอกเป็นสำคัญ

- อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดการเงินอยู่ในระดับต่ำตามสภาพคล่องในระบบการเงินที่ยังมีสูง

- อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลในปี 2545 ปรับลดลงอย่างต่อเนื่อง

อัตราแลกเปลี่ยน

ในปี 2545 ค่าเงินบาทเคลื่อนไหวอยู่ระหว่าง 40.38-44.21 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. โดย

ความเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยน (2 ม.ค. 2545 – 27 ธ.ค. 2545)

มีค่าเฉลี่ยทั้งปี 2545 อยู่ที่ 43.00 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. แข็งค่าขึ้นร้อยละ 3.3 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ทั้งนี้ค่าเงินบาทปรับแข็งค่าขึ้นต่อเนื่องตั้งแต่ต้นปี 2545 จนถึงช่วงกลางปี หลังจากนั้นได้ปรับอ่อนค่าลงและเริ่มมีเสถียรภาพมากขึ้นในช่วงหลังของปี

การแข็งค่าขึ้นของเงินบาทในช่วงครึ่งแรกของปีเป็นผลจากปัจจัยภายนอกเป็นสำคัญ กล่าวคือ ค่าเงินบาทปรับแข็งขึ้นตามค่าเงินเยนญี่ปุ่นเทียบกับดอลลาร์ สรอ. เนื่องจากภาพการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา ยังไม่ชัดเจน และมีปัญหาเรื่องการตบแต่งบัญชี อย่างไรก็ตาม ปัจจัยภายในที่สนับสนุนให้เงินบาทแข็งค่าขึ้น ได้แก่ ทิศทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นของไทย ทั้งตัวเลขการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมที่สูงกว่าที่ตลาดคาดการณ์ และอุปสงค์ในประเทศฟื้นตัวชัดเจน ทำให้มีเงินลงทุนจากต่างประเทศไหลเข้า ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์

ในช่วงครึ่งปีหลังของปี 2545 ค่าเงินบาทมีแนวโน้มอ่อนค่าลงอย่างต่อเนื่อง โดยหลังจากที่เงินบาทแข็งค่าที่สุดในรอบปีในเดือนกรกฎาคมที่ 40.38 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ค่าเงินบาทได้ปรับอ่อนค่าลงอย่างรวดเร็วจากการที่กองทุนในสหรัฐอเมริกา ได้ขายหุ้นในภูมิภาคเอเชีย เพื่อชดเชยผลการขาดทุนจากการลงทุนในตลาดหุ้นสหรัฐอเมริกา หลังจากนั้นเงินบาทได้อ่อนค่าลงอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นผลมาจากปัจจัยภายนอก ทั้งความกังวลเกี่ยวกับสงครามในตะวันออกกลาง การอ่อนค่าลงของค่าเงินเยน และภาวะตลาดหุ้นของภูมิภาคเอเชียที่เริ่มซบเซาลง รวมทั้งปัจจัยภายในจากการเร่งซื้อดอลลาร์ของนักลงทุนต่างชาติเพื่อป้องกันความเสี่ยง และการชำระหนี้ต่างประเทศของภาครัฐที่มีอย่างต่อเนื่องในช่วงครึ่งปีหลัง ทำให้ค่าเงินบาทอ่อนค่าลงที่ระดับ 44.15 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ในเดือนตุลาคม

อย่างไรก็ตาม ในช่วงสองเดือนสุดท้ายของปี 2545 ค่าเงินบาทมีเสถียรภาพมากขึ้น และมีแนวโน้มแข็งค่าขึ้นจากความไม่มั่นใจในเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา ในขณะที่ภาพรวมเศรษฐกิจของไทยดีขึ้น

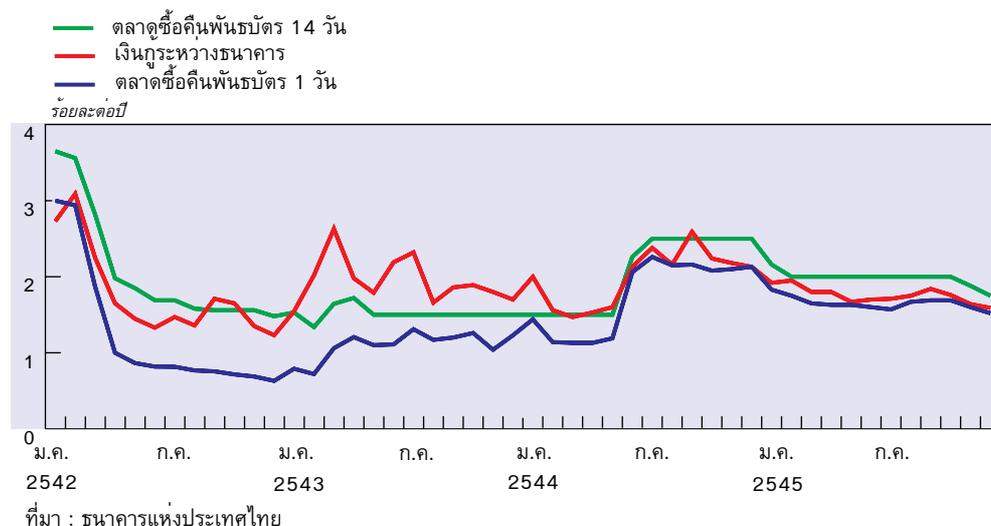
อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดเงิน

ในครั้งแรกของปี 2545 อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดเงินโน้มต่ำลงต่อเนื่อง สาเหตุสำคัญ ได้แก่ สภาพคล่องในระบบการเงินยังอยู่ในระดับสูง และการลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงอีกร้อยละ 0.25 ในช่วงปลายเดือนมกราคม ทำให้อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินโดยเฉลี่ยปรับตัวลดลงตามทิศทางการส่งสัญญาณของ ธปท. โดยอัตราดอกเบี้ยกู้ยืมระหว่างธนาคารระยะข้ามคืนโดยเฉลี่ยในไตรมาสที่ 1 และ 2 ปี 2545 อยู่ที่ร้อยละ 1.89 และ 1.72 ต่อปี เทียบกับร้อยละ 2.19 ต่อปี ในไตรมาสที่ 4 ปี 2544 ในขณะที่เดียวกันอัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนพันธบัตรระยะ 1 วันลดลงโดยตลอดเช่นกันโดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1.74 และ 1.62 ต่อปี ในไตรมาสแรก และไตรมาสที่ 2 ตามลำดับ

ในไตรมาสที่ 3 ของปี อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินโดยเฉลี่ยยังคงอยู่ในระดับต่ำต่อเนื่อง โดยอัตราดอกเบี้ยกู้ยืมระหว่างธนาคารระยะข้ามคืนโดยเฉลี่ยในไตรมาสที่ 3 อยู่ที่ร้อยละ 1.77 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนพันธบัตรระยะ 1 วัน อยู่ในระดับเฉลี่ยที่ร้อยละ 1.64 ต่อปี อย่างไรก็ตาม ในไตรมาสนี้มีเหตุการณ์ที่สำคัญ คือ การเตรียมสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์เพื่อรองรับการชำระค่าพันธบัตรออมทรัพย์ช่วยชาติในช่วงเดือนสิงหาคมและการจ่ายชำระจริงในช่วงต้นเดือนกันยายน โดยเหตุการณ์ดังกล่าวมีผลให้อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดเงินลดต่ำลงมาก แต่เมื่อพ้นทั้งสองช่วงดังกล่าวแล้ว การเคลื่อนไหวของอัตราดอกเบี้ยตลาดเงินได้เป็นไปตามปัจจัยปกติ

สำหรับไตรมาสสุดท้ายของปี 2545 อัตราดอกเบี้ยในตลาดการเงินยังโน้มลดลง ทั้งนี้ สาเหตุสำคัญ คือ การที่ธนาคารกลางสหรัฐอเมริกา ปรับลดอัตราดอกเบี้ย Fed Funds ลง ซึ่งทำให้สถาบันการเงินคาดว่าคณะกรรมการนโยบายการเงินของไทยจะปรับลดอัตราดอกเบี้ย

อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงิน

นโยบายของไทยลงด้วย จึงสร้างแรงกดดันต่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายและอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดการเงินให้อยู่ในระดับต่ำทั้งนี้เมื่อมีการลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทยลงตามการคาดการณ์อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินได้ลดลงตามการส่งสัญญาณ

ในช่วงปลายปีสภาพคล่องตึงตัวขึ้น เนื่องจากธนาคารพาณิชย์เตรียมสภาพคล่องเพื่อรองรับการเบิกถอนเงินเพื่อการใช้จ่ายของประชาชนในช่วงวันหยุดเทศกาล รพท. ได้ปล่อยสภาพคล่องผ่านตลาดซื้อคืน จึงทำให้อัตราดอกเบี้ยตลาดเงินไม่ปรับสูงมากนัก โดยเฉลี่ยอัตราดอกเบี้ยกู้ยืมระหว่างธนาคารระยะข้ามคืนโดยเฉลี่ยในไตรมาสที่ 4 อยู่ที่ร้อยละ 1.67 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนพันธบัตรระยะ 1 วัน อยู่ในระดับเฉลี่ยร้อยละ 1.61 ต่อปี

อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล

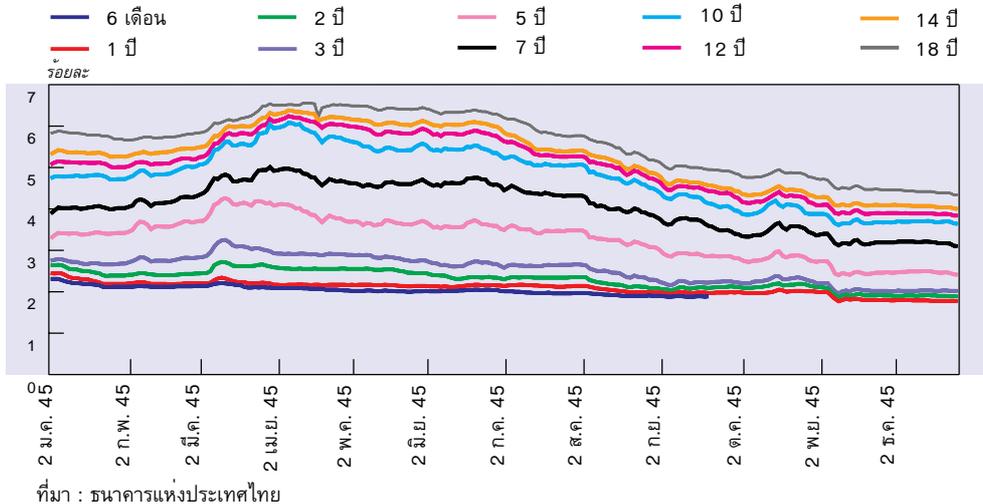
ในช่วง 4 เดือนแรกของปี อัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาลปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่องจากปลายปี 2544 ตามการคาดการณ์แนวโน้มอัตราดอกเบี้ยที่ลดลง แต่เคลื่อนไหวผันผวนบ้างจากการรับรู้กำไรของสถาบันการเงิน

ในช่วงเดือนพฤษภาคมอัตราผลตอบแทนของพันธบัตรปรับตัวผันผวนมากขึ้นจากข่าวการออกพันธบัตรเพื่อชดเชยความเสียหายให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟู ที่ยังมีความไม่แน่นอน แต่ในช่วงเดือนมิถุนายน เมื่อมีการประกาศการออกพันธบัตรอย่างเป็นทางการแล้ว และนักลงทุนเข้าใจว่าการออกพันธบัตรดังกล่าวไม่มีผลต่อปริมาณพันธบัตรในตลาดรอง ส่งผลให้มีปริมาณการซื้อขายในตลาดมากขึ้นโดยเฉพาะพันธบัตรที่มีอายุคงเหลือระยะปานกลาง (5-10 ปี) อัตราผลตอบแทนโดยรวมปรับตัวลดลง มีผลให้เส้นอัตราผลตอบแทน (Yield Curve) ปรับแบนราบลง (Flattening)

ช่วงไตรมาสที่ 3 ของปี อัตราผลตอบแทนในตลาดรองยังปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่องจากไตรมาสที่ 2 เนื่องจากปัจจัยสำคัญ 2 ประการคือ (1) การปรับตัวของตลาดพันธบัตรของไทยปรับตัวในทิศทางเดียวกันกับตลาดพันธบัตรสหรัฐอเมริกา ที่มีอัตราผลตอบแทนลดลงต่อเนื่อง และ (2) ปริมาณพันธบัตรรัฐบาลที่ออกประมูลใหม่ในช่วงไตรมาสนี้มีน้อยกว่าความต้องการลงทุนในตราสารหนี้ที่มีค่อนข้างมาก โดยเฉพาะจากกลุ่ม Interbank Dealers และ End Investors ซึ่งต้องการลงทุนระยะยาว

อัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาลยังคงลดลงอย่างต่อเนื่องในไตรมาสสุดท้ายของปี โดยมีสาเหตุสำคัญ คือ (1) การประกาศปริมาณพันธบัตรรัฐบาลที่จะออกประมูลใหม่ในปีงบประมาณ 2546 มีจำนวนน้อย เมื่อเทียบกับความต้องการของนักลงทุน (2) การปรับลดอัตราดอกเบี้ยทั้งเงินฝากและเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ในช่วงต้นไตรมาสที่ 4 (3) มีการคาดการณ์ว่าธนาคารกลางสหรัฐอเมริกาจะปรับลดอัตราดอกเบี้ย Fed Funds ลงเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ซึ่งจะมีผลให้คณะกรรมการนโยบายการเงินของไทยอาจปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทยลงด้วย ทั้งนี้ในช่วงเดือนพฤศจิกายน คณะกรรมการนโยบายการเงินของไทยได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทยลงร้อยละ 0.25 ตามการคาดการณ์ หลังจากที่ธนาคารกลางสหรัฐอเมริกา ได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ย

ผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาลไทย
(3 ม.ค. 2545 - 27 ธ.ค. 2545)

Fed Funds ลงร้อยละ 0.5 ไปก่อนหน้านี้ ซึ่งมีผลให้อัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาลในตลาดลดลง อนึ่ง ในช่วงปลายปีปริมาณธุรกรรมในตลาดลดลงซึ่งเป็นไปตามปกติที่นักลงทุนจะชะลอการลงทุนลง

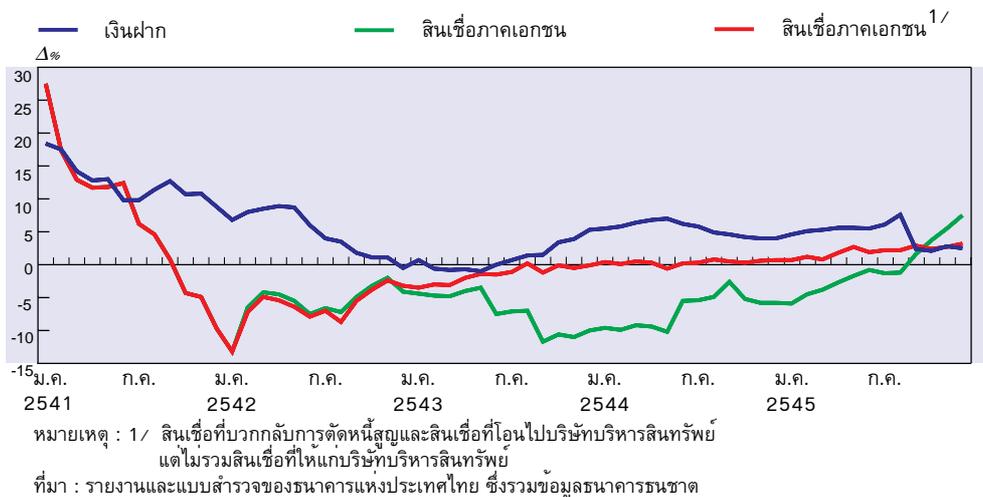
ค. เงินฝากและสินเชื่อภาคเอกชน (รวมการถือครองหลักทรัพย์ภาคเอกชน) ของระบบธนาคารพาณิชย์

- เงินฝากขยายตัวต่อเนื่องตั้งแต่ต้นปี แต่ชะลอลงภายหลังการออกพันธบัตรออมทรัพย์ช่วยชาติ
- สินเชื่อภาคเอกชน (รวมการถือครองหลักทรัพย์ภาคเอกชน) ปรับตัวดีขึ้น
- ธนาคารพาณิชย์ทยอยปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินให้กู้ตลอดทั้งปี

เงินฝากธนาคารพาณิชย์ ขยายตัวต่อเนื่องมาตั้งแต่ต้นปี จากรายได้ที่เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจ การเปลี่ยนฐานะของกลุ่มบริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์มาเป็นธนาคารธนชาติ รวมทั้งการครบกำหนดไถ่ถอนของตั๋วสัญญาใช้เงินของบริษัทเงินทุน 56 แห่งที่ทางการปิดกิจการ และประชาชนผู้ถือตั๋วนำเงินฝากเข้าสู่ระบบธนาคาร อย่างไรก็ตาม เงินฝากขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงในช่วงหลังของปี 2545 เนื่องจากการถอนเงินฝากไปลงทุนในพันธบัตรออมทรัพย์ช่วยชาติ โดย ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2545 เงินฝากขยายตัวร้อยละ 2.5 ต่อปี

สินเชื่อภาคเอกชน (รวมการถือครองหลักทรัพย์ภาคเอกชน) ของธนาคารพาณิชย์ ในปี 2545 ปรับตัวดีขึ้นตามลำดับ ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น ส่งผลให้สินเชื่อในสาขาธุรกิจหลักๆ ปรับตัวดีขึ้น ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลง

อัตราการขยายตัวของเงินฝากและสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์

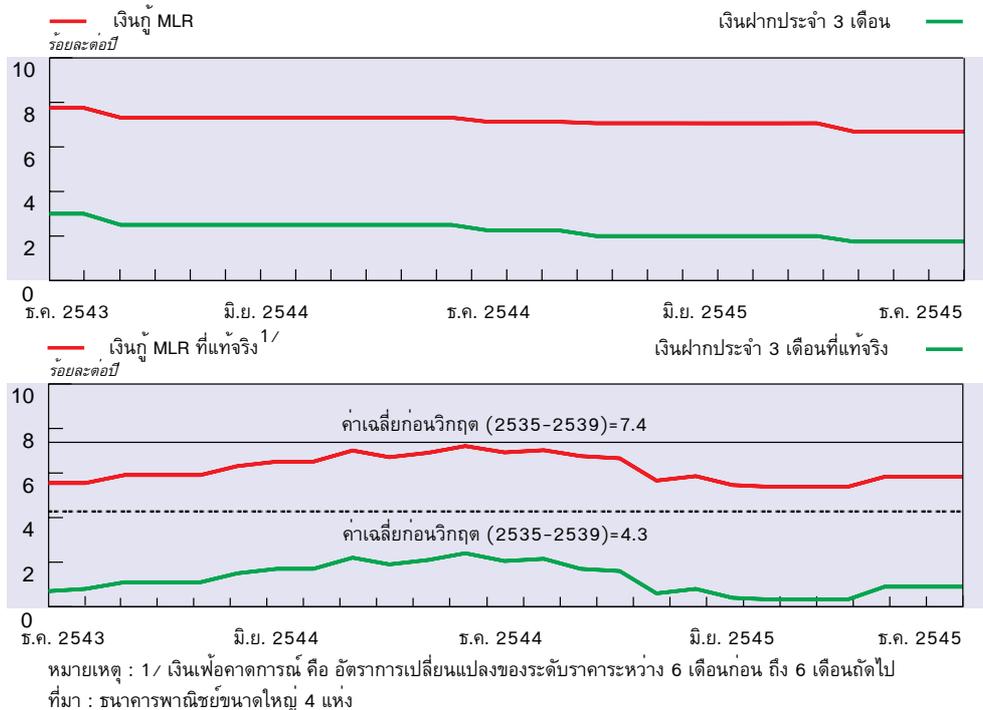
การบันทึกบัญชีลูกหนี้ที่ได้ตัดบัญชีไปแล้ว กลับเข้ามาลงบัญชีใหม่ โดย ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2545 สินเชื่อภาคเอกชนของธนาคารพาณิชย์ มีการขยายตัวร้อยละ 7.5 ต่อปี ในส่วนของสินเชื่อธนาคารพาณิชย์ที่บวกกับการตัดหนี้สูญและสินเชื่อที่โอนไปบริษัทบริหารสินทรัพย์ แต่ไม่รวมสินเชื่อที่ให้กับบริษัทบริหารสินทรัพย์ ขยายตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป นับตั้งแต่ต้นปี โดย ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2545 มีการขยายตัวร้อยละ 3.2 ต่อปี

หากพิจารณาสินเชื่อแยกตามสาขาเศรษฐกิจ ในปี 2545 จะพบว่าสินเชื่อเริ่มกระจายตัวไปสู่สาขาเศรษฐกิจหลักมากขึ้น อาทิ สินเชื่อเพื่อการอุตสาหกรรม การพาณิชย์ และการค้า ซึ่งมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นในไตรมาสสุดท้ายของปี ในขณะที่สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคล และสาธารณูปโภคซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 18 ของสินเชื่อทั้งหมด ยังคงขยายตัวต่อเนื่องมาตั้งแต่ต้นปี สอดคล้องกับการขยายตัวทางด้านการบริโภคภาคเอกชน

อัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ ในปี 2545 มีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องตั้งแต่ต้นปี เนื่องจากธนาคารพาณิชย์มีการปรับดอกเบี้ยให้สอดคล้องกับสภาพคล่องของแต่ละธนาคาร และสอดคล้องกับการส่งสัญญาณทิศทางอัตราดอกเบี้ยนโยบายของ ธปท. โดยอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยของ 4 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ ประเภทฝากประจำระยะ 3 เดือน ลดลงจากร้อยละ 2.25 ต่อปี ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2544 มาอยู่ที่ร้อยละ 1.75 ต่อปี และอัตราดอกเบี้ย MLR ลดลงจากร้อยละ 7.125 ต่อปี มาอยู่ที่ร้อยละ 6.69 ต่อปี

สำหรับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ยืมที่แท้จริงมีแนวโน้มลดลงตามการลดลงของอัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงินและการเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในช่วง 3 ไตรมาสแรกของปี 2545 แต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในไตรมาสที่ 4 โดยอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม MLR และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 3 เดือนที่แท้จริงของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ทั้ง 4 แห่ง ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2545 อยู่ที่เฉลี่ยร้อยละ 5.83 และ 0.90 ต่อปี ตามลำดับ

อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์

ง. การดำเนินงานของระบบธนาคารพาณิชย์

ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ปรับตัวดีขึ้นในช่วงปี 2545 โดยกำไรจากการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ (ก่อนหักการกันสำรองหนี้สูญ) ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 อยู่ที่ 54.03 พันล้านบาท เทียบกับ 31.0 พันล้านบาท ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2544 โดยธนาคารพาณิชย์ไทยมีกำไรจากการดำเนินงาน 42.31 พันล้านบาทในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 เทียบกับ 15.03 พันล้านบาทในช่วงเดียวกันปีก่อน เป็นผลจากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิปรับเพิ่มขึ้นจากการลดลงของรายจ่ายดอกเบี้ย รวมทั้งรายได้ที่มีโชดดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น ทั้งจากค่าธรรมเนียมค่าบริการ และกำไรจากการปริวรรตเงินตรา ในขณะที่ค่าใช้จ่ายที่มีโชดดอกเบี้ยและภาระการกันสำรองเพื่อหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญลดลง

ในส่วนของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ กำไรจากการดำเนินงานลดลงเหลือ 14.67 พันล้านบาทในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 เทียบกับ 15.96 พันล้านบาทในระยะเดียวกันปีก่อน จากการลดลงของรายได้ทั้งจากดอกเบี้ยและมีโชดดอกเบี้ย ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานปรับเพิ่มสูงขึ้น

ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ (Effective Interest Rate Spread) ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของระบบธนาคารพาณิชย์ลดลงอย่างต่อเนื่องในปี 2545 โดยอยู่ที่ร้อยละ 2.57 เทียบกับร้อยละ 2.84 ในปี 2544 ทั้งนี้ เป็นการลดลงมากของส่วนต่าง

ตารางที่ 22 : ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์

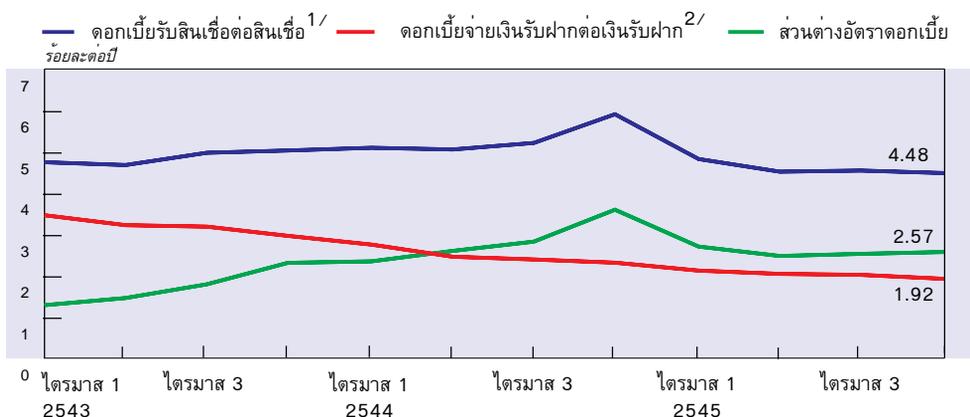
(หน่วย : พันล้านบาท)

	2544		2545		
	ทั้งปี	ไตรมาส 4	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3
ธนาคารพาณิชย์ทั้งหมด					
- กำไร/ขาดทุนจากการดำเนินงาน	43.69	12.12	19.06	16.90	18.07
- การกันสำรองหนี้สูญ	-55.30	-19.77	-5.47	-7.78	-7.18
- กำไรสุทธิ (ก่อนหักภาษี)	-11.60	-7.65	13.59	9.12	10.89
ธนาคารพาณิชย์ไทย					
- กำไร/ขาดทุนจากการดำเนินงาน	22.72	7.11	15.26	12.52	14.53
- การกันสำรองหนี้สูญ	-37.11	-7.91	-5.41	-9.52	-6.23
- กำไรสุทธิ (ก่อนหักภาษี)	-14.39	-0.80	9.85	3.00	8.30
ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ					
- กำไร/ขาดทุนจากการดำเนินงาน	20.97	5.01	3.79	4.39	3.54
- การกันสำรองหนี้สูญ	-18.19	-11.86	-0.06	1.74	-0.95
- กำไรสุทธิ (ก่อนหักภาษี)	2.78	-6.85	3.73	6.13	2.59

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

อัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ เนื่องจากดอกเบี้ยรับจากเงินให้สินเชื่อลดลงมาก ในขณะที่ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ไทยปรับลดลงเช่นเดียวกัน แต่อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับปีก่อนหน้า เนื่องจากสามารถปรับลดอัตราดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝากต่อเงินรับฝากได้มากขึ้นจากแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยที่ลดลง

ส่วนต่างดอกเบี้ยของระบบธนาคารพาณิชย์

หมายเหตุ : 1/ (ดอกเบี้ยรับสินเชื่อ) / (สินเชื่อที่ไม่ใช่ระหว่างสถาบันการเงิน)

2/ (ดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก) / (เงินรับฝากที่ไม่ใช่ระหว่างสถาบันการเงิน)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

อัตราเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง อัตราเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงเฉลี่ย 11 เดือนแรกของปี 2545 อยู่ที่ระดับร้อยละ 14.10 เทียบกับเฉลี่ยร้อยละ 13.29 ในปี 2544 โดยอัตราเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เฉลี่ยยังคงเกินกว่าเกณฑ์ที่ทางการกำหนดไว้ที่ร้อยละ 8.5 ซึ่งนับได้ว่าเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้กับระบบสถาบันการเงิน และแสดงให้เห็นถึงความแข็งแกร่งของธนาคารพาณิชย์

หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ในปี 2545 ได้มีการปรับปรุงข้อมูลหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ตามนิยามใหม่ ซึ่งครอบคลุมกว้างขึ้นใน 2 ส่วนด้วยกัน คือ (1) NPL ที่เผยแพร่ในปัจจุบัน ร่วมกับ (2) สินทรัพย์ชั้นสงสัยจะสูญในส่วนที่ไม่มีหลักประกันและกันสำรองครบร้อยละ 100 นั้น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักมาตรฐานสากล โดยตามนิยามใหม่ ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2545 NPL จะอยู่ที่ 843,313 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 17.73 ของสินเชื่อรวม

อย่างไรก็ตาม ธปท. ยังอยู่ระหว่างปรับปรุงแบบรายงานจึงยังไม่สามารถรายงาน NPL ตามแนวทางใหม่นี้ได้ คาดว่าจะสามารถเผยแพร่ได้ภายในสิ้นเดือนมกราคม 2546 ตามนิยามเดิม NPL ณ สิ้นเดือนพฤศจิกายน 2545 สัดส่วน NPL ต่อสินเชื่อรวม อยู่ที่ร้อยละ 10.01 ทรงตัวเมื่อเทียบกับร้อยละ 10.46 เมื่อสิ้นปี 2544

ถึงแม้ว่าข้อมูล NPL เมื่อปรับปรุงแล้วอาจสูงขึ้นเมื่อคิดเป็นสัดส่วนของสินเชื่อรวม แต่ก็ไม่ได้สะท้อนปัญหา NPL ที่รุนแรงขึ้นเนื่องจากเป็นสินทรัพย์ในระบบที่มีอยู่เดิม

ภาวะตลาดทุน

แหล่งเงินทุนที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ของภาคเอกชน

ในปี 2545 ภาคธุรกิจและครัวเรือนมีแหล่งเงินทุนที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์ที่สำคัญ คือ

1. การระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการออกหุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ และหุ้นกู้ทั้งปี ภาคธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงินที่มีการออกหุ้นมากที่สุด คือ ธุรกิจในกลุ่มวัสดุก่อสร้าง สื่อสาร และ อสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ บริษัทปูนซีเมนต์ไทย บริษัทเทเลคอมเอเชีย และบริษัทอิตาเลียนไทยดีเวลอปเม้นต์

2. การปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ในปี 2545 (ข้อมูล ณ เดือนพฤศจิกายน) เพิ่มขึ้น 93.8 ล้านบาทจากปี 2544 เทียบกับการปล่อยสินเชื่อในปี 2544 ที่เพิ่มขึ้นเพียง 51.5 ล้านบาท ซึ่งเป็นผลจากนโยบายของรัฐบาลทั้งนโยบายธนาคารประชาชนของธนาคารออมสิน และการปล่อยสินเชื่อของบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม (บ.อ.ย.)

3. สินเชื่อเช่าซื้อ Leasing & Hire purchase ทั้งในและนอกตลาดหลักทรัพย์ โดยเฉพาะการเช่าซื้อรถยนต์มีการขยายตัวในระดับสูง

ภาวะตลาดรองตลาดตราสารหนี้

ในปี 2545 ปริมาณการซื้อขายตราสารหนี้มีมูลค่าทั้งสิ้น 2,145,040 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ร้อยละ 34.72 ปริมาณการซื้อขายเฉลี่ยต่อวันเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 6,917 ล้านบาท ในไตรมาสแรก เป็น 7,601 ล้านบาท 9,743 ล้านบาท และ 10,719 ล้านบาท ในไตรมาสที่ 2 ไตรมาสที่ 3 และไตรมาสที่ 4 ตามลำดับ เนื่องจากมีปริมาณตราสารหนี้เพิ่มขึ้นทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งการคาดการณ์ว่าอัตราดอกเบี้ยมีแนวโน้มจะลดลงจากการปรับลดอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ การปรับลดอัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนพันธบัตรระยะ 14 วันของคณะกรรมการนโยบายการเงิน รวมทั้งได้รับผลกระทบจากภาวะความตึงเครียดของสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกากับอิรัก

ตารางที่ 23 : แหล่งเงินทุนที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์
(หน่วย : พันล้านบาท)

	2543	2544	2545 ^P
1. สินเชื่อสถาบันการเงินและบริษัทที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์^{1/}			
บริษัทเงินทุน	-59.4	20.0	-81.4
สถาบันการเงินเฉพาะกิจ	65.4	51.5	93.8
บริษัท Leasing & Factoring			
ลูกหนี้การค้าของ 4 บริษัทในตลาดหลักทรัพย์ฯ	-	-	-
ลูกหนี้การค้าของบริษัทอื่น ๆ	14.0	10.3	n.a
บริษัทที่ให้สินเชื่อเพื่อการบริโภค	2.9	4.3	5.5
2. ตลาดทุน(ที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน)^{2/}	157.0	183.7	131.5
ตราสารทุน(หุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ)	59.0	100.7	56.3
ตราสารหนี้ภายในประเทศ	98.0	83.0	75.2
รวม	179.9	269.8	149.4
หมายเหตุ : 1/ การเปลี่ยนแปลงของยอดคงค้างจากสิ้นปีก่อน			
2/ มูลค่าตราสารที่ออกใหม่ (ราคาตลาด ณ วันที่ออก)			
P = ข้อมูลเบื้องต้น			
n.a. ยังไม่มีข้อมูล			

นโยบายและมาตรการเศรษฐกิจสำคัญ

นโยบายและมาตรการเศรษฐกิจสำคัญในปี 2545

มาตรการการเงิน

ก. การดำเนินนโยบายการเงิน

วันประชุม	มติการประชุม	สาระสำคัญ
21 ม.ค. 45 ¹	ลดลงร้อยละ 0.25 ต่อปี จากร้อยละ 2.25 ต่อปี เป็นร้อยละ 2.0 ต่อปี	เป็นการดำเนินนโยบายการเงินที่ผ่อนคลาย ยิ่งขึ้นต่อเนื่องจากปลายปี 2544 เพื่อ กระตุ้นภาวะเศรษฐกิจที่เริ่มฟื้นตัวให้ดีขึ้น ต่อเนื่อง เพื่อรองรับความไม่แน่นอนของ ภาวะเศรษฐกิจโลก ในขณะที่ไม่สร้าง แรงกดดันด้านเงินเฟ้อต่อเศรษฐกิจ
4 มี.ค. 45 ² 22 เม.ย. 45 3 มิ.ย. 45 22 ก.ค. 45 10 ก.ย. 45 21 ต.ค. 45	คงที่ ที่ร้อยละ 2 ต่อปี ตลอดช่วง	เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น โดย มีการขยายตัวในวงกว้างขึ้น ในขณะที่ เสถียรภาพด้านต่างประเทศอยู่ในเกณฑ์ดี ประกอบกับการลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ในช่วงที่ผ่านมาเพียงพอต่อการส่งสัญญาณ และคาดว่าธนาคารพาณิชย์จะปรับลด ดอกเบี้ยลงอีก
19 พ.ย. 45 ³	ลดลงร้อยละ 0.25 ต่อปี จากร้อยละ 2.0 ต่อปี เป็นร้อยละ 1.75 ต่อปี	ความไม่แน่นอนด้านต่างประเทศชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะภาวะเศรษฐกิจสหรัฐที่ยังคง เปราะบาง ดังนั้น นโยบายการเงินควรมี บทบาทเพิ่มมากขึ้นในการสร้างความ เข้มแข็งให้กับการขยายตัวเศรษฐกิจใน ระยะต่อไป
12 ธ.ค. 45 ⁴	คงที่ ที่ร้อยละ 1.75 ต่อปี	เศรษฐกิจไทยขยายตัวต่อเนื่อง โดยไม่มี แรงกดดันด้านอัตราเงินเฟ้อและเสถียรภาพ ต่างประเทศ ขณะที่ความไม่แน่นอนด้าน ต่างประเทศไม่แตกต่างจากการประชุม ครั้งก่อน

¹ ข่าว สปท. ฉบับที่ 1/2545 ลงวันที่ 21 มกราคม 2545

² ข่าว สปท. ฉบับที่ 10/2545 ลงวันที่ 4 มีนาคม 2545 ฉบับที่ 14/2545 ลงวันที่ 22 เมษายน 2545 ฉบับที่ 19/2545 ลงวันที่ 3 มิถุนายน 2545 ฉบับที่ 24/2545 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2545 ฉบับที่ 30/2545 ลงวันที่ 10 กันยายน 2545 ฉบับที่ 38/2545 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2545

³ ข่าว สปท. ฉบับที่ 41/2545 ลงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2545

⁴ ข่าว สปท. ฉบับที่ 45/2545 ลงวันที่ 12 ธันวาคม 2545

ข. มาตรการด้านการพัฒนาตลาดเงิน

1. การกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในการกู้ยืมเงินจากผู้ลงทุนประเภทสถาบัน ในรูปแบบของธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชน (Private Repo)

ธนาคารแห่งประเทศไทยโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง อนุญาตให้บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์สามารถกู้ยืมเงินในรูปแบบ Private Repo จากผู้ลงทุนประเภทสถาบันต่างๆ เช่น กองทุนรวม และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นต้น โดยหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแล ให้บริษัทเงินทุนถือปฏิบัติตามแนวนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทยเกี่ยวกับการประกอบธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชน (Private Repo) ของสถาบันการเงิน ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2543 และเกณฑ์การกำกับอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(หนังสือเวียนลงวันที่ 21 มกราคม 2545 เพื่อนำส่งประกาศลงวันที่ 28 ธันวาคม 2544 และมีผลบังคับใช้วันที่ 11 มกราคม 2545)

2. การแต่งตั้งสถาบันการเงินเป็น Primary Dealers สำหรับการทำธุรกรรมซื้อขายพันธบัตรประเภท Outright

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้แต่งตั้งสถาบันการเงิน จำนวน 10 แห่ง เพื่อทำหน้าที่เป็นคู่ค้า (Primary Dealers) ของธนาคารแห่งประเทศไทยในการซื้อขายตราสารหนี้ภาครัฐ การประมูลตราสารหนี้ภาครัฐในตลาดแรก และการเสนออัตราผลตอบแทนด้านซื้อและขาย (2-way quotation) สำหรับพันธบัตรรุ่นที่เป็น benchmark ในตลาดรอง ตั้งแต่วันที่ 2 พฤษภาคม 2545

ทั้งนี้ ธุรกรรมซื้อขายพันธบัตรประเภท Outright Primary Dealers มีหน้าที่ต้องรักษาสัดส่วนการชนะประมูลตราสารหนี้ภาครัฐในตลาดแรกตามที่กำหนด และต้องทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการยื่นประมูลแบบไม่แข่งราคา (Non-competitive Bid) แทน พร้อมทั้งการค้ำประกันการชำระราคาของผู้ประมูลแบบไม่แข่งราคาโดยมีรายละเอียดตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังประกาศ อย่างไรก็ตาม Primary Dealers ได้รับสิทธิประโยชน์เป็นตัวกลางในการประมูลแบบไม่แข่งราคา และมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาแก่กระทรวงการคลังในการวางแผนการออกตราสารหนี้ภาครัฐ

(ข่าว ธปท. ฉบับที่ 16/2545 ลงวันที่ 29 เมษายน 2545 และมีผลบังคับใช้วันที่ 2 พฤษภาคม 2545)

(ข่าว ธปท. ฉบับที่ 23/2545 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2545)

3. การแต่งตั้งสถาบันการเงินเป็น Primary Dealers สำหรับธุรกรรมซื้อคืนประเภท Bilateral Repo

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้แต่งตั้งสถาบันการเงิน 9 แห่ง เป็น Primary Dealers สำหรับธุรกรรมซื้อคืนประเภท Bilateral Repo ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2545

(ข่าว ธปท. ฉบับที่ 36/2545 ลงวันที่ 4 ตุลาคม 2545)

4. ระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการซื้อขายพันธบัตรโดยมีสัญญาว่าจะซื้อคืนหรือขายคืน

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกประกาศยกเลิกระเบียบตลาดซื้อคืน พ.ศ. 2522 และให้ใช้ระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการซื้อขายพันธบัตรโดยมีสัญญาว่าจะซื้อคืนหรือขายคืน พ.ศ. 2545 แทนเพื่อ

4.1 เปลี่ยนแปลงวิธีการคำนวณราคาหลักทรัพย์ค้ำประกันในตลาดซื้อคืน มาเป็นการใช้ราคาตลาด ที่เผยแพร่โดยศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ (TBDC)

4.2 เปลี่ยนอัตรา Haircut จากร้อยละ 5 ของราคาตราสำหรับตัวเงินคลัง มาเป็นอัตราที่คิดจากประเภทตราสารและ Term ของการทำธุรกรรม

4.3 เปลี่ยนวิธีการคำนวณมูลค่าพันธบัตร ในกรณีที่สมาชิกไม่ซื้อคืน และวิธีการคิดดอกเบี้ยและเบี้ยปรับ ในกรณีที่สมาชิกมีเงินไม่พอให้หักบัญชีในวันครบกำหนดซื้อคืน

4.4 เปลี่ยนจำนวนเงินที่เสนอซื้อขายพันธบัตรในแต่ละครั้งจากไม่ต่ำกว่า 1 ล้านบาท เป็นไม่ต่ำกว่า 10 ล้านบาท และการคิดค่าธรรมเนียม รวมทั้งเปลี่ยนช่วงการเสนออัตราผลตอบแทนซื้อหรือขายพันธบัตร

(ประกาศลงวันที่ 13 มิถุนายน 2545 และมีผลบังคับใช้วันที่ 2 กรกฎาคม 2545)

5. ปรับปรุงหลักเกณฑ์การดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศของสถาบันการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศของสถาบันการเงิน ดังนี้

5.1 กำหนดให้สถาบันการเงินดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศสุทธิรายสกุลเงิน (Individual Currency Limit) เมื่อสิ้นวันเป็นอัตราส่วนกับเงินกองทุน ไม่เกินร้อยละ 15 หรือ 5 ล้านดอลลาร์ สรอ. แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

5.2 ปรับปรุงวิธีการคำนวณฐานะเงินตราต่างประเทศรวมทุกสกุลให้เป็นไปตามแนวทางของสากล และให้ดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศรวมทุกสกุลเงิน (Aggregate Limit) เมื่อสิ้นวันเป็นอัตราส่วนกับเงินกองทุนไม่เกินร้อยละ 20 หรือ 10 ล้านดอลลาร์ สรอ. แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า ทั้งนี้ ให้ธนาคารพาณิชย์ไทยนับรวมฐานะเงินตราต่างประเทศของสาขาในต่างประเทศด้วย

(หนังสือเวียนลงวันที่ 3 มิถุนายน 2545 และมีผลบังคับใช้วันที่ 21 มิถุนายน 2545)

ค. มาตรการด้านการแก้ไขปัญหาสถาบันการเงิน

1. การรวมกิจการของธนาคารศรีนครกับธนาคารนครหลวงไทย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเห็นชอบให้มีการรวมกิจการของธนาคารศรีนคร จำกัด

(มหาชน) กับธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2545 เป็นต้นไป โดยให้ธนาคารนครหลวงไทยเป็นแกนหลัก

(ข่าว สปท. ฉบับที่ 12/2545 ลงวันที่ 29 มีนาคม 2545)

2. การควบคุมบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ธนพัฒนา จำกัด

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้มีคำสั่งควบคุมบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ธนพัฒนา จำกัด ตั้งแต่วันที่ 23 ธันวาคม 2545 เนื่องจากฐานะและการดำเนินงานอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ประโยชน์ของประชาชน และไม่สามารถแก้ไขฐานะและเพิ่มทุนตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยสั่งการ ทางทางจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมเข้าไปทำหน้าที่ดูแลกิจการของบริษัททั้งหมด โดยที่บริษัทยังคงเปิดดำเนินธุรกิจตามปกติ และผู้ฝากเงินหรือเจ้าหนี้ผู้ถือตั๋วสัญญาใช้เงินจะได้รับความคุ้มครองโดยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2540 และขอบังคับกองทุนเพื่อการฟื้นฟู

(ข่าว สปท. ฉบับที่ 47/2545 ลงวันที่ 23 ธันวาคม 2545)

3. หลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกหนังสือเวียน แก้ไขหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงิน เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 34 เรื่อง การบัญชีสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา โดยปรับปรุงหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติทางบัญชี การคำนวณส่วนสูญเสีย และนิยามของกิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน ตลอดจนหลักเกณฑ์การรับรู้รายได้ภายหลังจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

สำหรับทางเลือกในการคำนวณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน โดยใช้อัตราต้นทุนของเงินทุนเป็นอัตราในการคิดลดนั้น อนุญาตให้ใช้เฉพาะกับลูกหนี้ที่มีการปรับโครงสร้างหนี้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2545 เป็นต้นไป

(หนังสือเวียนลงวันที่ 26 ธันวาคม 2545 และมีผลบังคับใช้วันที่ 1 มกราคม 2545)

4. การขยายระยะเวลาการถือครองอสังหาริมทรัพย์รอการขาย

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกหนังสือเวียนให้แก่ สถาบันการเงิน (ไม่รวมกิจการวิเทศชนกิจ) จำนวน 2 ครั้ง ขยายระยะเวลาการถือครองอสังหาริมทรัพย์รอการขายออกไปอีกครั้งละ 1 ปี ครั้งแรกจาก 1 มกราคม 2540 ถึง 31 ธันวาคม 2544 เป็น 1 มกราคม 2540 ถึง 31 ธันวาคม 2545 และครั้งที่สอง เป็น 1 มกราคม 2540 ถึง 31 ธันวาคม 2546 โดยธนาคารพาณิชย์ต้องขายอสังหาริมทรัพย์รอการขายดังกล่าวภายใน 10 ปี นับแต่วันที่ได้รับโอนมา

(หนังสือเวียนลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2545 และลงวันที่ 25 ธันวาคม 2545)

5. ปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการซื้อหรือมีหุ้นในบริษัทจำกัดเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกหนังสือเวียนปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการซื้อหรือมีหุ้นในบริษัทจำกัดเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดเนื่องจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยขยายเวลาการอนุญาตเป็นการทั่วไปออกไปอีก 1 ปีจากเดิมถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2545 เป็น 31 ธันวาคม 2546 และกำหนดให้สถาบันการเงินต้องลดสัดส่วนการถือหุ้นส่วนลงเหลือไม่เกินอัตราที่กำหนด (ไม่เกินร้อยละ 10 ของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทนั้นๆ และไม่เกินร้อยละ 20 ของเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์) ในทันทีที่สามารถทำได้ แต่ต้องไม่เกินระยะเวลาที่กำหนด คือ

5.1 หุ้นที่ได้รับโอนมาก่อนวันที่ 1 มกราคม 2546 ต้องลดสัดส่วนลงให้เหลือไม่เกินอัตราส่วนที่กำหนด ภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2548

5.2 หุ้นที่ได้รับโอนมาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2546 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2546 ต้องลดสัดส่วนลงให้เหลือไม่เกินอัตราส่วนที่กำหนด ภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2549

(หนังสือเวียนลงวันที่ 25 ธันวาคม 2545)

6. การอนุญาตให้บริษัทเงินทุนประกอบธุรกิจให้เช่าซื้อและให้เช่าแบบลีสซิ่งอันเนื่องมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (ฉบับที่ 3)

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ขยายระยะเวลาในการอนุญาตให้บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ประกอบธุรกิจให้เช่าซื้อ หรือให้เช่าแบบลีสซิ่ง สำหรับทรัพย์สินที่บริษัทได้รับโอนมาตามสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ซึ่งเดิมกำหนดให้สิ้นสุดในวันที่ 31 ธันวาคม 2544 ออกไปอีก 1 ปี เป็นวันที่ 31 ธันวาคม 2545 เพื่อให้สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีที่ให้ความเห็นชอบในการขยายระยะเวลาการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรและค่าธรรมเนียมจากการปรับโครงสร้างหนี้

(หนังสือเวียนลงวันที่ 22 มกราคม 2545 เพื่อนำส่งประกาศกระทรวงการคลังลงวันที่ 16 มกราคม 2545 และมีผลบังคับใช้วันที่ 1 มกราคม 2545)

7. การอนุญาตเป็นการทั่วไปให้บริษัทเงินทุนประกอบกิจการรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืม

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้นำส่งประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การอนุญาตเป็นการทั่วไปให้บริษัทเงินทุนประกอบกิจการรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืม จากบริษัทบริหารสินทรัพย์และบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทยได้

(ประกาศกระทรวงการคลัง ลงวันที่ 2 กันยายน 2545 และมีผลบังคับใช้วันที่ 7 กันยายน 2545)

8. การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจให้เข้าซื้อและให้เช่าแบบลีสซิ่งอันเนื่องมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ขยายระยะเวลาในการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจให้เข้าซื้อหรือให้เช่าแบบลีสซิ่ง สำหรับสินทรัพย์ที่ธนาคารได้รับโอนมาตามสัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ซึ่งเดิมกำหนดให้สิ้นสุดในวันที่ 31 ธันวาคม 2545 ออกไปอีก 1 ปี โดยให้สิ้นสุดในวันที่ 31 ธันวาคม 2546 เพื่อให้สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีที่ให้ความเห็นชอบในการขยายระยะเวลาการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรและค่าธรรมเนียมในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย

(หนังสือเวียนลงวันที่ 27 ธันวาคม 2545 และมีผลบังคับใช้วันที่ 1 มกราคม 2546)

ง. มาตรการด้านสินเชื่อ

1. การกำหนดเป้าหมายการให้สินเชื่อแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สำหรับปี 2545

ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์แจ้งเป้าหมายการให้สินเชื่อแก่ SMEs สำหรับปี 2545 ภายในวันที่ 30 เมษายน 2545 และให้รายงานการให้สินเชื่อจริงเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ทุกครึ่งปี

(หนังสือเวียนลงวันที่ 20 มีนาคม 2545)

2. การให้บริการบัตรเครดิต

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ผ่อนคลายนโยบายการให้บริการบัตรเครดิต โดยยกเลิกการกำหนดรายได้ขั้นต่ำ วงเงินบัตรเครดิต และการออกบัตรเสริม โดยให้ธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติของผู้ถือบัตรเครดิตและเกณฑ์การพิจารณาเอง แต่ต้องมีระบบการบริหารความเสี่ยงตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด นอกจากนี้ ยังปรับลดการผ่อนชำระรายเดือนขั้นต่ำจากเดิมที่กำหนดไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ให้เหลือร้อยละ 5 ของยอดสินเชื่อคงค้าง รวมทั้งปรับลดอายุของผู้ถือบัตรเครดิตหลักจากอายุ 22 ปีเป็น 20 ปี

(หนังสือเวียนลงวันที่ 25 เมษายน 2545)

3. การให้สินเชื่อเพื่อการซื้อหลักทรัพย์และการให้สินเชื่อโดยมีหลักทรัพย์เป็นประกัน

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อเพื่อการซื้อหลักทรัพย์และการให้สินเชื่อโดยมีหลักทรัพย์เป็นประกันเพื่อให้สถาบันการเงินสามารถให้กู้ยืมเงินแก่บริษัทมหาชนเพื่อนำไปซื้อหุ้นคืนจากผู้ถือหุ้น (Treasury Stock) ได้ หากเป็นไปตามข้อกำหนดของกระทรวง

พาณิชย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการซื้อหุ้นคืนดังกล่าวต้องไม่เป็นเหตุให้บริษัทมหาชนนั้นประสบปัญหาทางการเงิน

(หนังสือเวียนลงวันที่ 17 พฤษภาคม 2545)

4. การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์

4.1 การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตของธนาคารพาณิชย์ “บัตรเครดิต” ไม่รวมถึงบัตรที่ได้มีการชำระค่าสินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นๆ ไว้ล่วงหน้า และผู้ถือบัตรหรือผู้บริโภคที่ธนาคารพาณิชย์จะออกบัตรเครดิตให้ ต้องมีรายได้รวมไม่ต่ำกว่า 15,000 ต่อเดือน หรือมีเงินฝากในบัญชีที่ธนาคารพาณิชย์พิจารณาแล้วว่าเป็นผู้มีฐานะทางการเงินเพียงพอสำหรับการชำระเงินตามบัตรเครดิต ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ โดยจะให้ผ่อนชำระได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของยอดคงค้างทั้งสิ้นต่องวด

สำหรับผู้ถือบัตรที่มีใช้สถาบันการเงินซึ่งประกอบธุรกิจอยู่แล้วจะต้องยื่นขออนุญาตจากกระทรวงการคลัง โดยยื่นแบบที่ธนาคารแห่งประเทศไทยภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ 12 พฤศจิกายน 2545

4.2 ดอกเบี้ยและค่าบริการที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้ในการประกอบธุรกิจบัตรเครดิต

4.2.1 ธนาคารพาณิชย์จะเรียกเก็บ ดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าธรรมเนียม และค่าบริการอื่นใดในหนี้ค้างชำระได้รวมกันไม่เกินร้อยละ 18 ต่อปี ทั้งนี้ ไม่รวมถึงค่าธรรมเนียมในการดำเนินงาน หรือค่าบริการตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด (เช่น ค่าธรรมเนียมของบัตรค่าธรรมเนียมในการชำระเงิน ค่าธรรมเนียมการออกบัตรใหม่ เป็นต้น)

4.2.2 ธนาคารพาณิชย์จะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่างๆ รวมกันได้ไม่เกินร้อยละ 3 ของจำนวนเงินสดที่เบิกถอนผ่านบัตรเครดิต

4.2.3 ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกเก็บค่าติดตามทวงถามหนี้ได้ตามจำนวนเงินที่จ่ายไปจริงและพอสมควรแก่กรณี

(ประกาศและหนังสือเวียนรวม 3 ฉบับ ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2545 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 12 พฤศจิกายน 2545 และวันที่ 13 มกราคม 2545)

5. การกำหนดอัตราส่วนจำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อลงทุนและก่อภาระผูกพันเพื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งกับเงินกองทุน

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้แก้ไขเพิ่มเติมประกาศ เรื่อง การกำหนดอัตราส่วนจำนวน

เงินที่ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อ ลงทุน และก่อภาระผูกพัน เพื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งกับเงินกองทุน โดยมีสาระสำคัญดังนี้

5.1 แก้ไขนิยามคำว่า “เงินกองทุนชั้นที่ 1” ให้ครอบคลุมถึงเงินกองทุนของสาขาธนาคารต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจในประเทศไทย

5.2 เพิ่มเติมรายการที่ไม่นับรวมในการคำนวณอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้รายใหญ่ ได้แก่ การลงทุนหรือให้กู้ยืมโดยซื้อตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ออกโดยกระทรวงการคลัง บรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น รวมทั้งการให้สินเชื่อหรือก่อภาระผูกพันโดยมีตราสารดังกล่าวเป็นหลักประกัน การให้กู้ยืมที่มีกำหนดชำระคืนไม่เกิน 1 วัน (Overnight loan) แก่ธนาคารพาณิชย์อื่น เป็นต้น

(หนังสือเวียนลงวันที่ 17 มกราคม 2545 เพื่อนำส่งประกาศลงวันที่ 8 มกราคม 2545 และมีผลบังคับใช้วันที่ 12 มกราคม 2545)

จ. มาตรการด้านการกำกับและพัฒนาสถาบันการเงิน

1. การปฏิบัติเกี่ยวกับการไถ่ถอนตราสารที่มีลักษณะคล้ายหุ้น หรือตราสารหนี้ด้อยสิทธิระยะยาวก่อนกำหนด

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การไถ่ถอนตราสารหนี้ด้อยสิทธิระยะยาว และตราสารที่มีลักษณะคล้ายหุ้นก่อนกำหนด โดยสถาบันการเงินที่ประสงค์จะไถ่ถอนตราสารซึ่งนับเป็นกองทุนชั้นที่ 2 ก่อนครบกำหนด จะต้องยื่นคำขออนุญาตจากธนาคารแห่งประเทศไทย หากเป็นตราสารที่มีลักษณะคล้ายหุ้นจะขอไถ่ถอนได้ หลังจากได้ออกตราสารนั้นไปแล้ว 5 ปี และจะต้องไม่ส่งผลให้อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ลดต่ำกว่าร้อยละ 9 โดยพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อฐานะเงินกองทุนของสถาบันการเงินในระยะเวลา 3 ปีข้างหน้า (ภายใต้สมมุติฐานว่าไม่มีการเพิ่มทุนใหม่)

สำหรับตราสารหนี้ด้อยสิทธิระยะยาวส่วนที่ไม่ได้รับอนุญาตให้นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 สถาบันการเงินอาจจะไถ่ถอนก่อนกำหนดก็ได้ โดยต้องแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ไถ่ถอน

(หนังสือเวียนลงวันที่ 7 มีนาคม 2545)

2. หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการประกอบกิจการวิเทศธนกิจของธนาคารพาณิชย์

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์ของสำนักงานวิเทศธนกิจ โดยปรับลดค่าธรรมเนียมรายปีของกิจการวิเทศธนกิจสำนักงานกรุงเทพ (BIBF) จากปีละ 5 แสนบาท เป็นปีละ 1 แสนบาท และขยายระยะเวลาการประกอบธุรกิจให้เข้าซื้อและให้เช่าแบบลีสซิ่ง อันเนื่อง

มาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ออกไปอีก 1 ปี จากเดิมวันที่ 31 ธันวาคม 2544 เป็นสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2545

(หนังสือเวียนลงวันที่ 3 มกราคม 2545 เพื่อนำส่งประกาศลงวันที่ 28 ธันวาคม 2544 และมีผลบังคับใช้วันที่ 1 มกราคม 2545)

3. การกำหนดให้สถาบันการเงินดำรงเงินกองทุน

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกประกาศ เรื่อง การดำรงเงินกองทุนของสถาบันการเงิน โดยให้นำหน้าความเสี่ยงของ 1) ลูกหนี้ทางบัญชีที่เกิดจากรูขุมกรรมการซื้อหรือขายตราสาร ซึ่งมีเงื่อนไขว่าจะขายคืนหรือซื้อคืน (Private Repo) หรือสัญญายืมและให้ยืมหลักทรัพย์ (SBL) และ 2) เงินให้สินเชื่อ ซึ่งมีตราสารการฝากเงินที่ออกโดยสถาบันการเงิน หรือมีเงินสดที่สถาบันการเงินยึดถือไว้เป็นประกันเฉพาะส่วนที่ไม่เกินมูลค่าตามตราสารหรือจำนวนเงินสดนั้น มีน้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับ 0 และมีค่าแปลงสภาพของภาวะผูกพันซึ่งเกิดจากรูขุมกรรมการซื้อหรือขายตราสารโดยมีสัญญาว่าจะขายหรือจะซื้อคืน (Private Repo) และรูขุมกรรมการยืมและให้ยืมหลักทรัพย์ (Securities Borrowing and Lending : SBL) มีค่าแปลงสภาพเท่ากับ 1.0

นอกจากนี้ ได้เพิ่มเติมการกำหนดน้ำหนักความเสี่ยง 0.2 ให้รวมสินเชื่อเพื่อการส่งออกทุกประเภทที่มีธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) รับประกัน และกรณีตัวสัญญาใช้เงินที่สถาบันการเงินได้รับจากนิติบุคคลที่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูเป็นผู้ถือหุ้นเต็มจำนวน มีน้ำหนักความเสี่ยงเท่ากับ 0

(ประกาศลงวันที่ 3 กรกฎาคม 2545 และมีผลบังคับใช้วันที่ 8 กรกฎาคม 2545)

4. การให้กู้ยืมเงินแก่หรือลงทุนในกิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องและการให้กู้ยืมเงินแก่ผู้ถือหุ้นของสถาบันการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้แก้ไขปรับปรุงในเรื่อง การให้สินเชื่อแก่ หรือลงทุนในกิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง และการให้กู้ยืมเงินแก่ผู้ถือหุ้นของสถาบันการเงิน โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

4.1 ปรับปรุงนิยามการให้สินเชื่อหรือลงทุนในปริมาณเกินสมควร ให้หมายถึง

4.1.1 การให้สินเชื่อหรือลงทุนอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันแก่กิจการที่สถาบันการเงินหรือกรรมการหรือผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงินนั้น มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องหรือให้สินเชื่อแก่ผู้ถือหุ้นหรือผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงิน เกินร้อยละ 5 ของเงินกองทุนชั้นที่ 1 หรือ เกินร้อยละ 50 ของส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทจำกัดนั้น

4.1.2 การให้สินเชื่ออย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน (ไม่รวมเงินลงทุน) แก่กิจการหรือบุคคลตามข้อ 4.1.1 เกินร้อยละ 25 ของยอดหนี้สินรวมของบริษัทจำกัดหรือบุคคลนั้น

ทั้งนี้ การให้กู้ยืมโดยวิธีรับซื้อ ซี้อลด หรือรับช่วงซี้อลดตัวเงิน ให้ถือเป็นการให้กู้ยืมเงินแก่ทั้งผู้ทรงซึ่งขายตัวเงินและบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบตามกฎหมายตัวเงินนั้นด้วย

4.2 เพิ่มข้อยกเว้นการให้กู้ยืมเงินแก่ หรือลงทุนในส่วนราชการ ไม่ถูกบังคับตามประกาศนี้

4.3 กรณีเป็นเงินให้สินเชื่อเพื่อการหมุนเวียนในธุรกิจการนำเข้าหรือส่งออก สถาบันการเงินสามารถให้สินเชื่อในวงเงินเดิมต่อไปได้อีก 3 ปี นับแต่วันที่ 3 พฤศจิกายน 2544 หลังจากนั้นต้องลดอัตราส่วนลงเหลือตามอัตราที่กำหนด

(หนังสือเวียนลงวันที่ 2 สิงหาคม 2545 ประกาศลงวันที่ 24 กรกฎาคม 2545 และมีผลบังคับใช้วันที่ 31 กรกฎาคม 2545)

5. การเพิ่มเติมประเภทของสินทรัพย์สภาพคล่อง

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้สถาบันการเงินสามารถนำตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ออกโดยองค์การของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น มาดำรงเป็นสินทรัพย์สภาพคล่อง รวมทั้งได้เพิ่มเติมรายชื่อองค์การของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจที่ ธปท. ให้ความเห็นชอบให้รวมถึงบริษัทบริหารสินทรัพย์ (บปส.) ด้วย

(ประกาศลงวันที่ 11 กันยายน 2545 และมีผลบังคับใช้ วันที่ 18 กันยายน 2545)

6. หลักเกณฑ์การให้ความเห็นชอบผู้สอบบัญชีของสถาบันการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้สอบบัญชี เช่น ต้องไม่เป็นผู้สอบบัญชีที่ถูกสั่งพัก หรือเคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต และไม่เป็นผู้สอบบัญชีที่ตรวจสอบสถาบันการเงินแห่งเดียวกันเกินกว่า 5 ปี เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำเนินการให้ผู้สอบบัญชีถือปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ได้แก่ การจัดส่งแนวการตรวจสอบบัญชี (Audit Program) การแจ้งการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับ และการจัดทำรายงานพิเศษ หรือ การตรวจสอบในเรื่องที่ ธปท. มีข้อสังเกต เป็นต้น

(หนังสือเวียนลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2545 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่งวดปีการบัญชีประจำปี 2545)

7. การบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน

ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้สถาบันการเงินบันทึกบัญชีเงินลงทุนในตราสารหนี้ และตราสารทุนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 40 และที่จะแก้ไขเพิ่มเติมในภายหลัง พร้อมทั้งได้ซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับนิยามของคำว่า “ตราสารหนี้” หมายถึง สัญญาที่แสดงว่าผู้ออกตราสารมีภาระผูกพันทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะต้องจ่ายเงินสด หรือสินทรัพย์อื่นให้แก่ผู้ถือตราสารตามจำนวนและเงื่อนไขที่กำหนดไว้โดยชัดเจนหรือโดยปริยาย และได้เพิ่ม

ประเภทตราสารหนี้ให้รวมถึงตั๋วแลกเงินที่ธนาคารพาณิชย์ออกเพื่อการกู้ยืมระหว่างสถาบันการเงิน และตราสารอนุพันธ์ที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับตราสารหนี้ ซึ่งขณะนี้ คือ Credit Linked Notes และ “ตราสารทุน” หมายถึงสัญญาที่แสดงว่าผู้ถือตราสารมีความเป็นเจ้าของในส่วนตัวเสียคงเหลือของกิจการที่ไปลงทุน สำหรับประเภทของตราสารทุน ได้แก่ หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ ตราสารอนุพันธ์ที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับตราสารทุน ซึ่งในขณะนี้ คือ โบสำคัญแสดงสิทธิ์ซื้อหุ้นสามัญ และตราสารทุนประเภทอื่นที่จะประกาศเพิ่มเติมภายหลัง เป็นต้น

(หนังสือเวียนลงวันที่ 13 ธันวาคม 2545 และให้ถือปฏิบัติกับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่สิ้นสุดในหรือหลังวันที่ 31 ธันวาคม 2545)

8. แนวทางปฏิบัติในเรื่องโครงสร้างคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลของธนาคารพาณิชย์

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดแนวทางปฏิบัติทางธรรมาภิบาลของธนาคารพาณิชย์ในด้านโครงสร้างของคณะกรรมการธนาคารพาณิชย์เพิ่มเติมจากคู่มือสำหรับคณะกรรมการสถาบันการเงินที่ได้ออกไปแล้ว โดยจะเน้นในเรื่ององค์ประกอบของคณะกรรมการ และคณะกรรมการชุดย่อยต่าง ๆ ของธนาคารพาณิชย์ รวมถึงคุณสมบัติและหน้าที่ความรับผิดชอบที่เหมาะสม เพื่อให้คณะกรรมการเหล่านี้ทำหน้าที่สอดส่องดูแลผลประกอบการ ตลอดจนการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบของธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น

สำหรับคณะกรรมการชุดย่อยที่ธนาคารพาณิชย์จะต้องจัดตั้ง ได้แก่ คณะกรรมการตรวจสอบ และคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง ส่วนธนาคารพาณิชย์ที่มีความพร้อมควรจัดตั้งคณะกรรมการชุดย่อยอีก 2 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการสรรหา และคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน

(หนังสือเวียนลงวันที่ 3 ธันวาคม 2545)

9. ขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงิน ดังนี้

9.1 อนุญาตให้บริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ประกอบกิจการให้บริการดำเนินงานสนับสนุนแก่บุคคลอื่น (Back Office) (บังคับใช้วันที่ 3 มกราคม 2545)

9.2 อนุญาตให้บริษัทเงินทุนแต่งตั้งตัวแทนเพื่อรับฝากเงินประเภทที่ต้องจำคินเมื่อสิ้นระยะเวลาโดยใช้สมุดคู่ฝากและรับชำระสินเชื่อได้ (บังคับใช้วันที่ 10 ตุลาคม 2545)

9.3 อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์

9.3.1 ประกอบธุรกรรม Credit Linked Notes (บังคับใช้วันที่ 12 มิถุนายน 2545)

9.3.2 แต่งตั้งตัวแทน ซึ่งเป็นธนาคารแห่งอื่น หรือที่มีใช้ธนาคาร เพื่อรับฝากเงินรับชำระสินเชื่อ และรับชำระค่าใช้จ่ายตามบัตรเครดิตได้ (บังคับใช้วันที่ 21 สิงหาคม 2545)

9.3.3 เป็นที่ปรึกษาการลงทุน (บังคับใช้วันที่ 3 กันยายน 2545)

9.3.4 ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์ (บังคับใช้วันที่ 11 กันยายน 2545)

9.3.5 ให้บริการด้านงานสนับสนุนแก่บุคคลอื่น (บังคับใช้วันที่ 16 ตุลาคม 2545) และ

9.3.6 ทำธุรกิจติดต่อหรือแนะนำบริการของบริษัทหลักทรัพย์ให้แก่ลูกค้า (บังคับใช้วันที่ 29 พฤศจิกายน 2545)

มาตรการการคลัง

มาตรการ	ที่มา	ประกาศ ณ วันที่	มีผลบังคับใช้	แหล่งข้อมูลทาง อินเทอร์เน็ต
ก. มาตรการภาษี	มติ ครม.			www.thaigov.go.th
1. การจัดสรรเงินภาษีมูลค่าเพิ่ม แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		15 ม.ค. 45	-	เลือก
2. มาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยว ในประเทศไทย		15 ม.ค. 45 22 ม.ค. 45	- -	- ข่าวการประชุม ครม. - ประมวลข่าว ครม. - เลือกว่าวันที่ต้องการ
3. การปรับปรุงการหักค่าลดหย่อน เบี้ยประกันชีวิต		20 ส.ค. 45	1 ม.ค. 45	
4. การขยายเวลาการลดอัตราภาษี มูลค่าเพิ่ม		27 ส.ค. 45	1 ต.ค. 45 - 30 ก.ย. 46	
5. มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุน การฟื้นตัวของภาคธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์และเพื่อเสริม รายได้ของผู้มีรายได้น้อย		3 ธ.ค. 45		
5.1 มาตรการภาษีกรณีการ ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (ขยายการเรียกเก็บ ค่าธรรมเนียมการ จดทะเบียนสิทธิและ นิติกรรมตามประมวล กฎหมายที่ดินและอาคารชุด ในอัตราร้อยละ 0.01)			ขยายเวลาจากเดิม สิ้นสุด 31 ธ.ค. 45 ออกไปอีก 1 ปี	
5.2 มาตรการภาษีกรณีการ ปรับปรุงโครงสร้างองค์กร (ขยายการเรียกเก็บ ค่าธรรมเนียมการ จดทะเบียนสิทธิและ			ขยายเวลาจากเดิม สิ้นสุด 31 ธ.ค. 45 ออกไปอีก 1 ปี	

มาตรการ	ที่มา	ประกาศ ณ วันที่	มีผลบังคับใช้	แหล่งข้อมูลทาง อินเทอร์เน็ต
<p>นิตินกรมตามประมวลกฎหมายที่ดินในอัตราร้อยละ 0.01)</p> <p>5.3 มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ (ขยายเวลาการลดอัตราภาษีธุรกิจเฉพาะที่เรียกเก็บจากการขายอสังหาริมทรัพย์ในอัตราร้อยละ 3.3 ลงเหลือร้อยละ 0.11 และขยายเวลาการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดินและอาคารชุดในอัตราร้อยละ 0.01)</p> <p>5.4 มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนการขายที่อยู่เดิมเพื่อซื้อที่อยู่ใหม่</p> <p>5.5 มาตรการภาษีเพื่อเสริมรายได้ของผู้มีรายได้น้อยและปานกลาง(ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินได้สุทธิในช่วงแรกที่ต้องเสียภาษีในอัตราร้อยละ 5 จากเดิมที่ยกเว้นในวงเงิน 50,000 บาทเพิ่มขึ้นเป็น 80,000 บาท)</p>			<p>ขยายเวลาจากเดิมสิ้นสุด 31 ธ.ค. 45 ออกไปอีก 1 ปี</p> <p>ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 เป็นต้นไป</p> <p>ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 เป็นต้นไป</p>	
<p>ข. มาตรการรายจ่าย</p> <p>1. การบริหารงานการคลังและระบบการเบิกจ่ายงบประมาณภาครัฐ</p> <p>2. ร่าง พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ พ.ศ.....</p> <p>3. ร่างพ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2546</p> <p>4. มาตรการเร่งรัดติดตามการใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2546</p>	มติ ครม.	<p>15 ม.ค. 45</p> <p>26 มี.ค. 45</p> <p>28 พ.ค. 45</p> <p>15 ต.ค. 45</p>	-	<p>www.thaigov.go.th</p> <p>เลือก</p> <p>- ข่าวการประชุม ครม.</p> <p>- ประมวลข่าว ครม.</p> <p>- เลือกว่าวันที่ต้องการ</p>

มาตรการ	ที่มา	ประกาศ ณ วันที่	มีผลบังคับใช้	แหล่งข้อมูลทาง อินเทอร์เน็ต
5. มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรที่ ประสบภัยธรรมชาติในปี 2545		15 ต.ค. 45	-	
6. การเตรียมการจัดทำงบประมาณ และกำหนดการปฏิทินงบประมาณ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2547		17 ธ.ค. 45	-	
ค. มาตรการก่อหนี้และบริหารหนี้	มติ ครม.			www.thaigov.go.th เลือก
1. ความต้องการเงินกู้บาทสมทบ โครงการเงินกู้จากต่างประเทศของ รัฐวิสาหกิจประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2545		8 ม.ค. 45	-	- ข่าวการประชุม ครม. - ประมวลข่าว ครม. - เลือกวันที่ต้องการ
2. แผนการก่อหนี้จากต่างประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2545		12 มี.ค. 45	-	
3. - การชดเชยความเสียหายให้แก่ กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน - การออกพันธบัตรออมทรัพย์ ชนิดจำกัดผู้ซื้อเพื่อชดเชย ความเสียหายแก่กองทุนเพื่อ การฟื้นฟู		21 มิ.ย. 45	-	
		2 ก.ค. 45	-	
4. การขอขยวงเงินการใช้เงินกู้ ในรูป Euro Commercial Paper หรือ ECP Program		6 ส.ค. 45	-	
5. การกู้เงินเพื่อชำระคืนหนี้เงินกู้เดิม ของรัฐวิสาหกิจในปีงบประมาณ พ.ศ. 2546		25 ก.ย. 45	-	
6. การกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2546		29 ต.ค. 45	-	
7. ร่าง พ.ร.บ. การบริหารหนี้ สาธารณะ พ.ศ....(ผ่านการ พิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการ การกฤษฎีกาแล้วส่งให้คณะกรรมการ ประสานงานสภาผู้แทนราษฎร ก่อนนำเสนอสภาผู้แทนราษฎร พิจารณาต่อไป)		12 พ.ย. 45	-	

มาตรการ	ที่มา	ประกาศ ณ วันที่	มีผลบังคับใช้	แหล่งข้อมูลทาง อินเทอร์เน็ต
ง. มาตรการรัฐวิสาหกิจ	มติ ครม.			www.thaigov.go.th เลือก
1. การแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจเป็น บริษัทมหาชน (Corporatization)				- ข่าวการประชุม ครม. - ประมวลข่าว ครม. - เลือกวันที่ต้องการ
- การทำอากาศยาน แห่งประเทศไทย		11 มิ.ย. 45	-	
- องค์การโทรศัพท์ แห่งประเทศไทย		23 ก.ค. 45	31 ก.ค. 45	
2. - การปรับปรุงอัตราเงินเดือน/ ค่าจ้างของพนักงานรัฐวิสาหกิจ		2 ก.ค. 45	-	
- การปรับอัตราเงินเดือนค่าจ้าง ขั้นต่ำสำหรับลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ (จากเดิมวันละ 157 บาทเป็น 165 บาท)		30 ก.ค. 45	1 ม.ค. 45	
3. งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2546 ของรัฐวิสาหกิจ		1 ต.ค. 45	-	
4. การกู้เงินเพื่อชำระค่าจัดซื้อ เครื่องบินโบอิงของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)		26 พ.ย. 45	-	
5. การแปรรูปบริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด (บพด.) ให้เป็นสายการบินแห่งชาติ		24 ธ.ค. 45	-	

มาตรการอื่น ๆ

มาตรการ	ที่มา	ประกาศ ณ วันที่	มีผลบังคับใช้	แหล่งข้อมูลทาง อินเทอร์เน็ต
ก. มาตรการเกษตร	มติ ครม.			www.thaigov.go.th เลือก
1. การแก้ไขปัญหาการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ในพื้นที่น้ำจืด		8 ม.ค. 45	-	- ข่าวการประชุม ครม. - ประมวลข่าว ครม. - เลือกวันที่ต้องการ
2. โครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้าง ภาคเกษตร		5 ก.พ. 45	-	
3. นโยบายและมาตรการนำเข้าวัตถุดิบ อาหารสัตว์ปี 2545		19 ก.พ. 45 23 เม.ย. 45	1 ม.ค. 45 - 31 ธ.ค. 45	
4. การจัดตั้งบริษัทร่วมทุนยางพารา ระหว่างประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย		5 มี.ค. 45	-	

มาตรการ	ที่มา	ประกาศ ณ วันที่	มีผลบังคับใช้	แหล่งข้อมูลทาง อินเทอร์เน็ต
5. มาตรการแก้ไขปัญหาราคาข้าวหน้าปี		12 มี.ค. 45	-	
6. การจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย		12 มี.ค. 45	-	
7. มาตรการแก้ไขปัญหาราคาสารตกค้างในสินค้ากุ้งและไก่		26 มี.ค. 45 14 พ.ค. 45	- -	
8. การเร่งรัดนำยางธรรมชาติเพื่อใช้ในโรงงานด้านการขนส่งของกระทรวงคมนาคม		26 มี.ค. 45	-	
9. การขอรับความคุ้มครองพันธุ์พืชข้าวปทุมธานี 1 ในสหรัฐอเมริกา		9 เม.ย. 45	-	
10. การแก้ไขปัญหารัฐกิจค้าส่งค้าปลีกไทย		7 พ.ค. 45 25 มิ.ย. 45	- -	
11. การกำหนดราคาอ้อยขั้นต้นและผลตอบแทนการผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทรายขั้นต้น ฤดูกาลผลิตปี 2544/2545		21 พ.ค. 45	-	
12. การดำเนินการภายใต้กรอบความร่วมมือด้านยางพาราระหว่างไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย		4 มิ.ย. 45	1 มิ.ย. 45	
13. อนุมัติโครงการช่วยเหลือลดราคาน้ำมันให้ชาวประมงชายฝั่ง		16 ก.ค. 45	1 ก.ค. 45 - 1 ม.ค. 46	
14. การขายข้าว 15% จำนวน 500,000 ตัน ให้กับประเทศอินโดนีเซีย		30 ก.ค. 45	-	
15. การปฏิรูประบบการพัฒนายางพาราไทย		17 ก.ย. 45	-	
16. โครงการปรับปรุงพันธุ์ยางพารา		25 ก.ย. 45	-	
17. ความร่วมมือเรื่องข้าว		15 ต.ค. 45	-	
18. มาตรการรักษาเสถียรภาพราคายางพาราของเกษตรกร		12 พ.ย. 45	-	
19. มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวของภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และเพื่อเสริมรายได้ของผู้มีรายได้น้อย		3 ธ.ค. 45	-	

มาตรการ	ที่มา	ประกาศ ณ วันที่	มีผลบังคับใช้	แหล่งข้อมูลทาง อินเทอร์เน็ต
ข. มาตรการการค้า	มติ ครม.			www.thaigov.go.th เลือก
1. การนำเข้าเส้นไหมปี 2545 ภายใต้ข้อผูกพันองค์การการค้าโลก		15 ม.ค. 45	1 ม.ค. 45	- ข่าวการประชุม ครม.
2. การห้ามนำเข้าเพชรจากเซียร์ราลีโอน ตามมติสหประชาชาติ		22 ม.ค. 45	5 ม.ค. 45 (11 เดือน)	- ประมวลข่าว ครม. - เลือกวันที่ต้องการ
3. การขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐกับเกาหลีเหนือ		29 ม.ค. 45	-	
4. ความร่วมมือทางการค้าไทย-อิรัก		12 ก.พ. 45	-	
5. การเปิดตลาดเมล็ดถั่วเหลืองปี 2545		19 ก.พ. 45	1 ม.ค. 45 - 31 ธ.ค. 45	
6. การนำเข้าวัตถุดิบอาหารสัตว์ปี 2545		19 ก.พ. 45	1 ม.ค. 45 - 31 ธ.ค. 45	
7. การเปิดตลาดนำเข้านมผงขาดมันเนย นำนมดิบ และนมพร้อมดื่มตามข้อผูกพันภายใต้องค์การการค้าโลก ปี 2545		19 มี.ค. 45	1 ม.ค. 45 - 31 ธ.ค. 45	
8. การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ		23 เม.ย. 45	23 เม.ย. 45	
9. การห้ามนำยา เกสซ์เคมีภัณฑ์ และเกลือของเกสซ์เคมีภัณฑ์เข้ามาในราชอาณาจักร		23 เม.ย. 45	25 พ.ค. 45	
10. การส่งไม้ยางพาราออกไปนอกราชอาณาจักร		30 เม.ย. 45	14 มิ.ย. 45	
11. โครงการแก้ไขปัญหาภัยปฏิชีวนะตกค้างในสินค้ากุ้งและไก่ส่งออกของไทย		7 พ.ค. 45	7 พ.ค. 45	
12. การจัดตั้งศูนย์บริการส่งออกแบบเบ็ดเสร็จ		7 พ.ค. 45	5 มิ.ย. 45	
13. การส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสารกาเฟอีน		14 พ.ค. 45	29 มิ.ย. 45	
14. ความตกลงทวิภาคีว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างไทยกับสาธารณรัฐเกาหลี		11 มิ.ย. 45	-	
15. การเปิดเสรีการส่งรถยนต์ออกไปได้ในวันหลังการเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก		9 ก.ค. 45	-	

มาตรการ	ที่มา	ประกาศ ณ วันที่	มีผลบังคับใช้	แหล่งข้อมูลทาง อินเทอร์เน็ต
16. การเปิดตลาดนำเข้าสินค้า กระเทียมและเมล็ดพันธุ์ หอมหัวใหญ่สำหรับปี 2545		16 ก.ค. 45	1 ม.ค. 45 - 31 ธ.ค. 45	
17. การขายข้าวให้แก่กีนีโตนีเซีย โดยการหักบัญชี		30 ก.ค. 45	ก.ย. 45 - ก.ค. 46	
18. ความร่วมมือทางวิชาการในการ พัฒนาเทคนิคการตรวจสอบตกค้าง ในอาหารเพื่อการส่งออก		13 ส.ค. 45	-	
19. การลงนามบันทึกความเข้าใจว่า ด้วยการค้าแบบหักบัญชีระหว่าง ไทยกับบังคลาเทศ		13 ส.ค. 45	9 ก.ค. 45	
20. การจัดตั้งสำนักงานบริหารการ นำเข้าของกระทรวงพาณิชย์ และ คณะกรรมการบริหารการนำเข้า		20 ส.ค. 45	-	
21. ร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศ พ.ศ.....		20 ส.ค. 45	-	
22. การเปิดตลาดนำเข้าสินค้ามันฝรั่ง สำหรับปี 2545		27 ส.ค. 45	1 ม.ค. 45 - 31 ธ.ค. 45	
23. ความตกลงกลไกการชำระเงินแบบ ทวิภาคีระหว่างประเทศไทย และประเทศมาเลเซีย		10 ก.ย. 45	-	
24. การจัดตั้งคณะกรรมการบริหาร นโยบายการนำเข้า		17 ก.ย. 45	-	
25. มาตรการส่งออกและนำเข้า สารกาเฟอีน (Caffeine)		1 และ 22 ต.ค. 45	16 พ.ย. 45	
26. การผ่อนคลายนโยบายการส่งออก นำเข้า เครื่องวิทยุคมนาคม		8 ต.ค. 45	-	
27. การใช้เครื่องฉายลำแสงอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับส่งออกผลไม้ไทยไป สหรัฐอเมริกา		19 พ.ย. 45	-	
28. การแก้ปัญหาการส่งออกสินค้ากุ้ง และไก่ไปยังสหภาพยุโรปและ สหรัฐอเมริกา		26 พ.ย. 45	-	
29. การนำเข้าไม้สักเข้ามาในราชอาณาจักร		3 ธ.ค. 45	-	
30. การเปิดตลาดเมล็ดถั่วเหลืองตาม ข้อผูกพันภายใต้องค์การ การค้าโลก ปี 2546		24 ธ.ค. 45	1 ม.ค. 46 - 31 ธ.ค. 46	

มาตรการ	ที่มา	ประกาศ	มีผลบังคับใช้	แหล่งข้อมูลทาง
ค. มาตรการอุตสาหกรรม	มติ ครม.			www.thaigov.go.th เลือก
1. แนวทางการแก้ไขปัญหาอุตสาหกรรมนมทั้งระบบ		25 ก.พ. 45	-	- ข่าวการประชุม ครม. - ประมวลข่าว ครม.
2. ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดจำนวนการจ้างงาน และมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของกิจการที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม		5 มี.ค. 45	-	- เลือกวันที่ต้องการ
3. ร่างประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องการลดอัตราอากร สำหรับสินค้าอุตสาหกรรมในกลุ่มวัตถุดิบตามขั้นตอนการผลิต ได้แก่ หินอ่อน หินแกรนิต และหินทราย		5 มี.ค. 45	-	
4. การปรับแผนการเตรียมความพร้อมของอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย		12 มี.ค. 45	-	
5. การลดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเกี่ยวกับการทำและขายสุราแช่ ชนิดสุราผลไม้ สุราแช่พื้นเมืองฯ ที่เป็นโรงงานขนาดเล็ก		16 ก.ค. 45	-	
6. การยกเว้นอากรศุลกากรเพื่อช่วยเหลืออุตสาหกรรมผลิตเครื่องรับโทรทัศน์ และเคเบิลใยแก้วนำแสง		20 ส.ค. 45	-	
7. การส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของประเทศ		20 ส.ค. 45	-	
8. การยกเลิกยกเว้นภาษีสรรพสามิตน้ำมันเตาและน้ำมันที่คล้ายกันที่ใช้เป็นวัตถุดิบในโรงกลั่นน้ำมัน		5 พ.ย. 45	-	
9. การแก้ไขปัญหาหนี้มดขี้ และการบริหารจัดการโครงการอาหารเสริม (นม)		26 พ.ย. 45	-	
ง. มาตรการราคา				
1. การปรับค่าไฟฟ้าอัตโนมัติ(ค่า Ft)	มติคณะอนุกรรมการกำกับดูแลการปรับอัตราค่าไฟฟ้าโดยอัตโนมัติ	12 ก.พ. 45	ก.พ. 45 - พ.ค. 45	www.nepo.go.th เลือก - วารสารนโยบายพลังงาน

มาตรการ	ที่มา	ประกาศ ณ วันที่	มีผลบังคับใช้	แหล่งข้อมูลทาง อินเทอร์เน็ต
2. การปรับราคาก๊าซหุงต้ม	มติคณะกรรมการ นโยบาย พลังงาน แห่งชาติ	28 ก.พ. 45	1 มี.ค. 45	www.nepo.go.th เลือก - วารสารนโยบาย พลังงาน
3. การปรับค่าไฟฟ้าอัตโนมัติ(ค่า Ft)	มติคณะ อนุกรรมการ กำกับสูตร การปรับ อัตราค่า ไฟฟ้าโดย อัตโนมัติ	31 พ.ค. 45	มี.ย. 45 - ก.ย. 45	www.nepo.go.th เลือก - วารสารนโยบาย พลังงาน
4. การปรับค่าไฟฟ้าอัตโนมัติ (ค่า Ft)	มติคณะ อนุกรรมการ กำกับสูตร การปรับ อัตราค่า ไฟฟ้าโดย อัตโนมัติ	27 ก.ย. 45	ต.ค. 45 - ม.ค. 46	www.nepo.go.th เลือก - วารสารนโยบาย พลังงาน
5. การปรับค่าจ้างขั้นต่ำ	มติคณะ กรรมการ ค่าจ้าง	18 ธ.ค. 45	1 ม.ค. 46	www.mol.go.th
6. การปรับราคาก๊าซหุงต้ม	มติคณะ กรรมการ พิจารณา นโยบาย พลังงาน	29 ต.ค. 45	30 ต.ค. 45	www.eppo.go.th
จ. มาตรการแรงงาน	มติ ครม.			www.thaigov.go.th เลือก
1. ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดระยะเวลา เวลาการมีสิทธิได้รับผลประโยชน์ ตอบแทน กรณีผู้ประกันตนสิ้น สภาพการเป็นลูกจ้าง		8 ม.ค. 45	-	- ข่าวการประชุม ครม. - ประมวลข่าว ครม. - เลือกวันที่ต้องการ
2. การปรับเพิ่มอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ		15 ม.ค. 45	-	
3. มาตรการเสริมช่วยค่าครองชีพ แรงงาน		29 ม.ค. 45	-	
4. การกำหนดจำนวนคนต่างด้าว ซึ่งจะมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2545		30 ก.ค. 45	-	
5. การปรับปรุงอัตราเงินเดือนค่าจ้าง ขั้นต่ำสำหรับลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ		30 ก.ค. 45	-	

มาตรการ	ที่มา	ประกาศ ณ วันที่	มีผลบังคับใช้	แหล่งข้อมูลทาง อินเทอร์เน็ต
6. การดำเนินการจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ปี 2545 - 2546		27 ส.ค. 45, 3 ก.ย. 45 และ 24 ก.ย. 45	-	
7. แนวทางดำเนินการจดทะเบียนลูกเรือประมงต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ปี 2545 - 2546		25 ก.ย. 45	-	
8. การกำหนดอัตราเงินสมทบกองทุนประกันสังคม		17 ธ.ค. 45	1 ม.ค. 46	
9. การปรับเพิ่มอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ		24 ธ.ค. 45	1 ม.ค. 46	
10. การเพิ่มประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร		24 ธ.ค. 45	1 ธ.ค. 45	
ฉ. มาตรการบริการ	มติ ครม.			www.thaigov.go.th
1. การส่งเสริมการท่องเที่ยวและการถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย		15 ม.ค. 45	1 ก.พ. 45	เลือก
2. การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำประปาบนเกาะที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ		6 ส.ค. 45	ปี 2546-2547	- ข่าวการประชุม ครม. - ประมวลข่าว ครม. - เลือกวันที่ต้องการ
3. การพิจารณาทบทวนพิธีการ และกระบวนการเข้าเมืองของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ		20 ส.ค. 45	-	
4. แนวทางการจัดการธุรกิจค้าปลีก		20 ส.ค. 45	-	
5. การยกเว้นการตรวจลงตราให้แก่สมาชิกกลุ่มเศรษฐกิจเอเปคที่เข้าร่วมโครงการบัตรเดินทางสำหรับนักธุรกิจเอเปค		20 ส.ค. 45	-	
6. บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงาน		24 ส.ค. 45	-	
7. ความตกลงระหว่างไทย - รัสเซียว่าด้วยการยกเลิกการตรวจลงตราสำหรับผู้ถือหนังสือเดินทางทูตและหนังสือเดินทางราชการ		15 ต.ค. 45	-	

มาตรการ	ที่มา	ประกาศ ณ วันที่	มีผลบังคับใช้	แหล่งข้อมูลทาง อินเทอร์เน็ต
8. การกำหนดให้ประเทศสหพันธรัฐ รัสเซียอยู่ในบัญชีรายชื่อประเทศ ที่สามารถขอรับการตรวจลงตรา ช่องทางอนุญาตนของด่านตรวจ คนเข้าเมือง		12 พ.ย. 45	-	
ข. มาตรการตลาดทุน				
1. การปรับโครงสร้างคณะกรรมการ ก.ล.ต.	ข่าว ก.ล.ต.	6 ม.ค. 45	-	http://www.sec.or.th/ secrgen/news/secnews/ 2545/1-45.doc
2. การแก้ไขเกณฑ์การจัดการกองทุน สำรองเลี้ยงชีพ	ข่าว ก.ล.ต.	11 ม.ค. 45	-	http://www.sec.or.th/ secrgen/news/secnews/ 2545/3-45.shtml#b3
3. การขยายขอบเขตการประกอบ ธุรกิจอื่นของบริษัทหลักทรัพย์	ข่าว ก.ล.ต.	11 ก.พ. 45	-	http://www.sec.or.th/ secrgen/news/secnews/ 2545/6-45.shtml#b1
4. การปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ของบริษัทหลักทรัพย์และกองทุน	ข่าว ก.ล.ต.	11 ก.พ. 45	-	http://www.sec.or.th/ secrgen/news/secnews/ 2545/6-45.shtml#b1
5. เกณฑ์การพิจารณาให้ใบอนุญาต ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภท การจัดการเงินร่วมลงทุน	ข่าว ก.ล.ต.	11 ก.พ. 45	-	http://www.sec.or.th/ secrgen/news/secnews/ 2545/6-45.shtml#b1
6. แผนการดำเนินงานด้าน good corporate governance ในปี 45 มุ่งเพิ่มสิทธิของผู้ถือหุ้น รายย่อย เน้นความโปร่งใส และยกระดับตัวกลาง	ข่าว ก.ล.ต.	14 มี.ค. 45	-	http://www.sec.or.th/ secrgen/news/secnews/ 2545/10-45.shtml
7. การปรับโครงสร้างคณะกรรมการ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ข่าว ก.ล.ต.	17 เม.ย. 45	-	http://www.sec.or.th/ secrgen/news/secnews/ 2545/11-45.shtml
8. การกำหนดอัตราส่วนการลงทุน ของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่มี นโยบายการลงทุนในตลาดเงิน	สำนักงาน คณะ กรรมการ ตลาด หลักทรัพย์	30 ก.ค. 45	1 ส.ค. 45	http://www.sec.or.th/ secrgen/notice/off/off/ off2545/off3445.doc
9. การแก้ไขเกณฑ์การควบหรือรวม กองทุนรวม	มติคณะ กรรมการ ก.ล.ต.	12 ก.ค. 45	-	http://www.sec.or.th/ secrgen/news/secnews/ 2545/20-45.shtml#b2

มาตรการ	ที่มา	ประกาศ ณ วันที่	มีผลบังคับใช้	แหล่งข้อมูลทาง อินเทอร์เน็ต
10. หลักเกณฑ์และวิธีการลงทุนในหรือมีไว้ซึ่งหลักทรัพย์และทรัพย์สินของสถาบันการเงินที่จัดโครงการให้สิทธิสมาชิกซื้อที่อยู่อาศัยโดยการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน	สนง. คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์	18 ก.ค. 45	1 ส.ค. 45	http://www.sec.or.th/secrgen/notice/off/off/off2545/off3145.doc
11. การขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจของบริษัทหลักทรัพย์	มติคณะ กรรมการ ก.ล.ต.	11 ต.ค. 45	-	http://www.sec.or.th/secrgen/news/secnews/2545/news2545.shtml
12. การอนุญาตให้บริษัทหลักทรัพย์เป็นผู้ค้าประกันกองทุนรวมมีประกัน	มติคณะ กรรมการ ก.ล.ต.	11 ต.ค. 45	-	http://www.sec.or.th/secrgen/news/secnews/2545/news2545.shtml
13. การแก้ไขเกณฑ์การตั้งตัวแทนจำหน่ายหลักทรัพย์	ข่าว ก.ล.ต.	11 พ.ย. 45	-	http://www.sec.or.th/secrgen/news/secnews/2545/31-45.shtml
14. เกณฑ์การออกและเสนอขายหุ้นกู้อนุพันธ์ (Structured Notes)	ข่าว ก.ล.ต.	16 ธ.ค. 45	-	http://www.sec.or.th/secrgen/news/secnews/2545/34-45.shtml
15. ก.ล.ต. ประกาศ ปี 46 รุกเพิ่มช่องทางให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในตลาดทุนมากขึ้น หลังจากปี 45 ผลักดันการสร้าง ความเชื่อมั่นในตลาดทุนผ่าน การส่งเสริมบรรยากาศที่ดี เป็นไปตามเป้าหมาย	ข่าว ก.ล.ต.	24 ธ.ค. 45	-	http://www.sec.or.th/secrgen/news/secnews/2545/35-45.shtml
16. ข้อกำหนดพิเศษสำหรับการขออนุญาตและการเสนอขายหลักทรัพย์ที่ออกใหม่	ประกาศ คณะ กรรมการ กำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์	2 ธ.ค. 45	16 ธ.ค. 45	http://www.sec.or.th/secrgen/notice/com/com2545/com2545.shtml

การดำเนินงานของ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

การดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยในปี 2545

การดำเนินงานเกี่ยวกับเงินสำรองทางการและการพิมพ์ธนบัตร

ก. การดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารเงินสำรองทางการ

ในปี 2545 ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้บริหารเงินสำรอง โดยยึดหลักความมั่นคงปลอดภัยในสินทรัพย์ที่ลงทุน การดำรงสภาพคล่องให้สอดคล้องกับนโยบายด้านอัตราแลกเปลี่ยน และการบริหารภาระหนี้ โดยให้ได้รับผลตอบแทนภายใต้กรอบความเสี่ยงและหลักเกณฑ์ที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการนโยบายการเงินตามแนวทางการลงทุนซึ่งอนุมัติโดยคณะกรรมการบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ

ในการบริหารเงินสำรองต้องมีการศึกษาติดตาม ภาวะเศรษฐกิจการเงินและปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาแนวโน้มอัตราแลกเปลี่ยน และอัตราดอกเบี้ยทั้งระยะสั้น และระยะยาวของเงินสกุลสำคัญ ๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อค่าเงิน ราคาพันธบัตร และตราสารที่ได้ลงทุนไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้การลงทุนดังกล่าวได้รับผลประโยชน์สูงสุดในกรอบความเสี่ยงที่กำหนด โดยมีสภาพคล่องในระดับที่เหมาะสม

สรุปการดำเนินงานจากการบริหารเงินสำรองที่สำคัญได้แก่ การบริหารกองทุนสภาพคล่องกองทุนเพื่อการลงทุน และกองทุนเพื่อการชำระหนี้ โดยระหว่างปี 2545 ได้มีการชำระคืนต้นเงินกู้แก่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ และธนาคารกลางต่าง ๆ ตามโครงการความช่วยเหลือของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เป็นเงินต้นจำนวน 3.9 พันล้านดอลลาร์ สรอ. หรือร้อยละ 29 ของยอดเงินทั้งหมดที่ได้กู้ยืมตามโครงการดังกล่าว

ข. การนำธนบัตรออกใช้

ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2545 ธนบัตรออกใช้มีจำนวนทั้งสิ้น 2,527.8 ล้านฉบับ คิดเป็นมูลค่ารวม 569,443.7 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 6.7 และ 15.0 ตามลำดับ

เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2545 ธปท. ได้ออกใช้ธนบัตรชนิดราคา 100 บาท ที่ระลึกในโอกาสครบรอบ 100 ปี ธนบัตรไทย โดยจ่ายแลกธนบัตรให้แก่ประชาชน ในวันที่ 9 กันยายน 2545

ตารางที่ 1 การนำธนบัตรออกใช้
ในปี 2545

ชนิดราคา	จำนวน
500000 บาท	235 ฉบับ
1000 บาท	376.4 ล้านฉบับ
500 บาท	220.5 ล้านฉบับ
100 บาท	574.5 ล้านฉบับ
50 บาท	130.6 ล้านฉบับ
20 บาท	732.4 ล้านฉบับ
10 บาท	336.0 ล้านฉบับ
5 บาท	24.5 ล้านฉบับ
1 บาท	106.6 ล้านฉบับ
50 สตางค์	18.9 ล้านฉบับ
บัตรธนาคาร 60 บาท	7.3 ล้านฉบับ

ธนบัตรปลอมที่ตรวจพบและได้รับแจ้งในปี 2545 รวมทั้งประเทศมีจำนวนทั้งสิ้น 14,192 ฉบับ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 60.8 ธนบัตรปลอมที่ตรวจพบมากที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ ธนบัตรชนิดราคา 500 บาท 1000 บาท และ 100 บาท โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 5,775, 4,559 และ 3,743 ฉบับ ตามลำดับ ธนบัตรปลอมทั้งสามชนิดราคานี้มีจำนวนรวมคิดเป็นร้อยละ 99.2 ของธนบัตรปลอมที่ตรวจพบ

ค. ฐานะทุนสำรองเงินตรา

สำหรับทุนสำรองเงินตรา ณ สิ้นปี 2545 มีมูลค่าทั้งสิ้น 569,443.7 ล้านบาท เท่ากับ มูลค่าธนบัตรออกใช้ โดยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นจากปี 2544 ร้อยละ 15.1 ประกอบด้วยสินทรัพย์ ประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 : บัญชีทุนสำรองเงินตรา ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2545		
	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)
1. ทองคำ	28,422.6	5.0
2. เงินตราต่างประเทศ	162,129.7	28.5
3. หลักทรัพย์ต่างประเทศ	378,891.4	66.5
4. หลักทรัพย์รัฐบาลไทย	0.0	0.0
รวม	569,443.7	100.0

ง. การดำเนินงานของโรงพิมพ์ธนบัตร

งานประจำ

1. การผลิตและส่งมอบธนบัตร

ในปี 2545 โรงพิมพ์ธนบัตรผลิตธนบัตรได้ 1,945 ล้านฉบับ ส่งมอบให้สายออกบัตรธนาคาร และสำนักงานภาค รวม 1,796 ล้านฉบับ เป็นเงินค่าพิมพ์ทั้งสิ้น 2,007.87 ล้านบาท

2. การผลิตและส่งมอบสิ่งพิมพ์อื่น

2.1 อาคารแสดมปี กรมสรรพากร

ผลิตอาคารแสดมปีชนิดราคา 1 บาท และ 5 บาท จำนวน 31.2 ล้านดวง ส่งมอบตามจำนวนสิ่งพิมพ์ของกรมสรรพากร จำนวน 30 ล้านดวง และส่วนที่ผลิตเกินเป้าหมายอีก จำนวน 1.2 ล้านดวง รวมจำนวนส่งมอบทั้งสิ้น 31.2 ล้านดวง เป็นเงินทั้งสิ้น 4,056,000 บาท

2.2 เชื้อ สำหรับงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลิตเชื้อให้แก่สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวนรวม 3,050 เล่ม ซึ่งส่งมอบครบตามจำนวนที่สั่งพิมพ์ จำนวน 3,000 เล่ม และส่งมอบส่วนที่ผลิตเกินเป้าหมายอีก 50 เล่ม เป็นเงินค่าพิมพ์ทั้งสิ้น 152,500 บาท

2.3 แผ่นพับบรรจุธนบัตรชนิดราคา 100 บาท ที่ระลึก 100 ปี ธนบัตรไทย

ผลิตแผ่นพับบรรจุธนบัตรชนิดราคา 100 บาทที่ระลึก 100 ปีธนบัตรไทย ให้ฝ่ายกิจการธนาคาร จำนวน 16,000 แผ่น เป็นเงินทั้งสิ้น 192,000 บาท

3. การผลิตหมึกพิมพ์

ในปี 2545 โรงพิมพ์ธนบัตรผลิตหมึกพิมพ์ได้ทั้งสิ้น 243.27 ตัน สำหรับใช้ในการผลิตธนบัตรและสิ่งพิมพ์อื่น

4. งานค้นคว้าวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

ในปี 2545 โรงพิมพ์ธนบัตรได้ดำเนินการค้นคว้าวิจัยและพัฒนา รวม 19 โครงการ ณ วันสิ้นปี มีโครงการที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว 7 โครงการ ดังนี้

- (1) โครงการปรับปรุงการแห้งตัวของหมึกพิมพ์สีพื้น
- (2) โครงการพัฒนาการปรับปรุงคุณภาพของพลาสติกการ์ดเทอร์มัลธนบัตร
- (3) โครงการการพัฒนาหมึกพิมพ์เส้นนูนชนิดราคา 20 บาท ที่เหลือทิ้งกลับมาใช้ประโยชน์
- (4) โครงการการประดิษฐ์เครื่องตรวจสอบ IR ในหมึกพิมพ์ธนบัตร
- (5) โครงการการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานเครื่องทดสอบความทนทานต่อการขยำยี่โดยใช้ระบบ Pneumatic
- (6) โครงการการพัฒนาหมึกพิมพ์ธนบัตรชนิดราคา 500 บาท
- (7) โครงการพัฒนากระบวนการผลิตวารินซ์เคลือบผิว

5. การดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

5.1 ระบบบริหารคุณภาพ ISO 9001

สำนักรับรองระบบคุณภาพ (สร.) ได้เข้าตรวจประเมินประจำปี และให้การรับรองระบบคุณภาพตามมาตรฐาน ISO 9001 : 1994 แก่โรงพิมพ์ธนบัตร ภายใต้ขอบเขตการออก

แบบและผลิตภัณฑ์ชนิดราคา 20 บาท 100 บาท 500 บาท และ 1000 บาท ตั้งแต่วันที่ 8 กรกฎาคม 2545 เป็นต้นไป โดยโรงพิมพ์ธนบัตรจะเข้าสู่ระบบคุณภาพ ISO 9000 Version 2000 ซึ่งมุ่งเน้นการบริหารกระบวนการ (Process Approach) และปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5.2 ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001

สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ หรือ Management System Certification Institute (Thailand) : MASCI ได้เข้าตรวจติดตามการแก้ไขสิ่งที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ISO 14001 เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2545 และคณะทวนตรวจรับรองระบบของ สรอ. มีมติอนุมัติให้การรับรองระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001 แก่โรงพิมพ์ธนบัตร ภายใต้ขอบเขตการผลิตธนบัตรและสิ่งพิมพ์อื่น ตั้งแต่วันที่ 28 มิถุนายน 2545 เป็นต้นไป

งานโครงการ

1. โครงการปรับโครงสร้างองค์กรของโรงพิมพ์ธนบัตร

ในปี 2545 โรงพิมพ์ธนบัตรดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรใหม่ โดยได้จัดสรรอัตรากำลังตามโครงสร้างองค์กรใหม่ และได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว ตั้งแต่ สิงหาคม 2545

2. โครงการรับพิมพ์ตราไปรษณียากรที่ระลึก 100 ปี ธนบัตรไทย

ในปี 2545 โรงพิมพ์ธนบัตรได้รับพิมพ์ตราและแผ่นพิมพ์ตราไปรษณียากรที่ระลึก จำนวน 2 ล้านดวง และ 200,000 แผ่น ตามลำดับ และได้ส่งมอบให้กับการสื่อสารแห่งประเทศไทยครบถ้วนตามสัญญาแล้ว

3. โครงการก่อสร้างโรงพิมพ์ธนบัตรแห่งที่สอง

ในปี 2545 โรงพิมพ์ธนบัตรได้ลงนามในสัญญาจ้างบริษัทที่ปรึกษากับ บริษัท อินเทอร์เน็ตเอ็นช้านแนลไพรเวจ แอดมินิสเตรชั่น จำกัด และลงนามในสัญญาแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาจ้างทำงานทางด้านสถาปัตยกรรมและวิศวกรรมกับ บริษัท ดีไซน์ 103 จำกัด และบริษัท คาซ่า จำกัด แล้ว เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2545 ขณะนี้กำลังดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ตามที่สัญญาจ้างฯ กำหนด

4. โครงการพัฒนาระบบงานด้านบัญชี งบประมาณ และพัสดุ (โครงการ รพธ.)

โรงพิมพ์ธนบัตรได้จัดจ้างผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ บริษัท ที.เอ็น. อินฟอร์เมชั่น ซิสเต็มส์ จำกัด (TNIS) เพื่อพัฒนาและติดตั้งการใช้งาน โดยเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2545 บริษัทดังกล่าวได้ส่งมอบงานโครงการระยะที่ 1 Project Preparation & Code Structure Design ประกอบด้วยการสำรวจระบบงานปัจจุบัน การออกแบบแนวคิดระบบใหม่ และการดำเนินงานในระยะที่ 2 Business

Blueprint Phase ชิ้นงานย่อย Design Business Process และขั้นตอนต่อไปจะเป็นการทำ Configuration

กิจการธนาคาร

ก. การจัดการเกี่ยวกับเงินสด

1. การรับ - จ่ายเงินสด

ในปี 2545 ธปท. (รวมสำนักงานบางขุนพรหม สุรวงศ์ และสำนักงานภาค) รับเงินสดจากคลังจังหวัด ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงิน ส่วนราชการและอื่น ๆ รวมทั้งสิ้น 1,180,635.8 ล้านบาท เทียบกับปีก่อนซึ่งรับเงินสดรวมทั้งสิ้น 1,149,968.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 30,667 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.67 ในขณะที่มียอดจ่ายเงินสดทั้งสิ้น 1,249,562.6 ล้านบาท เทียบกับปีก่อนซึ่งมียอดจ่ายทั้งสิ้น 1,185,852 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 63,710.6 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.37 สรุปรวมตลอดปี 2545 มียอดจ่ายเงินสดสุทธิ 68,926.8 ล้านบาท

2. ฐานะเงินสด

ในปี 2545 มีการนำหลักทรัพย์เข้าบัญชีทุนสำรองเงินตราเพื่อเพิ่มธนบัตรออกใช้จำนวน 141,826.7 ล้านบาท และมีการถอนหลักทรัพย์ออกจากทุนสำรองเงินตรา เพื่อลดธนบัตรออกใช้จำนวน 67,384.3 ล้านบาท ดังนั้น ในปี 2545 มีการนำส่งหลักทรัพย์เข้าทุนสำรองเงินตราสูงกว่าการถอนหลักทรัพย์ออกจากทุนสำรองเงินตราสุทธิ 74,442.4 ล้านบาท เป็นผลให้หลักทรัพย์ที่เป็นทุนสำรองเงินตราในปี 2545 เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ซึ่งมี 495,001.3 ล้านบาท เป็นจำนวน 569,443.7 ล้านบาท

ฐานะเงินสดเมื่อสิ้นเดือนธันวาคม 2545 มียอดคงเหลือในบัญชีเงินสดฝากสายออกบัตรธนาคารทั้งสิ้น 10,276 ล้านบาท จำแนกเป็น

ธนบัตรฝากสายออกบัตรธนาคาร	10,273.6	ล้านบาท
เหรียญกษาปณ์ฝากที่สายงานเงินตรา	2.4	ล้านบาท
เหรียญกษาปณ์ฝากที่สายงานเงินตรา สุรวงศ์	0.0	ล้านบาท

สำหรับเหรียญกษาปณ์ทุกชนิดราคา ฝากกระทรวงการคลังเพียงสิ้นวันที่ 31 ธันวาคม 2545 มียอดคงเหลือเป็นศูนย์

ข. การเป็นศูนย์กลางการโอนเงิน

ในปี 2545 ธปท. ได้ดำเนินการโอนเงินทั้งสิ้น 4,585,502.5 ล้านบาท จำแนกเป็นการโอนเข้ากรุงเทพมหานคร รวม 2,556,826.2 ล้านบาทและโอนเงินออกไปต่างจังหวัดรวม

2,028,676.3 ล้านบาท ยอดเงินโอนเข้ากรุงเทพมหานคร มากกว่าการโอนเงินออกไปต่างจังหวัด 528,149.9 ล้านบาท

ยอดการโอนเงินดังกล่าว มีส่วนของการโอนเงินของธนาคารพาณิชย์ สำนักงานใหญ่ กับสาขาของธนาคารพาณิชย์นั้นในจังหวัดที่ตั้งของสำนักงานภาค ธปท. ผ่านระบบบาทเน็ตทั้งสิ้น 1,287,388.8 ล้านบาท เป็นการโอนเงินเข้ากรุงเทพมหานคร 881,089.7 ล้านบาท และโอนเงินออก 406,299.1 ล้านบาท ยอดเงินโอนเข้ากรุงเทพมหานคร มากกว่าการโอนเงินออก 474,790.6 ล้านบาท สำหรับการโอนเงินฝากของ ธปท. ที่สำนักงานคลังจังหวัด มียอดการโอนเงินเข้ากรุงเทพมหานคร จำนวน 501,325 ล้านบาท และโอนเงินออกไปจังหวัดจำนวน 246,925 ล้านบาท ยอดเงินโอนเข้ากรุงเทพมหานคร มากกว่าการโอนเงินออก 254,400 ล้านบาท

1. การโอนเงินมูลค่าสูง

ณ สิ้นปี 2545 ระบบบาทเน็ตมีสถาบันผู้ให้บริการทั้งสิ้น 65 สถาบัน จำแนกเป็น ธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศ 13 ธนาคาร สาขาธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในต่างประเทศ 18 ธนาคาร บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ และบริษัทหลักทรัพย์ 18 บริษัท สถาบันการเงินเฉพาะกิจ ส่วนงานราชการ และสถาบันอื่นๆ 9 แห่ง ส่วนงานภายใน ธปท. 7 ส่วนงาน

ปริมาณการโอนเงินผ่านระบบบาทเน็ตในปี 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 802,625 รายการ จำนวนรายการเพิ่มขึ้นจากปี 2544 คิดเป็นร้อยละ 6.56 ในขณะที่มูลค่ารวมทั้งสิ้น 67.13 ล้านบาท ลดลงจากปี 2544 เพียงร้อยละ 2.63 โดยจำแนกเป็นการโอนเงินทั้งสิ้น 765,417

ตารางที่ 3 : อุดรกรรมการณ์โอนเงินและตราสารหนี้ภาครัฐผ่านบาทเน็ต

อุดรกรรม	ปริมาณ (รายการ)			มูลค่า (ล้านบาท)		
	2544	2545	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	2544	2545	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
การโอนเงินระหว่างสถาบัน ^{1/}	199,444	163,644	-17.95	41.27	36.80	-10.84
การโอนเงินเพื่อบุคคลที่สาม	552,590	601,773	8.90	27.64	28.84	4.34
การโอนตราสารหนี้พร้อมชำระราคา	1,159	37,208	33.30 ^{2/}	0.03	1.46	306.55 ^{2/}
การโอนตราสารหนี้ที่ไม่มีชำระราคา	2	119	1,000.00 ^{2/}	0.00	0.03	N.A. ^{2/}
รวมทั้งสิ้น ^{3/}	753,193	802,625	6.56	68.94	67.13	-2.63

หมายเหตุ : 1/ รวมปริมาณมูลค่าการโอนเงินระหว่างภูมิภาค ปริมาณและมูลค่าการชำระคูลท์กบฏชีระหว่างสถาบัน
2/ ระบบบาทเน็ตเปิดให้บริการโอนตราสารหนี้ พร้อมชำระราคา และการโอนตราสารหนี้ที่ไม่มีการชำระราคา เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2544
3/ ปริมาณและมูลค่ารวมทั้งสิ้นไม่รวมปริมาณและมูลค่าของการโอนตราสารหนี้ที่ไม่มีการชำระราคา

รายการ มูลค่ารวม 65.64 ล้านล้านบาท และการโอนตราสารหนี้พร้อมชำระราคาตราสารหนี้ที่ ธปท. เป็นนายทะเบียนมีปริมาณทั้งสิ้น 37,208 รายการ มูลค่ารวม 1.46 ล้านล้านบาท นอกจากนี้ ยังมี การโอนตราสารหนี้ที่ไม่มีการชำระราคาอีก 119 รายการ โดยมีราคาตรา (Face Value) รวมทั้งสิ้น 0.03 ล้านล้านบาท

ในส่วนของ การโอนเงินจำแนกเป็นการโอนเงินเพื่อบุคคลที่สามมีทั้งสิ้น 601,773 รายการ มูลค่ารวม 28.84 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 8.90 และร้อยละ 4.34 ตามลำดับ การโอนเงินระหว่างสถาบัน 163,644 รายการ มูลค่ารวม 36.80 ล้านล้านบาท ซึ่งรวมถึงการ ชำระดุลหักบัญชีระหว่างสถาบันผ่านระบบบาทเน็ต จำนวน 1,943 รายการ คิดเป็นมูลค่า 3.0 ล้านล้านบาท จำนวนรายการและมูลค่าลดลงร้อยละ 17.95 และ 10.84 ตามลำดับ และรวมถึง การโอนเงินระหว่างภูมิภาคของธนาคารพาณิชย์ผ่านระบบบาทเน็ตจำนวน 6,362 รายการ มูลค่า 1.29 ล้านล้านบาท คิดเป็นจำนวนรายการที่ลดลงร้อยละ 16.10 และมูลค่าลดลงร้อยละ 5.15 สาเหตุส่วนหนึ่งเนื่องมาจากธนาคารพาณิชย์สามารถทำรายการโอนเงินที่ผู้แทน ธปท. และที่ ธปท. สำนักงานภาค ผ่านระบบโอนเงินภูมิภาค ซึ่งสายเงินฝากและตราสารหนี้ได้เปิดให้บริการมาตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2545 ทำให้จำนวนรายการและมูลค่าการโอนเงินโดยรวมและการโอนเงิน ระหว่างภูมิภาคผ่านระบบบาทเน็ตลดลง

การเพิ่มประสิทธิภาพและการลดความเสี่ยงของการส่งมอบและชำระราคาตราสาร หนี้ภาครัฐ

สายระบบการชำระเงิน ได้ศึกษาและหารือร่วมกับ หน่วยงานใน ธปท. และ ที่ปรึกษาจาก Reserve Bank of Australia และ World Bank รวมทั้ง สถาบันภายนอกที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการคลัง สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย บริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ประเทศไทย จำกัด รวมทั้ง สถาบันการเงิน เพื่อพิจารณาการเพิ่มประสิทธิภาพ และการลดความเสี่ยงของการชำระราคา ตราสารหนี้ภาครัฐ โดยสรุปได้ว่า แนวทางที่จะต้องดำเนินการ คือ ให้มีการส่งมอบพร้อมกับการ ชำระราคามากขึ้น ส่งเสริมตราสารหนี้แบบไร้ใบตราสาร (Scripless) จัดให้มีกฎหมายรองรับการ ชำระดุลยอดสุทธิ และแนวทางการพิจารณาการโอนย้ายงานการส่งมอบและชำระราคาตราสารหนี้ ภาครัฐให้แก่สถาบันอื่น

2. การโอนเงินรายย่อย

ระบบ SMART¹ (System for Managing Automated Retail Funds Transfer) หรือ ระบบ การโอนเงินรายย่อยทางอิเล็กทรอนิกส์ ในปี 2545 มีปริมาณธุรกรรมทั้งสิ้น 7,369,264 รายการ คิดเป็นมูลค่า 274.3 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนในอัตราร้อยละ 27.4 และ 48.7 ตามลำดับ

¹ เปลี่ยนชื่อจากระบบ Media Clearing เป็นระบบ SMART เพราะได้ปรับปรุงระบบให้ธนาคารสมาชิก ส่งไฟล์คำสั่งโอนเงินผ่านระบบ Online เพิ่มเดิมจากเดิมที่ส่งด้วยสื่อแบบ Offline

ตารางที่ 4 : มูลค่าธุรกรรมจำแนกตามประเภทธนาคารผู้ส่งข้อมูล
(หน่วย : พันล้านบาท)

ปี	ธนาคารต่างประเทศ	ธนาคารพาณิชย์ไทย			รวมทั้งสิ้น
		ขนาดใหญ่	ขนาดกลางและเล็ก	รวม	
2543	106.2 (49.9)	7.3 (150.9)	7.0 (-7.1)	14.3 (37.0)	120.5 (48.2)
2544	161.0 (51.6)	12.7 (74.0)	10.8 (54.3)	23.5 (64.3)	184.5 (53.1)
2545	224.8 (39.8)	30.7 (141.2)	18.8 (74.1)	49.5 (110.7)	274.3 (48.7)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคือ % การเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

เนื่องจากการชำระเงินผ่านระบบ SMART ได้รับความนิยมจากลูกค้ามากขึ้น เพราะเป็นระบบที่เอื้อต่อการบริหารเงินสด (Cash Management) ของภาคธุรกิจได้ค่อนข้างดี โดยธนาคารต่างประเทศยังเป็นผู้ส่งข้อมูลสูงสุดทั้งปริมาณและมูลค่าในสัดส่วนร้อยละ 75.6 และ 81.9 ตามลำดับ ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์ไทยเริ่มมีการส่งข้อมูลผ่านระบบ SMART เพิ่มขึ้นในอัตราสูง โดยมีมูลค่ารวมเพิ่มขึ้น 1.4 เท่าจากปีก่อน นอกจากนี้ ธนาคารไทยขนาดใหญ่ยังเป็นธนาคารผู้รับข้อมูลในสัดส่วนถึงร้อยละ 82.8 โดยประเภทการโอนเงินที่มีมูลค่าสูงสุด ได้แก่ การโอนเพื่อชำระค่าสินค้าและบริการ (ร้อยละ 55.6 ของมูลค่าการโอนเงินทั้งสิ้น) รองลงมา คือ การโอนเพื่อจ่ายเงินเดือน ค่าจ้าง บำเหน็จบำนาญ (ร้อยละ 35.1 ของมูลค่าการโอนเงินทั้งสิ้น)

ในปี 2545 ธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน) ได้ควบรวมกิจการเข้ากับธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2545 ทำให้ ณ สิ้นปี 2545 มีจำนวนธนาคารสมาชิกทั้งสิ้น 27 ราย ประกอบด้วย ธปท. ธนาคารพาณิชย์ไทย 12 ธนาคาร สาขาธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในต่างประเทศ 12 ธนาคาร และธนาคารเฉพาะกิจ 2 ธนาคาร ได้แก่ ธนาคารออมสิน และธนาคารอาคารสงเคราะห์

3. การหักบัญชีเช็คระหว่างธนาคาร

3.1 การหักบัญชีเช็คระหว่างธนาคารในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ปี 2545 ศูนย์หักบัญชีอิเล็กทรอนิกส์มีธนาคารสมาชิกสิ้นสมาชิกภาพ 2 ธนาคาร และสมัครเพิ่มเติม 2 ธนาคาร กล่าวคือ เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2545 บมจ. ธนาคารศรีนคร สิ้นสมาชิกภาพจากการควบรวมกิจการกับ บมจ. ธนาคารนครหลวงไทย และธนาคารไต-อิจิ คังเงียว จำกัด สิ้นสมาชิกภาพจากผลของการควบรวมกิจการระหว่างธนาคารที่ประเทศญี่ปุ่น เป็นธนาคารมิซูโฮ คอร์ปอเรท จำกัด โดยได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกศูนย์หักบัญชีฯ ในนามธนาคารใหม่

ที่กล่าวในวันเดียวกัน และต่อมาเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2545 บมจ. ธนาคารธนชาติ ได้สมัครเข้าเป็นธนาคารสมาชิกอีก 1 ธนาคาร ส่งผลให้ ณ สิ้นปี 2545 ศูนย์หักบัญชี ยังคงมีจำนวนธนาคารสมาชิกทั้งสิ้น 36 ธนาคาร เท่ากับปี 2544 สำหรับสาขาธนาคารสมาชิกในเขตปฏิบัติการของศูนย์หักบัญชี ณ สิ้นปี 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,932 สาขา เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 41 สาขา

การหักบัญชีระหว่างธนาคารในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลผ่านศูนย์หักบัญชี ในปี 2545 มีปริมาณทั้งสิ้น 58.14 ล้านฉบับ คิดเป็นมูลค่า 16,986.87 พันล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2544 ปริมาณและมูลค่าเช็คเรียกเก็บเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.4 และ 11.9 ตามลำดับ โดยมูลค่าเช็คเรียกเก็บต่อหนึ่งฉบับเพิ่มขึ้นจากเฉลี่ยฉบับละ 0.28 ล้านบาทในปี 2544 เป็นเฉลี่ยฉบับละ 0.29 ล้านบาทในปี 2545 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.2 ทั้งนี้ เป็นผลจากการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยที่อยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ โดยมีแรงขับเคลื่อนสำคัญจากการใช้จ่ายของภาคเอกชนทั้งในส่วนของการอุปโภคบริโภคและการลงทุน การขยายตัวของการส่งออก การดำเนินมาตรการต่าง ๆ ของภาครัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ รวมทั้งภาวะอัตราดอกเบี้ยในประเทศที่ปรับลดลงและอยู่ในระดับต่ำต่อเนื่อง

ปริมาณเช็คคืนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลในปี 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 1.40 ล้านฉบับ มูลค่ารวม 140.62 พันล้านบาท ปริมาณและมูลค่าเช็คคืนเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 0.7 และ 2.7 ตามลำดับ ตามปริมาณเช็คเรียกเก็บที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาเปรียบเทียบ ในรูปของสัดส่วนเช็คคืนต่อเช็คเรียกเก็บแล้วพบว่า ปี 2545 มีสัดส่วนของปริมาณ

ตารางที่ 5 : ปริมาณและมูลค่าเช็คเรียกเก็บ เช็คคืน และเช็คคืนไม่มีเงินในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลที่เรียกเก็บผ่านศูนย์หักบัญชีอิเล็กทรอนิกส์

	ปริมาณ (ฉบับ)			มูลค่า (ล้านบาท)		
	2544	2545	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	2544	2545	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
เช็คเรียกเก็บ	55,186,305	58,139,087	5.4	15,180,890	16,986,866	11.9
มูลค่าเช็คเรียกเก็บ/ฉบับ				0.275	0.292	6.2
เช็คคืน	1,386,418	1,395,521	0.7	136,934	140,622	2.7
	(2.51)	(2.40)		(0.90)	(0.83)	
เช็คคืนไม่มีเงินด้วยเหตุผล 3 ข้อ ^{1/}	829,467	872,892	5.2	66,865	71,868	7.5
	(1.50)	(1.50)		(0.44)	(0.42)	

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคือสัดส่วนต่อเช็คเรียกเก็บ

1/ เหตุผล 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 “เงินในบัญชีไม่พอจ่าย” ข้อ 2 “โปรดติดต่อผู้ส่งจ่าย” และข้อ 3 “ยังไม่มีการตกลงกับธนาคาร”

เช็คคืนและมูลค่าเช็คคืนต่อเช็คเรียกเก็บลดลงจากปีก่อนเล็กน้อย โดยอยู่ที่ระดับร้อยละ 2.40 และ 0.83 ตามลำดับ จากเดิมที่ในปี 2544 อยู่ที่ระดับร้อยละ 2.51 และ 0.90 ตามลำดับ ทั้งนี้ เป็นผลจากภาวะเศรษฐกิจที่กระเตื้องขึ้นเป็นลำดับ ประกอบกับธนาคารพาณิชย์ยังคงเข้มงวดกับการใช้มาตรการคิดค่าปรับผู้ส่งจ่ายเช็คคืนด้วยเหตุผลเพราะไม่มีเงินอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาวินัยในการส่งจ่ายเช็ค

ส่วนปริมาณเช็คคืนด้วยเหตุผลไม่มีเงิน ซึ่งประกอบด้วยเหตุผล ข้อ 1 “เงินในบัญชีไม่พอจ่าย” ข้อ 2 “โปรดติดต่อผู้ส่งจ่าย” ข้อ 3 “ยังไม่มีการตกลงกับธนาคาร” ในปี 2545 มีปริมาณทั้งสิ้น 0.87 ล้านฉบับ มูลค่ารวม 71.87 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 5.2 และ 7.5 ตามลำดับ โดยสัดส่วนของปริมาณเช็คคืนไม่มีเงินต่อเช็คเรียกเก็บอยู่ที่ระดับร้อยละ 1.50 เท่ากับปีก่อนขณะที่สัดส่วนมูลค่าเช็คคืนไม่มีเงินต่อเช็คเรียกเก็บลดลงจากปีก่อนเล็กน้อยจากร้อยละ 0.44 มาอยู่ที่ร้อยละ 0.42

จากข้อมูลสถิติการหักบัญชีเช็คในปี 2545 ที่กล่าวข้างต้น สามารถสรุปถึงภาพรวมของระบบการหักบัญชีเช็คระหว่างธนาคารในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลในปี 2545 ได้ว่า ปริมาณและมูลค่าของเช็คเรียกเก็บและเช็คคืนเพิ่มขึ้นจากปีก่อนตามการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย ทั้งนี้ ในส่วนของเช็คคืน แม้ว่าจะมีปริมาณและมูลค่าเช็คคืนสูงขึ้น แต่เมื่อพิจารณาในรูปของสัดส่วนต่อเช็คเรียกเก็บแล้ว พบว่ามีสัดส่วนของปริมาณและมูลค่าเช็คคืนต่อเช็คเรียกเก็บลดลงจากปีก่อนเล็กน้อย ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงภาวะเศรษฐกิจไทยที่กระเตื้องขึ้นและความมีวินัยในการส่งจ่ายเช็คที่มากขึ้น

3.2 การหักบัญชีเช็คต่างจังหวัด

ในปี 2545 การหักบัญชีเช็คของสำนักหักบัญชีในต่างจังหวัดรวม 86 แห่งทั่วประเทศ ปริมาณเช็คเรียกเก็บระหว่างธนาคารรวมทั้งสิ้น 20.5 ล้านฉบับ คิดเป็นมูลค่า 1,810.5 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 6.5 และ 12.9 ตามลำดับ เป็นผลจากการขยายตัวของเศรษฐกิจโดยรวม ตามการใช้จ่ายภายในประเทศ โดยเฉพาะการอุปโภคบริโภคและการลงทุนของภาคเอกชน ประกอบกับมูลค่าการส่งออกเริ่มขยายตัวสูงขึ้นในปี นี้ จากที่มีอัตราติดลบในปีก่อน

ส่วนปริมาณเช็คคืนในปีนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 0.62 ล้านฉบับ คิดเป็นมูลค่า 41.8 พันล้านบาท ปรับตัวลดลงจากปีก่อนร้อยละ 5 และ 2.8 ตามลำดับ หรือคิดเป็นสัดส่วนของปริมาณและมูลค่าเช็คคืนต่อเช็คเรียกเก็บทั้งหมดเท่ากับร้อยละ 3 และ 2.3 ตามลำดับ

การชำระดุลการหักบัญชีเช็คของสำนักหักบัญชีทั้ง 86 แห่งที่ส่วนกลาง ซึ่งดำเนินการโดยศูนย์หักบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ มีมูลค่าการชำระดุลรวม 254.2 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 15.7 สำหรับเช็คเรียกเก็บข้ามเขตสำนักหักบัญชี (Bill for Collection) ที่เรียกเก็บผ่านศูนย์หักบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ ในปี 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 381,868 ฉบับ คิดเป็นมูลค่า 16.2 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 12.4 และ 43.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 : มูลค่าเช็คเรียกเก็บและเช็คคืนสำนักหักบัญชีต่างจังหวัด
(หน่วย : พันล้านบาท)

ปี	เช็คเรียกเก็บ					เช็คคืน					เช็คข้ามเขต(B/C)
	กลาง	ใต้	ตะวันออกเฉียงเหนือ	เหนือ	รวม	กลาง	ใต้	ตะวันออกเฉียงเหนือ	เหนือ	รวม	
2543	515.7	394.4	316.3	280.9	1,507.3	16.9	10.2	10.7	9.0	46.8	12.0
	(16.9)	(4.0)	(-1.5)	(2.3)	(6.5)	(-16.8)	(-26.8)	(-14.4)	(-9.1)	(-17.4)	(-17.3)
2544	555.5	412.8	342.8	292.2	1,603.3	14.4	10.1	10.3	8.2	43.0	11.3
	(7.7)	(4.7)	(8.4)	(4.0)	(6.4)	(-14.8)	(-1.0)	(-3.7)	(-8.9)	(-8.1)	(-5.8)
2545	633.3	454.5	391.8	331.0	1,810.5	14.7	9.1	10.2	7.7	41.8	16.2
	(14.0)	(10.1)	(14.3)	(13.3)	(12.9)	(2.2)	(-9.5)	(-0.6)	(-5.9)	(-2.8)	(43.3)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคือ % การเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

ค. การเป็นนายธนาคารของรัฐบาล

1. การรับฝากเงินของรัฐบาลและองค์การของรัฐ

เมื่อสิ้นปี 2545 ยอดเงินคงเหลือในบัญชีเงินคงคลังของรัฐบาลที่ ธปท. มีจำนวน 49,133.6 ล้านบาท สูงกว่าเมื่อสิ้นปีก่อน 37,820.6 ล้านบาท หรือร้อยละ 334.31

สำหรับยอดคงเหลือในบัญชีเงินฝากของส่วนราชการและองค์การของรัฐที่สำนักงานใหญ่ของ ธปท. ณ วันสิ้นปี 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 15,825.3 ล้านบาท สูงกว่าปีก่อน 851 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.68

2. การให้กู้ยืมแก่รัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ

ณ สิ้นปี 2545 ธปท. มีการถือครองหลักทรัพย์ภาครัฐลดลงจากปีก่อน โดยส่วนใหญ่มาจากการครบกำหนดของตั๋วเงินคลังและพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ

ธปท. ได้ประเมินผลการทำหน้าที่ของ Primary dealers สำหรับธุรกรรมซื้อขายหลักทรัพย์ (Outright) รวมทั้งบททวนหน้าที่และสิทธิประโยชน์ใหม่ของ Primary dealers ในเดือนพฤษภาคม 2545 โดย ณ สิ้นปี 2545 ธปท. มี Primary dealers สำหรับธุรกรรม outright เป็นจำนวน 9 ราย

ง. การเป็นนายธนาคารของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่น

1. การรับฝากเงินของธนาคารต่าง ๆ

บัญชีเงินฝากของธนาคารต่าง ๆ ที่ ธปท. สำนักงานใหญ่ สำนักงานภาค และที่ผู้แทนที่คลังจังหวัด เมื่อสิ้นปี 2545 มียอดคงเหลือ 54,288.9 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 3,696.4 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.31 จากเมื่อสิ้นปี 2544 จำแนกเป็นยอดเงินฝากที่ ธปท. สำนักงานใหญ่ 48,637.4

ล้านบาท สำนักงานภาค 2,216.7 ล้านบาท และผู้แทนที่คลังจังหวัด 3,434.8 ล้านบาท

2. การรับฝากเงินของสถาบันการเงินอื่น

ยอดเงินฝากคงเหลือของสถาบันการเงินอื่น ๆ ที่ ธปท. สำนักงานใหญ่ ณ สิ้นปี 2545 มีจำนวน 1,084.2 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากสิ้นปีก่อน 44.3 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.26

นอกจากนี้ ยอดเงินฝากคงเหลือของบัญชีเงินฝากอื่น ๆ นอกเหนือจากบัญชีของรัฐบาล และองค์กรของรัฐ ธนาคารและสถาบันการเงิน เมื่อสิ้นปี 2545 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 200,741 ล้านบาท ลดลงจากสิ้นปีก่อน 218,422.6 ล้านบาท หรือร้อยละ 52.11

3. การออกพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย

ในปี 2545 ไม่มีการออกพันธบัตร ธปท. จึงไม่มียอดคงค้าง ณ สิ้นปี 2545

4. การซื้อขายพันธบัตรโดยมีสัญญาว่าจะซื้อคืนหรือขายคืน

ปริมาณธุรกรรมในตลาดซื้อคืนในปี 2545 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 13,658 พันล้านบาท เพิ่มขึ้น 1,471 พันล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 12 จากปี 2544

คณะกรรมการนโยบายการเงินได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (อัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนประเภท 14 วัน) ลง 2 ครั้ง ในวันที่ 22 มกราคม และ 19 พฤศจิกายน ครั้งละร้อยละ 0.25 ทำให้อัตราดอกเบี้ยดังกล่าวลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 1.75 ณ สิ้นปี 2545

ตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2545 ธปท. ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการคิดค่าธรรมเนียมในการทำธุรกรรมในตลาดซื้อคืนเพื่อลดการบิดเบือนของต้นทุนการกู้ยืม และเริ่มการคำนวณมูลค่าหลักทรัพย์ที่นำมาวางเป็นหลักประกันโดยใช้ราคาตลาดแบบมี haircut แทนราคาตรา เพื่อสะท้อนมูลค่าและความเสี่ยงที่แท้จริงของธุรกรรม รวมทั้งให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติสากล

5. การทำธุรกรรมซื้อขายพันธบัตรโดยมีสัญญาว่าจะขายคืนหรือซื้อคืน (Bilateral Repo) ระหว่าง ธปท. และไพรมารี ดีลเลอร์ (Primary Dealer)

ในระหว่างปี 2545 ธปท. ทำธุรกรรมซื้อขายพันธบัตรโดยมีสัญญาว่าจะขายคืนหรือซื้อคืนกับไพรมารี ดีลเลอร์เพื่อเป็นการทดสอบคุณสมบัติและความพร้อมของผู้สมัครเป็นไพรมารี ดีลเลอร์สำหรับธุรกรรม Bilateral Repo โดย ธปท. เป็นผู้ปล่อยสภาพคล่อง อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2545 เป็นช่วงที่ ธปท. พัฒนาระบบงาน electronic เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพรองรับการทำธุรกรรมดังกล่าว จึงได้ชะลอการทำธุรกรรมออกไปก่อน โดยคาดว่าจะเสร็จสมบูรณ์และพร้อมใช้งานประมาณช่วงกลางปี 2546

ในวันที่ 1 ตุลาคม 2545 ไพรมารี ดีลเลอร์ชุดแรกสำหรับ ธุรกรรม Bilateral Repo ได้เริ่มมีผลบังคับใช้ โดย ณ สิ้นปี 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 10 ราย

6. การให้กู้ยืมแก่สถาบันการเงินผ่านหน้าต่างสภาพคล่องสั้นวัน

ในปี 2545 ธปท. มีการปล่อยเงินผ่านหน้าต่างสภาพคล่องสั้นวันเพียงเล็กน้อย โดยอัตราดอกเบี้ยของหน้าต่างสภาพคล่องสั้นวันได้ลดต่ำลงตามการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายจากร้อยละ 3.75 ณ ต้นปี 2545 มาอยู่ที่ระดับร้อยละ 3.25 ณ สิ้นปี 2545

7. การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ภาคเศรษฐกิจสำคัญ

ในปี 2545 ธปท. ได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ภาคเศรษฐกิจสำคัญที่สำนักงานใหญ่และสำนักงานภาคของ ธปท. ผ่านสถาบันการเงินต่างๆ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือภาคการส่งออก การอุตสาหกรรม การเกษตร และภาคธุรกิจอื่นๆ โดยมีวงเงินอนุมัติรวมทั้งสิ้น 118,632.9 ล้านบาท ซึ่งตลอดปี 2545 มีการเบิกจ่ายเงินจาก ธปท. ไปจำนวน 75,235.4 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 38,032.7 ล้านบาท หรือร้อยละ 33.6 และเมื่อสิ้นปี 2545 มียอดเงินคงค้างทั้งสิ้น 18,830.2 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 16,269.5 ล้านบาท หรือร้อยละ 46.4 สรุปดังนี้

7.1 ความช่วยเหลือภาคการส่งออก

ธปท. ได้ให้ความช่วยเหลือภาคการส่งออกผ่านธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) ในปี 2545 เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 17,785.9 ล้านบาท ลดลงจากปี 2544 จำนวน 28,413.2 ล้านบาท หรือร้อยละ 61.5 แยกเป็นการให้กู้ยืมโดยมีตัวสัญญาใช้เงินของธนาคารพาณิชย์เป็นประกัน จำนวน 17,685.9 ล้านบาท และการรับซื้อตัวสัญญาใช้เงินที่ ธสน. เป็นผู้ออกและกระทรวงการคลังรับอวัลเพื่อช่วยเหลือแก่ผู้ส่งออกและผู้ผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกโดยตรงจำนวน 100 ล้านบาท และเมื่อสิ้นปี 2545 มียอดเงินคงค้าง 56.5 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 6,908.6 ล้านบาท หรือร้อยละ 99.2 ทั้งนี้ การให้ความช่วยเหลือทางการเงินภาคการส่งออกแก่ ธสน. ของ ธปท. ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ปี 2537 จะสิ้นสุดโครงการทั้งหมดในสิ้นปี 2545 เพื่อไม่ให้ขัดกับเงื่อนไขของ WTO ที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกอยู่

นอกจากนี้ ในปี 2545 ธปท. ยังให้ความช่วยเหลือแก่การส่งออกข้าวเป็นกรณีพิเศษตามนโยบายของรัฐบาล โดยการรับซื้อตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งออกข้าวระยะยาวแก่รัฐบาลอิรัก ซึ่งเป็นการต่ออายุความช่วยเหลือต่อจากปีก่อนๆ เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 221.8 ล้านบาท และไม่มียอดคงค้าง ณ สิ้นปี 2545 เนื่องจากสิ้นสุดระยะเวลาผ่อนผันการให้ความช่วยเหลือจาก ธปท.

7.2 ความช่วยเหลือภาคอุตสาหกรรม

ธปท. ได้ให้ความช่วยเหลือภาคอุตสาหกรรม โดยการรับซื้อตัวสัญญาใช้เงินจากผู้ประกอบการผ่านธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (บริษัท) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ธพว.) และ ธสน. รวมทั้งการรับซื้อตัวสัญญาใช้เงินที่บริษัทและ ธสน. เป็นผู้ออกและกระทรวงการคลังรับอวัล รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น

ตารางที่ 7 : ผลการดำเนินงานของ ธปท. ในการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ภาคเศรษฐกิจที่สำคัญ ประจำปี 2545 (หน่วย : ล้านบาท)						
ประเภทความอนุเคราะห์	2544		2545		การเปลี่ยนแปลง (+เพิ่ม,- ลด)	
	ยอดรับซื้อ	ยอดเงินคงค้าง สิ้นปี	ยอดรับซื้อ	ยอดเงินคงค้าง สิ้นปี	ยอดรับซื้อ	ยอดเงินคงค้าง สิ้นปี
	(1)	(2)	(3)	(4)	(3) - (1)	(4) - (2)
1. ภาคการส่งออก	47,585.2	7,443.7	18,007.7	56.5	-29,577.5	-7,387.2
1.1 การให้กู้ยืมผ่าน ธสน.	46,199.1	6,965.1	17,785.9	56.5	-28,413.2	-6,908.6
1.2 การรับซื้อตั๋ว การส่งออกข้าว เป็นกรณีพิเศษผ่านธนาคารพาณิชย์	1,386.1	478.6	221.8	-	-1,164.3	-478.6
2. ภาคอุตสาหกรรม	58,987.5	22,641.9	49,644.3	17,441.3	-9,343.2	-5,200.6
2.1 การรับซื้อตั๋ว ผ่านธนาคารพาณิชย์	52,330.2	9,090.3	48,244.3	6,344.6	-4,085.9	-2,745.7
2.2 การให้กู้ยืมผ่านบรรษัท	6,600.0	12,511.8	1,150.0	10,465.6	-5,450.0	-2,046.2
2.3 การให้กู้ยืมผ่าน ธสน.	57.3	1,039.8	250.0	631.1	192.7	-408.7
3. ภาคเกษตรกรรม	6,695.4	1,893.2	7,583.4	1,332.4	888.0	-560.8
3.1 การรับซื้อตั๋ว ผ่านธนาคารพาณิชย์	6,695.4	1,893.2	7,583.4	1,332.4	888.0	-560.8
3.2 การให้กู้ยืมผ่าน ธ.ก.ส.	-	-	-	-	-	-
4. ภาคธุรกิจอื่น ๆ	0.0	3,120.9	0.0	0.0	0.0	-3,120.9
4.1 โครงการพัฒนาชนบท	-	-	-	-	-	-
4.2 โครงการฟื้นฟูสงฆ์หริภุญชัย	-	2,164.8	-	-	-	-2,164.8
4.3 โครงการจัดตั้งสถานศึกษาเอกชน	-	956.1	-	-	-	-956.1
4.4 โครงการปล่อยสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย	-	-	-	-	-	-
รวม	113,268.1	35,099.7	75,235.4	18,830.2	-38,032.7	-16,269.5

49,644.3 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 9,343.2 ล้านบาท หรือร้อยละ 15.8 ทั้งนี้เนื่องจากการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินที่บริษัทและ ธสน. เป็นผู้ออกและกระทรวงการคลังรับอวัลตามโครงการต่างๆ ได้เบิกเงินส่วนใหญ่ไปแล้วในปีก่อน

สำหรับยอดเงินคงค้างเมื่อสิ้นปี 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 17,441.3 ล้านบาท ลดลงจากปี 2544 จำนวน 5,200.6 ล้านบาท หรือร้อยละ 23

7.3 ความช่วยเหลือภาคเกษตรกรรม

รพท. ได้ให้ความช่วยเหลือภาคเกษตรกรรมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 7,583.4 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2544 จำนวน 888 ล้านบาท หรือร้อยละ 13.3 โดยเป็นการรับซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินของผู้ประกอบการผ่านธนาคารพาณิชย์ ขณะที่การให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ซึ่งได้รับวงเงินช่วยเหลือจากรพท. จำนวน 3,000 ล้านบาท ในระหว่างปี 2545 ไม่มีการเบิกเงินจากรพท. เลย เนื่องจาก ธ.ก.ส. มีสภาพคล่องสูง ณ สิ้นปี 2545 มียอดเงินคงค้างจำนวน 1,332.4 ล้านบาท ลดลงจากปี 2544 จำนวน 560.8 ล้านบาท หรือร้อยละ 29.6

7.4 ความช่วยเหลือภาคธุรกิจอื่น ๆ

รพท. ได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ภาคธุรกิจอื่น ๆ ตามนโยบายของรัฐบาลอยู่ 4 โครงการ คือ โครงการพัฒนาชนบท โครงการฟื้นฟูธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ โครงการจัดตั้งสถานศึกษาเอกชน และโครงการปล่อยสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยปี 2545 ซึ่งในปี 2545 ทั้ง 4 โครงการดังกล่าวไม่มีการขอเบิกเงินจากรพท. เลย ทำให้ไม่มียอดเงินคงค้าง ณ สิ้นปี 2545

กิจการในฐานะตัวแทนกระทรวงการคลัง

ก. การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

1. การเปลี่ยนแปลงระเบียบและพิธีการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

ในปี 2545 ได้มีการแก้ไขกฎระเบียบและออกหนังสือเวียนดังนี้

1.1 ประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงิน (ฉบับที่ 10) ลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2545 เพื่อมอบหมายให้ตัวแทนรับอนุญาตเป็นผู้อนุญาตค่าของบางประเภทพร้อมกับปรับปรุงถ้อยคำบางประการในประกาศเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินฉบับก่อน ๆ ให้เหมาะสมกับภาวะการณ์ปัจจุบัน

1.2 หนังสือเวียนเจ้าพนักงานควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินที่ สกง.(14)ว. 2/2545 ลงวันที่ 30 กรกฎาคม 2545 เพื่อปรับปรุงระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำและจัดส่งแบบรายงาน และมอบหมายให้ตัวแทนรับอนุญาตเป็นผู้พิจารณาแก้ไขข้อมูลในแบบรายงานบางประเภท

2. การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

2.1 การโอนทุนของบุคคลไทยออกนอกราชอาณาจักร

ในปี 2545 มีบุคคลไทยโอนทุนออกนอกราชอาณาจักร 222.59 ล้านดอลลาร์ สรอ. โดยแบ่งเป็นการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ 115.01 ล้านดอลลาร์ สรอ. ซื้ออสังหาริมทรัพย์ 3.87 ล้านดอลลาร์ สรอ. ให้กู้ยืมแก่กิจการในต่างประเทศ 45.4 ล้านดอลลาร์ สรอ. และโอนไปให้คนไทยที่ย้ายถิ่นฐานไปอยู่ต่างประเทศ 58.31 ล้านดอลลาร์ สรอ.

2.2 การอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

2.2.1 อนุญาตเรื่องบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศ 161 ราย

2.2.2 อนุญาตค่าสินค้า

2.2.2.1 การหักกลบลบหนี้และอื่น ๆ 145 ราย

2.2.2.2 ผ่อนผันการนำเงินตราต่างประเทศค่าของส่งออกเข้าประเทศเกิน 120 วัน จำนวน 850 ราย

2.2.3 อนุญาตให้ชำระคืนเงินกู้บาท 283 ราย

2.2.4 อนุญาตให้ชำระคืนเงินกู้จากต่างประเทศ 404 ราย

2.2.5 อนุญาตซื้ออสังหาริมทรัพย์ 26 ราย

2.2.6 อนุญาตลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ 11 ราย

2.2.7 อนุญาตลงทุนซื้อหลักทรัพย์ 194 ราย

2.2.8 อนุญาตให้คนไทยที่ไปอยู่ในต่างประเทศชั่วคราวซื้อเงินตราต่างประเทศส่งออกไปใช้ตามความจำเป็น 2 ราย

2.2.9 อนุญาตให้ชาวต่างประเทศโอนเงินกลับประเทศ 137 ราย

2.2.10 อนุญาตการทำสัญญาเพื่อคุ้มครองความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนกับสถาบันการเงินในต่างประเทศ 111 ราย

2.2.11 อนุญาตให้กู้แก่บริษัทในต่างประเทศ 8 ราย

2.2.12 ตอบข้อหารือเกี่ยวกับกฎหมายควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน 22 ราย

2.2.13 การอนุญาตอื่น ๆ เช่น การกู้ยืมทองคำจากต่างประเทศ ส่งเงินค่าเช่าและค่าขายคอนโดมิเนียม คืนเงินประกัน เงินลดทุนกองทุน การชำระค่าธรรมเนียมค้ำประกันคืนเงินทดรองจ่าย การนำธนบัตรเงินบาทฝากเข้าบัญชีเงินบาทของผู้มีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศ รวม 430 ราย

2.3 การให้ความร่วมมือกับส่วนราชการอื่นเกี่ยวกับการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

ให้ความร่วมมือร่วมประชุมกับกระทรวงการต่างประเทศเพื่อเตรียมพิจารณาความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ รวม 4 ฉบับ

3. การติดตามรายรับค่าสินค้าออก

ในปี 2545 มีการส่งสินค้าออกที่ต้องชำระเงิน ตามแบบ ธ.ต.1 มูลค่า 49,813 ล้านดอลลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ร้อยละ 2.4 ขณะเดียวกันมีการนำเข้าเงินตราต่างประเทศ ค่าสินค้าออก โดยผู้ส่งออกขายเงินตราต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเป็นเงินบาทนำเงินค่าสินค้าออกฝากไว้ในบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศ และชำระคืนเงินกู้เงินตราต่างประเทศ มูลค่ารวม 52,792 ล้านดอลลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้นจากปี 2544 ร้อยละ 9.0 และคิดเป็นร้อยละ 106.0 ของมูลค่าสินค้าออกที่ต้องชำระเงินในระยะเวลาเดียวกัน

ตารางที่ 8 : มูลค่าสินค้าออกและการนำเข้าเงินตราต่างประเทศค่าสินค้าออก
(หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.)

	2544	2545 ^{P/}
1. สินค้าออกที่ต้องชำระเงินตาม ธ.ต. 1 ^{1/} การเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน (ร้อยละ)	48,648 -3.9	49,813 2.4
2. การนำเข้าเงินตราต่างประเทศค่าสินค้าออกโดยขายรับบาท ฝากเข้าบัญชีเงินฝากเงินตราต่างประเทศ และชำระคืนเงินกู้เงินตราต่างประเทศ ^{2/} การเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน (ร้อยละ)	48,449 -8.0	52,792 9.0

หมายเหตุ : 1/ เฉพาะการส่งออกที่มีมูลค่าครั้งละเกินกว่า 20,000 ดอลลาร์ สรอ. หรือเทียบเท่า
2/ เฉพาะการนำเข้าเงินตราต่างประเทศค่าสินค้าออกที่มีมูลค่าครั้งละเกินกว่า 20,000 ดอลลาร์ สรอ. หรือเทียบเท่า
P/ ข้อมูลเบื้องต้น

ข. สรุปรูธุรกิจเงินตราต่างประเทศและฐานะของตัวแทนรับอนุญาต กิจการวิเทศธนกิจ บุคคลรับอนุญาต ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ และสำนักงานแลกเปลี่ยนเงิน

1. ตัวแทนรับอนุญาต

1.1 จำนวนตัวแทนรับอนุญาต

ณ สิ้นปี 2545 ตัวแทนรับอนุญาตมีจำนวน 33 แห่ง ลดลงจากปีก่อน 1 แห่ง เนื่องจากการควบรวมกิจการของธนาคารศรีนครและธนาคารนครหลวงไทย ตัวแทนรับอนุญาต

ประกอบด้วยธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศ 12 แห่ง สาขาธนาคารต่างประเทศ 18 แห่ง ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และบริษัทเงินทุนสินเชี่ย จำกัด มหาชน

1.2 ปริมาณธุรกิจเงินตราต่างประเทศ

ในปี 2545 ตัวแทนรับอนุญาตซื้อเงินตราต่างประเทศจากลูกค้าจำนวน 283,624.2 ล้านดอลลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 44.0 และขายเงินจำนวน 286,039.7 ล้านดอลลาร์ สรอ. เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 45.8 ยอดสุทธิเป็นการขายสูงกว่าซื้อ 2,415.5 ล้านดอลลาร์ สรอ. เปลี่ยนแปลงจากปีก่อนที่เป็นการซื้อสูงกว่าขาย ที่สำคัญเป็นผลจากการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้าในประเทศ ประกอบกับการซื้อขายเงินกับสถาบันการเงินในต่างประเทศเป็นยอดขายสุทธิ อย่างไรก็ตาม ในปีนี้การซื้อเงินจากผู้ส่งออกมีมาก ส่งผลให้ดุลการซื้อขายเงินด้านสินค้าเป็นยอดเกินดุลเพิ่มขึ้นกว่าปีก่อนเกือบ 7 เท่าตัว

**ตารางที่ 9 : ปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ
ระหว่างตัวแทนรับอนุญาตกับลูกค้า
(หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.)**

	2544	2545	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
ปริมาณซื้อ	196,978.4	283,624.2	+44.0
สินค้าออก	36,905.5	40,576.3	+9.9
อื่น ๆ	160,072.9	243,047.9	+51.8
ปริมาณขาย	196,152.2	286,039.7	+45.8
สินค้าเข้า	36,653.6	38,625.5	+5.4
อื่น ๆ	159,498.6	247,414.2	+55.1
ปริมาณซื้อขายสุทธิ	826.2	(2,415.5)	-392.4
ค่าสินค้า	251.9	1,950.8	+674.4
อื่น ๆ	574.3	(4,366.3)	-860.3

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงว่าปริมาณขายมากกว่าซื้อ

ที่มา : รายงานประจำวันแสดงการซื้อขายเงินตราต่างประเทศทันทีและล่วงหน้า และฐานะ (ข.ต.30)

1.3 ฐานะเงินตราต่างประเทศ

ณ วันสิ้นปี 2545 ฐานะเงินตราต่างประเทศสุทธิของตัวแทนรับอนุญาตเป็นยอดเกินดุล 417.6 ล้านดอลลาร์ สรอ. โดยฐานะทันทีเป็นยอดเกินดุล 10,559 ล้านดอลลาร์ สรอ. ลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 11.6 เป็นผลจากขายเงินสุทธิกับลูกค้า โดยยอดรวมสินทรัพย์ลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 12.8 ซึ่งเกิดจากการขายเงินสุทธิตังกล่าวและการชำระคืนเงินกู้ของตัวแทนรับอนุญาต ส่วนยอด

รวมหนี้สินลดลงจากปีก่อนร้อยละ 14.6 สำหรับฐานะล่วงหน้าเป็นยอดขาดดุล 10,141.4 ล้านบาท สรอ. ลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 11.7 เป็นผลจากในปีผู้ส่งออกได้ทำสัญญาคุ้มครองความเสี่ยงเพิ่มขึ้น โดยสัญญาคงค้างด้านซื้อเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 3.5 ส่วนสัญญาคงค้างด้านขายลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 0.3

ตารางที่ 10 : ฐานะเงินตราต่างประเทศของตัวแทนรับอนุญาต
(หน่วย : ล้านบาท สรอ.)

รายการ	ณ สิ้นปี 2544 (+เกินดุล, - ขาดทุน)	ณ สิ้นปี 2545 (+เกินดุล, - ขาดทุน)	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
1. ฐานะทันที	+11,949.8	+10,559.0	-11.6
สินทรัพย์	19,099.8	16,662.8	-12.8
หนี้สิน	7,150.0	6,103.8	-14.6
2. ฐานะล่วงหน้า	-11,489.7	-10,141.4	-11.7
สัญญาซื้อคงค้าง	34,569.0	35,777.2	+3.5
สัญญาขายคงค้าง	46,058.7	45,918.6	-0.3
3. ฐานะสุทธิ (1+2)	+460.1	+417.6	-9.2

ที่มา : รายงานประจำวันแสดงการซื้อขายเงินตราต่างประเทศทันทีและล่วงหน้า และฐานะ (ธ.ต.30)

2. กิจการวิเทศธุรกิจ

ณ สิ้นปี 2545 มีสำนักงานวิเทศธุรกิจกรุงเทพฯ เปิดดำเนินการรวม 31 ธนาคาร ลดลงจากปีก่อน 5 ธนาคาร ได้แก่ ธนาคารชาร์เตอร์ดนครธน ธนาคารศรีนคร ธนาคารโตไก ธนาคารฟอร์ทิส และโอเวอร์ซีส์ยูเนียน แบงก์ ทำให้กิจการวิเทศธุรกิจธนาคารไทยและกิจการวิเทศธุรกิจธนาคารต่างประเทศลดลงเหลือ 9 และ 7 ธนาคาร ตามลำดับ ขณะที่กิจการวิเทศธุรกิจสาขาธนาคารต่างประเทศมีจำนวน 15 ธนาคาร เท่าเดิม สำหรับสำนักงานวิเทศธุรกิจสาขาต่างจังหวัดเปิดดำเนินการเพียง 7 สำนักงาน เท่ากับปีก่อน

ในปี 2545 ธุรกิจการให้กู้ยืมของกิจการวิเทศธุรกิจ มียอดสุทธิเป็นการรับชำระคืนจำนวน 1,549.1 ล้านบาท สรอ. เนื่องจากลูกค้าบางส่วนเปลี่ยนไปใช้สินเชื่อเงินบาทของธนาคารพาณิชย์เช่นเดียวกับปีก่อน จึงทำให้ยอดคงค้างเงินให้กู้ยืมเงินตราต่างประเทศลดลงร้อยละ 19.7 เหลือ 6,262.6 ล้านบาท สรอ. เป็นของธุรกิจ Out-In และ Out-Out จำนวน 5,418.4 และ 844.2 ล้านบาท สรอ. ตามลำดับ โดยมีสกุลเงินให้กู้ยืมที่สำคัญคือ ดอลลาร์ สรอ. (ร้อยละ 77.8) และเยนญี่ปุ่น (ร้อยละ 20.7) สำหรับส่วนแบ่งตลาดการให้กู้ยืมนั้น สาขาธนาคารต่างประเทศมีส่วนแบ่งตลาดสูงสุด (ร้อยละ 70.7) รองลงมาได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ไทย (ร้อยละ 19.2) และธนาคารต่างประเทศ (ร้อยละ 10.1)

ตารางที่ 11 : ปริมาณเงินให้กู้ยืมสุทธิของกิจการวิเทศธนกิจ
(หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.)

	2544			2545		
	Out - in	Out - Out	รวม	Out - in	Out - Out	รวม
ธนาคารพาณิชย์ไทย						
ให้กู้	6,367.2	581.2	6,948.4	3,473.1	402.3	3,875.4
รับชำระคืน	6,953.5	677.4	7,630.9	3,681.5	276.8	3,958.3
สุทธิ	-586.3	-96.2	-682.5	-208.4	125.5	-82.9
สาขาธนาคารต่างประเทศ						
ให้กู้	61,984.9	1,618.8	63,603.7	69,759.3	853.8	70,613.1
รับชำระคืน	63,073.2	1,795.8	64,869.0	70,587.9	909.6	71,497.5
สุทธิ	-1,088.3	-177.0	-1,265.3	-828.6	-55.8	-884.4
ธนาคารต่างประเทศ ^{1/}						
ให้กู้	3,857.9	415.4	4,273.3	1,426.7	36.3	1,463.0
รับชำระคืน	4,395.9	507.2	4,903.1	1,975.9	68.9	2,044.8
สุทธิ	-538.0	-91.8	-629.8	-549.2	-32.6	-581.8
รวม						
ให้กู้	72,210.0	2,615.4	74,825.4	74,659.1	1,292.4	75,951.5
รับชำระคืน	74,422.6	2,980.4	77,403.0	76,245.3	1,255.3	77,500.6
สุทธิ	-2,212.6	-365.0	-2,577.6	-1,586.2	37.1	-1,549.1

หมายเหตุ : 1/ ประกอบธุรกิจเฉพาะวิเทศธนกิจ

ที่มา : รายงานประจำเดือนแสดงการประกอบธุรกิจและฐานะเงินตราต่างประเทศของกิจการวิเทศธนกิจ (ธ.ต.100)

ตารางที่ 12 : ยอดเงินให้กู้ยืมคงค้างของกิจการวิเทศธนกิจ
(หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.)

	ณ สิ้นปี 2544	ณ สิ้นปี 2545	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
ธุรกิจ Out-In	7,001.1	5,418.4	-22.6
ธุรกิจ Out-Out	800.5	844.2	5.5
รวม	7,801.6	6,262.6	-19.7

ที่มา : รายงานประจำเดือนแสดงการประกอบธุรกิจและฐานะเงินตราต่างประเทศของกิจการวิเทศธนกิจ (ธ.ต.100)

ทางด้านเงินตราต่างประเทศที่นำมาให้กู้ยืม ซึ่งประกอบด้วยเงินกู้และเงินรับฝาก ทางด้านเงินกู้มียอดคงค้างลดลงจากระยะเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 20.9 เหลือ 5,686.9 ล้านดอลลาร์ สรอ. โดยลดลงตามการให้กู้ยืมดังกล่าวข้างต้น สกุลเงินที่สำคัญ ได้แก่ เยนญี่ปุ่น (ร้อยละ 56.8) และดอลลาร์ สรอ. (ร้อยละ 43.0) ส่วนเงินรับฝากมียอดคงค้าง 3 ล้านดอลลาร์ สรอ. เป็นสกุลดอลลาร์ สรอ. (ร้อยละ 86.7) และยูโร (ร้อยละ 13.3)

3. บุคคลรับอนุญาต บริษัทรับอนุญาต ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ และสำนักงานแลกเปลี่ยนเงิน

3.1 การซื้อขายเงินตราต่างประเทศ

ณ วันสิ้นปี 2545 บุคคลรับอนุญาตมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 266 ราย อยู่ในความควบคุมของ ธปท. สำนักงานใหญ่ 145 ราย สำนักงานภาคใต้ 92 ราย สำนักงานภาคเหนือ 26 ราย

**ตารางที่ 13 : ปริมาณการซื้อขายเงินตราต่างประเทศของบุคคลรับอนุญาต
บริษัทรับอนุญาต ตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ และสำนักงานแลกเปลี่ยนเงิน
ณ สิ้นปี 2545**

ประเภท	จำนวน (ราย)	เปลี่ยนแปลง จากปีก่อน (ราย)	ปริมาณซื้อ/รับโอน เงินตราต่างประเทศ		ปริมาณขาย/โอนออก เงินตราต่างประเทศ	
			ล้าน ดอลลาร์ สรอ.	เปลี่ยนแปลง จากปีก่อน (ร้อยละ)	ล้าน ดอลลาร์ สรอ.	เปลี่ยนแปลง จากปีก่อน (ร้อยละ)
บุคคลรับอนุญาต	266	-3	160.23	-1.92	160.74	-1.35
บริษัทรับอนุญาต	0	-1	-	-100.0	0.1	-95.96
ตัวแทนโอนเงิน ระหว่างประเทศ	4	-	38.68	29.27	3.8	-25.13
สำนักงานแลกเปลี่ยนเงิน	374	-13	1,822.57	12.32	191.38	29.31

และสำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ราย จำนวนบุคคลรับอนุญาตลดลง 3 ราย เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน เป็นการอนุญาตรายใหม่ 9 ราย และบุคคลรับอนุญาตรายเดิมลดลง 12 ราย สาเหตุเนื่องมาจาก ไม่ได้ยื่นคำร้องขอต่อใบอนุญาต 3 ราย รพท. ไม่ต่อใบอนุญาตให้ 4 ราย (ปริมาณธุรกรรมน้อย 3 ราย และปฏิบัติไม่ถูกต้องเนื่องจากให้ผู้อื่นดำเนินการแทน 1 ราย) และเลิกกิจการ 5 ราย

สำหรับบริษัทรับอนุญาต ในปี 2545 นี้ไม่มี เนื่องจากรายที่เคยได้รับการอนุญาต ให้ประกอบธุรกิจเป็นบริษัทรับอนุญาตเพียงรายเดียว ได้ขอคืนใบอนุญาตดังกล่าว สำหรับตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศมีจำนวน 4 ราย เท่ากับปีก่อน และสำนักงานแลกเปลี่ยนเงินที่เปิดดำเนินการแล้วมีจำนวนทั้งสิ้น 374 สำนักงาน อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 169 สำนักงาน และต่างจังหวัด 205 สำนักงาน จำนวนสำนักงานแลกเปลี่ยนเงินลดลงจากปีก่อน 13 สำนักงาน

3.2 การตรวจสอบบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจซื้อขายเงินตราต่างประเทศ

ในปี 2545 มีการตรวจสอบบุคคลรับอนุญาตจำนวน 148 ราย เป็นบุคคลรับอนุญาตที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 112 ราย และต่างจังหวัด 36 ราย ผลการตรวจสอบพบว่าบุคคลรับอนุญาตปฏิบัติไม่ถูกต้องจำนวน 28 ราย ซึ่งทุกรายได้แก้ไขการปฏิบัติถูกต้องตามคำสั่งแล้ว สำหรับผลการตรวจสอบตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ พบว่ามีการปฏิบัติเป็นไปตามขอบเขตและเงื่อนไขการประกอบธุรกิจตัวแทนโอนเงินระหว่างประเทศ

3.3 การดำเนินการกับผู้ประกอบธุรกิจซื้อขายเงินตราต่างประเทศโดยมิได้รับอนุญาต

รพท. ได้ดำเนินการกับผู้ประกอบธุรกิจซื้อขายเงินตราต่างประเทศโดยมิได้รับอนุญาต และผู้ประกอบการหลอกลวงให้ลงทุนซื้อขายเงินตราต่างประเทศทั้งในด้านป้องปรามและปราบปรามตลอดปี 2545 โดยดำเนินการสืบสวนและติดตามความเคลื่อนไหวของผู้ประกอบธุรกิจซื้อขายเงินตราต่างประเทศโดยมิได้รับอนุญาต ให้ข้อมูลและประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อสืบสวนและจับกุมผู้กระทำความผิดประชาสัมพันธ์เตือนภัยในเรื่องเกี่ยวกับการหลอกลวงให้ลงทุนซื้อขายเงินตราต่างประเทศเก็งกำไร เป็นวิทยากรบรรยายเพื่อเผยแพร่ความรู้ในเรื่องดังกล่าว รวมทั้งเข้าร่วมปฏิบัติงานกับคณะทำงานเฉพาะกิจของกระทรวงการคลังตามนโยบายป้องปรามการเงินนอกระบบ

ค. การจัดการหนี้สาธารณะ

1. การจัดการเงินกู้

1.1 พันธบัตรรัฐบาล

พันธบัตรรัฐบาล

ในปี 2545 กระทรวงการคลังออกพันธบัตรรัฐบาล 7 รุ่น และออกพันธบัตรโดยการ

Re-open พันธบัตรรุ่นเดิม 5 รุ่น รวมวงเงินที่ออกจำหน่ายทั้งสิ้น 471,500 ล้านบาท

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2545 ยอดคงเหลือพันธบัตรรัฐบาลจำนวน 70 รุ่น วงเงิน 1,114,880.9 ล้านบาท

ตัวเงินคลัง

ในปี 2545 กระทรวงการคลังออกจำหน่ายตัวเงินคลังโดยวิธีการประมูล 136 รุ่น วงเงิน 504,000 ล้านบาท ครบกำหนดไถ่ถอน 126 รุ่น วงเงิน 477,000 ล้านบาท คงเหลือตัวเงินคลังที่ยังไม่ครบกำหนดไถ่ถอน 33 รุ่น วงเงิน 134,000 ล้านบาท

ตัวสัญญาใช้เงินเพื่อปรับโครงสร้างหนี้

ในปี 2545 กระทรวงการคลังออกจำหน่ายตัวสัญญาใช้เงินเพื่อปรับโครงสร้างหนี้โดยวิธีการประมูล 3 รุ่น วงเงิน 15,000 ล้านบาท ครบกำหนดไถ่ถอน 4 รุ่น วงเงิน 18,000 ล้านบาท ตัวสัญญาใช้เงินฯ ครบกำหนดไถ่ถอนแล้วทุกรุ่น จึงไม่มียอดคงเหลือตัวสัญญาใช้เงิน ณ สิ้น ธันวาคม 2545

1.2 พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ

ในปี 2545 ธปท. รับผิดชอบนายทะเบียนและตัวแทนการจ่ายเงิน พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ 32 รุ่น วงเงิน 39,488 ล้านบาท รวมการรับเป็นนายทะเบียนและตัวแทนการจ่ายเงินจนถึงสิ้น ธันวาคม 2545 จำนวน 444 รุ่น วงเงิน 623,320.8 ล้านบาท ครบกำหนดไถ่ถอน 167 รุ่น วงเงิน 268,851.5 ล้านบาท คงเหลือพันธบัตรรัฐวิสาหกิจที่ยังไม่ครบกำหนดไถ่ถอนจำนวน 277 รุ่น วงเงิน 354,469.3 ล้านบาท ดังนี้

ตารางที่ 14 : ยอดคงค้างพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ
(หน่วย : ล้านบาท)

พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ	จำนวนรุ่น	วงเงิน
1. พันธบัตรรองค้ำประกันขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ	7	8,675.5
2. พันธบัตรการเคหะแห่งชาติ	11	15,500.0
3. พันธบัตรการทางพิเศษแห่งประเทศไทย	62	74,805.5
4. พันธบัตรการประปานครหลวง	8	9,538.8
5. พันธบัตรการประปาส่วนภูมิภาค	8	7,700.0
6. พันธบัตรการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย	54	62,677.5
7. พันธบัตรการไฟฟ้านครหลวง	7	6,700.0
8. พันธบัตรการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	54	73,452.9
9. พันธบัตรการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	6	6,980.0
10. พันธบัตรการรถไฟแห่งประเทศไทย	23	21,539.1
11. พันธบัตรการรถไฟฟ้ายานขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย	14	16,900.0
12. พันธบัตรธนาคารอาคารสงเคราะห์	23	50,000.0
รวม	277	354,469.3

1.3 พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย

ในปี 2545 ไม่มีพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทยออกจำหน่ายและครบกำหนดไถ่ถอน

1.4 พันธบัตรกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

ในปี 2545 กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินออกพันธบัตร 12 รุ่น วงเงิน 202,000 ล้านบาท ครบกำหนดไถ่ถอน 36 รุ่น วงเงิน 392,500 ล้านบาท

ยอดคงเหลือพันธบัตรกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน จำนวน 17 รุ่น วงเงิน 314,000 ล้านบาท

1.5 พันธบัตรองค์การบริหารสินเชื่อบริษัท

ในปี 2545 องค์การบริหารสินเชื่อบริษัทไม่มีพันธบัตรออกจำหน่าย และครบกำหนดไถ่ถอน

ยอดคงเหลือพันธบัตรองค์การบริหารสินเชื่อบริษัท 1 รุ่น วงเงิน 337.3 ล้านบาท

1.6 หุ้นกู้บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ในปี 2545 ธปท. ไม่ได้รับเป็นนายทะเบียนและตัวแทนการจ่ายเงินหุ้นกู้บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และไม่มีหุ้นกู้ที่ครบกำหนดไถ่ถอน

ยอดคงเหลือหุ้นกู้บริษัทฯ จำนวน 5 รุ่น วงเงิน 4,800 ล้านบาท

1.7 หุ้นกู้บริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)

ในปี 2545 ธปท. ไม่ได้รับเป็นนายทะเบียนและตัวแทนการจ่ายเงินหุ้นกู้บริษัทบางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) และไม่มีหุ้นกู้ครบกำหนดไถ่ถอน

ยอดคงเหลือหุ้นกู้บริษัทบางจากปิโตรเลียม จำนวน 2 รุ่น วงเงิน 6,600 ล้านบาท

2. การไถ่ถอนพันธบัตรรัฐบาล

ในปี 2545 ธปท. ได้ดำเนินการไถ่ถอนพันธบัตรที่ครบกำหนดไถ่ถอน 2 รุ่น วงเงิน 60,000 ล้านบาท ไถ่ถอนก่อนครบกำหนดบางส่วน 3 รุ่น วงเงิน 3,294 ล้านบาท และชำระคืนต้นเงินพันธบัตรโครงการพิเศษ (กู้เป็นเงินตราต่างประเทศ) ที่มีเงื่อนไขผ่อนชำระคืนเป็นงวด 3 รุ่น จำนวนเงิน 19.3 ล้านบาท

3. การไถ่ถอนพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ

ในปี 2545 ธปท. ได้ดำเนินการไถ่ถอนพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ จำนวน 30 รุ่น จำนวนเงิน 48,060.3 ล้านบาท

4. การจ่ายดอกเบี้ยพันธบัตร

ในปี 2545 ธปท. ได้ดำเนินการจ่ายดอกเบี้ยพันธบัตรรุ่นต่างๆ ตามวงครบกําหนดการจ่าย จำนวน 101,497 ราย จำนวนเงิน 79,591.6 ล้านบาท ดังนี้

ตารางที่ 15 : การจ่ายดอกเบี้ยพันธบัตรและหุ้นกู้			
พันธบัตร/หุ้นกู้	จำนวนรุ่น ^{1/}	จำนวนราย	จำนวนเงิน (ล้านบาท)
1. พันธบัตรรัฐบาล	96	82,520	49,386.1
2. พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ	550	16,735	26,915.0
3. พันธบัตรกองทุนเพื่อการฟื้นฟู	7	1,470	2,675.7
4. หุ้นกู้บริษัทเงินทุนฯ	11	561	379.8
5. หุ้นกู้บริษัทบางจาก	3	211	235.0
รวม	667	101,497	79,591.6

หมายเหตุ: 1/ จำนวนรุ่นหมายถึงจำนวนครั้งที่จ่ายดอกเบี้ย สำหรับพันธบัตรบางรุ่นจะมีวงครบกําหนดการจ่ายดอกเบี้ยปีละ 2 ครั้ง จะแสดงตัวเลขเป็น 2 รุ่น

ง. นโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

1. งานด้านนโยบายสถาบันการเงิน

1.1 การส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

1.1.1 ขยายระยะเวลาการให้สิทธิประโยชน์ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการผ่อนผันมาตรการการกำกับสถาบันการเงินออกไปอีก 1 ปี โดยสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2546 ดังนี้

(1) อนุญาตให้สถาบันการเงินซื้อหรือมีหุ้นในบริษัทจำกัดเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด

(2) อนุญาตให้สถาบันการเงินประกอบธุรกิจให้เช่าซื้อและให้เช่าซื้อแบบสี่ซึ่งสำหรับทรัพย์สินที่ได้รับมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

(3) ขยายระยะเวลาการถือครองอสังหาริมทรัพย์รอการขายเกินกว่าระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด สำหรับอสังหาริมทรัพย์รอการขายที่รับโอนมาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2546

1.1.2 ปรับปรุงหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 34 เรื่อง การบัญชีสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา

1.1.3 อนุญาตให้กิจการวิเทศนกิจเพื่อการให้กู้ยืมในต่างประเทศสามารถรับชำระคืนเงินให้กู้ยืมและดอกเบี้ยจากผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศได้ในกรณีอื่นเนื่องมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย

1.1.4 ขยายขอบเขตให้สถาบันการเงินสามารถรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืมจากบริษัทบริหารสินทรัพย์ บริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของสถาบันการเงิน 56 แห่งที่ถูกปิดกิจการ ทั้งนี้ ลูกหนี้ที่สถาบันการเงินรับซื้อหรือรับโอนจากบริษัทบริหารสินทรัพย์ จะต้องเป็นลูกหนี้เงินให้กู้ยืมที่ได้รับการปรับโครงสร้างหนี้แล้ว และมีสภาพเป็นสินทรัพย์จัดชั้นปกติ หรือสินทรัพย์จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ

1.2 การขยายขอบเขตการประกอบธุรกิจ

1.2.1 ปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจการจัดการออกจัดจำหน่าย และคำตราสารแห่งหนี้ โดยยกเลิกเงื่อนไขเรื่องขนาดของสถาบันการเงินที่สามารถขอรับอนุญาต แต่เน้นความมั่นคง ระบบธรรมาภิบาล และความสามารถในการบริหารความเสี่ยงเป็นหลัก

1.2.2 อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจติดต่อหรือแนะนำบริการของบริษัทหลักทรัพย์ให้แก่ลูกค้า เพื่อเป็นการช่วยขยายฐานผู้ลงทุนในตลาดทุน ซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทพัฒนาตลาดทุนไทย

1.2.3 อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถประกอบธุรกิจการเป็นที่ปรึกษาการลงทุน

1.2.4 อนุญาตให้บริษัทเงินทุนที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการเงินทุนเพื่อการจำหน่ายและการบริโภค สามารถให้เช่าซื้อรถยนต์บางประเภทแก่ประชาชน นอกเหนือจากที่ได้รับโอนมาจากผู้ประกอบการจำหน่ายรถยนต์

1.2.5 ขยายขอบเขตสัญญาของบริษัทเงินทุนในการทำธุรกรรม Private Repo โดยให้บริษัทเงินทุนสามารถกู้ยืมเงินในรูปแบบ Private Repo จากผู้ลงทุนประเภทสถาบันต่างๆ ได้

1.2.6 การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจนายหน้าประกันวินาศภัย และนายหน้าประกันชีวิตได้ โดยธนาคารดังกล่าวจะต้องยื่นขออนุญาตและปฏิบัติตามประกาศของกรมการประกันภัย

1.2.7 การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เผยแพร่แผ่นพับโฆษณา (brochure) ของบริษัทประกันภัยวินาศภัย และ/หรือ บริษัทประกันชีวิต ให้กับลูกค้าของธนาคารพาณิชย์ได้

1.2.8 การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์แต่งตั้งธนาคารพาณิชย์อื่น หรือธนาคารเฉพาะกิจ เป็นตัวแทนรับฝากเงิน และอาจแต่งตั้งธนาคารพาณิชย์อื่น ธนาคารเฉพาะกิจ การสื่อสารแห่งประเทศไทย หรือบริษัทผู้ให้บริการด้านการโอนเงิน เป็นตัวแทนรับชำระสินเชื่อ และรับชำระค่าใช้จ่ายตามบัตรเครดิตได้

1.2.9 การอนุญาตให้บริษัทเงินทุนแต่งตั้งธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเฉพาะกิจ หรือบริษัทเงินทุนแห่งอื่น เป็นตัวแทนรับฝากเงินประเภทที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาโดยใช้สมุดคู่ฝาก และอาจแต่งตั้งธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเฉพาะกิจ การสื่อสารแห่งประเทศไทย หรือบริษัทผู้ให้บริการด้านการโอนเงิน เป็นตัวแทนรับชำระสินเชื่อได้

1.2.10 การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถให้บริการด้านงานสนับสนุนแก่บริษัทแม่ บริษัทลูกทุกทอด และบริษัทร่วม ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่ประกอบธุรกิจทางการเงิน หรือธุรกิจที่เป็นงานสนับสนุนที่ให้บริการเฉพาะกับบริษัทในกลุ่มเท่านั้น

1.3 การกำกับสถาบันการเงิน

1.3.1 ปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง

(1) กำหนดให้สถาบันการเงินสามารถกันเงินสำรองสำหรับสินทรัพย์จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษและสินทรัพย์จัดชั้นปกติในอัตราร้อยละ 2 หรือร้อยละ 1 ตามลำดับ หรืออัตราที่ต่ำกว่าที่คำนวณจากอัตราการเปลี่ยนสถานะของสินทรัพย์จัดชั้นดังกล่าวไปเป็นชั้นต่ำกว่ามาตรฐานขึ้นไปเฉลี่ย 4 ไตรมาสย้อนหลัง

(2) ปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดชั้นเชิงคุณภาพ โดยยกเลิกข้อกำหนดการจัดชั้นเชิงคุณภาพบางประการที่สามารถใช้เกณฑ์การจัดชั้นตามระยะเวลาการค้างชำระมาเป็นตัววัดได้

(3) ยกเลิกข้อกำหนดให้จัดชั้นเป็นรายลูกหนี้ โดยให้จัดชั้นเป็นรายบัญชี

(4) เพิ่มเติมประเภทของหลักประกันที่สามารถนำมาหักออกจากราคาตามบัญชีของลูกหนี้ก่อนการกันเงินสำรอง

(5) ปรับปรุงข้อกำหนดเกี่ยวกับการตีราคาหลักประกันที่จะนำมาหักออกจากราคาตามบัญชีของลูกหนี้จัดชั้นปกติและกล่าวถึงเป็นพิเศษ ก่อนการกันเงินสำรอง

(6) ปรับปรุงข้อกำหนดเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักเกณฑ์การจัดชั้นสินทรัพย์ให้สอดคล้องกับการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 34 เรื่องการบัญชีสำหรับการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา

(7) ปรับปรุงหลักเกณฑ์การบันทึกบัญชีลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญที่สถาบันการเงินได้กันเงินสำรองครบร้อยละ 100 และตัดออกจากบัญชีไปแล้ว โดยให้บันทึกลูกหนี้ดังกล่าวกลับเข้ามาในบัญชีได้ในรายที่มีหลักประกัน สำหรับรายที่ไม่มีหลักประกันให้อยู่ในดุลพินิจของสถาบันการเงิน

(8) อนุญาตให้สถาบันการเงินรับจํานำธนบัตรที่ระลึกฯ ชนิดราคา 50000 บาท เป็นหลักประกัน

1.3.2 ปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำหนดอัตราส่วนจํานำเงินที่สถาบันการเงินให้สินเชื่อลงทุน และก่อภาระผูกพัน แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งกับเงินกองทุน โดยแก้ไขนิยามของคำว่า “เงินกองทุนชั้นที่ 1” และเพิ่มเติมรายการที่ไม่นับรวมในการคํานวณอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้รายใหญ่

1.3.3 ปรับปรุงหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อแก่หรือลงทุนในกิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง และการให้สินเชื่อแก่ผู้ถือหุ้นของสถาบันการเงิน โดยแก้ไขนิยาม “การให้สินเชื่อหรือลงทุนในปริมาณเกินสมควร” และเพิ่มข้อยกเว้นให้การให้สินเชื่อหรือลงทุนในส่วนราชการ ไม่ถูกบังคับตามประกาศฉบับนี้

1.3.4 ปรับปรุงหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อเพื่อการซื้อหลักทรัพย์และการให้สินเชื่อโดยมีหลักทรัพย์เป็นประกัน โดยอนุญาตให้สถาบันการเงินให้สินเชื่อแก่บริษัทมหาชนจำกัด เพื่อนําไปซื้อหุ้นคืนจากผู้ถือหุ้นได้ และอนุญาตให้สถาบันการเงินเลือกวิธีการจํานำหลักทรัพย์ได้ 2 วิธี โดยการจดทะเบียนจํานำใบหลักทรัพย์ และการจํานำหลักทรัพย์ในระบบไร้ใบหลักทรัพย์ (Scripless) รวมทั้งกำหนดวิธีปฏิบัติกรณีหลักทรัพย์ที่เป็นประกันมีมูลค่าเปลี่ยนแปลง

1.3.5 ปรับปรุงหลักเกณฑ์การดํารงฐานะเงินตราต่างประเทศของสถาบันการเงิน เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และสามารถสะท้อนความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง และครบถ้วน โดยกำหนดให้สถาบันการเงินดํารงฐานะเงินตราต่างประเทศในเงินสกุลใดสกุลหนึ่ง ณ สิ้นวันได้ไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินกองทุนทั้งสิ้น (Individual currency limit) และดํารงฐานะเงินตราต่างประเทศรวมทุกสกุลเงิน ณ สิ้นวันได้ไม่เกินร้อยละ 20 ของเงินกองทุนทั้งสิ้น (Aggregate limit) โดยปรับปรุงวิธีการคํานวณฐานะเงินตราต่างประเทศรวมทุกสกุลเงินให้เป็นไปตามแนวทางของสากล นอกจากนี้ ได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ไทยนับรวมฐานะเงินตราต่างประเทศของสาขาในต่างประเทศด้วย

1.3.6 ปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดให้สถาบันการเงินดํารงสินทรัพย์สภาพคล่อง โดยอนุญาตให้สถาบันการเงินสามารถใช้ตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ออกโดยองค์กรของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจที่ ธปท. ให้ความเห็นชอบ ในการดํารงสินทรัพย์สภาพคล่อง และเพิ่มเติมรายชื่อองค์กรของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจที่ ธปท. ให้ความเห็นชอบ โดยให้รวมถึงบรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน (บบส.) ด้วย รวมทั้งปรับปรุงองค์ประกอบและวิธีการคํานวณอัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องให้มีความชัดเจนในทางปฏิบัติ

1.3.7 ออกแนวนโยบายเกี่ยวกับการบริหารสภาพคล่องของสถาบันการเงินเพื่อเป็นการส่งเสริมให้สถาบันการเงิน จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่องที่มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานสากล สามารถรองรับการจําหน่ายหนี้สินและภาระผูกพันที่ถึงกำหนดชำระได้ และพร้อมที่จะรองรับภาวะวิกฤติได้ระยะเวลาหนึ่ง โดย ธปท. ได้กำหนดแนวทางในเรื่องต่าง ๆ เช่น

บทบาทของคณะกรรมการของสถาบันการเงิน หรือผู้บริหารระดับสูงต่อการบริหารสภาพคล่อง ข้อมูลขั้นต่ำที่ต้องระบุในแผนงานการบริหารสภาพคล่อง ซึ่งรวมทั้งการจัดทำแผนรองรับเหตุฉุกเฉิน และการมีระบบข้อมูลขั้นต่ำในการบริหารสภาพคล่อง เป็นต้น

1.3.8 อนุญาตเป็นการทั่วไปให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรม Credit Linked Notes เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์มีทางเลือกในการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตและการลงทุน ซึ่งจะช่วยให้การบริหารงานของธนาคารพาณิชย์มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการทำธุรกรรมดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใต้กรอบการทำธุรกรรมและหลักเกณฑ์การกำกับดูแลที่ ธปท. ประกาศกำหนด ซึ่งครอบคลุมถึงลักษณะธุรกรรม ประเภทคู่สัญญา สกุลเงิน ประเภทสินทรัพย์อ้างอิง การดำรงเงินกองทุน และการนับลูกหนี้รายใหญ่ เป็นต้น

1.3.9 กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบัตรเครดิต สำหรับธนาคารพาณิชย์และผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตต้องถือปฏิบัติในเรื่องคุณสมบัติของผู้ถือบัตร ดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการและค่าธรรมเนียมใด ๆ เกี่ยวกับการใช้บัตรเครดิต การเปิดเผยข้อมูล เพื่อประโยชน์ของผู้บริโภค หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการผ่อนชำระหนี้ขั้นต่ำ ระบบการบริหารความเสี่ยงในการให้บริการบัตรเครดิต ระบบการจัดเก็บข้อมูลผู้ขอถือบัตร การโอนหนี้ที่เกิดจากการใช้บัตร และการรายงานข้อมูลตามแบบรายงาน

1.3.10 การปรับปรุงหลักเกณฑ์การสอบทานเงินให้สินเชื่อและภาวะผูกพันของสถาบันการเงิน

เพื่อเป็นการลดภาระการปฏิบัติงานสอบทานสินเชื่อ และเป็นการส่งเสริมให้สถาบันการเงินมีการกำกับดูแลตัวเองที่ดีในการติดตาม ป้องกันและแก้ไขปัญหาสินทรัพย์ด้อยคุณภาพ จึงปรับปรุงหลักเกณฑ์การสอบทานเงินให้สินเชื่อและภาวะผูกพันโดยมีสาระสำคัญดังนี้

(1) ให้สถาบันการเงินจัดส่งรายงานการสอบทานเงินให้สินเชื่อและภาวะผูกพันให้ ธปท. ภายในวันสิ้นเดือนถัดไปนับจากวันสิ้นสุดไตรมาสที่ต้องรายงาน

(2) สถาบันการเงินต้องจัดทำแผนงานการสอบทานสินเชื่อประจำปี เสนอให้คณะกรรมการของสถาบันการเงินให้ความเห็นชอบและส่งให้ ธปท. ภายใน 30 วันนับจากวันสิ้นปี (สำหรับปี 2546 กำหนดส่ง 31 มีนาคม 2546) และให้รายงานความคืบหน้าให้คณะกรรมการฯ ทราบทุกไตรมาส

(3) สถาบันการเงินต้องสอบทานเงินให้สินเชื่อทั้งสิ้นและภาวะผูกพันที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ทุกราย ยกเว้นลูกหนี้ที่ได้ดำเนินการจนถึงที่สุดแล้วและลูกหนี้รายใหม่ที่เพิ่งได้รับอนุมัติในปีนั้น สำหรับลูกหนี้รายย่อย สถาบันการเงินสามารถสอบทานโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างตามวิธีการทางสถิติ

(4) เมื่อมีการสอบทานสินเชื่อของลูกหนี้รายใด สถาบันการเงินต้องสอบทานภาวะผูกพันที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อสำหรับลูกหนี้รายนั้นด้วยและให้สอบทานภาวะผูกพันที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อของลูกหนี้ที่ไม่มียอดคงค้างของเงินให้สินเชื่อ 20 รายแรกที่มียอดสูงสุดด้วย

(5) เพื่อให้การสอบทานสินเชื่อบรรลุลักษณะการประเมินคุณภาพของกระบวนการอำนวยการสินเชื่อ และเพื่อการป้องกันหนี้ด้วยคุณภาพ สถาบันการเงินต้องทำการสอบทานสินเชื่อตามแนวทางที่ ธปท. กำหนด

(6) สถาบันการเงินต้องดำเนินการสอบทานสินเชื่อโดยกระบวนการอิสระแยกต่างหากจากกระบวนการให้สินเชื่อ สำหรับสถาบันการเงินที่มีข้อจำกัดด้านบุคลากร ธปท. ผ่อนผันเป็นการชั่วคราวให้สถาบันการเงินนั้นยังไม่ต้องจัดตั้งกระบวนการสอบทานอิสระได้ จนกว่า ธปท. จะได้แจ้งให้ถือปฏิบัติในเรื่องความเป็นอิสระของผู้ทำหน้าที่สอบทานสินเชื่อต่อไป

1.3.11 กำหนดเพิ่มเติม หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการปิดสาขาของธนาคารพาณิชย์ ในส่วนของการชดเชยความเสียหายแก่ผู้ฝากเงินอันเนื่องมาจากการปิดสาขาของธนาคารพาณิชย์ เพื่อสร้างความเป็นธรรมแก่ทั้งผู้ฝากเงินและธนาคารพาณิชย์

1.3.12 กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ จัดส่งงบการเงินของรอบระยะเวลา 6 เดือนแรกของปีให้ ธปท. ภายใน 90 วัน นับจากวันปิดงวดการบัญชี

1.3.13 ยกเลิกเงื่อนไขที่กำหนดให้บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ จัดส่งค่าโฆษณากิจการแก่ ธปท.

1.3.14 กำหนดคุณสมบัติและหลักเกณฑ์การพิจารณาให้ความเห็นชอบผู้สอบบัญชีที่รับรองบัญชีของสถาบันการเงิน พร้อมทั้งกำหนดขอบเขตการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชี

1.3.15 กำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาล ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างคณะกรรมการและคณะกรรมการชุดย่อยต่างๆ ของธนาคารพาณิชย์ ได้แก่ คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง คณะกรรมการสรรหา และคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน

1.3.16 กำหนดหลักเกณฑ์การซื้อหรือมีไว้ซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อใช้เป็นสถานที่สำหรับดำเนินธุรกิจ หรือสำหรับพนักงานและลูกจ้างของสถาบันการเงิน

1.3.17 กำหนดหลักเกณฑ์การย้ายสำนักงานสาขา การปิดทำการหรือเปิดทำการชั่วคราวกรณีฉุกเฉินหรือเหตุสุดวิสัย การขอขยายบริเวณเปิดสาขา การขอขยายเวลาเปิดดำเนินการสาขา การขออนุญาตประกอบการนอกสถานที่ทั้งในเวลาทำการและนอกเวลาทำการ

1.3.18 กำหนดหลักเกณฑ์การบันทึกบัญชีสำหรับลูกหนี้เงินให้กู้ยืมที่สถาบันการเงินรับซื้อหรือรับโอนมาให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับการโอนและการรับโอนสินทรัพย์ทางการเงินของสมาคมบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การกำกับดูแลให้ชัดเจนขึ้น

1.3.19 กำหนดให้สถาบันการเงิน บันทึกบัญชีเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 40 และที่จะแก้ไขเพิ่มเติมในภายหลัง

และได้กำหนดการจัดประเภทและวิธีการประเมินมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนประเภทต่าง ๆ ให้สถาบันการเงินถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน

1.3.20 ปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ในเรื่องการตราคาสังหาริมทรัพย์เพื่อขออนับมูลค่าส่วนเพิ่มเข้าเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 และเรื่องการปฏิบัติเกี่ยวกับการไถ่ถอนตราสารที่มีลักษณะคล้ายหุ้น หรือ ตราสารหนี้ด้อยสิทธิระยะยาวก่อนกำหนด นอกจากนี้ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์ด้านสินทรัพย์และภาระผูกพัน ให้ครอบคลุมถึงธุรกรรมการซื้อขายตราสารใหม่ ๆ ด้วย

1.3.21 ปรับปรุงหลักเกณฑ์การซื้อหรือมีหุ้นโดยอนุญาตให้ซื้อหรือมีหุ้นในบริษัทจำกัดเกินร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด และลงทุนได้เกินอัตราร้อยละ 20 ของเงินกองทุน

1.3.22 ได้เตรียมการเพื่อรองรับ New Basel Capital Accord โดยให้สมาคมสถาบันการเงินต่าง ๆ ให้ความเห็นถึงความเหมาะสมของกรอบการกำกับและรายละเอียดในร่าง New Basel Capital Accord และ ธปท. ได้ทำการสำรวจเพื่อประเมินความพร้อมของสถาบันการเงินและผลกระทบต่อระบบสถาบันการเงินรวมทั้งได้ให้สถาบันการเงินเตรียมการล่วงหน้าในเรื่องที่จำเป็น

1.3.23 ได้เตรียมการเพื่อรองรับการกำกับสถาบันการเงินแบบรวมกลุ่ม โดยศึกษาและพิจารณากรอบการกำกับกลุ่มธุรกิจการเงินของสถาบันการเงิน

1.3.24 การให้สถาบันการเงินจัดส่งข้อมูลและรายงาน

(1) การปรับปรุงแบบรายงานที่กำหนดให้สถาบันการเงินยื่น เพื่อให้แบบรายงานต่าง ๆ คือ แบบรายงานฐานะการเงิน (ธ.พ.3 บ.ง.3 และ บ.ค.3) และแบบรายงานรายได้ค่าใช้จ่าย (ธ.พ.5 บ.ง.3/3 และ บ.ค.3/3) ที่สถาบันการเงินต้องยื่นต่อ ธปท. ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน เป็นไปตามการจัดทำงบการเงินตามแบบงบดุลและงบกำไรขาดทุนในรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีตาม พ.ร.บ. การบัญชี พ.ศ. 2543

(2) การปรับปรุงความหมายของ Non-Performing Loans (NPL) และการจัดทำรายงานที่กำหนดให้สถาบันการเงินยื่น

งวดแรก ปรับปรุงในเรื่องการนับ NPL ของลูกหนี้ เงินเบิกเกินบัญชี และการไม่รวมลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญที่ได้กั้นเงินสำรองครบร้อยละ 100 เป็น NPL เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง สินทรัพย์ที่ไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ และสินทรัพย์ที่สงสัยว่าจะไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ของสถาบันการเงิน และปรับปรุงรายงานที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงความหมาย NPL โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วัดสิ้นสุดเดือนกุมภาพันธ์ 2545 จนถึงงวดสิ้นสุดเดือนพฤศจิกายน 2545

งวดที่สอง ปรับปรุงความหมาย NPL จากเงินให้สินเชื่อค้างชำระเป็นสินเชื่อโดยคุณภาพ และปรับปรุงแบบรายงานที่เกี่ยวข้องกับ NPL เพื่อให้สอดคล้องกับความหมาย NPL ที่

เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงเปลี่ยนแปลงความถี่ในการรายงาน จากรายเดือนเป็นรายไตรมาส โดยเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ข้อมูลงวดธันวาคม 2545 เป็นต้นไป

(3) การปรับปรุงรายการย่อแสดงหนี้สินและสินทรัพย์

งวดแรก เพิ่มข้อความในหมายเหตุท้ายรายการว่า “รายการย่อแสดงหนี้สินและสินทรัพย์นี้ไม่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต” หากมีการแก้ไขข้อมูลในรายการย่อแสดงหนี้สินและสินทรัพย์ให้ระบุข้อความว่า “ฉบับแก้ไขปรับปรุง” ไว้ตรงกลางด้านบนสุดของรายการย่อแสดงหนี้สินและสินทรัพย์ฉบับที่แก้ไขด้วย ทั้งนี้ ให้แยกแสดงรายการเงินให้กู้ยืมแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกันซึ่งเกิดจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ออกมาเป็นรายการต่างหากจากรายการเงินให้กู้ยืมแก่บุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องประเภทอื่น โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่งวดสิ้นสุดเดือนมิถุนายน 2545 จนถึงงวดเดือนพฤศจิกายน 2545

งวดที่สอง ปรับปรุงรายการย่อแสดงหนี้สินและสินทรัพย์เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับปรุงความหมาย NPL โดยให้แสดง NPL ตามความหมายที่ปรับปรุงใหม่ครั้งที่สอง และหากเดือนใดไม่ใช่เดือนสิ้นสุดไตรมาสให้แสดงยอด NPL คงค้าง ณ วันทำงานวันสุดท้ายของไตรมาสที่ผ่านมา โดยเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ข้อมูลงวดธันวาคม 2545 เป็นต้นไป

1.3.25 การแจ้งเป้าสินเชื่อ SMEs

ธปท. ขอให้ธนาคารพาณิชย์ไทยแจ้งเป้าหมายสินเชื่อ SMEs ในปี 2545 ตามโครงการรับซื้อลดตัวของ ธปท. โดยให้ตระหนักถึงความสำคัญของการตั้งเป้าหมายให้สามารถปฏิบัติได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง และส่งรายงานติดตามผลการให้สินเชื่อแก่ SMEs ให้ ธปท. ทราบทุกครึ่งปี ซึ่งธนาคารพาณิชย์ไทยตั้งเป้าหมายการให้สินเชื่อแก่ SMEs ในปี 2545 โดยรวมส่วนที่เข้าโครงการของ ธปท. และส่วนที่ ธพ. ให้สินเชื่อแก่ SMEs ภายใต้เงื่อนไขเดียวกับโครงการรวมทั้งสิ้นเท่ากับ 27,491 ล้านบาท ลดลงจากเป้าสินเชื่อ SMEs ในปี 2544 ซึ่งมีจำนวน 30,594 ล้านบาท เท่ากับร้อยละ 10.14 สำหรับครึ่งแรกของปี 2545 มียอดคงค้างการให้สินเชื่อแก่ SMEs เท่ากับร้อยละ 87.60

1.3.26 ปรับปรุงและแก้ไขร่าง พรบ. ธุรกิจสถาบันการเงิน

ความเป็นมา

ธปท. และกระทรวงการคลังได้ร่วมกันยกร่าง พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงินขึ้นใหม่เพื่อใช้แทนพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522 โดยมีหลักการที่สำคัญเพิ่มเติมจากกฎหมายปัจจุบันคือ การให้อำนาจในการกำกับดูแลสถาบันการเงินแบบกลุ่มธุรกิจทางการเงิน (consolidated supervision) ข้อจำกัดในการให้สินเชื่อกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน มีความยืดหยุ่นในการกำหนดเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงต่าง ๆ ได้ รวมถึงกำหนดมาตรการในการดำเนินการกับสถาบันการเงินที่มีปัญหาอย่างชัดเจน และเพิ่มเติมบทบาทของ ธปท. ในการคุ้มครองผู้บริโภค

ความคืบหน้า

เนื่องจากร่างกฎหมายดังกล่าว วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรมีความเห็นที่แตกต่างกัน จึงมีการตั้งคณะกรรมการร่วมกันสองสภา เพื่อพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าว เมื่อคณะกรรมการร่วมกันสองสภานำเสนอร่างกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาแล้วกลับไปให้สภาทั้งสองพิจารณาอีกครั้ง ปรากฏว่าวุฒิสภามีมติไม่เห็นชอบเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2545 ในขณะที่สภาผู้แทนราษฎรมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2545

ตามรัฐธรรมนูญกำหนดให้รออีก 180 วันนับจากวันที่วุฒิสภาไม่เห็นชอบ (ตั้งแต่วันที่ 9 กันยายน 2545 ถึงวันที่ 9 มีนาคม 2546) สภาผู้แทนราษฎรสามารถนำร่าง พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงินกลับมาพิจารณาอีกครั้งได้ โดยมีสิทธิที่จะเลือกที่จะประกาศใช้ร่าง พ.ร.บ. ฉบับใดเป็นกฎหมาย ระหว่างร่างเดิมของสภาผู้แทนราษฎร และร่างของคณะกรรมการร่วมกันฯ โดยไม่ต้องผ่านวุฒิสภาอีก ทั้งนี้ กฎหมายจะมีผลบังคับใช้หลังจากประกาศแล้ว 6 เดือน

2. การสนับสนุนการกำกับดูแลสถาบันการเงิน

2.1 ส่งเสริมการกำกับความเสี่ยง

2.1.1 นำส่งแนวทางการบริหารความเสี่ยงสำหรับธุรกิจธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ (Risk Management Principles for Electronic Banking)

ชปท. ได้นำส่ง Risk Management Principles for Electronic Banking ที่จัดทำโดย Bank for International Settlements (BIS) เพื่อให้สถาบันการเงินใช้เป็นแนวทางในการบริหารความเสี่ยงที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจด้านการธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้การทำธุรกรรมด้านการธนาคารอิเล็กทรอนิกส์มีความปลอดภัยและเป็นมาตรฐานสากล

2.1.2 นำส่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

ชปท. ได้นำส่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 เพื่อให้สถาบันการเงินทราบการมีผลบังคับใช้ของพระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ 3 เมษายน 2545 ซึ่งรับรองสถานะทางกฎหมายของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

2.2 การส่งเสริมความโปร่งใสในการดำเนินธุรกิจ

ชปท. ได้แจ้งให้ธนาคารพาณิชย์ทราบว่าการโอนลูกหนี้โดยคุณภาพของกิจการวิเทศธนกิจเพื่อไปปรับโครงสร้างหนี้ที่กิจการธนาคารพาณิชย์เป็นเจ้าของกิจการวิเทศธนกิจนั้นในประเทศไทย โดยใช้วิธีโอนลูกหนี้ตามมูลค่าที่ยังไม่ได้หักส่วนสูญเสียจากการปรับโครงสร้างหนี้ถือเป็นการเอาประโยชน์จากส่วนต่างของอัตราภาษี ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์ใดที่ประสงค์จะแก้ไขปรับปรุงเพื่อปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายภาษีและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง สามารถดำเนินการได้ทันทีตามความประสงค์ ส่วนเรื่องการรายงานต่อ ชปท. นั้น ให้รายงานให้ถูกต้องตั้งแต่งวดสิ้นสุดเดือนมิถุนายน 2545 เป็นต้นไป โดยไม่มีผลย้อนหลัง

2.3 จัดทำแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินไทย

วิกฤตเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมา เป็นบทเรียนที่ชี้ถึงความสำคัญของระบบสถาบันการเงินต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม ด้วยเหตุนี้ ธปท. จึงได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องที่จะจัดทำแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินไทย นับแต่ต้นปี 2545 เป็นต้นมา สำหรับใช้เป็นกรอบในการกำหนดนโยบายสถาบันการเงินในช่วง 5-10 ปีข้างหน้า โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาสถาบันการเงินในประเทศให้มีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองต่อความต้องการบริการทางการเงินของประชาชนได้อย่างทั่วถึง เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ และกระจายโอกาสให้ประชาชนทั้งในเมืองและในชนบท

การจัดทำแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินไทยแบ่งเป็น 4 ระยะ ประกอบด้วย

ระยะที่ 1 การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงิน เพื่อพิจารณากำหนดวิสัยทัศน์ แนวทางพัฒนาระบบสถาบันการเงิน และประเด็นสำคัญอื่นๆ เบื้องต้น เพื่อวางกรอบให้คณะทำงานร่างแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินดำเนินการศึกษาและระดมความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยที่คณะกรรมการฯ จะดูแลและให้คำปรึกษากับคณะทำงานฯ ให้ดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินไทยจนแล้วเสร็จ

ระยะที่ 2 การจัดจ้างบริษัทวิจัยสำรวจความต้องการบริการทางการเงินของประชาชน และจัดจ้างบริษัทที่ปรึกษาจัดทำ Background Study เรื่อง “แนวโน้มระบบการเงินไทยเปรียบเทียบกับระบบการเงินต่างประเทศเพื่อจัดทำข้อเสนอด้านกลยุทธ์สำหรับแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินไทย” ซึ่งคณะทำงานฯ จะรวบรวมข้อมูลทั้งหมด สรุปเป็นร่างแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินไทย

ระยะที่ 3หารือกับผู้บริหารจากสถาบันการเงิน หน่วยงานของรัฐ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Focus group and industry hearing) ตลอดจนสนทนาเชิงปฏิบัติการกับผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการในด้านต่าง ๆ (Workshop) ในช่วงครึ่งแรกของปี 2546 เพื่อประกอบการปรับปรุงร่างแผนพัฒนาฯ List of recommendations และ Transition plan

ระยะที่ 4 การประกาศใช้แผนพัฒนาฯ ตลอดจนรายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินงาน (Implementation plan) ซึ่งคาดว่าจะใช้เวลาตั้งแต่สิ้นเดือนมิถุนายนจนถึงสิ้นปี 2546

2.4 กำหนดวันหยุดประจำปี

กำหนดวันหยุดทำการของธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ประจำปี พ.ศ. 2546

2.5 คณะอนุกรรมการยกระดับ Corporate Governance ด้านธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทประกันภัย

การเข้าร่วมกับคณะกรรมการบรรษัทภิบาลแห่งชาติที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน โดยทำหน้าที่ในคณะอนุกรรมการยกระดับ Corporate Governance ด้านธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทประกันภัย ซึ่งมีท่านผู้ว่าการเป็นประธาน

2.6 การส่งเสริมการกำกับสถาบันการเงิน

จัดสัมมนา Training in Good Governance เมื่อเดือนกรกฎาคม 2545 เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องธรรมาภิบาล เพิ่มพูนทักษะและวิธีการที่จะใช้ในการประเมินการมีธรรมาภิบาลที่ดีของสถาบันการเงิน ให้ผู้ตรวจสอบของ ธปท.

2.7 การกำกับดูแลสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

ธปท. เข้าร่วมในคณะกรรมการและคณะทำงานที่มีผู้บริหารของกระทรวงการคลังเป็นประธาน เพื่อดำเนินการศึกษา พิจารณาและให้ความเห็นต่อรายงานการศึกษาของที่ปรึกษาในโครงการต่างๆ เช่น โครงการทบทวนและกำหนดบทบาทของภาครัฐในการกำกับดูแลกิจการของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (Rationalisation and Corporate Governance of SFIs)

จ. การกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน

1. นโยบายในการกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) มีหน้าที่กำกับดูแล ติดตาม และแก้ไขปัญหาของสถาบันการเงิน โดยมีการตรวจสอบและติดตามดูแลทุกสถาบันการเงินอย่างใกล้ชิด ในการกำกับตรวจสอบสถาบันการเงินจะเน้นด้านการบริหารความเสี่ยงและกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้ผู้ตรวจสอบออกตรวจสอบและวิเคราะห์ติดตามฐานะการดำเนินงานของสถาบันการเงินอย่างใกล้ชิด เพื่อจะได้สามารถกำหนดมาตรการแก้ไขได้ทันทั่วถึง ตั้งแต่มีสัญญาณว่าสถาบันการเงินใดเริ่มมีปัญหา

ธปท. มีนโยบายออกตรวจสอบ ณ ที่ทำการธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศ สาขาธนาคารต่างประเทศ บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ และสถาบันเฉพาะกิจ² อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง แต่ในกรณีที่สาขาธนาคารต่างประเทศมีการจัดระดับโดยรวมอยู่ในระดับดีหรือค่อนข้างดี จะทำการตรวจสอบปีเว้นปี

2. การตรวจสอบสถาบันการเงิน

2.1 ขอบเขตการตรวจสอบความเสี่ยง

ในการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ จะมีการตรวจสอบฐานะการดำเนินงานและการบริหารความเสี่ยง โดยมุ่งเน้นประเมินระดับความเสี่ยงและคุณภาพการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน 5 ประเภท

² สถาบันเฉพาะกิจประกอบด้วย ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย บริษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย บริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย บริษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน และบริษัทบริหารสินทรัพย์เอกชน

คือความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านเครดิต ความเสี่ยงด้านตลาด ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง และความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน แล้วประเมินและคาดคะเนถึงผลกระทบต่อฐานะและการดำเนินงานของสถาบันการเงินในอนาคต ในขณะที่เดียวกันก็จะตรวจสอบฐานะ ความเพียงพอของเงินกองทุน การปฏิบัติตามกฎหมาย หลักเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนด และเรื่องที่ใช้บริการของสถาบันการเงินร้องเรียน

ในการตรวจสอบสถาบันเฉพาะกิจ ซึ่งเป็นการตรวจสอบตามที่กระทรวงการคลังมอบหมาย จะมุ่งเน้นการตรวจสอบฐานะการดำเนินงานและการบริหารความเสี่ยงเช่นเดียวกัน สำหรับการตรวจสอบบริษัทบริหารสินทรัพย์ จะเน้นการตรวจสอบการจัดการด้านบริหารสินทรัพย์ด้วยคุณภาพ

2.2 ผลการตรวจสอบในปี 2545

ตารางที่ 16 : จำนวนสถาบันการเงินที่ ธปท. ตรวจสอบในปี 2545	
สถาบันการเงิน	จำนวนครั้งที่ตรวจสอบสำนักงานใหญ่
ธนาคารพาณิชย์จดทะเบียนในประเทศ	13
สาขาธนาคารต่างประเทศ	13
บริษัทเงินทุน/บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์	16
บริษัทเครดิตฟองซิเออร์	6
สถาบันเฉพาะกิจ	20
รวม	68

ผลการตรวจสอบปรากฏว่า สถาบันการเงินส่วนใหญ่มีการจัดระดับโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ ในส่วนของสถาบันการเงินที่มีระดับต่ำกว่าพอใช้ ธปท. ได้กำหนดให้ผู้บริหารของสถาบันการเงินให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นในการพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยง สถาบันการเงินขยายสินเชื่อเพิ่มขึ้นเล็กน้อย และส่วนใหญ่ยังคงเร่งแก้ไขปัญหานั้นที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ผลการดำเนินงานสถาบันการเงินส่วนใหญ่มีผลกำไร มีเพียงบางแห่งที่ขาดทุนเนื่องจากภาวะการกันเงินสำรอง อย่างไรก็ตาม สถาบันการเงินทุกแห่ง (ยกเว้นบริษัทเครดิตฟองซิเออร์ธนพัฒนา จำกัด) ดำรงเงินกองทุนเป็นอัตราส่วนกับสินทรัพย์และภาระผูกพันได้ตามที่กฎหมายกำหนด สำหรับบริษัทบริหารสินทรัพย์ ส่วนใหญ่สามารถดำเนินการแก้ไขหนี้ด้วยคุณภาพโดยการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ตามเป้าหมาย

2.3 การตรวจสอบด้านอื่น ๆ

ธปท. ได้ดำเนินการตรวจสอบเกี่ยวกับการทุจริตหรือการกระทำความผิดของผู้บริหารสถาบันการเงินซึ่งเกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินหลายแห่ง ตรวจสอบเพื่อให้ได้ข้อมูลมาประกอบ

การวินิจฉัยว่าการปฏิบัติของสถาบันการเงินเป็นความผิดตามกฎหมายภายใต้อำนาจของ ธปท. หรือไม่ ตรวจสอบเรื่องที่มีผู้ร้องเรียน และสอดส่องดูแลมิให้มีการปฏิบัติไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติ การธนาคารพาณิชย์ และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจ เครดิตฟองซิเอร์ นอกจากนี้ ธปท. ยังมีการตรวจสอบสถาบันการเงินในเรื่องอื่น ๆ อีก เช่น การ ตรวจสอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การตรวจสอบเครื่องมือบริหารความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk Model) และเครื่องมือบริหารความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk Model) และการสุ่มตรวจสอบ ข้อเท็จจริงของธุรกรรมซื้อขายเงินตราต่างประเทศ

3. การวิเคราะห์และติดตามฐานะของสถาบันการเงิน

การวิเคราะห์และติดตามฐานะและการดำเนินงานของสถาบันการเงินจะดำเนินการในแนวทาง เดียวกับการตรวจสอบคือ วิเคราะห์ฐานะการดำเนินงาน ความเพียงพอของเงินกองทุน และการ บริหารความเสี่ยงโดยมีการวิเคราะห์เป็นรายไตรมาสสำหรับสถาบันการเงินไทย และเป็นราย 6 เดือน สำหรับสาขาธนาคารต่างประเทศและกิจการวิเทศธนกิจ

สำหรับสถาบันการเงินที่มีปัญหาฐานะและการดำเนินงาน ธปท. จะติดตามกำกับดูแลอย่าง ใกล้ชิดโดยกำหนดมาตรการให้สถาบันการเงินปฏิบัติตาม

4. การกำกับสถาบันการเงิน

ธปท. มีการกำกับดูแลสถาบันการเงิน โดยการพิจารณาอนุญาต ผ่อนผัน ให้ความเห็นชอบ และตอบข้อหารือแก่สถาบันการเงิน พิจารณาการปฏิบัติตามเงื่อนไขในการอนุญาต เงื่อนไขที่ กำหนดตามประกาศ และหนังสือเวียนของกระทรวงการคลังหรือ ธปท. และพิจารณาดำเนินการ กับสถาบันการเงินที่ปฏิบัติไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยการเปรียบเทียบปรับ

5. การแก้ไขปัญหาสถาบันการเงิน

ในปี 2545 ธปท. ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาสถาบันการเงินที่มีฐานะการเงินอ่อน ดังนี้

5.1 การควบรวมกิจการของธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน) กับธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) ด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2545 เป็นต้นไป เพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งและเพิ่มศักยภาพของการดำเนินธุรกิจในระยะยาว แก่ธนาคารทั้งสอง และเป็นการส่งเสริมการปฏิรูประบบสถาบันการเงินไทยให้มีเสถียรภาพมาก ยิ่งขึ้น โดยโอนกิจการของธนาคารศรีนครให้แก่ธนาคารนครหลวงไทย

5.2 ธปท. ได้เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ให้มีคำสั่งควบคุมกิจการของ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ธนพัฒน์ จำกัด เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2545 เนื่องจากปรากฏหลักฐานจาก การตรวจสอบของ ธปท. ว่า บริษัทมีฐานะและการดำเนินงานอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิด ความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ประโยชน์ของประชาชน กระทรวงการคลังได้แต่งตั้งคณะกรรมการ ควบคุม ทำหน้าที่ดูแลกิจการของบริษัทดังกล่าว และจำกัดอำนาจในการจัดการและบริหารของ

คณะกรรมการและผู้บริหารเดิม โดยกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงินให้การ
ประกันการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยแก่ผู้ฝากเงินและเจ้าหน้าที่ของบริษัท

6. การเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับตรวจสอบสถาบันการเงิน

ในปี 2545 ได้มีการดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับตรวจสอบสถาบันการเงิน
ดังนี้

6.1 การพัฒนาผู้ตรวจสอบ

โรงเรียนผู้ตรวจสอบที่ ธปท. ได้จัดตั้งและดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2542 ได้ดำเนินการ
จัดฝึกอบรมผู้ตรวจสอบให้มีความรู้เพียงพอและพร้อมที่จะปฏิบัติงานกำกับและตรวจสอบได้ตาม
แนวนโยบายที่กำหนดและอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน ผู้ตรวจสอบที่สอบผ่านการฝึกอบรมในหลัก
สูตรต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดและสอบผ่านการประเมินพฤติกรรมแล้ว จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้
ตรวจการทำหน้าที่ตรวจสอบสถาบันการเงิน

นอกจากนี้ ธปท. ได้ส่งผู้ตรวจสอบและผู้บริหารเข้ารับการอบรมและสัมมนาในต่างประเทศ
รวมทั้งมีการจัดสัมมนา การบรรยายวิชาการ และจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ได้รับความรู้ใหม่ ๆ
ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน การบริหารงานและเพิ่มพูนทักษะความรู้ของผู้ตรวจสอบให้ได้
มาตรฐานสากล โดยผู้เชี่ยวชาญทั้งจากในประเทศและองค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสถาบันการเงิน
จากต่างประเทศ

6.2 การพัฒนาการกำกับตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

ธปท. ได้ปรับปรุงคู่มือการตรวจสอบและรายงานการตรวจสอบให้ทันสมัยอยู่เสมอ
รวมทั้งได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการกำกับและตรวจสอบ การให้ความรู้แก่ผู้ตรวจสอบเพื่อ
เตรียมความพร้อมผู้ตรวจสอบในการปฏิบัติตามแนวทางการดำรงเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ใหม่ของ
Basel Committee for Banking Supervision (BCBS) ที่จะเริ่มนำมาใช้ในปี พ.ศ. 2549 นอกจากนี้
ได้กำหนดให้มีการกลั่นกรองการจัดระดับความเสี่ยงของสถาบันการเงิน เพื่อให้มีคุณภาพและ
อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน

การเป็นตัวแทนติดต่อกับองค์กรระหว่างประเทศ

ก. สมาคมประชาชาติอาเซียน (Association of Southeast Asian Nations: ASEAN)

ในปี 2545 ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยได้ลงนามในสัญญาความตกลงทวิภาคีว่า
ด้วยการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทยกับธนาคารกลางเกาหลี
ภายใต้แนวคิดริเริ่มเชียงใหม่ ซึ่งภายใต้สัญญาความตกลงฯ ดังกล่าว ธนาคารกลางเกาหลีและ ธปท.
ตกลงจะให้กู้เงินสกุลดอลลาร์ สรอ. ในวงเงิน 1 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งกันและกัน

ข. ธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (Bank for International Settlements: BIS)

ในฐานะที่ ธปท. ได้เป็นผู้ถือหุ้นของ BIS จำนวน 3,000 หุ้น ธปท. จึงได้รับเงินปันผลจากการเป็นผู้ถือหุ้นในอัตราหุ้นละ 380 ฟรังก์สวิสเซอร์แลนด์ (รวม 1.14 ล้านฟรังก์สวิสเซอร์แลนด์)

สมาชิกประเทศของ BIS จากภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ได้จัดตั้ง Asian Consultative Council ขึ้น เพื่อหารือในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาค

นอกจากนี้ BIS ได้จัดเวทีหารือโดยมีการเน้นประเด็นต่างๆ ซึ่งสำหรับปี 2545 ได้จัด Working Party on Monetary Policy ในเดือนมิถุนายน 2545 ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

ค. ธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก (The Executives' Meeting of East Asia-Pacific Central Banks: EMEAP)

ในปี 2545 ธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก ได้มีการประชุมในระดับต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. **ระดับผู้ว่าการ** ธนาคารกลางมาเลเซียได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมครั้งที่ 7 เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2545

2. **ระดับรองผู้ว่าการ** ได้มีการประชุม 2 ครั้ง เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2545 ณ เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซียและเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2545 ณ เกาะเจจู ประเทศเกาหลี

3. **ระดับคณะทำงาน** แต่ละคณะทำงานได้มีการประชุมดังนี้

3.1 Working Group on Banking Supervision ประชุม 2 ครั้ง ในเดือนพฤษภาคม และสิงหาคม

3.2 Working Group on Payment and Settlement Systems ประชุม 2 ครั้ง ในเดือนมีนาคม และพฤศจิกายน

3.3 Working Group on Financial Markets ประชุม 4 ครั้ง ในเดือนมีนาคม มิถุนายน กันยายน และธันวาคม

3.4 IT Directors' Meeting ประชุม 1 ครั้งในเดือนมีนาคม

ง. กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF)

ในปี 2545 กองทุนการเงินระหว่างประเทศได้จัดการประชุม International Monetary and Financial Committee (IMFC) ขึ้น 2 ครั้ง เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2545 ณ กรุงวอชิงตัน ดีซี และเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2545 ณ กรุงวอชิงตัน ดีซี การประชุมได้มีการรายงานความคืบหน้าของนโยบายต่างๆ ของกองทุนการเงินฯ

นอกจากนี้ ประเทศสมาชิกในกลุ่มออกเสียงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในกองทุนการเงิน (Southeast Asian Voting Group) ได้จัดตั้ง focus group ขึ้น เพื่อเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างบทบาทและประสิทธิภาพของกลุ่มฯ และได้มีการประชุมครั้งแรกในวันที่ 20 กันยายน 2545 ณ กรุงเทพมหานคร

ในด้านความสัมพันธ์กับประเทศไทยนั้น เจ้าหน้าที่กองทุนการเงิน ได้เดินทางมาทบทวนภาวะเศรษฐกิจไทยตามประเพณีปฏิบัติ Article IV Consultation ทั้งนี้ กองทุนการเงินเห็นชอบให้ไทยออกจากโครงการทบทวนภาวะเศรษฐกิจเข้มข้น (Post Programme Monitoring) แล้ว เนื่องจากจำนวนหนี้ที่คงเหลือต่ำกว่าจำนวนโควตาของไทยในกองทุนการเงิน

จ. ธนาคารกลางในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South-East Asian Central Banks: SEACEN)

ในปี 2545 ธนาคารกลางมองโกเลียได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมผู้ว่าการธนาคารกลางแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ครั้งที่ 37 (The 37th SEACEN Governor's Conference) และการประชุมสภาผู้ว่าการของศูนย์วิจัยและฝึกอบรม SEACEN ครั้งที่ 21 (21st Meeting of SEACEN Board of Governors) ระหว่างวันที่ 25-26 มิถุนายน 2545 ณ กรุง Ulaanbaatar ประเทศมองโกเลีย ในส่วนของโครงการวิจัยและฝึกอบรมของศูนย์ SEACEN ที่ประชุมได้อนุมัติโครงการสำหรับปีทำการ 2545 ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมหลัก คือโครงการฝึกอบรม 19 หลักสูตร และโครงการวิจัย 2 โครงการ และกิจกรรมเสริม คือ โครงการวิจัย 2 โครงการ และโครงการฝึกอบรม 3 หลักสูตร

ฉ. ธนาคารกลางแห่งประเทศในเอเชียอาคเนย์ ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ (Central Banks in South-East Asia, New Zealand, and Australia: SEANZA)

ในปี 2545 ธนาคารกลางฮ่องกง (Hong Kong Monetary Authority - HKMA) ได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสภาผู้ว่าการธนาคารกลางแห่งประเทศในเอเชียอาคเนย์ ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ครั้งที่ 24 ขึ้น ในวันที่ 2 พฤศจิกายน ณ สำนักงาน HKMA เกาะฮ่องกง โดยมีหัวข้อประชุม (theme) คือ Asset Prices and Financial Stability

ความคืบหน้าในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ในปี 2545 การเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ระหว่างสถาบันการเงินและลูกหนี้ได้สำเร็จต่อเนื่องจากปีก่อนๆ โดยสินเชื่อด้อยคุณภาพ (NPL) ได้ลดลงจากที่เคยสูงสุดถึง 2,729,360 ล้านบาท ในปี 2542 เหลือประมาณ 698,825 ล้านบาทเมื่อสิ้นเดือนธันวาคม 2545 (ข้อมูลเบื้องต้น) ทั้งนี้การปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำเร็จยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ NPL ลดลง โดยคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (คปน.) ได้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ด้วยการขยายกลุ่มเป้าหมายเพิ่มเติมจากปีก่อน คือ การรับลูกหนี้ NPL

รายการและรายย่อยที่ไม่เข้าข่ายการโอนไปบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (บสท.) ลูกหนี้ NPL รายใหม่ ลูกหนี้ที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำเร็จแล้วแต่ย้อนกลับมาเป็น NPL อีก (Re-entry NPL) ลูกหนี้ที่แสดงความต้องการเจรจากับเจ้าหนี้ตามกระบวนการ คปน. คล้ายรายของ (Walk-in case) เอง และลูกหนี้ที่มีมูลหนี้ตั้งแต่ 20 ล้านบาทขึ้นไป ในขณะที่รัฐบาลยังคงให้สิทธิประโยชน์จากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้จนถึงสิ้นปี 2545 และเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2545 ได้ขยายถึงสิ้นปี 2546

1. ผลการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินโดยรวม

ในช่วง 4-5 ปีหลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจที่รุนแรง คือ นับตั้งแต่ปี 2541 ถึงสิ้นเดือน พฤศจิกายน 2545 มีลูกหนี้ที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับสถาบันการเงินทั้งสิ้น 585,965 ราย มูลหนี้รวม 2,813,003 ล้านบาท ในจำนวนนี้มีลูกหนี้ที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำเร็จ 547,142 ราย (ร้อยละ 93.37) มูลหนี้ 2,684,494 ล้านบาท (ร้อยละ 95.43) และลูกหนี้ที่อยู่ระหว่างเจรจา 38,823 ราย มูลหนี้ 128,509 ล้านบาท โดยเฉพาะในปี 2545 มีลูกหนี้ที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำเร็จในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนพฤศจิกายน 2545 ทั้งสิ้น 71,005 ราย มูลหนี้ 255,401 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.91 และ 10.51 ตามลำดับจากปีก่อน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้รายกลาง และรายย่อยประเภทการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคล การค้าส่งค้าปลีก การเกษตร การบริการ และการอุตสาหกรรม

ในจำนวนลูกหนี้ที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำเร็จจำแนกเป็นลูกหนี้ของธนาคารพาณิชย์ไทย 577,113 ราย (ร้อยละ 98.49) มูลหนี้ 2,526,648 ล้านบาท (ร้อยละ 89.82) ธนาคารต่างประเทศและสำนักงานวิเทศนกิจ 2,455 ราย (ร้อยละ 0.42) มูลหนี้ 160,022 ล้านบาท (ร้อยละ 5.69) บริษัทเงินทุน 5,601 ราย (ร้อยละ 0.96) มูลหนี้ 124,011 ล้านบาท (ร้อยละ 4.41) และบริษัทเครดิตฟองซิเออร์ 796 ราย (ร้อยละ 0.14) มูลหนี้ 2,322 ล้านบาท (ร้อยละ 0.08) ตามลำดับ

2. ผลสำเร็จการส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของ คปน. ปี 2545

ลูกหนี้เป้าหมายที่ คปน. รับผิดชอบเพิ่มเติมในปี 2545 มีหลักเกณฑ์ว่าจะต้องเป็นลูกหนี้ประเภทนิติบุคคล มีเจ้าหนี้มากกว่า 1 ราย มีมูลหนี้ตั้งแต่ 20 ล้านบาทขึ้นไป และมีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจ กล่าวคือ ไม่เป็นลูกหนี้ที่เข้ากระบวนการฟื้นฟูกิจการของศาล หรือลูกหนี้ล้มละลาย หรือลูกหนี้ที่ถูกพิทักษ์ทรัพย์ และจะต้องไม่เป็นธุรกิจที่เลิกกิจการ หรือมีการชำระบัญชีแล้ว นอกจากนี้ คปน. ได้อนุมัติให้รับลูกหนี้ที่ปรับโครงสร้างหนี้เสร็จแล้วแต่ย้อนกลับมาเป็น NPL อีก และลูกหนี้ที่ติดต่อ คปน. ด้วยตนเอง และประสงค์จะปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับสถาบันการเงินตามกระบวนการ คปน. เป็นลูกหนี้เป้าหมายการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ด้วย โดยเจ้าหนี้จะเลือกเจรจากับลูกหนี้โดยตรงเอง (โดยกำหนดวันที่จะมีข้อยุติของการเจรจาต่อ คปน.) หรือจะเจรจาตามกระบวนการของ คปน. ก็ได้

ในปี 2545 คปน. ได้อนุมัติลูกหนี้เป้าหมายการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เพิ่มเติมจากปี 2544

จำนวน 535 ราย มูลค่ารวม 216,439 ล้านบาท จำแนกเป็นลูกหนี้ที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามกระบวนการของ คปน. 262 ราย มูลค่า 148,353 ล้านบาท และลูกหนี้ที่สถาบันการเงินขอเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับลูกหนี้เอง 273 ราย มูลค่า 68,086 ล้านบาท

ในจำนวนลูกหนี้เป้าหมายของปี 2545 ดังกล่าว ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2545 มีลูกหนี้ที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำเร็จ 161 ราย มูลค่ารวม 66,067 ล้านบาท แยกเป็นลูกหนี้ที่สถาบันการเงินเจรจาเอง 100 ราย มูลค่า 34,042 ล้านบาท และลูกหนี้ที่เจรจากับ คปน. 61 ราย มูลค่า 32,025 ล้านบาท วิธีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในปีนี้ โดยเฉลี่ยแล้วมักเลือกวิธีปรับปรุงโครงสร้างหนี้ด้วยวิธีลดดอกเบี้ยในสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้มากที่สุด รองลงไปเป็นวิธีขยายระยะเวลาชำระหนี้ วิธีลดเงินต้นหรือดอกเบี้ยค้างรับ ให้ระยะเวลาปลอดเงินต้นหรือดอกเบี้ยแปลงหนี้เป็นทุน และการตีโอนทรัพย์สินชำระหนี้ตามลำดับ

เมื่อรวมผลการส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตั้งแต่ปี 2541 ถึง 2545 มีลูกหนี้เป้าหมาย คปน. ที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำเร็จทั้งสิ้น 10,309 ราย มูลค่า 1,374,031 ล้านบาท (ร้อยละ 67.01 และ 48.35 ของจำนวนลูกหนี้และมูลค่าเป้าหมายตามลำดับ) อยู่ระหว่างปรับปรุงโครงสร้างหนี้ 199 ราย มูลค่า 93,403 ล้านบาท

3. มาตรการส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ปี 2545

มาตรการส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ปี 2545 นอกจากรัฐบาลจะขยายระยะเวลาการให้สิทธิประโยชน์แล้ว ธปท. ยังได้ปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์ต่างๆ ดังนี้

3.1 การขยายเวลาการให้สิทธิประโยชน์เพื่อสนับสนุนการส่งเสริมปรับปรุงโครงสร้างหนี้

กรมสรรพากรได้ขยายเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ และกรมที่ดินได้ขยายเวลาการลดหย่อนค่าจดทะเบียนจำนองอสังหาริมทรัพย์ และห้องชุดเหลือร้อยละ 0.01 สำหรับกรณีที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่เป็นไปตามเกณฑ์ของ ธปท. ออกไปอีก 1 ปีถึงสิ้นปี 2546

นอกจากนี้ ธปท. ได้ปรับปรุงและแก้ไขหลักเกณฑ์ต่างๆ อันเกี่ยวเนื่องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และออกมาตรการในการกำกับดูแลสถาบันการเงินเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้มีความสอดคล้องกันทั้งระบบ เช่น การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์มีหุ้นในบริษัทลูกหนี้ได้เกินร้อยละ 10 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2546 การให้ธนาคารพาณิชย์สามารถขายอสังหาริมทรัพย์รอการขายที่ได้รับโอนมาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2546 ซึ่งถือครองยังไม่ครบ 5 ปี หรือถือครองครบ 5 ปีแล้วแต่สามารถขายได้มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดได้ และการขยายเวลาการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจให้เข้าซื้อและให้เข้าซื้อแบบลีสซิ่งอันเนื่องมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของออกไปอีก 1 ปีถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2546

3.2 การปรับปรุงนิยามของ NPL

ในครึ่งหลังของปี 2545 ธปท. ได้ปรับปรุงนิยามของ NPL ใหม่เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้าใจปัญหา NPL ได้ชัดเจนและถูกต้องตรงกันและสามารถกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา NPL อย่างมีประสิทธิภาพได้ โดยนิยามของ NPL ให้หมายถึง เงินให้สินเชื่อจัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน สงสัย สงสัยจะสูญ และสูญ ตามหลักเกณฑ์การจัดชั้นในประกาศ ธปท. เรื่อง สินทรัพย์ที่ไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ และสินทรัพย์ที่สงสัยว่าจะไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้ของธนาคารพาณิชย์ ลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2545 หรือที่จะแก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงลูกหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญที่ธนาคารพาณิชย์กันสำรองครบร้อยละ 100 และตัดออกจากบัญชีแล้วแต่ยังไม่ได้บันทึกกลับเข้ามาในบัญชี

จากนิยามดังกล่าว ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2545 NPL ของธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนมียอดรวมทั้งสิ้น 843,313 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.73 ของสินเชื่อรวม โดยจำแนกเป็น

(1) หนี้ที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้เสร็จแล้วและกำลังอยู่ระหว่างการผ่อนชำระ	157,055	ล้านบาท
(2) หนี้ที่อยู่ระหว่างการเจรจา	300,030	ล้านบาท
(3) หนี้ที่อยู่ระหว่างดำเนินคดี	161,939	ล้านบาท
(4) หนี้ที่อยู่ระหว่างบังคับคดี	224,289	ล้านบาท

4. กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา NPL ร่วมกันระหว่าง ธปท. ธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุน

ธปท. และผู้บริหารระดับสูงของธนาคารพาณิชย์ไทย 13 ธนาคารได้มีความเห็นร่วมกันที่จะแก้ไข NPL ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ซึ่งเป็นผลจากการประชุมร่วมกัน เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2545 โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

(1) หนี้ที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้เสร็จแล้ว และกำลังอยู่ระหว่างการผ่อนชำระ สถาบันการเงินจะจัดให้มีการลงนามในสัญญาและดำเนินการให้เป็นหนี้ปกติภายใน 4 เดือน

(2) หนี้ที่อยู่ระหว่างปรับปรุงโครงสร้างหนี้ สถาบันการเงินจะเร่งรัดการเจรจาให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี ส่วนกรณีที่เป็นลูกหนี้ NPL ใหม่หรือเป็น Re-entry NPL สถาบันการเงินจะเจรจาทายข้อยุติภายใน 1 ปีนับจากวันที่เป็น NPL ใหม่หรือเป็น Re-entry NPL

(3) หนี้ที่อยู่ระหว่างดำเนินคดี ธนาคารพาณิชย์ตกลงให้ ธปท. เป็นคนกลางในการเจรจาโดยให้รวมถึงลูกหนี้ที่สถาบันการเงินยื่นหนังสือบอกกล่าวชำระหนี้ (notice) ด้วย โดยเจรจาไม่เกิน 3 ครั้ง

(4) หนี้ที่อยู่ระหว่างบังคับคดี ปัจจุบันกรมบังคับคดีกำลังดำเนินการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เพื่อเร่งกระบวนการขายทอดตลาดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. นโยบายเชิงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการแก้ไขลูกหนี้ NPL ของ สปน. ในปี 2546

แนวทางในการส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของ สปน. ในปี 2546 นอกจากจะปรับปรุงโครงสร้างหนี้ลูกหนี้ที่ยังปรับไม่เสร็จและอยู่ระหว่างเจรจาในปีที่ผ่านมาให้แล้วเสร็จแล้ว สปน. มีภารกิจที่จะต้องดำเนินงานตามนโยบายกลยุทธ์การเร่งรัดปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินตามที่ คปน. ได้อนุมัติเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2545 ดังนี้

5.1 นโยบายและกลยุทธ์การดำเนินงาน

กลุ่มที่ 1 ลูกหนี้ที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้เสร็จแล้วอยู่ระหว่างการผ่อนชำระ

ติดตามลูกหนี้ในกลุ่มนี้ที่สถาบันการเงินจะต้องเปลี่ยนสถานะจัดชั้นเป็นปกติภายใน 4 เดือน และทำรายงานความคืบหน้าเป็นรายเดือน ถ้ามีลูกหนี้รายใหม่เพิ่มขึ้นในกลุ่มนี้ ให้ สปน. แจ้งรายชื่อลูกหนี้ให้สถาบันการเงินทราบเป็นรายไตรมาส และให้สถาบันดำเนินการจัดชั้นเป็นปกติภายใน 4 เดือน

กลุ่มที่ 2 ลูกหนี้ที่อยู่ระหว่างเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ดูแลและติดตามลูกหนี้ในกลุ่มนี้ที่สถาบันการเงินจะต้องเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปีนับจากวันที่ 27 พฤศจิกายน 2545 และทำรายงานความคืบหน้าเป็นรายเดือน ในกรณีที่มีลูกหนี้ New NPL ลูกหนี้ Re-entry NPL และลูกหนี้ Walk-in เพิ่มขึ้นในกลุ่มนี้ ให้แจ้งสถาบันการเงิน และให้สถาบันการเงินดำเนินการเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ลูกหนี้ดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปีนับจากวันที่มีลูกหนี้ New NPL ลูกหนี้ Re-entry NPL และลูกหนี้ Walk-in เพิ่มขึ้น กรณีที่สถาบันการเงินดำเนินการไม่เสร็จภายในกำหนดให้ สปน. รายงานต่อ คปน.

กลุ่มที่ 3 ลูกหนี้ที่อยู่ระหว่างดำเนินคดี

รพท. จะเป็นคนกลางประสานงานเจรจาระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้ที่สถาบันการเงินเสนอรายชื่อเป็นลูกหนี้เป้าหมาย โดยจะมีการเจรจาไม่เกิน 3 ครั้งต่อลูกหนี้ 1 ราย หากไม่สำเร็จให้สถาบันการเงินดำเนินคดีถึงที่สุดโดยเร็ว ในการดำเนินงาน สปน. จะรับผิดชอบลูกหนี้ในเขตกรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคตะวันออก และตะวันตก สำหรับสำนักงานภาคจะรับผิดชอบลูกหนี้ที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบของตน

กลุ่มที่ 4 ลูกหนี้ที่อยู่ระหว่างบังคับคดี

ติดตามความคืบหน้าของลูกหนี้ที่อยู่ระหว่างการบังคับคดี และรายงานผู้ว่าการ รพท. ทราบเป็นรายไตรมาส และให้ติดตามผลการแก้ไข ปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเพื่อเร่งรัดการบังคับคดีให้เร็วขึ้น

5.2 เป้าหมายการลด NPL

จากการดำเนินแผนกลยุทธ์ดังกล่าวข้างต้น คปน. คาดว่าภายในสิ้นปี 2547 NPL ในระบบสถาบันการเงินจะลดลงอย่างต่อเนื่องจนอยู่ในระดับไม่เกินร้อยละ 10 ของสินเชื่อบริการ

5.3 การประสานงานกับศาลยุติธรรม

ในปี 2545 สปน. ได้มีการประชุมหารือกับสำนักกระบวนพิจารณาและสำนักงานศาลยุติธรรมหลายครั้งถึงการประสานงานเพื่อเร่งรัดการดำเนินการกับหนี้ NPL ที่อยู่ในระหว่างดำเนินคดีให้มีข้อยุติโดยเร็ว

5.4 การประสานงานกับศูนย์ให้คำปรึกษาทางการเงินสำหรับวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และประชาชน (ศงป.)

สปน. ได้ให้ความร่วมมือและสนับสนุนงานของ ศงป. โดย คปน. ได้แต่งตั้งผู้อำนวยการ สปน. เป็นผู้แทนธนาคารในคณะกรรมการนโยบายและคณะกรรมการบริหารของ ศงป. รวมทั้งเป็นกรรมการในคณะกรรมการร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้ NPL ที่มีศักยภาพของกระทรวงการคลัง

5.5 การปรับปรุงโครงสร้าง สปน. เพื่อการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ปี 2546

สปน. จะปรับปรุงโครงสร้างและอัตรากำลังของ สปน. เพื่อรองรับการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ปี 2546 โดยขยายหน่วยงานและเพิ่มอัตรากำลังให้สอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับมอบหมายจาก คปน. และ ธปท.

การดำเนินงานด้านกฎหมาย

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกกฎหมายทางการเงิน และการธนาคารในปี 2545 จำนวน 7 ฉบับ ดังนี้

1. พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินและจัดการเงินกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ระยะที่สอง พ.ศ. 2545

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับดังกล่าว คือ โดยที่ประเทศไทยได้ประสบวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและระบบสถาบันการเงินอย่างรุนแรงในช่วงที่ผ่านมา อันมีผลกระทบต่อความมั่นใจในสถาบันการเงินและระบบการเงินของประเทศ รัฐบาลในขณะนั้นและในเวลาต่อมาได้ดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อแก้ไขวิกฤตการณ์ดังกล่าวและเพื่อรักษาเสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน อาทิเช่น การเสริมสภาพคล่องแก่สถาบันการเงิน การให้ประกันและความช่วยเหลือแก่ผู้ฝากเงิน และเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงิน การเข้ารับชำระหนี้แทนสถาบันการเงิน การเพิ่มทุนของสถาบันการเงิน ตลอดจนการเข้าดำเนินการเกี่ยวกับสินทรัพย์ด้อยคุณภาพหรือสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงิน เป็นต้น ในการนี้ กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน เป็นหน่วยงานซึ่งต้องรับผิดชอบและรับภาระทางการเงินในการดำเนินมาตรการดังกล่าว จนกระทั่งสถานะทางการเงินแก่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินเกิดความเสียหายขึ้น และแม้ว่าจะได้มีการตราพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินและจัดการเงินกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน พ.ศ. 2541 เพื่อชดเชยความเสียหาย

และปรับโครงสร้างแหล่งเงินทุนของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ในวงเงินห้าแสนล้านบาท และรัฐบาลค้ำประกันแก่พันธบัตรของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2543 โดยรัฐบาลเป็นผู้รับภาระดอกเบี้ยจำนวนหนึ่งแสนหนึ่งหมื่นสองพันล้านบาท แต่ความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นยังไม่หมดสิ้น สมควรกำหนดให้กระทรวงการคลังกู้เงินและจัดการเงินกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ระยะที่สอง โดยกระทรวงการคลังรับภาระดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นและธนาคารแห่งประเทศไทยมีหน้าที่ชำระคืนต้นเงินกู้

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอนที่ 60 ก วันที่ 25 มิถุนายน 2545)

2. พระราชกำหนดโอนสินทรัพย์บางส่วนในบัญชีสำรองพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยเงินตรา พ.ศ. 2545

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับดังกล่าวคือ เนื่องจากการที่ประเทศไทยประกาศใช้ระบบการแลกเปลี่ยนเงินตราแบบใหม่เมื่อ พ.ศ. 2540 ส่งผลให้ ธปท. อันเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินนโยบายการเงินเพื่อประโยชน์ในการดำรงไว้ซึ่งค่าของบาท ต้องประสบกับผลการดำเนินงานขาดทุนเป็นอันมากและเกิดผลขาดทุนสะสมเพิ่มขึ้น จนเป็นอุปสรรคในการดำเนินนโยบายการเงินของประเทศให้มีประสิทธิภาพ สมควรโอนสินทรัพย์บางส่วนในบัญชีสำรองพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยเงินตราให้แก่ ธปท. จำนวนหนึ่งแสนหกหมื่นห้าพันล้านบาท เพื่อชดเชยผลขาดทุนสะสมและเสริมสร้างความมั่นคงของ ธปท. และเพื่อก่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอนที่ 60 ก วันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2545)

3. พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกำหนดฉบับดังกล่าว คือ โดยที่ได้มีการจัดตั้งบัญชีสะสมเพื่อการชำระคืนต้นเงินกู้ชดใช้ความเสียหายของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินขึ้นตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินและจัดการเงินกู้เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ระยะที่สอง พ.ศ. 2545 และกำหนดให้มีการโอนเงินคงเหลือในบัญชีผลประโยชน์ประจำปีเพื่อนำเข้าบัญชีดังกล่าว จึงจำเป็นต้องแก้ไขกฎหมายว่าด้วยเงินตราให้สอดคล้องกัน และโดยที่บัญชีผลประโยชน์ประจำปีมีเงินซึ่งได้รับบริจาคเพื่อการตามวัตถุประสงค์ของผู้บริจาครวมอยู่ด้วย สมควรกำหนดให้โอนสินทรัพย์ที่ได้รับบริจาคดังกล่าวไปไว้ในบัญชีสำรองพิเศษเพื่อเก็บรักษาให้มั่นคงตามวัตถุประสงค์ของผู้บริจาค อนึ่ง เพื่อให้การแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงสมควรให้สามารถโอนสินทรัพย์ในบัญชีสำรองพิเศษเข้าเป็นสินทรัพย์ในบัญชีทุนสำรองเงินตราได้ด้วย

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอนที่ 60 ก วันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2545)

4. พระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติดังกล่าว คือ โดยที่ปัจจุบันการประกอบธุรกิจการเงินในระบบสถาบันการเงินโดยทั่วไปผูกพันอยู่กับระบบดอกเบี้ย อันขัดหรือแย้งกับหลักการของศาสนาอิสลามซึ่งห้ามมิให้ดำเนินธุรกิจทางการเงินที่ผูกพันกับดอกเบี้ย จึงสมควรจัดตั้งธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยขึ้น เพื่อประกอบธุรกิจทางการเงินและประกอบกิจการอื่นให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม ซึ่งจะส่งเสริมและสนับสนุนการระดมเงินออมและการลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ อันจะเป็นการอำนวยความสะดวกต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอน 108 ก ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2545)

5. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 11 พฤศจิกายน 2545

เหตุผลในการประกาศใช้ประกาศกระทรวงการคลังดังกล่าว คือ โดยที่สภาพปัจจุบัน มีนิติบุคคลที่มีใช้สถาบันการเงินได้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตโดยมีการออกบัตรเครดิต เพื่อนำมาใช้แทนเงินสด และกำลังเป็นที่นิยมของประชาชนทั่วไป แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นการเอาเปรียบประชาชนไม่ว่าจะเป็นในเรื่อง การเรียกค่าธรรมเนียมที่สูงและซ้ำซ้อน การคิดดอกเบี้ยที่สูงเกินไปในกรณีที่มีการผิดสัญญาหรือไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง และการโฆษณาชวนเชื่อในรูปการให้บริการเกินความจริง จากกรณีดังกล่าวจึงสมควรให้มีองค์กรเข้ามาควบคุมดูแลธุรกิจเกี่ยวกับบัตรเครดิตนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนทั่วไป จึงกำหนดให้การออกบัตรเครดิตเป็นกิจการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับการธนาคาร และเป็นกิจการที่ต้องขออนุญาต

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอนพิเศษ 109 ง ลงวันที่ 11 พฤศจิกายน 2545)

6. พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติดังกล่าว คือ เนื่องจากในการให้กู้ยืมหรือให้สินเชื่อของสถาบันการเงินแก่ลูกค้า สถาบันการเงินจะต้องพิจารณาฐานะทางการเงินและประวัติของลูกค้า รายนั้นว่าเหมาะสมที่จะให้สินเชื่อหรือไม่ อย่างไร ซึ่งเดิมข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงินและประวัติของลูกค้าในเรื่องการชำระหนี้หรือการมีภาระหนี้สินกับสถาบันการเงินอื่น เป็นเรื่องที่สถาบันการเงินผู้ให้สินเชื่อจะต้องสืบหาด้วยตนเอง ต่อมาเมื่อประเทศไทยได้ประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจ การให้สินเชื่อของสถาบันการเงินต่างๆ โดยที่มีข้อมูลดังกล่าวไม่ครบถ้วน ทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-performing loan) เพิ่มมากขึ้นอันก่อให้เกิดปัญหาแก่สถาบันการเงินนั้น รวมทั้งเกิดผลกระทบต่อระบบสถาบันการเงินโดยรวมด้วย นอกจากนั้น การมีข้อมูลไม่เพียงพอยังเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สถาบันการเงินไม่ปล่อยสินเชื่อแก่ภาคธุรกิจจึงทำให้ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมขาดสภาพคล่องตามมา ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงจำเป็นต้องจัดให้มีการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตขึ้นเพื่อให้บริการข้อมูลเครดิตแก่สถาบันการเงินอันจะทำให้สถาบันการเงินมีข้อมูลเพียงพอที่จะใช้สำหรับการวิเคราะห์ในการให้สินเชื่อ ซึ่งจะส่งผลเป็นการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ

ที่เกิดขึ้นได้อีกทางหนึ่ง

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอน 114 ก ลงวันที่ 13 พฤศจิกายน 2545)

7. พระราชบัญญัติธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติดังกล่าว คือ โดยที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นวิสาหกิจที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้มีความเข้มแข็งและเติบโตอย่างยั่งยืน โดยก่อให้เกิดการจ้างงาน สร้างรายได้ และเป็นฐานการผลิต จึงสมควรจัดตั้งธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยขึ้นเพื่อสนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีอยู่เป็นจำนวนมากของประเทศได้อย่างเป็นระบบ โดยการให้บริการทางการเงิน เทคนิค การตลาด และการจัดการ

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอน 123 ก ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2545)

การดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาเพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของธนาคารเสร็จสิ้นเมื่อปลายปี 2544 และจากการเริ่มดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ต่อเนื่องมา เป็นผลให้มีการปรับโครงสร้างการจัดองค์กรของสายเทคโนโลยีสารสนเทศเมื่อกลางปี 2545 พร้อมกับการปรับเปลี่ยนกระบวนการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของ ธปท. ที่สำคัญหลายด้าน เช่น การให้บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การปรับปรุงกระบวนการพัฒนาระบบงาน เป็นต้น

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อให้งานโครงการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสอดคล้องกับทิศทางเชิงกลยุทธ์ ธปท. และสามารถดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จตามกำหนดเวลา ได้มีการนำวิธีการบริหารกลุ่มโครงการ (Program Management) มาใช้ใน ธปท. โดยจะมีการศึกษาความคุ้มค่าและการจัดลำดับความสำคัญของทุกโครงการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงการต่างๆ ที่มีความสำคัญสูงจะถูกจัดเข้าเป็นกลุ่มโครงการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Program) โดยแต่ละกลุ่มโครงการเชิงกลยุทธ์จะประกอบด้วยโครงการต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน และมีการกำหนดคณะกรรมการคอมพิวเตอร์เพื่อกำกับดูแลการดำเนินงานในแต่ละกลุ่มโครงการ รายงานต่อคณะกรรมการคอมพิวเตอร์ของ ธปท. อีกลำดับหนึ่ง

ปัจจุบัน ธปท. มีกลุ่มโครงการเชิงกลยุทธ์อยู่ 7 กลุ่ม ประกอบด้วย 25 โครงการ ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางเชิงกลยุทธ์ของ ธปท. และได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้ว 7 โครงการ โดยบางโครงการเป็นโครงการที่ต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการมากกว่า 1 ปี ทั้งนี้งบประมาณรวมของทุกโครงการสำหรับปี 2545 เป็นวงเงินทั้งสิ้น 922.8 ล้านบาท โดยมีผลการดำเนินการดังนี้

กลุ่มโครงการที่ 1: Enterprise Knowledge Portal

มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดเครื่องมือกระบวนการและแหล่งข้อมูลร่วมของ

รพท. เพื่อให้พนักงานของ รพท. สามารถจัดเก็บ เรียกดู เรียกใช้ ข้อมูลสารสนเทศ และองค์ความรู้ ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็น ข้อมูลสารสนเทศ องค์ความรู้ ที่ใช้ในการดำเนิน นโยบายการเงิน นโยบายสถาบันการเงิน การชำระเงิน หรือการดำเนินการอื่นๆ ภายใน รพท.

โครงการที่สำคัญในกลุ่มโครงการนี้ได้แก่โครงการพัฒนาระบบบริหารข้อมูล (Data Management System) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับการดำเนินนโยบายการเงินและนโยบาย สถาบันการเงิน โดยใช้เทคนิคระบบคลังข้อมูล (Data Warehousing) ซึ่งจะเพิ่มประสิทธิภาพในการ รับข้อมูลจากสถาบันการเงินและหน่วยงานของรัฐต่างๆ จัดเก็บ ประมวลผลข้อมูล และการจัดทำ รายงานแบบอัตโนมัติครบกระบวนการ โดยคาดว่าจะสามารถเริ่มใช้งานได้ประมาณกลางปี 2546

โครงการอื่นที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จได้แก่โครงการ Enterprise Knowledge Portal Strategy เป็นการกำหนดแผนกลยุทธ์เพื่อการพัฒนากระบวนการอื่นๆ ต่อไปเช่น Knowledge Management System

กลุ่มโครงการที่ 2: Financial Market Excellence

มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบห้องค้าเงิน (Dealing Room System) ที่สนับสนุนการ ดำเนินการของห้องค้าเงิน การกำกับความเสี่ยง และธุรกรรมบริหารเงิน แบบเชื่อมโยงอัตโนมัติ ครบกระบวนการ (Straight Through Processing) การพัฒนาระยะที่หนึ่งในส่วนที่เป็นการบริหาร เงินสำรองทางการ (Reserve Management) คาดว่าจะแล้วเสร็จใช้งานได้ในเดือนกุมภาพันธ์ 2546 และการพัฒนาระยะที่สองในส่วนธุรกิจตลาดเงินในประเทศ (Open Market Operation) คาดว่าจะ แล้วเสร็จใช้งานได้ในกลางปี 2546

กลุ่มโครงการที่ 3: Payment Excellence

มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการสร้างทิศทางการเชิงกลยุทธ์ด้านระบบการชำระเงินและการ จัดการธนบัตร และพัฒนาให้เกิดโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบการชำระเงินและการจัดการธนบัตรที่ เหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนการทำงานของธนาคาร ในฐานะผู้ให้บริการ ผู้กำกับดูแล และผู้ ประสานงานด้านระบบการชำระเงิน

โครงการในกลุ่มนี้ได้แก่ โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพระบบการหักบัญชีเช็ค เป็น โครงการ ที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพระบบการหักบัญชีเช็คทั้งในกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และต่างจังหวัด มุ่งเน้นเรื่องการตัดการเดินทางของตัวเช็คในระบบการเรียกเก็บระหว่างธนาคาร (Cheque Trun- cation) เพื่อช่วยเพิ่มความรวดเร็วในการเรียกเก็บเงินตามเช็ค โดยสามารถลดระยะเวลาในการ เรียกเก็บเช็คข้ามเขตสำนักหักบัญชีจาก 6 วันทำการเป็น 3 วันทำการ และเร่งเวลาการแจ้งผล เช็คคืนในระบบ Electronic Cheque Clearing System (ECS) ทำให้ลูกค้าได้รับเงินเร็วขึ้น โครงการนี้เริ่มดำเนินการในเดือนมกราคม 2545 และมีกำหนดแล้วเสร็จในเดือนกุมภาพันธ์ 2546 นอกจากนี้ รพท. ยังได้หารือกับธนาคารสมาชิกอย่างต่อเนื่องในการนำเทคโนโลยีภาพถ่าย (Imaging) มาใช้ในการทำ Cheque Truncation ในอนาคตด้วย

โครงการอื่นๆ ที่ดำเนินการแล้วเสร็จได้แก่ Cash Management Strategy เพื่อเป็นการกำหนดแนวทางในการปฏิรูปการบริหารธนบัตรในอนาคต และโครงการการเชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์ระหว่าง ธปท. กับผู้แทน ธปท. เพื่องานการโอนเงินภูมิภาคแบบอิเล็กทรอนิกส์

กลุ่มโครงการที่ 4: Financial Excellence

มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการทำงานด้านธุรการและธุรกรรมการเงิน การบัญชี และงบประมาณของ ธปท. โดยการนำซอฟต์แวร์ระบบ Enterprise Resource Planning (ERP), ซอฟต์แวร์การวิเคราะห์ข้อมูล, e-Procurement และซอฟต์แวร์การจัดการเอกสารอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ

โครงการในกลุ่มโครงการที่ 4 ได้แก่ โครงการปรับปรุงงานด้านบัญชี งบประมาณและพัสดุของสายบัญชี และโรงพิมพ์ธนบัตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพงานด้านบัญชี งบประมาณ พัสดุและการจัดหา สร้างระบบบริหารจัดการต้นทุน (Cost Management System) และกระบวนการผลิต ปรับปรุงกระบวนการจัดทำรายงานเพื่อบริหารจัดการการปฏิบัติงานรายวัน โดยนำโปรแกรมระบบ SAP มาติดตั้งใช้งาน

โครงการนี้เริ่มดำเนินการในเดือนกรกฎาคม 2545 และมีกำหนดแล้วเสร็จในเดือนกันยายนปี 2546

กลุ่มโครงการที่ 5: Human Resource Excellence

มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในกลุ่มงานทรัพยากรบุคคล และเพื่อเพิ่มสมรรถนะการทำงานของพนักงาน โดยการนำระบบข้อมูลสารสนเทศมาใช้ รวมทั้ง มุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ เพื่อให้กระบวนการเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและครบวงจร

โครงการในกลุ่มโครงการที่ 5 ซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการได้แก่ โครงการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในงานบริหารบุคคล (Human Resource Information System: HRIS) เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารและการจัดการงานทรัพยากรบุคคลและองค์กร ให้สามารถจัดทำข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง รวดเร็ว และลดความซ้ำซ้อน โครงการนี้ครอบคลุมงานด้านบริหารโครงสร้างองค์กร งานทะเบียนประวัติพนักงาน งานเงินเดือนและค่าตอบแทน ฯลฯ ทั้งนี้ได้นำโปรแกรมระบบ SAP มาติดตั้งใช้งานร่วมกับโครงการปรับปรุงงานด้านบัญชี งบประมาณและพัสดุของสายบัญชี ซึ่งอยู่ในกลุ่มโครงการที่ 4

โครงการนี้เริ่มดำเนินการในเดือนกรกฎาคม 2545 และมีกำหนดแล้วเสร็จในเดือนเมษายนปี 2546

กลุ่มโครงการที่ 6: Information Technology Transformation

มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนโครงสร้างองค์กร โครงสร้างคณะกรรมการคอมพิวเตอร์ การจัดการงานโครงการด้านเทคโนโลยี

สารสนเทศ และการบริหารงานภายในสายเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการปรับปรุงบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้รองรับความต้องการของผู้ใช้งานได้ดีขึ้น

การดำเนินการที่ผ่านมายังผลให้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกระบวนการทำงานหลักด้านเทคโนโลยีสารสนเทศตามที่กล่าวถึงข้างต้นเมื่อกลางปี 2546 ทั้งนี้ยังมีโครงการอื่นๆ ในกลุ่มโครงการที่จะต้องดำเนินการต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพ คุณภาพ และลดความเสี่ยงต่างๆ ในงานเทคโนโลยีสารสนเทศของ ธปท.

กลุ่มโครงการที่ 7: Performance Support Excellence

มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศภายในองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและเพิ่มผลผลิตของพนักงาน ธปท. นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของ ธปท. เพื่อให้พนักงาน ธปท. สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จได้แก่โครงการ Corporate Portal Infrastructure ที่ปรับปรุงขีดความสามารถของโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็น Single Point of Access ของพนักงานในการเข้าถึงและค้นหาข้อมูลรูปแบบต่างๆ ของ ธปท. ที่มีอยู่แล้วและที่จะพัฒนาขึ้นใหม่ตามโครงการในกลุ่มโครงการที่ 1 รวมทั้งให้พนักงานสามารถเข้าใช้งานระบบงานต่างๆ ในกลุ่มโครงการที่ 4 และ 5 เช่นการกำหนดวันหยุด วันลา การเรียนรู้ด้วยตนเองแบบ e-Learning เป็นต้น ทั้งนี้ โครงการที่จะพัฒนาขึ้นใหม่ในกลุ่มโครงการที่ 1, 4 และ 5 จะเริ่มดำเนินการในปี 2546 โดยคาดว่าจะใช้ระยะเวลาประมาณ 1 ปี

ผลการดำเนินงานของสำนักงานภาค

ก. สำนักงานภาคใต้

1. งานด้านเงินตรา

สำนักงานภาคใต้รับเงินสดทั้งสิ้น 89,090.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 6.2 และจ่ายเงินสดทั้งสิ้น 105,703 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 9.9 ในขณะที่ตรวจนับคัตรณบัตรได้เป็นจำนวนทั้งสิ้น 242 ล้านฉบับ ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 1.2 และมีอัตราการตรวจนับคัตรณบัตรตัวดีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 38.0 ปีก่อน เป็นร้อยละ 48.0 ปี 2545

ขณะเดียวกัน ได้ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับธนบัตรแก่สาธารณชน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง อาทิ การจัดนิทรรศการ จัดบรรยาย ตลอดจนแจกเอกสารเผยแพร่ให้กับประชาชนโดยทั่วไป

2. งานด้านกิจการธนาคาร

2.1 การรับและจ่ายเงินฝาก

ปี 2545 การรับและจ่ายเงินฝากกระแสรายวันลดลงจากปีก่อน โดยรับเงินฝากทั้งสิ้น

703,571.2 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 26.2 และจ่ายเงินฝากทั้งสิ้น 703,331.7 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 26.2 ส่วนการรับและจ่ายเงินฝากธนาคารต่าง ๆ ที่ผู้แทนฯ เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยเป็นการรับเงินฝากจำนวน 403,344 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.5 และจ่ายเงินฝากจำนวน 403,255.1 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.5 สำหรับการรับและจ่ายเงินฝาก ธปท. ที่คลังจังหวัดเพิ่มขึ้นจากปีก่อนเช่นเดียวกัน โดยรับเงินฝากจำนวน 219,221.5 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.9 และจ่ายเงินฝากจำนวน 218,770.5 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.6

2.2 การโอนเงิน

เงินโอนระหว่างสำนักงานภาคใต้และผู้แทนฯ กับสำนักงานใหญ่ มียอดโอนเข้าสุทธิ 44,438.7 ล้านบาท โดยเงินโอนเข้าเท่ากับ 126,523.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 74.4 และเงินโอนออกเท่ากับ 82,085.1 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.8

2.3 การใช้เช็คและเช็คคืน

ปริมาณเช็คเรียกเก็บผ่านสำนักหักบัญชีในเขตปฏิบัติการของสำนักงานภาคใต้ ปี 2545 มีจำนวน 5.2 ล้านฉบับ คิดเป็นมูลค่ารวม 456,255.6 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 6.1 และร้อยละ 10.3 ตามลำดับ โดยมีสัดส่วนจำนวนฉบับและมูลค่าเช็คคืนต่อเช็คเรียกเก็บร้อยละ 2.0 และร้อยละ 1.1 ลดลงจากร้อยละ 2.1 และร้อยละ 1.3 เมื่อปีก่อน

2.4 การให้ความอนุเคราะห์ทางการเงินแก่ผู้ประกอบการ

ปี 2545 สำนักงานภาคใต้ได้ให้ความอนุเคราะห์ทางการเงินแก่ผู้ประกอบการในเขตปฏิบัติการรวมทั้งสิ้น 24,807.7 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 81.2 เพราะให้กู้ยืมแก่ ธสน. เพียง 22,588.2 ล้านบาท ขณะที่เมื่อปีก่อนให้กู้ยืมสูงถึง 129,671.2 ล้านบาท เป็นสำคัญ

3. งานด้านกำกับและการตรวจสอบ

ปี 2545 สำนักงานภาคใต้ได้ตรวจสอบสถาบันการเงินในเขตปฏิบัติการทั้งสิ้น 26 สำนักงาน โดยแยกเป็นการตรวจสอบในเขตจังหวัดสงขลา 15 สำนักงาน เขตจังหวัดภูเก็ต 6 สำนักงาน เขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี 3 สำนักงาน และเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช 2 สำนักงาน

4. งานด้านวิชาการ

ปี 2545 สำนักงานภาคใต้ได้จัดสัมมนาเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการและสาธารณชนในเขตปฏิบัติการในหัวข้อ นโยบายทางการ : ผลกระทบต่อเศรษฐกิจภูมิภาค และหัวข้อเศรษฐกิจไทย ปี 2545 พื้นจริงหรือ รวมถึงบรรยายให้ความรู้แก่สื่อมวลชนและผู้สนใจในหัวข้อ ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการคลัง นโยบายการเงิน และนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนกับปัญหาเศรษฐกิจ หัวข้อวิธียอมรับเศรษฐกิจ และหัวข้อ นโยบายการเงิน : Inflation targeting นอกจากนี้ยังจัดทำเอกสารเผยแพร่แก่สาธารณชน และจัดแถลงข่าวแก่สื่อมวลชนเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจการเงินภาคใต้ ตลอดจนให้ความรู้แก่นักศึกษา และผู้สนใจ โดยการจัดบรรยายเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ ธปท. และภาวะเศรษฐกิจภาคใต้ อีกทั้งยังเป็นตัวแทน ธปท. เข้าร่วมประชุมกับส่วนราชการในภูมิภาค

ข. สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. งานด้านเงินตรา

ในปี 2545 มีการรับธนบัตรใช้แลก 126,695.9 ล้านบาท และมีการจ่ายธนบัตรใช้แลก 102,509.2 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 3.3 และร้อยละ 2.2 ตามลำดับ โดยธนบัตรที่มีการหมุนเวียนมากที่สุดคือ ชนิดราคา 20 บาท รองลงมาคือ 100 บาท และ 1000 บาท ตามลำดับ ด้านการทำลายธนบัตรตัวเสียทั้งสิ้น 271.3 ล้านฉบับ ลดลงร้อยละ 11.2 การรับแลกธนบัตรชำรุด 78,122 ฉบับ ลดลงร้อยละ 22.4 พบธนบัตรปลอม 5,185 ฉบับ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนซึ่งมี 1,412 ฉบับ โดยธนบัตรปลอมที่พบมากที่สุดคือ ชนิดราคา 500 บาท รองลงมาคือ 1000 บาท และ 100 บาท ตามลำดับ นอกจากนี้ ได้มีการจ่ายแลกธนบัตรที่ระลึก 100 ปีธนบัตรไทย ให้แก่ประชาชนทั่วไป รวมทั้งมีการออกประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับธนบัตรชำรุดและธนบัตรปลอม

2. งานด้านธุรกิจการธนาคาร

ในปี 2545 มีการนำระบบเงินโอนภูมิภาคมาใช้แทนระบบการโอนเงินผ่านเครื่องโทรสาร โดยได้ติดตั้งระบบแล้วเสร็จ 14 สำนักงาน ด้านการให้ความอนุเคราะห์ทางการเงินโดยการรับซื้อตั๋ว รวม 4,263.3 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 15.0 ส่วนใหญ่เป็นกิจการวิสาหกิจขนาดย่อม และการค้าพืชผลเกษตร นอกจากนี้ ได้เดินทางไปเยี่ยมกิจการที่ได้รับความอนุเคราะห์ 14 ราย และเดินทางไปจัดประชุมชี้แจงการให้ความอนุเคราะห์ทางการเงิน 6 ครั้ง ด้านการจำหน่ายพันธบัตรรัฐบาลในปีนี้มีรวม 7,631 ราย จำนวนเงิน 13,751.99 ล้านบาท สำหรับบัญชีเงินฝากที่ธนาคารต่าง ๆ เปิดไว้ที่ สภอ. ณ สิ้นธันวาคม 2545 จำนวน 250 บัญชี มีเงินฝากคงค้าง 1,635.6 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 121.9 และยอดเงินฝากธนาคารแห่งประเทศไทยที่คลังจังหวัด 2,257.1 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 96.3

จำนวนสมาชิกสำนักหักบัญชีรวมทั้งสิ้น 859 สาขา และมีจำนวนเช็คผ่านสำนักหักบัญชี 4,462,000 ฉบับ จำนวนเงิน 392,465.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.9 และร้อยละ 14.5 ตามลำดับ

3. งานด้านกำกับสถาบันการเงิน

ส่วนกำกับสถาบันการเงินได้มีการดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายจากสายกำกับสถาบันการเงิน สำนักงานใหญ่ ดังนี้

- (1) ตรวจสอบสาขาสถาบันการเงินในภูมิภาคตามแผนงาน รวมทั้งสิ้น 27 สำนักงาน
- (2) ร่วมตรวจสอบการจ่าย Yield Maintenance / บบส. / บสท. / สำนักงานใหญ่ หรือสาขาธนาคารพาณิชย์ในส่วนกลาง รวม 8 แห่ง
- (3) ออกสำรวจธุรกิจ และตรวจสอบทางเดินบัญชีลูกหนี้ของบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ เกี่ยวกับพฤติกรรมกรอานวยสินเชื่อที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ระบบสถาบันการเงิน
- (4) สังเกตการณ์สถานการณ์การรวมธนาคารศรีนครกับธนาคารนครหลวงไทย

ด้านการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ได้ติดตามเร่งรัดปรับปรุงโครงสร้างหนี้แล้วรวม 887 ราย 27,081 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 39.4 ของลูกหนี้เป้าหมายซึ่งมี 2,685 ราย 68,675 ล้านบาท และแก้ปัญหาด้วยวิธีอื่น ๆ จำนวนรวม 1,625 ราย 38,813 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 56.5 ที่เหลืออยู่ระหว่างปรับปรุงโครงสร้างหนี้ 173 ราย 2,781 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.1 ของลูกหนี้เป้าหมาย

สำหรับการปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ การตรวจสอบหรือประสานงานให้สถาบันการเงินชี้แจงข้อเท็จจริง และกรณีที่ประชาชนร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสาขาสถาบันการเงินรวม 25 กรณี เป็นต้น

4. งานด้านวิชาการ

มีการออกสำรวจ รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์เพื่อจัดทำรายงานภาวะเศรษฐกิจและการเงินภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รายเดือน รายไตรมาส และรายปี จัดเตรียมข้อมูลและร่วมประชุมภาพเศรษฐกิจมหภาค ณ สำนักงานใหญ่ มีการออกสำรวจภาคสนามตามที่สำนักงานใหญ่ขอความร่วมมือ ได้แก่ ภาวะอุตสาหกรรมส่งออกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสินเชื่อบุคคล (Personal Loan) เป็นต้น รวมทั้งมีการดำเนินงานวิจัยรวม 4 เรื่องในปีนี้

สำหรับงาน Country Desk ของประเทศ สปป.ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ซึ่งเป็นงานที่ได้รับมอบหมายใหม่จากสายนโยบายการเงิน ได้มีการจัดทำรายงาน Hot News เสนอผู้บริหารทาง Botmail จัดทำรายงานภาวะเศรษฐกิจการเงิน เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย-ลาว ณ กำแพงนครเวียงจันทน์ โครงการสำรวจเส้นทางและสภาพเศรษฐกิจ รวมทั้งเยี่ยมธนาคารกลางของทั้ง 3 ประเทศ

นอกจากนี้ ยังได้จัดงานสัมมนาทางวิชาการเนื่องในโอกาสครบรอบปีที่ 34 ของสำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ งานแถลงข่าวและขอบคุณสื่อมวลชน และโครงการวิชาการสัญจร เป็นต้น

ค. สำนักงานภาคเหนือ

1. งานด้านเงินตรา

ปี 2545 ปริมาณเงินสตรับและจ่ายทั้งสิ้น 86,777.9 ล้านบาท และ 73,601.2 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.0 และร้อยละ 28.4 ตามลำดับ มีการตรวจนับคัตธนบัตรจำนวน 236.7 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.2 อัตราการตรวจนับคัตธนบัตรตัวดีทุกชนิดราคาเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากปีก่อนเล็กน้อยเป็นร้อยละ 41.9 ของปริมาณธนบัตรที่รับเข้า ส่วนการตรวจพบธนบัตรปลอมเพิ่มขึ้นทั้งจำนวนและมูลค่าในชนิดราคา 500 บาท 1000 บาท และ 100 บาท ตามลำดับ

2. งานด้านกิจการธนาคาร

2.1 การรับและจ่ายถอนเงินฝาก

ปี 2545 ความต้องการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคและบริโภคของประชาชนเพิ่มขึ้นตาม

ภาวะเศรษฐกิจที่กระตือรือร้น ส่งผลให้การรับและจ่ายเงินฝากกระแสรายวันที่สำนักงานภาคเหนือ รวมทั้งสิ้น 688,315.7 ล้านบาท และ 688,007.5 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.1 เท่ากัน ทั้งด้านรับและจ่าย ส่วนการรับและจ่ายถอนเงินของธนาคารต่างๆ ที่ผู้แทน ธปท. รวมทั้งสิ้น 512,453.1 ล้านบาท และ 512,329.1 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.1 เท่ากันทั้งด้านรับและจ่าย ทางด้านการรับและจ่ายถอนเงินฝากของ ธปท. ที่คลังจังหวัดรวมทั้งสิ้น 278,073.5 ล้านบาท และ 277,910.0 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.2 และร้อยละ 12.6 ตามลำดับ

2.2 การโอนเงิน

การโอนเงินเข้าออกระหว่างภาคเหนือกับส่วนกลางมีปริมาณเพิ่มขึ้น โดยปริมาณเงินโอนระหว่างสำนักงานภาคเหนือและผู้แทนฯกับสำนักงานใหญ่มียอดโอนเข้าสุทธิ 19,647.7 ล้านบาท ต่างจากปีก่อนที่เป็นยอดโอนออกจากสำนักงานภาคเหนือสุทธิ 31,190.3 ล้านบาท เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ได้เปลี่ยนช่องทางการโอนเงินผ่านระบบบาทเนตมาเป็นระบบเงินโอนภูมิภาค ตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2545 ส่วนการโอนเงินภายในภาคเหนือก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยเงินโอนระหว่างสำนักงานภาคเหนือกับผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทยของจังหวัดต่างๆ ในภาคเหนือ มียอดโอนเข้าสุทธิ 116,918.0 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.4

สำหรับการโอนเงินระหว่างสำนักงานภาคเหนือกับสาขาจังหวัดลำปาง มียอดเงินโอนเข้าสำนักงานภาคเหนือสุทธิ 4,459.9 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 27.6

2.3 การใช้เช็คและเช็คคืน

ปริมาณเช็คเรียกเก็บผ่านสำนักหักบัญชีในเขตปฏิบัติการของสำนักงานภาคเหนือมีจำนวน 4,621,345 ฉบับ มูลค่าเช็คเรียกเก็บรวม 331,084.2 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.1 และร้อยละ 13.2 ตามลำดับ ส่วนจำนวนและมูลค่าเช็คคืน รวม 82,228 ฉบับ มีมูลค่ารวม 4,095.0 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 0.3 และร้อยละ 2.0 ตามลำดับ สัดส่วนจำนวนฉบับและมูลค่าเช็คคืนต่อเช็คเรียกเก็บคิดเป็นร้อยละ 1.8 และร้อยละ 1.2 ลดลงจากปีก่อนที่มีสัดส่วนร้อยละ 1.9 และร้อยละ 1.4 ตามลำดับ

2.4 การให้ความอนุเคราะห์ทางการเงิน

ปี 2545 สำนักงานภาคเหนือได้ให้ความอนุเคราะห์ทางการเงินแก่ผู้ประกอบการในเขตปฏิบัติการรวมทั้งสิ้น 58 ราย รวมเป็นวงเงิน 140.7 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 53.2 เนื่องจากมีปริมาณธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเข้ามาขอความช่วยเหลือทางการเงินลดลงจากเดิม

2.5 งานด้านปริวรรตเงินตรา

ปี 2545 มูลค่าการซื้อและขายเงินตราต่างประเทศในภาคเหนือของบุคคลรับอนุญาต (จำนวน 25 ราย) เป็นเงิน 8.1 ล้านดอลลาร์ สรอ. เท่ากันทั้งด้านซื้อและขาย เพิ่มขึ้นกว่า 2 เท่าตัว จากปีก่อน ตามความต้องการใช้เงินของนักท่องเที่ยวในภาคเหนือที่เพิ่มขึ้น

2.6 งานด้านพันธบัตร

ปี 2545 การจำหน่ายพันธบัตรออมทรัพย์ช่วยชาติในภาคเหนือ รวม 9,406 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 16,865.4 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นพันธบัตรรุ่น 10 ปี มูลค่า 11,389.8 ล้านบาท

3. งานด้านกำกับและตรวจสอบ

ปี 2545 มีสถาบันการเงินที่เปิดดำเนินการในเขตปฏิบัติการรวม 773 แห่ง โดยได้ตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ 54 สำนักงาน และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ 11 สำนักงาน ส่วนการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในเขตปฏิบัติการ ซึ่งมีลูกหนี้เข้าร่วมกระบวนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2545 จำนวน 1,497 ราย ยอดหนี้รวม 38,654 ล้านบาท โดยแยกเป็นหนี้ที่ได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เสร็จแล้วจำนวน 650 ราย ยอดหนี้รวม 19,314 ล้านบาท และหนี้ที่ยังอยู่ระหว่างดำเนินการจำนวน 58 ราย ยอดหนี้รวม 1,300 ล้านบาท

4. งานด้านวิชาการ

ปี 2545 ส่วนวิชาการ สำนักงานภาคเหนือ ได้ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำรายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินภาคเหนือเพื่อร่วมประชุมภาพเศรษฐกิจมหภาคที่สายนโยบายการเงินและเผยแพร่แก่สาธารณชน รวมทั้งยังมีการสำรวจภาคสนามตามที่สำนักงานใหญ่ขอความร่วมมือมา นอกจากนี้ยังได้จัดสัมมนาวิชาการเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการและสาธารณชนในเขตปฏิบัติการในหัวข้อ “ลู่ทางและโอกาสการค้าการลงทุนของไทยในจีนตอนใต้” และจัดประชุมโครงการวิชาการสัญจร ปี 2545

งานด้านวางแผน

ก. การวางแผน

ปี 2545 สายวางแผนได้ดำเนินการสนับสนุนงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักของ ธปท. โดยจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการของคณะผู้บริหารระดับสูง เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายการดำเนินงานของ ธปท. ในระยะ 5 ปี ข้างหน้า (ปี 2546 - 2550) รวมทั้งประสานงานกับทุกสายงานเพื่อจัดทำแผนงาน และติดตามการดำเนินงานตามแผนงานให้สอดคล้องกับทิศทางเชิงกลยุทธ์ดังกล่าว ตลอดจนควบคุม และจัดการงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณของ ธปท. นอกจากนี้แล้วสายวางแผนยังได้พัฒนาปรับปรุงงานด้านการวางแผนงาน และการงบประมาณของ ธปท. ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งมีการปรับโครงสร้างองค์กรของสายวางแผนเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานตามระบบงาน และกระบวนการทำงานใหม่ โดยมีสรุปผลการดำเนินงาน เป็นดังนี้

1. ด้านการวางแผน

สายวางแผนได้ปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนงานของส่วนงานใหม่ โดยเน้นให้ส่วนงานต่าง ๆ มีกระบวนการระดมความคิดเห็นจากพนักงานในทุกระดับชั้นเพื่อวางแผนงานให้สอดคล้อง

กับทิศทางเชิงกลยุทธ์ของ ธปท. นอกจากนี้แล้วยังได้ปรับปรุงการรายงานความคืบหน้าของแผนงานโครงการภายใน ธปท. ให้สามารถรายงานความคืบหน้าของแผนงานโครงการ ได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนยิ่งขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารในการบริหารผลงาน และติดตามความคืบหน้าการดำเนินการตามแผนงานของสายงานต่างๆ ใน ธปท.

2. ด้านการงบประมาณ

มีการพัฒนาระบบการพิจารณาแผนงานและงบประมาณ และระบบการบริหาร ควบคุม งบประมาณใหม่ โดยการนำโปรแกรมสำเร็จรูปเข้ามาช่วยเพื่ออำนวยความสะดวกและรวดเร็ว ทำให้สามารถออกรายงานได้ทันเวลา นอกจากนี้ยังได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงาน วิธีการปฏิบัติงาน และหน้าที่ความรับผิดชอบของทีมงานด้านงบประมาณใหม่ โดยลดขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อน และเตรียมความพร้อมสำหรับการนำโปรแกรม SAP มาใช้ ตามโครงการปรับปรุงงานด้านบัญชี การพัสดุ และงบประมาณ (โครงการ ERP) ซึ่งรวมไปถึงการปรับปรุง แก้ไข ระเบียบ คำสั่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัย และยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังได้นำแนวคิดตามวิธีการทางงบประมาณแบบ Zero-Based Budgeting มาใช้ กล่าวคือ งบประมาณทุกประเภท จะถูกทบทวนเมื่อพิจารณางบประมาณในปีถัดไป

3. ด้านการบริหารต้นทุน

เสนอแนวคิด และแนวทางในการนำระบบการบริหารต้นทุนมาใช้ตามโครงการปรับปรุงงานด้านบัญชี การพัสดุ และงบประมาณ ที่จะแล้วเสร็จในปี 2546 ซึ่งเป็นระบบงานที่สามารถเก็บรวบรวมต้นทุน หรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นของแต่ละส่วนงาน และโครงการต่าง ๆ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ ธปท. และหัวหน้าสายงานบริหารต้นทุนของ ธปท. ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข. การบริหารความเสี่ยงทางการเงิน

1. การบริหารความเสี่ยงจากกิจกรรมบริหารเงินสำรองทางการ

1.1 การปรับดัชนีอ้างอิงของกองทุน

ธปท. มีหน้าที่บริหารเงินสำรองทางการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการเงิน ในทางปฏิบัติเงินสำรองทางการจะถูกแบ่งเป็น 3 กองทุนหลักซึ่งแต่ละกองทุนจะตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ทางการเงินต่างกันไป ดังนี้

- (1) กองทุนเพื่อสภาพคล่อง
- (2) กองทุนเพื่อการบริหารภาระหนี้
- (3) กองทุนเพื่อการลงทุนระยะยาว

ดัชนีอ้างอิงคือ สัดส่วนการลงทุนที่คาดว่าจะให้อัตราผลตอบแทนที่คาดหวังและมีระดับความเสี่ยงที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การลงทุน ดัชนีอ้างอิงเป็นกลไกหลักในการบริหาร

ความเสี่ยงของแต่ละกองทุน ในทางปฏิบัติสัดส่วนการลงทุนจะไม่แตกต่างจากดัชนีอ้างอิงมากนัก เพื่อให้มั่นใจว่าผลที่ได้จะไม่เบี่ยงเบนจากวัตถุประสงค์มากเกินไป

ในช่วงปีที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกี่ยวกับดัชนีอ้างอิงดังนี้

(1) กองทุนเพื่อการบริหารภาวะหนี้

สืบเนื่องจากการที่ระดับอัตราผลตอบแทนพันธบัตร (Yield curve) ของสินทรัพย์ต่างประเทศ ที่ ธปท. ลงทุนในกองทุนเพื่อการบริหารภาวะหนี้ ลดลงมากในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ส่งผลให้โอกาสที่อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน(Expected Return) จะต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยของเงินกู้ยืมสูงขึ้นมาก ธปท. จึงปรับนโยบายการลงทุนจากดัชนีอ้างอิงที่มีผลตอบแทนที่คาดหวังเท่ากับอัตราดอกเบี้ยของเงินกู้ยืม เป็นดัชนีอ้างอิงที่มีความเบี่ยงเบนจากภาวะหนี้ต่ำที่สุด (minimize tracking error) เพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวนของอัตราดอกเบี้ย

(2) กองทุนเพื่อการลงทุนระยะยาว

ธปท. ได้เปลี่ยนแปลงนโยบายการลงทุนของกองทุนเพื่อการลงทุนระยะยาว จากการกำหนดดัชนีอ้างอิงจากฐานเงินสกุลดอลลาร์ สรอ. (US Dollar Numeraire) เป็นการกำหนดดัชนีอ้างอิงจากฐานเงินสกุล SDR โดยคณะกรรมการนโยบายการเงินมีมติเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2545 ให้ใช้สกุลเงิน SDR เป็นหน่วยในการวัดผลการบริหารเงินสำรองและความเสี่ยงสำหรับกองทุนเพื่อการลงทุนระยะยาว เนื่องจากเป็นสกุลเงินที่ได้รับการยอมรับจากสากลและเป็นสกุลเงินที่มีการกระจายความเสี่ยงอยู่ในตัวเองโดยไม่ผูกติดกับเงินดอลลาร์ สรอ. เพียงสกุลเดียว การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้สัดส่วนการลงทุนในสินทรัพย์และสกุลเงินต่าง ๆ ในกองทุนเพื่อการลงทุนระยะยาวเปลี่ยนแปลงจากเดิม

1.2 การปรับระบบการควบคุมความเสี่ยงทางด้านเครดิต

ในปี 2545 ธปท. ได้ปรับระบบการวัดและจำกัดความเสี่ยงด้านเครดิตที่เกิดจากรูกรวมทางการเงินในสองแนวทาง คือ

(1) การประเมินความเสี่ยงซึ่งแต่เดิมวัดในรูปของจำนวนเงินต้น (Principle amount) ปรับเปลี่ยนเป็นการวัดในรูป Deposit equivalent exposure ซึ่งสะท้อนถึงระดับความเสี่ยงที่แท้จริงมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้สามารถรวมความเสี่ยงด้านเครดิตจากรูกรวมต่างชนิดกัน อาทิ เงินฝากเงินตราต่างประเทศ ทองคำ และ Repurchase agreement จากคู่ค้ารายเดียวกันเข้าไว้ด้วยกันได้

(2) กำหนดระบบ Sovereign risk limit เพื่อจำกัดความเสี่ยงด้านเครดิตที่เกิดจากการลงทุนในหลักทรัพย์ที่ออกโดยรัฐบาลกลางของประเทศต่างๆ โดยจำกัดให้มูลค่าเงินสำรองทางการที่สามารถนำไปลงทุนในหลักทรัพย์ของประเทศหนึ่งๆ ขึ้นอยู่กับระดับความน่าเชื่อถือของประเทศนั้นๆ

1.3 การจัดซื้อระบบบริหารความเสี่ยง

ธปท. จัดซื้อระบบวัดความเสี่ยงด้านตลาด (Market risk) ซึ่งสามารถวัด Market risk

ของเงินสำรองทางการที่เกิดจากธุรกรรมทางการเงินได้ทั้งในรูปแบบ Absolute VAR และ Relative VAR ในแบบ Real time อีกทั้งมีขีดความสามารถในการทำ Sensitivity analysis และ Simulation ได้ ระบบดังกล่าวจะทำให้การวัด ติดตาม และบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. การประเมินความเสี่ยงจากกิจกรรมการดำเนินนโยบายการเงินและนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน

รพท. ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการประเมินความเสี่ยงจากการดำเนินนโยบายการเงินและนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน โดยได้มีการดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ

2.1 การประเมินความเสี่ยงทางการเงินของรพท. จากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนในรูปแบบของ Market Value-at-Risk โดยมีการติดตามความเสี่ยงของกิจกรรม มิให้ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของเงินสำรองทางการ

2.2 การประเมินผลกระทบของการดำเนินนโยบายการเงินและนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนที่มีต่อตลาดการเงิน

รายงานของประธาน
คณะกรรมการตรวจสอบ

รายงานของประธานคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบ ชปท. จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย นายเกียรติศักดิ์ จีระเชียรนาถ เป็นประธานคณะกรรมการตรวจสอบ ศาสตราจารย์ ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และ นางสาวชูศรี แดงประไพ เป็นกรรมการตรวจสอบ โดยมีนางธัญญา สุรัสวดี ผู้อำนวยการอาวุโส สายสนับสนุนการบริหาร เป็นเลขาธิการคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบ ได้ยึดถือกรอบการปฏิบัติที่กำหนดไว้ในกฎบัตรคณะกรรมการตรวจสอบ ในรอบปีที่ผ่านมาคณะกรรมการตรวจสอบทำการประชุมในวาระปกติจำนวน 4 ครั้ง

คณะกรรมการตรวจสอบได้สอดส่องดูแล (Oversight) ให้ระบบงานพื้นฐานทั้ง 4 ได้แก่ ธรรมนูญการปกครอง การบริหารความเสี่ยงทั้งองค์กร การประเมินตนเองเพื่อการควบคุม และการตรวจสอบภายในตามฐานความเสี่ยง ให้บังเกิดขึ้นอย่างเหมาะสม และเพียงพอต่อการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทย ให้เป็นไปตามภาวะปกติที่คณะผู้บริหาร ชปท. ประสงค์จะให้เกิด ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ เสถียรภาพ และเป็นที่ยอมรับศรัทธาจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและภายนอก

การขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิบัติตามทิศทาง และกรอบของระบบงานหลักทั้ง 4 ดังที่กล่าวมาจะปรากฏผลบริบูรณ์ได้ภายในอีก 1-3 ปี ตามลำดับ ดังนี้ ธรรมนูญการปกครอง การบริหารความเสี่ยงทั้งองค์กร การตรวจสอบภายในตามฐานความเสี่ยง และการประเมินตนเองเพื่อการควบคุม

คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานถึงความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีและผู้ตรวจสอบภายในแล้ว ปรากฏว่า ผู้ตรวจสอบทั้งสองกลุ่มมีความเป็นอิสระอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติตามมาตรฐานแห่งวิชาชีพ และจริยธรรมแห่งวิชาชีพได้อย่างเต็มศักยภาพ

(นายเกียรติศักดิ์ จีระเชียรนาถ)

ประธานคณะกรรมการตรวจสอบ

27 กุมภาพันธ์ 2546

รายงานของผู้สอบบัญชี

รายงานของผู้สอบบัญชี

เสนอ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบงบดุล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2545 และ 2544 บัญชีกำไรขาดทุนและงบกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของแต่ละปีของธนาคารแห่งประเทศไทย (ไม่รวมฝ่ายออกบัตรธนาคาร) ซึ่งผู้บริหารของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลในงบการเงินเหล่านี้ ส่วนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้รับผิดชอบในการแสดงความเห็นต่องบการเงินดังกล่าวจากผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติตามตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป ซึ่งกำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต้องวางแผนและปฏิบัติตามเพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างมีเหตุผลว่า งบการเงินแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ การตรวจสอบรวมถึงการใช้วิธีการทดสอบหลักฐานประกอบรายการทั้งที่เป็นจำนวนเงินและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน การประเมินความเหมาะสมของหลักการบัญชีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้และประมาณการเกี่ยวกับรายการทางการเงินที่เป็นสาระสำคัญ ซึ่งผู้บริหารของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้จัดทำขึ้น ตลอดจนการประเมินถึงความเหมาะสมของการแสดงรายการที่นำเสนอในงบการเงินโดยรวม สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเชื่อว่าการตรวจสอบดังกล่าวให้ข้อสรุปที่เป็นเกณฑ์อย่างเหมาะสมในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่างบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2545 และ 2544 ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันของแต่ละปีของธนาคารแห่งประเทศไทย (ไม่รวมฝ่ายออกบัตรธนาคาร) โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป

(นางสาวยุวดี เพชรคุปต์)

ผู้อำนวยการสำนักงานการตรวจสอบที่ 10

(นางพวงจันทร์ เหล่าสุทธิวงศ์)

เจ้าหน้าที่ตรวจเงินแผ่นดิน 8

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
Office of the Auditor General
วันที่ 6 มีนาคม 2546

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบดุล
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2545 และ 2544

สินทรัพย์	หมายเหตุ	2545 บาท	2544 บาท
เงินสดและเงินฝาก			
เงินสด		10,276,859,167.91	4,762,286,473.58
เงินฝากคลังและตัวแทน		11,679,791,864.86	9,157,592,348.98
เงินฝากธนาคารต่างประเทศ		89,770,471,300.61	80,189,486,613.08
		<u>111,727,122,333.38</u>	<u>94,109,365,435.64</u>
สิทธิพิเศษถอนเงิน	3	181,098,478.00	232,469,582.12
เงินลงทุนในหลักทรัพย์	4		
หลักทรัพย์ในประเทศ		130,226,957,350.95	106,788,979,017.52
หลักทรัพย์ต่างประเทศ		285,906,398,952.61	247,277,728,645.87
		<u>416,133,356,303.56</u>	<u>354,066,707,663.39</u>
หลักทรัพย์ที่ซื้อโดยมีสัญญาขายคืน	5	148,533,000,000.00	290,760,000,000.00
การให้กู้ยืม			
เงินให้กู้ยืม	6	56,478,000.00	2,821,767,733.41
ตัวสัญญาใช้เงินที่รับซื้อ	7	7,676,984,400.00	11,462,024,900.00
		<u>7,733,462,400.00</u>	<u>14,283,792,633.41</u>
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ สุทธิ	8	3,853,995,148.43	4,003,549,493.32
สินทรัพย์อื่น	9	88,226,348,502.19	86,838,671,739.85
รวมสินทรัพย์		<u>776,388,383,165.56</u>	<u>844,294,556,547.73</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบดุล
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2545 และ 2544

หนี้สินและทุน	หมายเหตุ	2545 บาท	2544 บาท
เงินรับฝาก			
เงินรับฝากของรัฐบาล		65,187,877,794.43	26,563,419,234.83
เงินรับฝากของธนาคาร		54,289,041,519.37	49,989,433,538.92
เงินรับฝากอื่น	10	205,364,795,582.49	423,448,395,992.51
		<u>324,841,714,896.29</u>	<u>500,001,248,766.26</u>
สิทธิพิเศษถอนเงินที่ได้รับจัดสรร	11	4,958,240,262.36	4,700,930,167.99
หลักทรัพย์ที่ขายโดยมีสัญญาซื้อคืน	5	193,995,000,000.00	220,541,000,000.00
หนี้สินอื่น	12	212,747,622,831.32	256,099,370,738.28
รวมหนี้สิน		<u>736,542,577,989.97</u>	<u>981,342,549,672.53</u>
ทุน			
ทุนประเดิม		20,000,000.00	20,000,000.00
กำไร(ขาดทุน)สะสม	13	27,307,931,127.67	(129,061,692,851.19)
เงินสำรองเพื่อรักษาระดับกำไรนำส่งรัฐ		624,075,747.53	624,075,747.53
กำไร(ขาดทุน)สุทธิสำหรับงวด		11,893,798,300.39	(8,630,376,021.14)
รวมทุน		<u>39,845,805,175.59</u>	<u>(137,047,993,124.80)</u>
รวมหนี้สินและทุน		<u>776,388,383,165.56</u>	<u>844,294,556,547.73</u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

(ม.ร.ว. ปรีดิยาธร เทวกุล)

ผู้ว่าการ

(นายเตชะพีทยี่ แสงสิงแก้ว)

รองผู้ว่าการ (บริหาร)

(นางสาวจริญญา แก้วมณี)

ผู้อำนวยการ สายการบัญชี

ธนาคารแห่งประเทศไทย
บัญชีกำไรขาดทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2545 และ 2544

		2545	2544
	หมายเหตุ	บาท	บาท
รายได้			
ดอกเบี๋ย		23,045,048,831.38	20,258,334,613.79
ส่วนลด		363,028,720.94	404,874,289.91
ค่าธรรมเนียม		286,274,154.62	196,657,776.63
รายได้อื่น	14	269,435,004.03	9,513,488,584.38
รวมรายได้		23,963,786,710.97	30,373,355,264.71
ค่าใช้จ่าย			
เงินเดือน ค่าจ้างและค่าตอบแทน		2,275,008,610.83	2,052,317,605.38
ค่าใช้จ่ายอื่น	15	9,463,018,620.76	19,937,029,522.69
เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและสำรองจ่าย บำเหน็จบำนาญ		331,961,178.99	330,810,075.01
รวมค่าใช้จ่าย		12,069,988,410.58	22,320,157,203.08
กำไรจากการดำเนินงาน		11,893,798,300.39	8,053,198,061.63
หัก ตัดจ่ายผลขาดทุนจากการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยน			
เงินตราแบบลอยตัวในปี 2540	16	0.00	16,683,574,082.77
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ		11,893,798,300.39	(8,630,376,021.14)

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2545 และ 2544

	2545 บาท	2544 บาท
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	11,893,798,300.39	(8,630,376,021.14)
รายการปรับกระทบยอดกำไร (ขาดทุน) สุทธิเป็นเงินสดรับ (จ่าย)		
จากกิจกรรมดำเนินงาน :		
รายได้ค้างรับ (เพิ่มขึ้น) ลดลงสุทธิ	(752,481,102.13)	988,027,853.57
ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	(1,026,752,529.05)	(5,094,302,264.54)
การตัดบัญชีส่วนเกิน (ส่วนลด) มูลค่าหลักทรัพย์	1,517,688,173.95	1,517,672,169.66
ค่าเสื่อมราคาและรายการจ่ายตัดบัญชี	316,860,808.04	210,543,756.99
(กำไร) ขาดทุนจากการแปลงค่าเงินตราต่างประเทศ	6,289,225,179.28	(16,000,684,577.15)
การตัดจ่ายผลขาดทุนจากการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว	0.00	16,683,574,082.77
กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงานก่อนเปลี่ยนแปลง		
ในสินทรัพย์/หนี้สินดำเนินงาน	18,238,338,830.48	(10,325,544,999.84)
สินทรัพย์ดำเนินงาน (เพิ่มขึ้น) ลดลง		
เงินฝากธนาคารต่างประเทศ	7,979,814,447.71	(40,751,406,611.51)
สิทธิพิเศษถอนเงิน	60,769,290.59	3,000,273,278.44
หลักทรัพย์ที่ซื้อโดยมีสัญญาขายคืน	142,227,000,000.00	139,518,000,000.00
เงินให้กู้ยืมและตัวสัญญาใช้เงินที่รับซื้อ	6,550,330,233.41	(1,995,875,800.00)
เงินลงทุนในหลักทรัพย์ในประเทศ	(23,839,307,132.13)	15,747,959,037.65
เงินลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ	(37,146,360,301.73)	(81,059,854,827.47)
สินทรัพย์อื่น	2,330,042,557.90	(17,622,042,556.13)
หนี้สินดำเนินงาน เพิ่มขึ้น (ลดลง)		
เงินรับฝาก	157,462,773,946.69	75,324,556,119.82
หลักทรัพย์ที่ขายโดยมีสัญญาซื้อคืน	(26,546,000,000.00)	2,663,000,000.00
พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย	0.00	(1,618,000,000.00)
หนี้สินอื่น	(57,217,496,284.45)	50,382,126,608.53
เงินสดสุทธิที่ได้มาจากกิจกรรมดำเนินงาน	190,099,905,588.47	133,263,190,249.49

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2545 และ 2544

	2545 บาท	2544 บาท
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน		
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ (เพิ่มขึ้น) ลดลงสุทธิ	(77,932,224.35)	(288,523,285.12)
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมลงทุน	(77,932,224.35)	(288,523,285.12)
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน		
เงินรับฝากจากโครงการช่วยเหลือของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	(157,696,999,400.95)	(136,117,796,787.28)
เงินกู้ตามโครงการช่วยเหลือของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	(8,770,214,100.00)	0.00
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมจัดหาเงิน	(166,467,213,500.95)	(136,117,796,787.28)
ผลกระทบจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในเงินสด	91,418,325.73	(26,370,220.04)
เงินสดเพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	23,646,178,188.90	(3,169,500,042.95)
เงินสด ณ วันที่ 1 มกราคม	14,796,152,592.47	17,965,652,635.42
เงินสด ณ วันที่ 31 ธันวาคม	38,442,330,781.37	14,796,152,592.47
ข้อมูลกระแสเงินสดเปิดเผยเพิ่มเติม		
เงินสดจ่ายในระหว่างปี		
ดอกเบี้ยจ่าย	8,143,607,563.64	23,232,550,108.31
งบย่อยเงินสด		
เงินสด ณ วันที่ 31 ธันวาคม ประกอบด้วย		
เงินสด	10,276,859,167.91	4,762,286,473.58
เงินฝากคลังและตัวแทน	11,679,791,864.86	9,157,592,348.98
เงินฝากธนาคารต่างประเทศ (ประเภทจ่ายคืนเมื่อทวงถาม)	16,485,679,748.60	876,273,769.91
รวม	38,442,330,781.37	14,796,152,592.47

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2545 และ 2544

1. เกณฑ์การจัดทำงบการเงิน

งบดุลและบัญชีกำไรขาดทุนของธนาคารแห่งประเทศไทย (ชปท.) ได้จัดทำขึ้นตามที่กำหนดไว้ในหมวด 5 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485 โดยไม่รวมกิจการของฝ่ายออกบัตรธนาคาร โรงพิมพ์ธนบัตร และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

2. นโยบายการบัญชีที่สำคัญ

2.1 การรับรู้รายได้

รายได้ดอกเบี้ยรับรู้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลา โดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง ส่วนรายได้ที่มีใช้รายได้ดอกเบี้ยรับรู้ตามเกณฑ์คงค้าง

2.2 การรับรู้ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายรับรู้ตามเกณฑ์คงค้าง

2.3 เงินลงทุนในหลักทรัพย์

เงินลงทุนในหลักทรัพย์แสดงตามราคาทุนหลังปรับส่วนลดหรือส่วนเกินมูลค่าหลักทรัพย์ส่วนที่ตัดบัญชีแล้ว เนื่องจาก ชปท. เป็นธนาคารกลางซึ่งมีหน้าที่ดำเนินนโยบายการเงิน และบริหารเงินสำรองทางการ รวมทั้งเป็นแหล่งให้กู้ยืมสุดท้ายแก่สถาบันการเงิน

2.4 การให้กู้ยืม

เงินให้กู้ยืมแสดงตามยอดต้นเงินกู้คงค้าง

ตัวสัญญาใช้เงินที่รับซื้อแสดงตามมูลค่าที่รับซื้อ (ราคาทุน)

2.5 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์แสดงด้วยราคาทุนหลังจากหักค่าเสื่อมราคาสะสม

อาคาร และอุปกรณ์ ที่มีราคาไม่เกิน 10 ล้านบาท จะบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายและจัดทำทะเบียนคุมไว้ ส่วนที่มีราคาเกิน 10 ล้านบาท จะบันทึกเป็นสินทรัพย์ถาวร และคำนวณค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานโดยประมาณของสินทรัพย์ในอัตราดังต่อไปนี้

อาคาร	5 - 10 ปี
อุปกรณ์	3 - 5 ปี

สำหรับสินทรัพย์ถาวรที่ใช้ร่วมกันระหว่างฝ่ายการธนาคาร ฝ่ายออกบัตรธนาคาร โรงพิมพ์ธนบัตร ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน นั้น ส่วนงานผู้จัดหาสินทรัพย์จะเป็นผู้จัดสรรต้นทุนสินทรัพย์เหล่านั้นให้แก่ส่วนงาน โดยจัดสรรตามสัดส่วนของพื้นที่ทำงานและตามการใช้งานจริงของสินทรัพย์

2.6 รายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศ

รายการที่เป็นเงินตราต่างประเทศที่เกิดขึ้นระหว่างปีบันทึกบัญชีโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นปีก่อน ผลต่างระหว่างอัตราบันทึกบัญชีกับอัตราแลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้นจริงบันทึกเข้าบัญชีกำไรขาดทุน

สินทรัพย์และหนี้สินที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ณ วันสิ้นปี แปลงค่าเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นปีที่รายงาน กำไรหรือขาดทุนที่เกิดจากการแปลงค่าบันทึกเข้าบัญชีกำไรขาดทุน

2.7 การกันเงินไว้ชดเชยผลขาดทุนจากการรับขายฝากเงินตราต่างประเทศ

ชปท. รับขายฝากเงินตราต่างประเทศจากส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจโดยมีภาระต้องขายคืนในอนาคตตามอัตราที่ตกลงกันไว้ ทุกสิ้นปี ชปท. จะกันเงินไว้เพื่อผลขาดทุนที่อาจเกิดขึ้นซึ่งคำนวณโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นปี และพิจารณาเฉพาะสัญญาที่คำนวณแล้วเป็นผลขาดทุน

2.8 เงินทุนเลี้ยงชีพ และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

2.8.1 เงินทุนเลี้ยงชีพ

ตามข้อบังคับธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยเงินทุนเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2539 รวมทั้งส่วนที่แก้ไขเพิ่มเติมในปี 2543 ให้พนักงานที่เข้าทำงานก่อนวันที่ 1 ธันวาคม 2539 และมีได้เป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ และตามข้อบังคับธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยเงินทุนเลี้ยงชีพ (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 3) พ.ศ. 2545 ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2545 ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณเงินเพิ่มพร้อมผลประโยชน์ให้แก่พนักงานตามเงื่อนไขที่กำหนด โดยมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2545 เป็นต้นไป

ทั้งนี้ ชปท. ได้กันเงินในแต่ละปีไว้เพื่อจ่ายให้พนักงานตามข้อบังคับดังกล่าว

2.8.2 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

ตามข้อบังคับธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2539 ให้พนักงานที่เป็นสมาชิกจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุน และให้ ชปท. จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด กองทุนนี้ได้จดทะเบียนกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 แล้ว

3. สิทธิพิเศษถอนเงิน

สิทธิพิเศษถอนเงินเป็นสินทรัพย์ที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศกำหนดขึ้น และถือเป็นสินทรัพย์สำรองระหว่างประเทศ (Reserve Assets)

ณ 31 ธันวาคม 2545 มียอดคงเหลือ จำนวน 3.1 ล้านหน่วยสิทธิพิเศษถอนเงิน เทียบเท่า 181.1 ล้านบาท

4. เงินลงทุนในหลักทรัพย์

หลักทรัพย์ในประเทศและหลักทรัพย์ต่างประเทศ จำนวน 130,227.0 ล้านบาท และ 285,906.4 ล้านบาท มีมูลค่าตามราคาตลาด ณ 31 ธันวาคม 2545 จำนวน 145,368.7 ล้านบาท และ 288,611.5 ล้านบาท ตามลำดับ

5. หลักทรัพย์ที่ซื้อโดยมีสัญญาขายคืนและหลักทรัพย์ที่ขายโดยมีสัญญาซื้อคืน

ณ 31 ธันวาคม 2545 ยอดคงเหลือหลักทรัพย์ที่ซื้อโดยมีสัญญาขายคืนมีจำนวน 148,533.0 ล้านบาท และหลักทรัพย์ที่ขายโดยมีสัญญาซื้อคืนมีจำนวน 193,995.0 ล้านบาท ดังนั้น กระทบจึงมีฐานะสุทธิเป็นขายมากกว่าซื้อ 45,462.0 ล้านบาท

6. เงินให้กู้ยืม

เงินให้กู้ยืมเป็นการให้กู้ยืมแก่สถาบันการเงิน ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2545	2544
เงินให้กู้ยืมเพื่อส่งเสริมการส่งออก	56.5	2,793.5
เงินให้กู้ยืมอื่น	-	28.3
รวม	<u>56.5</u>	<u>2,821.8</u>

7. ตัวสัญญาใช้เงินที่รับซื้อ

ตัวสัญญาใช้เงินที่รับซื้อเป็นการให้สินเชื่อแก่ภาคเศรษฐกิจต่างๆ โดยการรับซื้อตัวสัญญาใช้เงินผ่านสถาบันการเงิน ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2545	2544
ตัวสัญญาใช้เงินเพื่อการเกษตร	1,332.4	1,893.2
ตัวสัญญาใช้เงินเพื่อการส่งออก	-	478.5
ตัวสัญญาใช้เงินเพื่อการอุตสาหกรรม	92.6	291.4
ตัวสัญญาใช้เงินเพื่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	6,252.0	8,798.9
รวม	<u>7,677.0</u>	<u>11,462.0</u>

8. ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ สุทธิ ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท			
	ยอดคงเหลือ	การเปลี่ยนแปลงราคาตามบัญชี		ยอดคงเหลือ
	1 ม.ค. 2545	เพิ่มขึ้น	ลดลง	31 ธ.ค. 2545
ที่ดิน	2,495.4	-	-	2,495.4
อาคาร	1,966.3	35.9	(39.3)	1,962.9
อุปกรณ์	575.7	119.1	(169.6)	525.2
รวม	5,037.4	155.0	(208.9)	4,983.5
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	(1,033.9)	(304.5)	208.9	(1,129.5)
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ สุทธิ	4,003.5	(149.5)	-	3,854.0

รพท. มีค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์ประจำปี 2545 จำนวน 304.5 ล้านบาท

9. สินทรัพย์อื่น ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2545	2544
สินทรัพย์ส่งสมทบกองทุนการเงินระหว่างประเทศ	63,369.1	60,080.5
หลักทรัพย์ต่างประเทศรับขายฝาก	15,844.3	18,125.4
เงินลงทุนในองค์กรอื่น	1,779.3	1,819.9
เงินให้กู้แก่พนักงาน	1,745.9	1,723.7
อื่น ๆ	5,487.7	5,089.2
รวม	88,226.3	86,838.7

9.1 สินทรัพย์ส่งสมทบกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

สินทรัพย์ส่งสมทบกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เป็นค่าสมาชิกที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศเรียกเก็บจากประเทศสมาชิก ซึ่ง รพท. ชำระด้วยเงินตราต่างประเทศและเงินบาท สำหรับเงินบาทชำระโดยนำเงินเข้าบัญชีเงินรับฝากของกองทุนการเงินระหว่างประเทศที่ รพท. (หมายเหตุ 10.1) และออกตั๋วสัญญาใช้เงินชนิดไม่มีดอกเบี้ยและโอนเปลี่ยนมือไม่ได้ (หมายเหตุ 12)

ณ 31 ธันวาคม 2545 สินทรัพย์ส่งสมทบกองทุนการเงินระหว่างประเทศ มียอดคงเหลือจำนวน 1,081.9 ล้านหน่วยสิทธิพิเศษถอนเงิน เทียบเท่า 63,369.1 ล้านบาท

9.2 หลักทรัพย์ต่างประเทศรับขายฝาก

หลักทรัพย์ต่างประเทศรับขายฝาก เป็นการรับขายฝากหลักทรัพย์จากสถาบันการเงินต่างประเทศเพื่อเพิ่มผลตอบแทนจากการบริหารหลักทรัพย์ และ ณ 31 ธันวาคม 2545 มี

ยอดคงเหลือจำนวน 15,844.3 ล้านบาท เทียบเท่า 366.4 ล้านเหรียญสหรัฐ โดยมีระยะเวลา
รับขายฝาก 21 วัน

9.3 เงินลงทุนในองค์กรอื่น

เป็นการถือหุ้นในธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (BIS) เพื่อการดำเนิน
กิจการการเงินระหว่างประเทศ จำนวน 3,000 หุ้น (ชำระค่าหุ้นแล้วร้อยละ 25)

10. เงินรับฝากอื่น ประกอบด้วย

หน่วย : ล้านบาท

	2545	2544
เงินรับฝากจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ	50,228.6	114,773.8
เงินรับฝากจากการทำ Swap Agreement	33,637.4	136,637.0
เงินตราต่างประเทศที่รับฝากจากรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ	3,476.4	3,218.9
เงินรับฝากจากสถาบันการเงินและหน่วยงานอื่น	118,022.4	168,818.7
รวม	205,364.8	423,448.4

10.1 เงินรับฝากจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

ในจำนวนดังกล่าวได้รวมเงินกู้จากโครงการช่วยเหลือของกองทุนการเงินระหว่าง
ประเทศ ตาม Stand-by Arrangement ซึ่งมียอดคงเหลือ ณ 31 ธันวาคม 2545 จำนวน 287.5
ล้านหน่วยสิทธิพิเศษถอนเงิน เทียบเท่า 15,757.3 ล้านบาท

ทุกวันนี้สิ้นปี ธปท.ได้แปลงค่าเงินรับฝากทั้งจำนวนด้วยอัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นปี
และบันทึกผลต่างไว้ในบัญชีปรับมูลค่าเงินรับฝากจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (หมายเหตุ 12)

10.2 เงินรับฝากจากการทำ Swap Agreement

เป็นเงินรับฝากประเภทกระแสรายวันจากธนาคารกลางประเทศต่าง ๆ ที่ให้กู้แก่
ประเทศไทยตามโครงการช่วยเหลือของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ จำนวน 33,637.4 ล้านบาท
เทียบเท่า 796.4 ล้านเหรียญสหรัฐ

ทุกวันนี้สิ้นปี ธปท.ได้แปลงค่าเงินรับฝากดังกล่าวด้วยอัตราแลกเปลี่ยน ณ วันสิ้นปี และ
บันทึกผลต่างไว้ในบัญชีปรับมูลค่าเงินรับฝากจากการทำ Swap Agreement (หมายเหตุ 12)

11. สิทธิพิเศษถอนเงินที่ได้รับจัดสรร

สิทธิพิเศษถอนเงินที่ได้รับจัดสรรเป็นสิทธิพิเศษถอนเงินที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ
จัดสรรให้ตามสัดส่วนโควตาที่ประเทศไทยอยู่ในกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ซึ่ง ณ 31 ธันวาคม
2545 ธปท. ได้รับจัดสรรสิทธิพิเศษถอนเงินรวม 84.7 ล้านหน่วยสิทธิพิเศษถอนเงิน เทียบเท่า
4,958.2 ล้านบาท

12 หนี้สินอื่น ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2545	2544
ตัวสัญญาใช้เงินที่ออกให้กองทุนการเงินระหว่างประเทศ	24,824.6	24,824.6
เงินกู้ตามโครงการช่วยเหลือของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ	160,700.6	158,066.4
หลักทรัพย์ต่างประเทศขายฝาก	15,844.6	72,997.7
ปรับมูลค่าเงินรับฝากจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ	5,154.3	(5,243.6)
ปรับมูลค่าเงินรับฝากจากการทำ Swap Agreement	797.8	(793.8)
อื่น ๆ	5,425.7	6,248.1
รวม	<u>212,747.6</u>	<u>256,099.4</u>

12.1 เงินกู้ตามโครงการช่วยเหลือของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

เป็นเงินกู้ตามสัญญาภายใต้โครงการช่วยเหลือของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ณ 31 ธันวาคม 2545 มียอดคงเหลือ 160,700.6 ล้านบาท เทียบเท่า 3,716.5 ล้านเหรียญสหรัฐ

12.2 หลักทรัพย์ต่างประเทศขายฝาก

เป็นหนี้สินจากการนำหลักทรัพย์ไปขายฝากกับสถาบันการเงินต่างประเทศเพื่อเพิ่มผลตอบแทนจากการบริหารหลักทรัพย์ และ ณ 31 ธันวาคม 2545 มียอดคงเหลือ จำนวน 15,844.6 ล้านบาท เทียบเท่า 366.4 ล้านเหรียญสหรัฐ โดยมีระยะเวลาขายฝาก 21 วัน

13. กำไร (ขาดทุน) สะสม

ตามพระราชกำหนดโอนสินทรัพย์บางส่วนในบัญชีสำรองพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยเงินตรา พ.ศ. 2545 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 26 มิถุนายน 2545 ระบุให้โอนเงินบาทจากบัญชีสำรองพิเศษในฝ่ายออกบัตรธนาคารจำนวน 165,000 ล้านบาท ให้แก่ ธปท. เพื่อชดเชยผลขาดทุนสะสมและเสริมสร้างความมั่นคงของ ธปท. โดยรายได้ที่ได้รับโอนนั้น มิให้นำไปจัดสรรเป็นเงินสำรองหรือเป็นเงินนำส่งรัฐตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทยหรือกฎหมายอื่นใด ซึ่ง ธปท. ได้รับเงินดังกล่าวและนำไปชดเชยผลขาดทุนสะสมแล้ว โดยส่วนที่เกินจากการชดเชยได้แสดงไว้เป็นกำไรสะสม

14. รายได้อื่น ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2545	2544
กำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	-	6,130.7
รายได้สุทธิจากตลาดซื้อคืน	-	2,758.7
รายได้อื่น ๆ	269.4	624.1
รวม	<u>269.4</u>	<u>9,513.5</u>

15. ค่าใช้จ่ายอื่น ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	2545	2544
ขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ	931.2	-
ดอกเบี้ยจ่ายตามโครงการช่วยเหลือของกองทุนการเงิน ระหว่างประเทศ	6,813.8	17,959.7
ดอกเบี้ยจ่ายสุทธิจากตลาดซื้อคืน	134.6	-
ดอกเบี้ยจ่ายพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย	-	72.8
ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์	304.5	210.6
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอื่น ๆ	1,278.9	1,693.9
รวม	9,463.0	19,937.0

16. ตัดจ่ายผลขาดทุนจากการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราแบบลอยตัวในปี 2540

จากการใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราแบบลอยตัวในปี 2540 ทำให้ ธปท. มีผลขาดทุนจากการปรับอัตราแลกเปลี่ยนซึ่งเป็นผลขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น (Unrealized Revaluation) จำนวน 83,417.9 ล้านบาท และ ธปท. ได้ทยอยตัดเป็นเวลา 5 ปี เริ่มตั้งแต่งวดบัญชีปี 2540 เฉลี่ยปีละ 16,683.6 ล้านบาท โดยตัดจ่ายในปี 2544 เป็นปีสุดท้าย

17. ภาระผูกพัน

ณ 31 ธันวาคม 2545 ธปท. มีภาระผูกพันตามสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าคงค้าง ดังนี้

17.1 สัญญาซื้อขายเงินเหรียญสหรัฐ ล่วงหน้า

เป็นสัญญาที่จะครบกำหนดในปี 2546 โดยมีภาระผูกพันสุทธิต้องขายเงินเหรียญสหรัฐ จำนวน 485.0 ล้านเหรียญสหรัฐ หากคำนวณสัญญาล่วงหน้างกล่าวโดยเปรียบเทียบกับอัตราแลกเปลี่ยน ณ 31 ธันวาคม 2545 จะมีผลขาดทุนที่อาจเกิดขึ้น 117.0 ล้านบาท ซึ่ง ธปท. จะบันทึกรับรู้ผลขาดทุนในบัญชีกำไรขาดทุนประจำปีเมื่อสัญญาครบกำหนด

17.2 สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า

เป็นสัญญาที่จะครบกำหนดในปี 2546 โดยมีภาระผูกพันสุทธิต้องขายเงินเหรียญสหรัฐ จำนวน 64.6 ล้านเหรียญสหรัฐ ขายเงินยูโร จำนวน 210.4 ล้านยูโร และซื้อเงินเยนจำนวน 34,311.0 ล้านเยน หากคำนวณสัญญาล่วงหน้างกล่าวด้วยอัตราแลกเปลี่ยน ณ 31 ธันวาคม 2545 จะมีผลกำไรที่อาจเกิดขึ้น 144.3 ล้านบาท ซึ่ง ธปท. จะบันทึกรับรู้ผลกำไรในบัญชีกำไรขาดทุนประจำปีเมื่อสัญญาครบกำหนด

18. การบริหารความเสี่ยงของเงินสำรองทางการ

18.1 คณะกรรมการนโยบายการเงินเป็นผู้กำหนดกรอบการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน ซึ่งครอบคลุมความเสี่ยงด้านการเงินต่าง ๆ โดยกำหนดขั้นตอนการบริหารความเสี่ยงในการบริหารเงินสำรองทางการ คณะกรรมการนโยบายการเงินนำผลการวิเคราะห์และงานวิจัย ซึ่งจัดทำโดยสำนักบริหารความเสี่ยงมาประกอบการพิจารณากำหนดกรอบการบริหารความเสี่ยง และประเมินผลการบริหารเงินสำรองทางการภายใต้กรอบการบริหารความเสี่ยงดังกล่าวเป็นระยะ

18.2 สำนักบริหารความเสี่ยงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดกรอบการบริหารความเสี่ยง โดยมีหน้าที่ศึกษาเทคโนโลยีเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านการเงิน และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างดัชนีอ้างอิงสำหรับการบริหารเงินสำรองทางการ การระบุปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญ การสร้างแบบจำลองและวัดความเสี่ยง การวิเคราะห์ผลตอบแทนปรับความเสี่ยง และการกำหนดสัดส่วนระดับความเสี่ยงเพื่อการบริหารเงินสำรองทางการ นอกจากนี้ สำนักบริหารความเสี่ยงยังประสานงานกับฝ่ายตลาดการเงินและบริหารเงินสำรอง เพื่อกำหนดขอบเขตการลงทุนและกระบวนการบริหารความเสี่ยงสำหรับการบริหารเงินสำรองทางการ ทั้งนี้ สำนักบริหารความเสี่ยงจะเสนอข้อสรุปเกี่ยวกับการกำหนดกรอบการบริหารความเสี่ยงต่อคณะกรรมการนโยบายการเงินพิจารณาอนุมัติ

18.3 จุดประสงค์หลักในการบริหารความเสี่ยงของการบริหารเงินสำรองทางการมีดังนี้

- (1) เพื่อกำหนดสัดส่วนดัชนีอ้างอิง (ทั้งสัดส่วนของสินทรัพย์และของสกุลเงิน) ให้ได้รับผลตอบแทนปรับความเสี่ยงที่คาดหวัง ตามนโยบายของ ธปท.
- (2) เพื่อคงสภาพคล่องสำหรับการดำเนินนโยบายการเงินและนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน
- (3) เพื่อกำหนดระดับความเสี่ยงทางการเงินที่เหมาะสมสำหรับการบริหารเงินสำรองทางการ

18.4 นโยบายการบริหารความเสี่ยงจะถูกออกแบบให้เป็นส่วนหนึ่งของขบวนการตัดสินใจลงทุนของเงินสำรองทางการ

19. การจัดประเภทรายการใหม่

งบการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2544 ได้จัดประเภทรายการใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับการนำเสนองบการเงินปี 2545 ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อกำไรสุทธิตามที่ได้รายงานไว้แล้ว

การบริหารและการพนักงาน

การบริหารและการพนักงาน

โครงสร้างองค์กรและระบบงาน

ในปี 2545 ธปท. ยังคงดำเนินการปรับโครงสร้างองค์กร หรือปรับระบบงาน พัฒนาระบบงาน และกระบวนการทำงาน ต่อเนื่องจากปี 2544 โดยเน้นการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักของ ธปท. คือ

1. การปรับระบบงาน และปรับโครงสร้างองค์กร ของสายนโยบายการเงิน สายระบบการชำระเงิน สายเทคโนโลยีสารสนเทศ สายทรัพยากรบุคคล สายตรวจสอบกิจการภายใน และโรงพิมพ์ธนบัตร การปรับระบบงานของส่วนควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน ส่วนสินเชื่อ และระบบห้องค้าเงิน (Dealing Room System) สายตลาดการเงิน

2. การพัฒนาระบบงาน และกระบวนการทำงาน เพื่อสนับสนุนระบบการบริหารจัดการของ ธปท. คือ โครงการพัฒนาระบบบริหารข้อมูล (Data Management System) โครงการปรับปรุงงานด้านบัญชี งบประมาณ พัสดุ การผลิต และทรัพยากรบุคคล (Enterprise Resource Planning หรือ ERP) ซึ่งประกอบด้วย 3 โครงการย่อย คือ โครงการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในงานบริหารทรัพยากรบุคคล โครงการปรับปรุงงานด้านบัญชี งบประมาณ และพัสดุ ของ ธปท. และของโรงพิมพ์ธนบัตร โครงการประเมินตนเองเพื่อให้เกิดการควบคุมภายใน (Control Self Assessment) เพื่อให้ ธปท. มีระบบการควบคุมภายในที่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามมาตรฐานการควบคุมภายในที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด โครงการศึกษาและให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดกรอบของการบริหารจัดการที่ดี โครงการสอบทานวิธีการปฏิบัติงานปัจจุบันเทียบกับระบบการสอบทานคุณภาพ (Quality Assurance Reviews) สู่กระบวนการปรับระบบ (Reengineering Internal Audit) โดยใช้ความเสี่ยงเป็นเกณฑ์ (Risk-based) ในการตรวจสอบ โครงการ Enterprise Knowledge Portal Strategy เพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานด้านองค์ความรู้ของ ธปท. อย่างเป็นระบบ และโครงการศึกษาการกระจายธนบัตรตามระบบ Supply Chain Management

สถานะด้านกำลังคน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2545 ธปท. มีจำนวนพนักงานทั้งสิ้น 4,611 คน (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2544 มีจำนวนพนักงานทั้งสิ้น 4,944 คน) เป็นพนักงานชายและหญิงในอัตราส่วน 47 : 53 โดยพนักงาน ธปท. ร้อยละ 77.77 เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำแนกเป็นระดับปริญญาตรีร้อยละ 53.59 ปริญญาโทร้อยละ 23.23 และปริญญาเอกร้อยละ 0.95 ทั้งนี้ ในปี 2545 ธปท. มีพนักงานลาออกจำนวน 24 คน เกษียณอายุ 52 คน ขอลออกจากงานก่อนเกษียณอายุ 7 คน พนักงานถึงแก่กรรม 9 คน และพนักงานที่ขอลออกจากงานตามโครงการขอลออกจากงานโดยความเห็นชอบร่วมกัน งวดวันที่ 1 มกราคม 2545 จำนวน 179 คน งวดวันที่ 1 กรกฎาคม 2545

จำนวน 39 คน รวมพนักงานที่ออกทั้งสิ้น 310 คน หรือ ร้อยละ 6.72 ของจำนวนพนักงานทั้งหมดและเป็นอัตราที่ย้ายไปปฏิบัติงานองค์กรภายนอก 23 คน

การบริหารทรัพยากรบุคคล

รพท. มีนโยบายปรับปรุงและพัฒนาองค์กร โดยมุ่งเน้นระบบงานภายใน ทั้งในด้านโครงสร้างองค์กร บุคลากร กระบวนการตัดสินใจ และระบบข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งจำเป็นต้องมีการวางแผนระบบงานและกระบวนการทำงานต่าง ๆ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลให้สามารถเชื่อมโยงและสอดคล้องกัน ทั้งนี้ เพื่อให้กระบวนการทำงานทุกระดับชั้นเอื้ออำนวยและมีทิศทางไปในแนวเดียวกันกับวิสัยทัศน์ (Vision) เป้าหมายหลัก (Core Purpose) เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ (Strategic Objectives) รวมทั้งนโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคลของ รพท. และมีมาตรฐานในระดับสากล (Best Practice)

ในด้าน การฝึกอบรมและพัฒนาพนักงาน ได้จัดให้มีการฝึกอบรมหลักสูตรด้านวิชาการ (Technical Skills) เพื่อพัฒนาศักยภาพพนักงานให้พร้อมที่จะสนองวัตถุประสงค์หลัก (Core Purpose) ของ รพท. และให้ความสำคัญการฝึกอบรมหลักสูตรด้านบริหารและทักษะทั่วไป (Soft Skills) เพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร รวมทั้งการส่งพนักงานไปเข้ารับการฝึกอบรม สัมมนา ดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ อันจะช่วยเสริมสร้างให้ รพท. เป็นองค์กรที่มีคุณภาพที่สังคมเชื่อถือและศรัทธา นอกจากนี้ได้มีการปรับปรุงระบบการบริหารงานฝึกอบรมเพื่อประสิทธิภาพในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของ รพท. โดยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างการฝึกอบรมและความจำเป็นในการพัฒนาความรู้ ทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงานของพนักงาน และการกระจายความรับผิดชอบงานฝึกอบรมและพัฒนาพนักงานให้กับสายงาน

ในด้าน การบริหารทรัพยากรบุคคล ได้มุ่งเน้นที่กระบวนการทำงานหลัก ได้แก่ การสรรหาบุคลากร การบริหารผลงาน การบริหารค่าตอบแทน และการวางแผนอาชีพพนักงาน โดยมุ่งเน้นที่จะปรับเปลี่ยนระบบการให้ผลตอบแทนให้สอดคล้องกับผลการปฏิบัติงาน (Performance - based system) ซึ่งมีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานไว้ล่วงหน้าทั้งระดับสายงานและพนักงาน อีกทั้งยังมีการทบทวน ปรับปรุงในเรื่องการประเมินค่างานและการกำหนดโครงสร้างค่าตอบแทน ดำเนินการสรรหาบุคลากรแนวใหม่โดยจัดทำในลักษณะ Graduate Pool List รวมทั้งมีการนำเทคนิค Assessment Centre มาใช้ในการดำเนินการคัดเลือกและพัฒนาพนักงาน โดยการบริหารทรัพยากรบุคคลแนวใหม่จะเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารทุกคนและทุกระดับในองค์กร

นอกจากนี้ยังได้มีการนำระบบข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศด้านบริหารทรัพยากรบุคคล (Human Resource Information System) มาช่วยบริหารจัดการข้อมูลเพื่อให้กระบวนการทำงานมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และอำนวยความสะดวกแก่พนักงาน ผู้บริหาร และบุคคลภายนอกผู้ใช้บริการได้มากขึ้น โดยระบบข้อมูลสารสนเทศด้านบริหารทรัพยากรบุคคลดังกล่าวจะสามารถนำมาใช้ได้ในปี 2546 เป็นต้นไป ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์กร และเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน อันจะนำ รพท. ไปสู่องค์กรที่สังคมเชื่อถือและศรัทธาในที่สุด

คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2545

ม.ร.ว. ปรีดียาธร เทวกุล		ประธานกรรมการ
นายเตชะพิทยั แสงสิงแก้ว		รองประธานกรรมการ
นายธีระชัย ภูวนาถนรานุบาล		รองประธานกรรมการ
นางธาริษา วัฒนเกส		รองประธานกรรมการ
นายเทียนฉาย กีระนันทน์		กรรมการ
นายเกียรติศักดิ์ จีระเชียรนาถ		กรรมการ
นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์		กรรมการ
นายเกริกไกร จีระแพทย์		กรรมการ
นายจักรมณฑ์ ผาสุกวณิช		กรรมการ
นายสถิตย์ ลิ้มพงศ์พันธุ์		กรรมการ

ผู้บริหาร ธนาคารแห่งประเทศไทย

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2545

ผู้ว่าการ	ม.ร.ว. ปรีดิยาธร เทวกุล
รองผู้ว่าการ บริหาร	นายเตชะพิทยั แสนสิงแก้ว
รองผู้ว่าการ เสถียรภาพการเงิน	นายธีระชัย ภูวนาถนรานุบาล
รองผู้ว่าการ เสถียรภาพสถาบันการเงิน	นางธาริษา วัฒนเกส
ผู้ช่วยผู้ว่าการ ด้านปฏิบัติการ	นายเชษฐทวี เจริญพิทักษ์
ผู้ช่วยผู้ว่าการ ด้านธุรการ	นายรัฐกรณ์ นิมวัฒนา
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายกำกับสถาบันการเงิน	นางสาวอุดมทรัพย์ เตชะกำพุช
ผู้ช่วยผู้ว่าการ ด้านวางแผน	นางนพมาศ มโนลีหกุล
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายการเงิน	นายบัณฑิต นิจถาวร
ผู้ช่วยผู้ว่าการ ด้านระบบข้อมูลสารสนเทศ	นางเสาวณี สุวรรณชีพ
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายตลาดการเงิน	นางทัศนารัตน์ รัชตโพธิ์
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายจัดการกองทุน	นายเกริก วณิกกุล
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายสถาบันการเงิน	นางสว่างจิตต์ จัยวัฒน์

รองผู้ว่าการ เสถียรภาพการเงิน	นายธีระชัย ภูวนาถนรานุบาล
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายการเงิน	นายบัณฑิต นิจถาวร
ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายเศรษฐกิจในประเทศ	นางอัจฉรา ไวกวามดี
ผู้อำนวยการ ฝ่ายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	ว่าง
ผู้อำนวยการ ฝ่ายนโยบายการเงิน	นางอมรา ศรีพยัคฆ์
ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายตลาดการเงิน	นางทัศนารัตน์ รัชตโพธิ์
ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายตลาดการเงินและบริหารเงินสำรอง	นางสุชาดา กิระกุล
ผู้อำนวยการ สำนักตลาดการเงิน	นางสาวนพวรรณ มหามุสิก
ผู้อำนวยการ ฝ่ายปฏิบัติการบริหารการเงิน	นายวิชัย หิรัญวงศ์
ผู้อำนวยการ สำนักกลยุทธ์และกำกับการแลกเปลี่ยนเงิน	นายสุชาติ สักการโกศล
สำนักงานตัวแทนในต่างประเทศ	
หัวหน้าสำนักงานตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทย นครนิวยอร์ก	นางสุภาวดี ปุณศรี
หัวหน้าสำนักงานตัวแทนธนาคารแห่งประเทศไทย นครลอนดอน	นายไพบูลย์ กิตติศรีกัจจวน

รองผู้ว่าการ เสถียรภาพสถาบันการเงิน

ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายสถาบันการเงิน

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายนโยบายความเสี่ยงและวิเคราะห์
(ร.) ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายกลยุทธ์
และนโยบายธุรกิจสถาบันการเงิน
ผู้อำนวยการ ฝ่ายเงินกองทุนและบริการข้อมูล

ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายกำกับสถาบันการเงิน

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายวิเคราะห์และติดตามฐานะ
ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายตรวจสอบ 1
(ร.) ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายตรวจสอบ 2
(ร.) ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายตรวจสอบความเสี่ยง
และเทคโนโลยีสารสนเทศ
ผู้อำนวยการ ฝ่ายกำกับสถาบันการเงิน
และตรวจสอบสถาบันเฉพาะกิจ
ผู้อำนวยการ ฝ่ายวางแผนและพัฒนา

ผู้อำนวยการอาวุโส สายกฎหมาย
ผู้อำนวยการ สายกฎหมาย
หัวหน้านิติกรพิเศษ

ผู้อำนวยการอาวุโส สายคดี
ผู้อำนวยการ สำนักดำเนินคดี

นางธาริษา วัฒนเกษ

นางสว่างจิตต์ จัยวัฒน์

นายสามารถ บุรณวัฒนาโชค
นางทองอุไร ลิ้มปิติ
นางสาวปรางทิพย์ บุศยศิริ

นางสาวอุดมทรัพย์ เตชะกำพุช

นายสรสิทธิ์ สุนทรเทศ
นายกฤษ ฟอร์ดเลิศ
นางสาวพิมพ์ภา ถาวรายุศม์

นายปรีชา ปรมาพจน์

นายพงศ์อดุล กฤษณะราช
นางเอี่ยมจิตร ชาญไพโรพยัคฆ์

นายเสริมสิงห์ สิงหเสนี

นายชาญชัย บุญฤทธิ์ไชยศรี
นายเลิศศิลป์ อังคทาภิมนตรี

นายอรรคบุษย์ ไกรฤกษ์

นายวีระชาติ ศรีบุญมา

รองผู้ว่าการ บริหาร

ผู้ช่วยผู้ว่าการ ด้านปฏิบัติการ

ผู้อำนวยการอาวุโส สายระบบการชำระเงิน
ผู้อำนวยการ สำนักพัฒนาระบบการชำระเงิน
ผู้อำนวยการ สำนักปฏิบัติการชำระเงิน

ผู้อำนวยการอาวุโส สายเงินฝากและตราสารหนี้
ผู้อำนวยการ สำนักเงินฝากต่างจังหวัดและตราสารหนี้

ผู้อำนวยการอาวุโส สายออกบัตรธนาคาร

ผู้อำนวยการ สำนักบริการธนบัตร
ผู้อำนวยการ สำนักจัดการธนบัตร

นายเตชะพิทย์ แสงสิงแก้ว

นายเชษฐทวี เจริญพิทักษ์

นายสายัณห์ ปรีวัตร
นางสาวสิบพร ถาวรจันทร์
นางวันทนา เฮงสกุล

นายธานินทร์ มุกดาประกร

นางเพ็ญศรี บุญฤทธิ์กุล

นายอิทธิชัย จันทรินทร์

นายวิเศษ แดงน้อย
นางสาวอรุณี วีรานันท์

ผู้อำนวยการอาวุโส สำนักงานภาคใต้
ผู้อำนวยการ ฝ่ายปฏิบัติการ

นายไพโรจน์ เสงสกุล
นายบุญเลิศ เหลืองนาทองดี

ผู้อำนวยการอาวุโส สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้อำนวยการ ฝ่ายปฏิบัติการ

นายจิระพงศ์ ทิพยมณฑล
นายสุมาตรา นกุลประดิษฐ์

ผู้อำนวยการอาวุโส สำนักงานภาคเหนือ
ผู้อำนวยการ ฝ่ายปฏิบัติการ

นายจิตติพันธ์ สุขกิจ
นายประภาส โสธรนพบุตร

ผู้ช่วยผู้ว่าการ ด้านธุรการ

ผู้อำนวยการอาวุโส สายธุรการ
ผู้อำนวยการ สำนักก่อสร้างและเสริมสร้างปรับปรุง
ผู้อำนวยการ สำนักพัสดุ

นายรัฐกรณ์ นิมวัฒนา

นางสาวอรุณศรี ทิวะกุล
นางสุวรรณี เจนพานิชการ
นางสาวพິงพิศ ตีรگانนท์

ผู้อำนวยการ สายการบัญชี

นางสาวปราณี ลีลาชีวิสิทธิ์

ผู้อำนวยการ สายรักษาความปลอดภัย

นายเสนีย์ศิริ ศิริวัฒนกุล

กรรมการผู้จัดการ โรงพิมพ์ธนบัตร

นายนพพร ประโมจน์ีย์

ผู้อำนวยการ โครงการโรงพิมพ์ธนบัตรแห่งที่สอง

นางสาวดวงดาว สมบัติศิริ

ผู้อำนวยการ ฝ่ายการผลิต

นายบุญส่ง ใจสะอาด

ผู้อำนวยการ ฝ่ายบริหาร

นางสาววิภาภรณ์ วีรยวรางกูร

ผู้อำนวยการ ฝ่ายพัฒนาผลิตภัณฑ์และสนับสนุน

นายสมชาย ศฤงคารินกุล

ผู้อำนวยการ หอสมุดและจดหมายเหตุ

นางสร้อยสุดนธ์ นิยมวานิช

ผู้อำนวยการ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติแห่งประเทศไทย

นางอัญชนิกร กุลโชติ

ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายจัดการกองทุน

นายเกริก วณิกกุล

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายบริหารกองทุน

นางสาวประไพ สุวรรณรัฐ

ผู้อำนวยการ สำนักกฎหมายและติดตามทรัพย์สิน

นายวิชาญ อมรโรจนวงศ์

ผู้อำนวยการ ฝ่ายบริหารทรัพย์สิน

นางสุนทร รัตวานิช

ผู้อำนวยการ ฝ่ายโครงการพิเศษ

นางฤชกร แสงสุพรรณ

ผู้อำนวยการ สำนักบริหารธุรกิจและการเงิน

นางพวงทิพย์ ปรมภาพจน์

ผู้อำนวยการ สายปรับปรุงโครงสร้างหนี้

นายทำนอง ดาศรี

ผู้ช่วยผู้ว่าการ ด้านระบบข้อมูล

นางเสาวณี สุวรรณชีพ

ผู้อำนวยการอาวุโส สายฐานข้อมูล

นางนงนาท สนธิสุวรรณ

ผู้อำนวยการ ฝ่ายประสานงานและจัดเก็บข้อมูล

นางพูนสิน เฉลิมพงศ์

ผู้อำนวยการอาวุโส สายเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผู้อำนวยการ สำนักจัดการและปฏิบัติการเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผู้อำนวยการ สำนักพัฒนาระบบงานธุรกิจ 1

ผู้อำนวยการ สำนักพัฒนาระบบงานธุรกิจ 2

(ร.) ผู้อำนวยการ สำนักวางแผนเทคโนโลยีสารสนเทศ

นายฉิม ตันติยาสวัสดิกุล

นางทิพาวัลย์ หนูขวัญ

นางจินตนา ถิ่นบูรณะกุล

นายเพิ่มสุข สุทธิหนู

นางมุสดี หมูปยัคฆ์

ผู้ช่วยผู้ว่าการ ด้านวางแผน

ผู้อำนวยการ สายวางแผน

นางนพมาศ มโนลีหกุล

นางศิวาพร กฤตยารัตน์

ผู้อำนวยการอาวุโส สายทรัพยากรบุคคล

ผู้อำนวยการ สถาบันฝึกอบรม

ผู้อำนวยการ สำนักนโยบายและพัฒนาระบบทรัพยากรบุคคล

ผู้อำนวยการ สำนักบริการงานทรัพยากรบุคคล

นางสาวดวงมณี วงศ์ประทีป

นางวรสุธีศรี ส่งเจริญ

ม.ร.ว. นพเกตมณี เต็งนิยม

นายสมชาย เสตกรณกุล

ผู้อำนวยการ สำนักงานโครงการรับรองค์กร

นายนิรุช รักษาเสรี

ผู้อำนวยการ สำนักบริหารความเสี่ยง

นางสาวพิมลพรรณ ภาโวาท

ผู้อำนวยการอาวุโส สายตรวจสอบกิจการภายใน

ผู้อำนวยการ สำนักตรวจสอบงานเสถียรภาพสถาบันการเงิน

นางสาวนิตยา พิบูลย์รัตนกิจ

นางสุนทรา ปุษะนาวิน

ผู้อำนวยการอาวุโส สำนักงานบริหาร

ผู้อำนวยการ สำนักสื่อสารมวลชน

ผู้อำนวยการ สำนักผู้ว่าการ

นางธัญญา สุรัสวดี

นายโอเบอื่อ กระจานูช

นางนวลอนงค์ อังศุรัตน์

ที่ปรึกษาประจำผู้ว่าการ

รต. ยอดชาย ชูศรี

ผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ

นางพรทิพย์ คงศักดิ์

นายอุดม ซอรัักษ์

นางจิตติมา ดุริยะประพันธ์

ผังแสดงโครงสร้างองค์กร

ผังโครงสร้างองค์กร ธนาคารแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการธนาคาร

สำนักงานบริหาร
(สปร.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
ธัญญา
0-2283-5101
thanyas@bot.or.th

ผู้ว่าการ
ม.ร.ว. ปรีดิยาทร เทวกุล
0-2283-5001
pridiyad@bot.or.th

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร ของ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการนโยบายการเงิน

เสถียรภาพการเงิน
รองผู้ว่าการ วีระชัย
0-2283-5003 thirachp@bot.or.th

เสถียรภาพสถาบันการเงิน
รองผู้ว่าการ ธาริษา
0-2283-6996 tarisaw@bot.or.th

คณะกรรมการ นโยบายสถาบันการเงิน

สายนโยบายการเงิน
(สนง.)
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
บัณฑิต
0-2283-5100
bandidn@bot.or.th

สายตลาดการเงิน
(สกก.)
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
ทัศนาศ
0-2283-5004
tasnar@bot.or.th

สายนโยบาย
สถาบันการเงิน
(สนส.)
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
สว่างจิตต์
0-2283-5005
swan@bot.or.th

สายกำกับ
สถาบันการเงิน
(สกก.)
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
อุดมทรัพย์
0-2283-5006
udomsupt@bot.or.th

สายกฎหมาย
(สกก.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
เสริมสิงห์
0-2283-5706
sermsins@bot.or.th

สายคดี
(สคค.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
อรุณบุษย์
0-2283-6991
arkabusks@bot.or.th

สายระบบการชำระเงิน
(สรช.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
สายัณห์
0-2283-5009
sayanp@bot.or.th

สายเงินฝาก
และตราสารหนี้
(สฝต.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
ธานีรินทร์
0-2283-5407
taninm@bot.or.th

สายออกบัตรธนาคาร
(สบ.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
อิทธิชัย
0-2283-5301
ithichac@bot.or.th

สำนักงานภาคใต้
(สกด.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
ไพโรจน์
0-7424-3895
phairojh@bot.or.th

สำนักงานภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ
(สกอ.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
จิระพงศ์
0-4324-2357
jirapond@bot.or.th

สำนักงานภาคเหนือ
(สกน.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
จิตติพันธ์
0-5322-4159
chittips@bot.or.th

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2545

คณะกรรมการตรวจสอบ

สายตรวจสอบ
กิจการภายใน
(สตน.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
นิตยา
0-2283-5702
nitayap@bot.or.th

คณะผู้บริหาร

หอสมุดและ
จดหมายเหตุ
(ทสจ.)
ผู้อำนวยการ
สร้อยสุคนธ์
0-2283-5690
soisukon@bot.or.th

บริหาร
รองผู้อำนวยการ เตชะพิทย์
0-2283-5008 techapit@bot.or.th

พิพิธภัณฑน์ รัชปท.
(พพภ.)
ผู้อำนวยการ
อัญชนีกร
0-2283-5281
anchanek@bot.or.th

คณะกรรมการ
จัดการ
กองทุน

คณะกรรมการ
เพื่อส่งเสริม
การปรับปรุง
โครงสร้างหนี้

คณะกรรมการ
ระบบการชำระเงิน

ด้านปฏิบัติการ
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
เชษฐทวี
0-2283-5007
chetthav@bot.or.th

ด้านธุรการ
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
วัชรกรณ์
0-2283-5002
rathakon@bot.or.th

ด้านระบบสารสนเทศ
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
เสาวณี
0-2283-5419
saowanee@bot.or.th

ด้านวางแผน
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
นพมาศ
0-2283-6901
nopamarm@bot.or.th

สายจัดการกองทุน
(สภท.)
ผู้ช่วยผู้ว่าการ
เกริก
0-2356-7100
kirrkv@bot.or.th

สายปรับปรุง
โครงสร้างหนี้
(สปน.)
ผู้อำนวยการ
ทำนอง
0-2283-6200
tumnongd@bot.or.th

สายธุรการ
(สธภ.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
อรุณศรี
0-2283-6999
aroonst@bot.or.th

โรงพิมพ์ธนบัตร
(รพธ.)
กรรมการผู้จัดการ
นพพร
0-2283-6001
noppomp@bot.or.th

คณะกรรมการ
คอมพิวเตอร์

สายเทคโนโลยี
สารสนเทศ
(สทส.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
ฉิม
0-2283-6005
chimi@bot.or.th

คณะกรรมการ
บริหารทรัพยากร
บุคคล

สายทรัพยากรบุคคล
(สทบ.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
ดวงมณี
0-2283-5501
duangmav@bot.or.th

คณะกรรมการ
กำกับ การปรับ
องค์กร

สำนักงานโครงการ
ปรับองค์กร
(สปอ.)
ผู้อำนวยการ
นिरุช
0-2283-6974
niruthr@bot.or.th

สายการบัญชี
(สบช.)
ผู้อำนวยการ
ปราณี
0-2283-5506
praneel@bot.or.th

คณะกรรมการ
โรงพิมพ์
ธนบัตร

สายรักษาความ
ปลอดภัย
(สรภ.)
ผู้อำนวยการ
เสนีย์ศิริ
0-2356-7966
senesirs@bot.or.th

คณะกรรมการ
บริหารข้อมูล

สายฐานข้อมูล
(สรฐ.)
ผู้อำนวยการอาวุโส
นงนัท
0-2283-6989
nongnars@bot.or.th

สายวางแผน
(สวพ.)
ผู้อำนวยการ
ศิวาพร
0-2283-6900
sivak@bot.or.th

สำนักบริหาร
ความเสี่ยง
(สบส.)
ผู้อำนวยการ
พิมพ์พรณ
0-2283-5013
bhimolbb@bot.or.th

